

Yale University Library Digital Collections

Title	Pope Pius II, etc
Call Number	Beinecke MS 188
Creator	Pius II, Pope, 1405-1464
Published/Created Date	[between 1450 and 1500]
Rights	The use of this image may be subject to the copyright law of the United States (Title 17, United States Code) or to site license or other rights management terms and conditions. The person using the image is liable for any infringement.
Extent of Digitization	Completely digitized
Generated	2023-10-16 07:11:25 UTC
Terms of Use	https://guides.library.yale.edu/about/policies/access
View in DL	https://collections.library.yale.edu/catalog/32475866

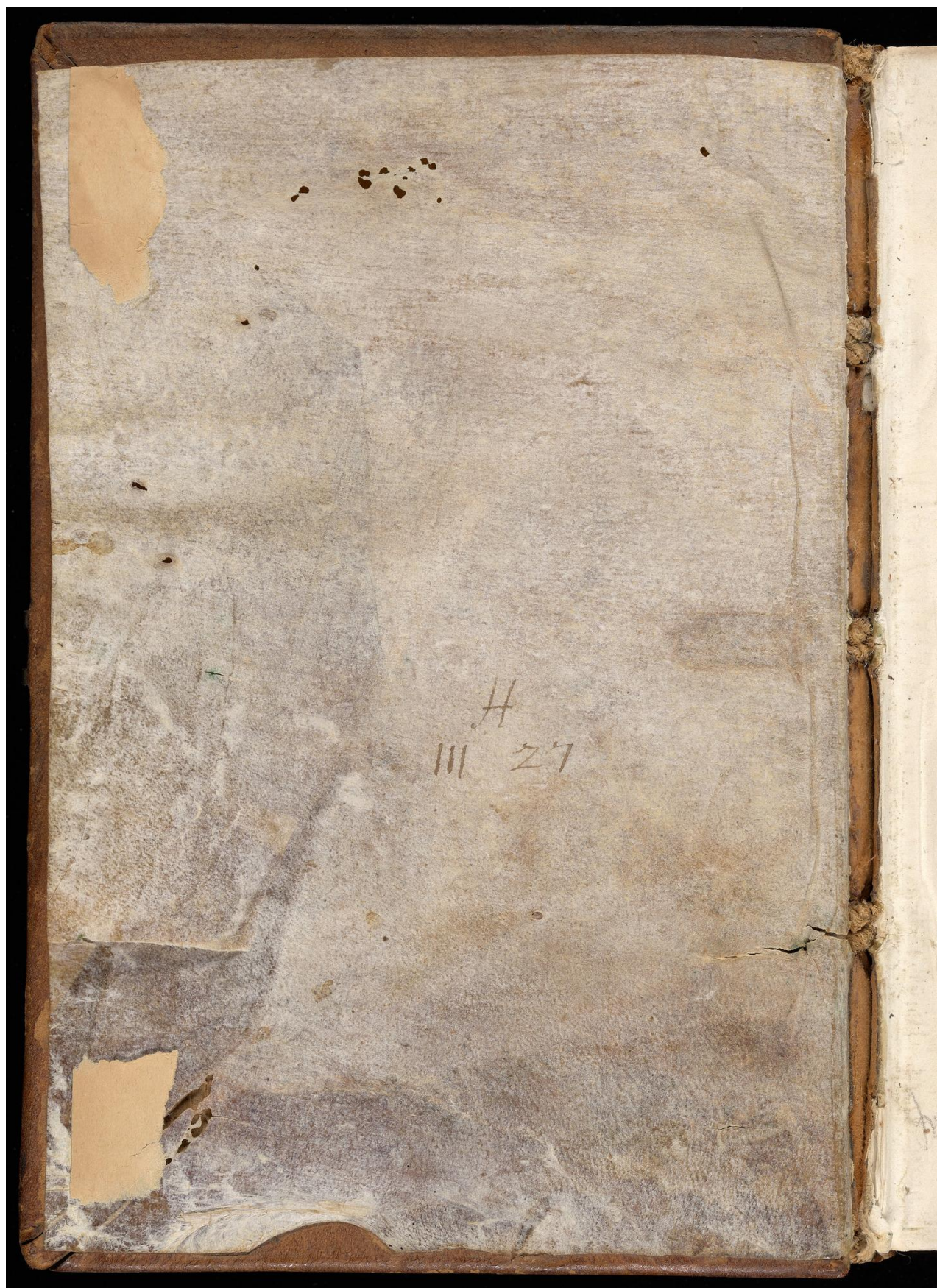
[Front cover]

Image ID: 32475867

[Front pastedown]

Image ID: 32475868

37^{1/2}

Be Mus. Cat. T, pag 186. }
 Köln Feld Vorklänge 954. } 1 u. 2.
 x Hain 260 + 194.

Köln Dm. Ma Br Mus. Cat. T, 211 } 3
 Dm. Ma Vorklänge 964 }
 Part of Hain 1864 }
 Copinger 81 } 4

Deposits Hain 192
 Vorklänge 957
 Pellelet 122

ab

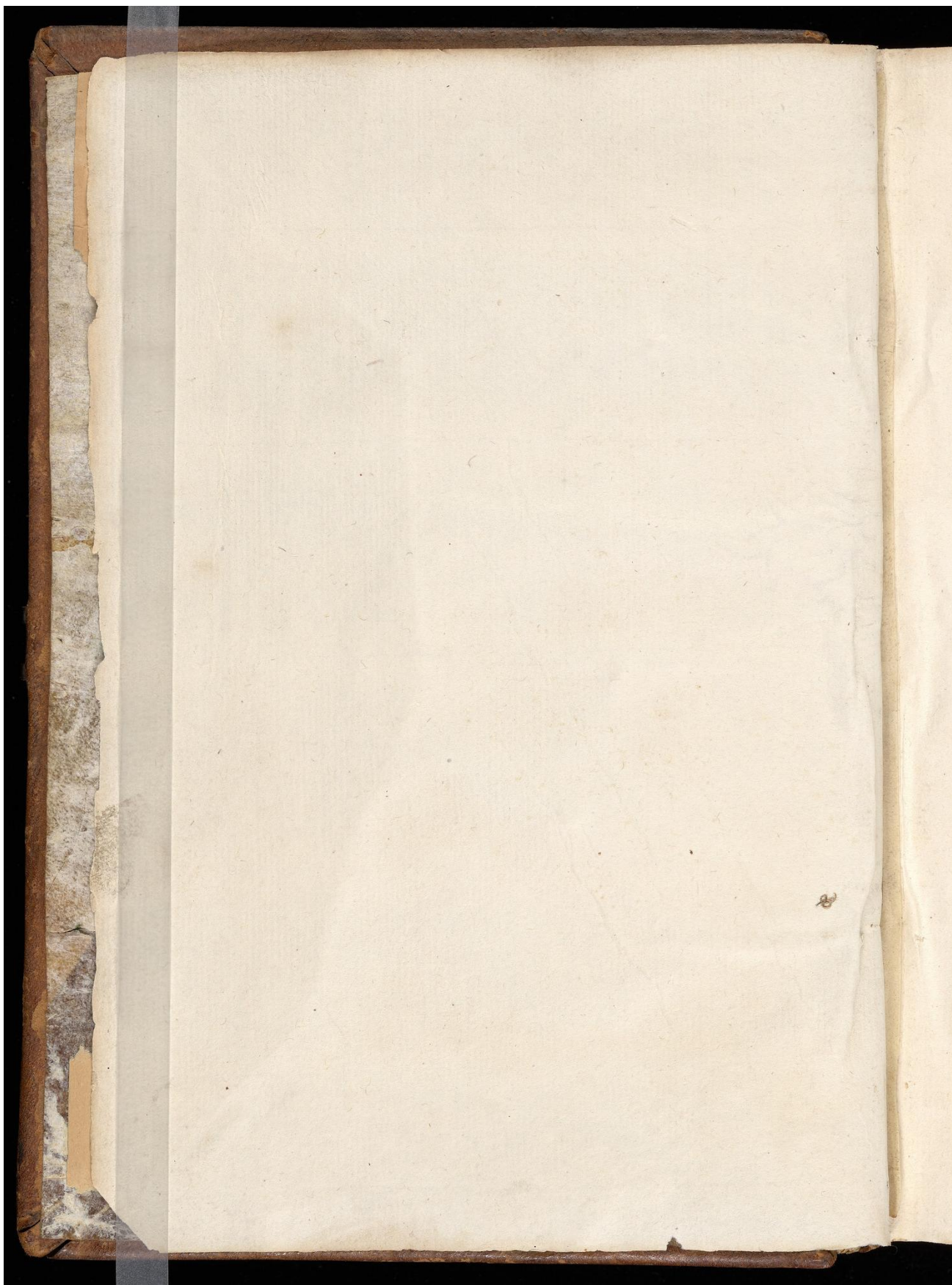
ab

ab

Deposits
 Hain

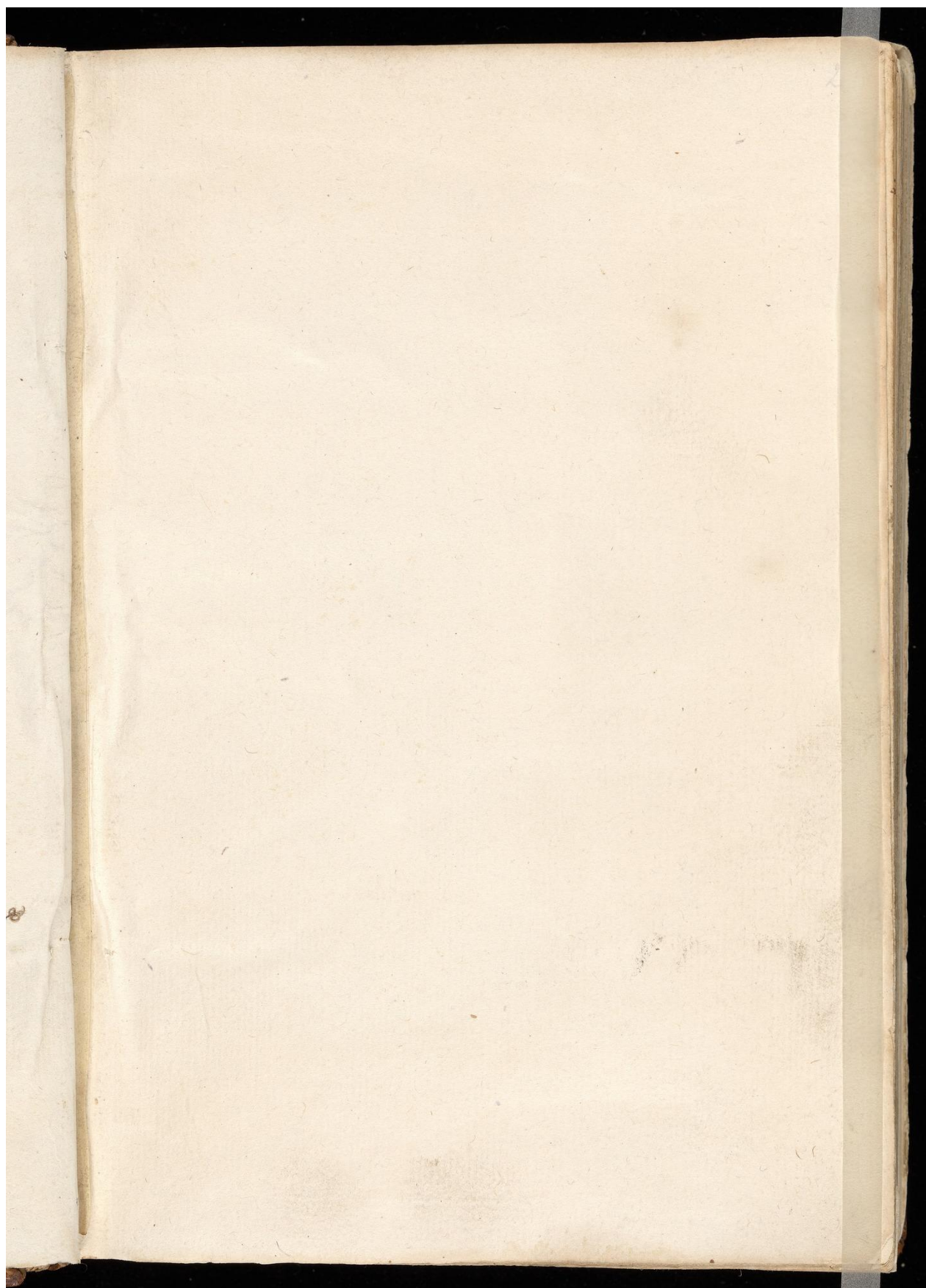
[i]v

Image ID: 32475870

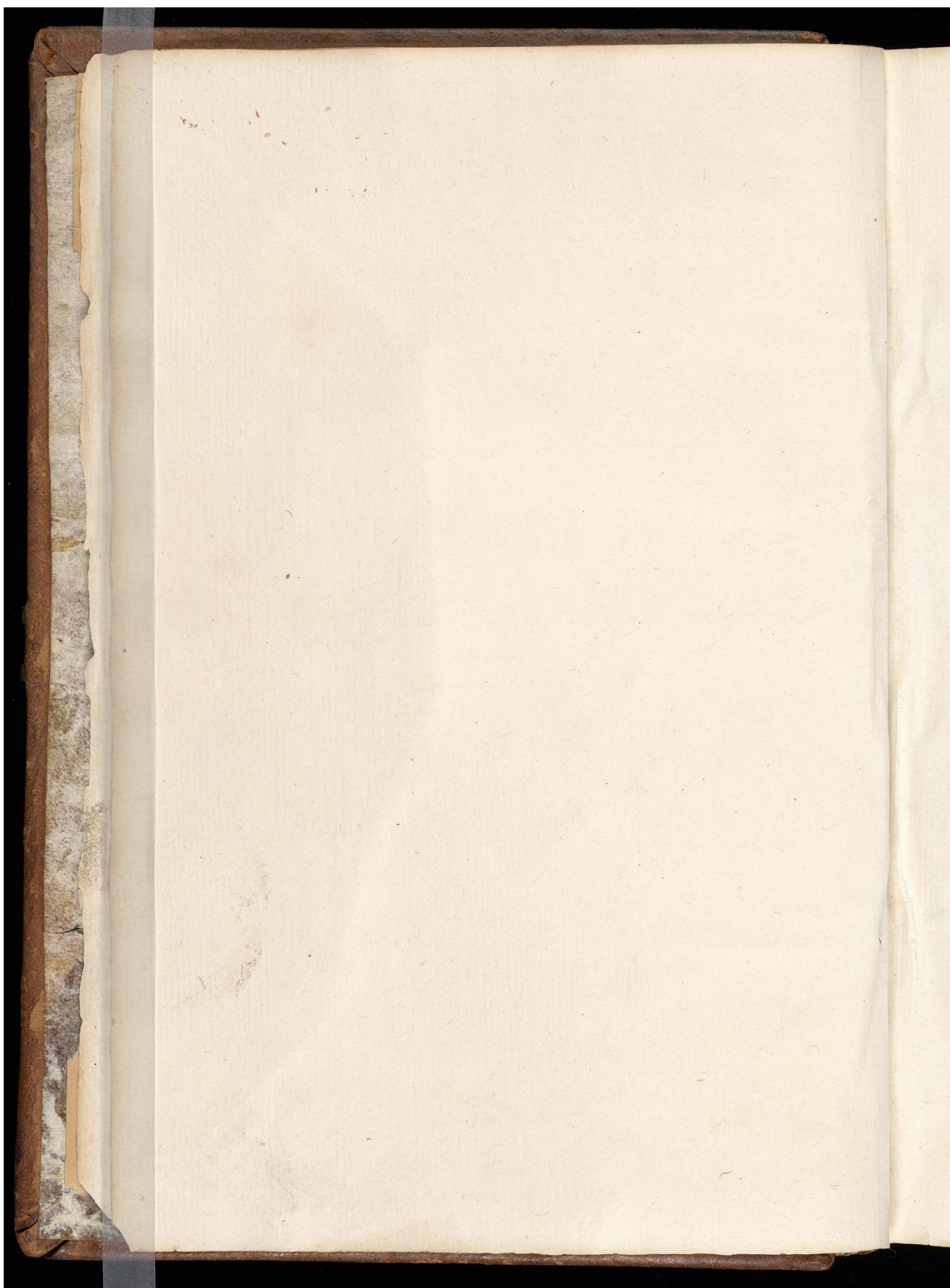
[ii]r

Image ID: 32475871

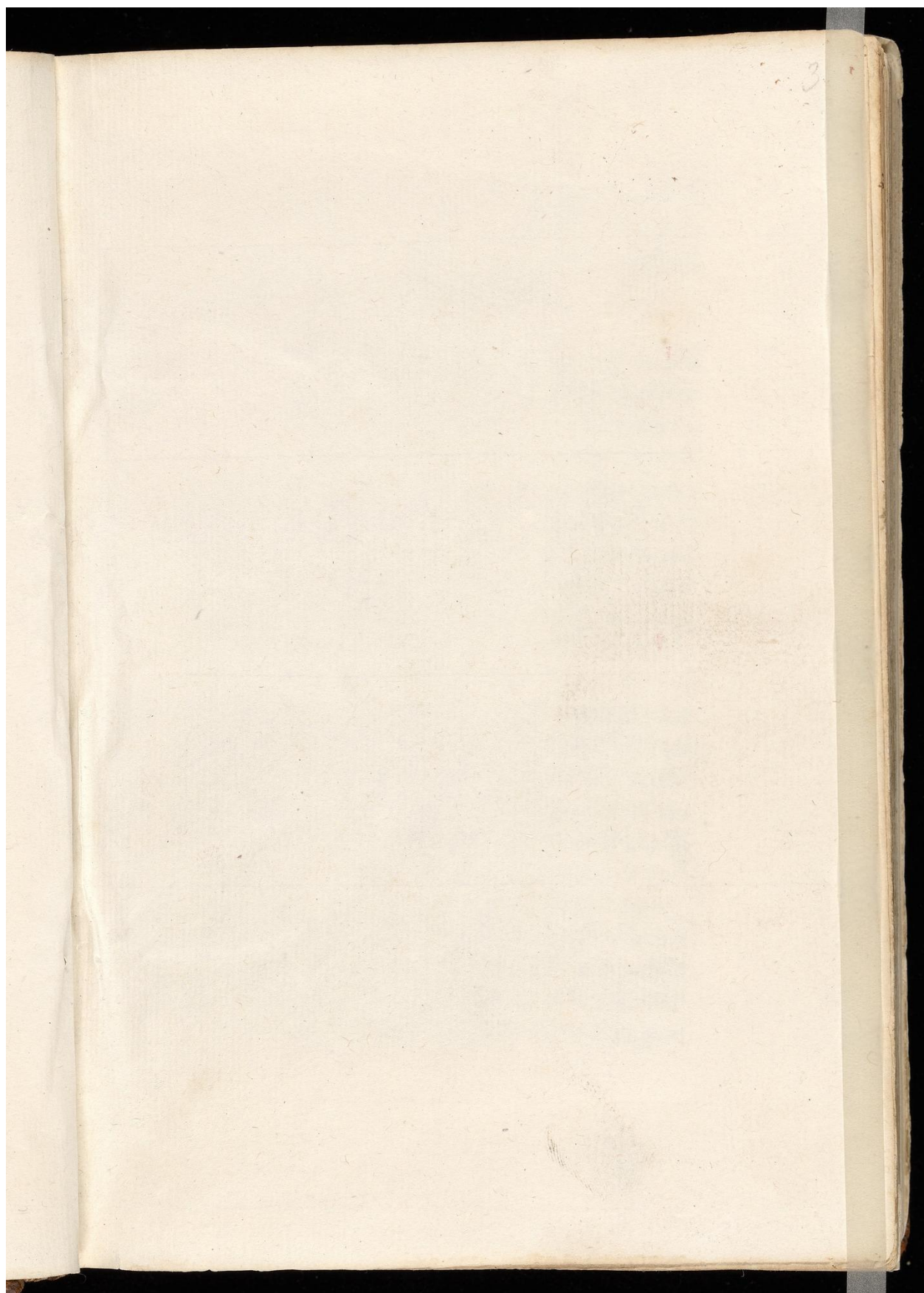
[ii]v

Image ID: 32475872

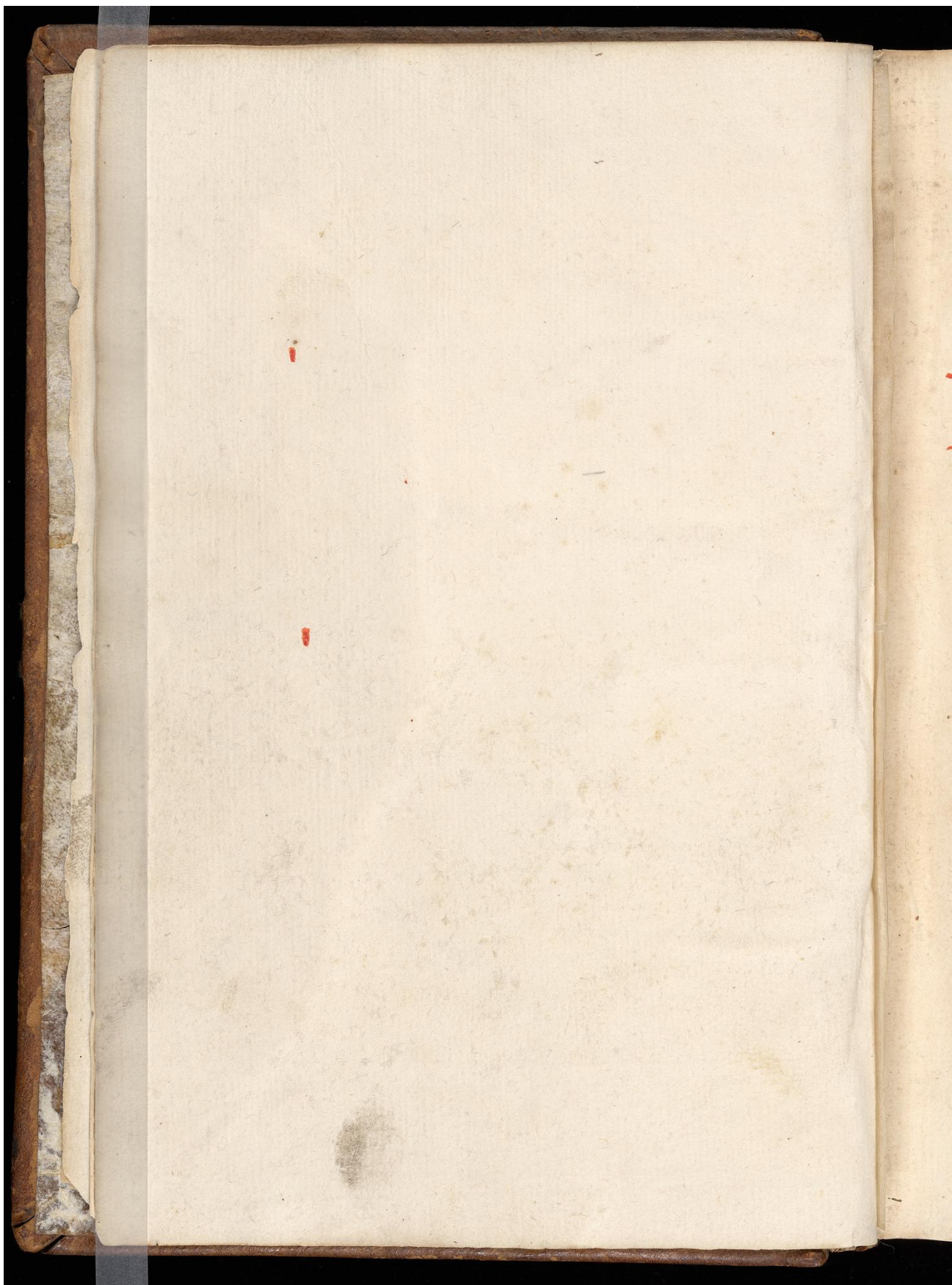
[iii]r

Image ID: 32475873

[iii]v

Image ID: 32475874

Ponit se secūdi. Bulla retractationū oīm dudū
p eum in minoribus adhuc agētem pro. **Con**
cilio Basiliē. et cōn **Eugenium** summū pōtifi
cem scriptorum **Incipit feliciter.**

Pius **Episcopus** Seruus seruorū dei. di
lectis filiis. **Rectori** et vniuersitatī sco
le **Coloniē.** Salutem et aplicam bene
dictionem. In minoribus agentes nō
dum sacris ordinibus iniciati cum **Basilee** inter
eos versaremur qui se generali **Concilium** facē
et vniuersalem ecclesiam representare aiebant
dialogorū quendam libellum ad vos scripsim⁹
i quo de auctoritate **Concilij** gñalis. ac de gestis
Basiliensium et **Eugenij** ppe contradictione. Ea
pbauimus vel dampnauimus. q̄ pbanda vel
dampnanda censuimus. Quantū capiebamus
tm̄ defendimus. aut oppugnauim⁹. Nihil mentū
sumus. nihil ad grāciam. nihil ad odium retuli⁹
Existimauimus bene agere. et recta incedere via
Rec mentis nostre aliud erat obiectum q̄ publi
ca vtilitas et amor veri. **Sed** quis non errat mōi
lis. **Sapientem** incōueniunt philosophi nunq̄
errare **Verum** est. **At** quis sapiens nisi bonus. et
quis bonus nisi solus deus. **Omnes** dedinauerūt
simul inutiles facti sunt. non est qui faciat bonū
non est vsq̄ ad vnum. inquit propheta regius

Dedimauimus ⁊ nos ab vtero matris errauim⁹
in inuio. ⁊ non in via ambulauimus i tenenebs
⁊ procul a vā luce recessimus. **N**ec nobis tantū
errauimus alios quoq; i precipiciū traximus
⁊ cecis ducatum prebentes cecī cum illis i foueā
cecidimus forsītā et alī quos ex vobis scripta no
stra decipere ⁊ in deuia deduxerant. **Q**uorum san
guinem si de manibus nostris requīserit dñs nō
habemus quod respondere possimus nisi nos ut
homines peccauisse. qui arbitantes rectum iter
ostendere obliquum monstrauimus. **I**n miseri
cordia tantum dei spes nostra sita est. que super
omnia opera eius elucet. **S**ed haud qñq; satis
fuerit diuinam misericordiam implorā ⁊ dicere
Parce domine parce peccatis nostris nisi pro vi
ribus vulnera que infliximus veritatī curare
admitamur et sicut est in fabul sagitta qua vul
nerauit afferat opem. siue ut canit ecclesia. me
delam inde ferat hostis vnde leserat. **M**ortem sibi
quidā prius conscūerint q̄ videri velint ali
quando male sensisse. **E**t nonnulli ne vel ad ho
ram videantur errasse semper errant et dum
vel minimam tolleāre honoris iacturam neque
unt totum abiciunt et perpetua notantur infā
mia et in pessimas prolabuntur hereses. **Q**ui ne
appareant inconstantes pertinaces efficiuntur.

Supbissimi hoc agunt. qui videri dñi non homiēs
volunt. **Q**uales **C**onstancie combusti sunt nra e
tate in magno conuentu. **H**ieronim⁹ et **J**ohan
nes heresiarche. **N**os homines sumus. et ut hoī
nes errauimus. neq; imus inficiās. **M**ulta q̄ di
rimus. scripsim⁹. egimus dampnari posse. **V**e
rum non ut **A**rrius **E**utices **M**acedonius aut **N**e
storius. et alia blasphemorum turba. ex animo p
finaēter dampnatam viam elegimus. seducti
peccauimus ut paulus. et ignoranter psecuti fui
mus ecclesiam dei et **R**omanam primāq; sedem
ppter quod prostrati ante oculos dñe pietatis
suplices oramus. **D**elicta iuuentutis n. et igno.
ne. memineris ac. **P**udet erroris. penitet male
fecisse. et male dictorū scriptorum q; vehement
penitet. plus scripto q̄ facto nocuimus. **S**ed qd
agamus. **S**criptum et semel emissum volat irre
uocabile verbum. **N**on sunt in potestate nostra
scripta. que multas inciderunt man⁹. et vulgo
legunt. **V**tinā latuissent que sunt edita. **N**am si
futuro in seculo manserint. et aut malignas men
tes inciderint aut incautas fortasse scandalum
parient. **Q**ui hec scripsit inquit. in beati tanē
petri cathedra sedit. et cristi saluatoris vicariatū
gessit. **I**ta scripsit **E**neas. qui postea summum
pontificatum adeptus. pius secundus appellat⁹
est. nec inueniē mutasse ppositū. **Q**ui eū elegerūt

et in summo apostolatus vertice collocarunt ab huius
scripta eius approbata videntur. Verendum est ne ta-
lia nostris aliquando successoribus obiciantur. Et qui fue-
runt Enee dicantur prius atque ab ea sede auctoritatem
vindictent ad quam ingratum latrauerunt. Cogimur
igitur dilecti filii beatum Augustinum imitari qui
cum aliqua in suis voluminibus erronea inseruisset
retractationes edidit humilis et probatissimi viri
ingenii qui suas ineptias verecunde confiteri
ac corrigere quam impudenter defendere maluit.
Item et nos faciemus confitebimur ingenuè ig-
nantias nostras ne per ea que scripsimus inuenies
error irrepas qui possit in futurum apostolicam
sanctamque sedem oppugnare. Nam si quem de-
cuius unquam Romani primi que throni eminentiam
et gloriam defendere ac extollere nos illi sumus
quos sine ullis meritis pius et misericors deus so-
la dispensatione sua ad beati petri solium et di-
lectissimi filii sui domini nostri ihesu christi vicariatum
euocauit. Quibus ex rebus dilectiones vestras
hortamur et in domino commonemus ne prioribus il-
lis scriptis inhereatis aut fidem ullam prestetis
quam superius apostolice sedis auctoritatem quouis pacto
elidunt aut aliquid astruunt quod sacrosancta
Romana non amplectitur ecclesia. Suadete omnibus ut id
solium pre ceteris venerent in quo saluator dominus
suos vicarios collocauit et quod beati apostoli petrus et

Paulus suo sanguine dicauerunt. **N**ec putetis
diuinam prouidentiam q̄ cuncta gubernat. et ni
hil negligit eorum que creauit. inordinatam re
liquisse militatem ecciam que cum sit sponsa cri
sti profecto a deo est. et ordinem habet. dicente
Apостоło que sunt a deo ordinata esse. **R**equirit
autem ordo ut inferiora a superioribus gubernent
et ad vnum tandem pueniatur. tanq̄ principem
et moderatorem cunctorum que infra se sunt. **S**i
cut grues vnam sequuntur. et in apibus vnus ē
rex. ita et in eccia militanti que instar triūphan
tis habet. vnus est omnium moderator et arbit
ihesu cristi **V**icarius. a quo tanq̄ capite omis i
subiecta membra potestas et auctoritas diuina
que ap̄p̄o dño deo nostro sine medio in ipsum i
fluit. **N**ec profecto in alium. tanq̄ sui exercitus
ducem. supremam auctoritatem cristus princi
paliter deriuasset. q̄ in suum vicarium. qui pri
mus fuit petrus. cui commissam nouimus domi
nici gregis curam. **N**ec duos plures v̄ petros
euangeliste commemorat. **N**ec duos aut plures
instituit dñs qui suum locum tanq̄ capita tene
rent equalia. **S**ed vnum constituit vt verticem
ac ducem et pastorem vniuersi gregis. **S**imonē
petrum dicens. **T**u es petrus. et sup hanc petra
edificabo ecclesiam meam. et tibi dabo claues re
gni celorum. et quodcumq; ligaueris sup terra

erit ligatum ⁊ in celo ⁊ quodcumq; solueris sup
terram erit solutū ⁊ in celo. **E**t pasce oues meas
que nulli alteri seorsum dicta leguntur nisi petro
ut in petro vnitas et fūma contineretur auctori
tas. **N**ec aliud a petra dictū est petrus nisi symō
ut intelligerem⁹ vnicū esse vere ⁊ solide petre
id est cristi ut **P**aulus exponit locum tenentem
symonem petrum qui solus pro dñō in piculo
constituito exemit gladium **P**etr⁹ igitur ⁊ succe
soēs eius Romani pontifices primatum in eccle
sia tenuerūt ⁊ nos hodie q̄uis indigni sola dñi
voluntate digni tenemus. **E**t quicumq; romaē
fm̄ canonicas sanctioēs p̄ficiē eccie q̄ primum
elect⁹ est in sacro collegio sup̄mā a deo ptātem
sine medio cōsequitur ⁊ p ordinem i oēm diffun
dit ecclesiā cui⁹ pccā diuino iudicio punienda re
liquūtur. **S**i qd̄ adūsus hāc doctrinā inueneritis
aut in dyalogis aut i eplis nostris q̄ pluēs sunt
a nob̄ edite aut in alijs opuscul⁹ nostris. **M**ulta
ei scripsi⁹ adhuc inuenes c̄spūte atq; cōtēpnite
Sequimī q̄ nūc dic⁹ et sem̄ magis q̄ inueni cre
dite nec p̄uatū hominem pluris facite q̄ pontifi
cē eneam reicite pium c̄cipite illud gentile nomē
parentes indidere nascenti hoc cristianum in a
postolatu suscepimus. **D**icēt fortasse aliqui cum
pōtificatu hāc nob̄ opionē aduenisse ⁊ cū digni
tate mutatā eē sm̄z haud ita ē lōge aliē actum

Audite filiꝝ conuersationem nostram. **B**reuis
 narratio erit. que nobis q̃ntum ad rem atinet
 veritatem apiet. ⁊ obiectioni faciet satis. **A**nno
 salutis primo ⁊ 30. supra mille quadringentos
 cum dñico **C**apramica. quem **M**artinus quĩtus
 in secreto confistorio **C**ardinalem creauerat. **E**u
 genius quart⁹ spreuerat. **B**asileam petuimus
 ibi q; conciliũ inchoatum inuenim⁹. **V**erum
 ab **E**ugenio reuocatum q̃uis congregati nolue
 rant obedire. asserẽtes iam inceptum. **C**onciliũ
 sine consensu patrum qui conuenissent haud q̃
 q̃ potuisse dissoluĩ. **I**ulianus aderat sancti **A**n
 geli **C**ardinalis natione **R**omanus moribus et
 doctrina conspicuus. prestaret ceteris. **I**s audi
 ta **E**ugenij reuocatione presidentiam dimisit
 tanq̃ summo pontifici veller obedire. sed
 cum augesceret in dies **E**ugenio vel inuito. **C**on
 cilium et multi ex diuersis regionibus **E**piscopi
 et **R**egum legati aduẽtarent. **C**ardinales quoq;
 ex **R**omana curia pfugi indies non nulli concu
 rerent p̃sidentiam resumpsit. et auctoritatẽ **C**on
 cilij mirum in modum extollens eminentiã pri
 me sedis sup̃remere cepit. venientes **E**ugenij le
 gatos et potestatẽ **R**omanorum presulum mag
 nificantes apparenter confutauit. ⁊ cum esset fa
 cundissimus facile pfuasit auditorib⁹ que cupie
 bat. **C**ardinales ex vrbe p̃fecti **E**ugenio infensi

vitam eius moresq; carpebant. **A**ccedebant
in horas cateruatim noui curiales qui ut est
omnis multitudo maledica et inimica prin-
cipi **E**ugenii nomen modis omnibus lacer-
bant. **R**os qui ex patria iuuenes non ex urbe
illuc migraueramus et noua tum primum
auis ex senensi gymnasio euolaueramus ru-
des et inexpertum vera esse arbitrabamur que
cunq; dicebantur nec putabamus mentiri
alios qui nesciremus ipsi mentiri atq; ut est
innatum homini tetra et horrenda crimina o-
dio habebamus. nec **E**ugenum diligere pote-
ramus quem tot tantiq; testes indignum po-
nitio dicerent. **A**derant legati parisienses. scolarum
cuius est fama percelebris. affuerunt et ali-
quando vestri et aliorum studiorum germa-
nice nationis oratores et vno cuncti ore con-
cilii generalis auctoritatem ad celum effere-
bant. **D**e potestate romani pontificis pauci
erant qui loqui presumerent omnes qui pu-
blice loquebantur prurientes auribus multi-
tudiini applaudebant. **A**ccessit et ipse **E**uge-
nii consensus qui dissolutionem concilii a
se factam reuocauit et progressum eius ap-
probauit cum reconciliata synodus euge-
nio videretur et pax ecclesie data preteri-
ta enim omnia per suas litteras concilii patres

Eugenio sese remissuros. et pedes eius tanq̃ bea-
 ti **P**etri exosculaturos promiserant. si reuocata
 dissolutione **C**oncilio cursum pmittēt atq; illi co-
 hereret. **N**oue intercessere discordie. **T**um alijs
 de reb; tum potissime super tñslatione **C**oncilij
 grecoꝝ causa in alium locum. **E**ugenius i ptalia
 non sine ratione **C**oncilium petebat. populari-
 tas sinodalis transire mōtes horebat. et in **A**ui-
 mone aut in **S**abandia locum desiderabat. **A**d-
 uerunt per id temporis duo viri ex ptalia **B**asi-
 liēse **C**oncilij **N**icola⁹ panormitan⁹ **A**rchiep̃s
 et ludouic⁹ pontan⁹ aplice sedis **P**otarius. **A**-
 lfonfi magni **R**egis oratores. quā velut duo orb-
 sydera ceu pontificij **J**uris et totius **C**iuilis sapien-
 tie duo p̃cipua et clarissima lumina censebantur.
Hij dictis scriptisq; **C**oncilij gesta p̃babāt **E**u-
 genij facta dāpnabant. nec erat qui aut vellet
 aut auder; dicta eoz refellere. **Q**uid agēmus et
 audire potui⁹ nō discere. **R**ude nimis ingenij ē
 quod p singulos dies audita et icultata non ca-
 pit. **Q**uales magistri sūt. tales discipuli euadē
 solent. **P**aucos inuenias **A**ristoteles qui plato
 nica norint destruē dogmata. **N**on est discipul⁹
 supra mg̃m inquit dominus. **N**ec nos magistrū
 potuim⁹ supare. **J**ulian⁹ nobis et **N**icolaus et **L**u-
 douic⁹ et alij complures fuere magistri. **S**cola
Basiliē Conuentus i quo raro aliquis **E**ugenij

causā defendit aduersus concilij dignitatem muti
re aliqd crimē heresis fuit vna oīm vox cōciliū
Eugenio pferebat. **D**e sedis apostolice pcellētia
aut silentiū aut contemptus conciliū. cōciliū cū
cūta sonabāt. **D**idicim⁹ ergo q̄ audiui⁹ a post ali
qd ānos existimantes nos aliqd esse dixim⁹ ut
ē apud **S**atiz. **S**emp ego auditor tm̄ nūq̄ ne re
pōāz puduit semper discipulum gerere subtrahi
mus ferule manum cepimus loqui et magistri
personam induimus. **S**cripsimus epistolas a o
puscula hoc omnibz passim datur docti et indocti
scribunt. a que scripsit ipse nemo contempnit nisi
editionem feruorem tempus extinxerit. **N**obis
placebāt scripta nostē moē poetarū q̄ poemata
sua tanq̄ filios amant. **N**ec in basilea quemq̄
inueniebamus q̄ ea dāpnaret pbāt enī similia
similes applaudeba⁹ nobisip̄s a in editionibus
nostris gloriabamur. **E**t qñq̄ postea **E**ugenius
conciliū in italiā trāstulerit et cū grecis fer
rarie ac demū florencie cōuenerit q̄q̄ **I**ulianus
sancti angeli a **J**ohannes sancti petri cardiales
quibus plurimū credebamus ad Eugeniū defecis
sent q̄q̄ paucissimi in fide **B**asiliē. remāssissent
Nolumus tandem credere existimantes cūctos
qui abibant metu recedere ne bona tpalia pderēt
Et cū n̄l habē⁹ qd nob̄ auferri possz pseuerā⁹ pu
taui⁹ ne ptem q̄ verior nob̄ apparebat eliquētes

6
 detrimentum anime facemus. Mansimus igitur
 Basilee. quo ad **Eugenio** ut credidimus iusto iu-
 dicio deposito **Amedeus Sabandien**sis fuffectus ē
 et felix quintus appellatus. quē nō ut ydolū quod
 erat. sed tanquā verum cristi vicariū. venerati fui-
 mus. Nichil adhec sinistri putantes intercessisse
 At cum **Fridericus Romanorū** rex. apud **Aquis**
 grani coronatus domū repetēs. Basilea tñsitum
 fecisset. Rogat⁹ qz felicem illic presentē accedē
 nullo pacto pfluaderi potuiss. ut honorem ei tan-
 quā Romano pontifici exhiberz aut publice cū
 eo verba misceret. tum primū considerauim⁹ possi-
 bile esse q ptem erroneā sequeremur. qñ **Rex**
 romanorū **Impator** futurus in tanto negotio
 dubius eēt. et ad **Eugenium** idmarz magis. **Me-**
 tum et sepe inter nosipfos cogitauim⁹. quis esset
 modus inueniēdi verū. Nūq enim volentes er-
 rauim⁹. Rogati in familiā **friderici** tñsire non
 rēnuim⁹. Erat tunc ille cum tota fere **Germania**
 neutralis **Conciliū Basilee** dicebāt eē **Germani**
 et ydolum ei⁹ respuebāt **Eugenium** xpi vicarium
 appellabant. et **Conciliū** ab eo cebratū recusa-
 bant. nec **Eugenio** nec **Basiliē** plene obediebāt
 placuit ad neutrales tñsire. ut verum apud eos
 liberius audirem⁹. Et si recedendū eēt ab vno ex-
 tremorū per aliquod mediū tñsiremus ad alterz
 et eorū iudiciū spectarem⁹. quā non essent affecti

causa m̃simus in aula friderici plurib; ānis illic
varias audim⁹ opiones. Neutrilitatē ic̃rco theu
tones induerāt ut cōcordia facili⁹ inueniret nō
ex osilio solonis q̃ tumultuātē ciuitate extorre fe
cit q̃ sine pte remāsit. Multa inter neut̃les didi
ci⁹ q̃ nos antea latebāt **E**ugenū falso de multis
accusatum inuenim⁹ **C**ardinales q̃ **B**asileam ve
nerāt ob priuatas inimicitias bono a s̃cto viro
notā inrere voluisse q̃ tñ postea cundi ad eum
ēdierint a veniā erratī petierint forte per id t̃p̃is
Julianus sancti angeli cardinalis cui⁹ supra me
minim⁹ ex **H**ungaria que sibi decreta contra tur
cos fuerāt prouintia flauianum venit que hodie
Vienna dicitur precipuū austriae columē sepe cū
eo sermonē pro veteri cōsuetudine miscuim⁹ sepe
de rebus **B**asiliēhib; disputauim⁹ tuebamur anti
quam sententiā ille nouam defendit extolleba
m⁹ geneālis osili⁹ autoritatē ille aplice sedis po
testatē magnopere collaudabat diceba⁹ cōsiliū
Basiliense iure perseuerasse q̃uīs Eugenius pre
sidentes reuocasset a hoc eius factum accusaba
mus. **I**lle dissolutum seu translātū rite cōsiliū
affirmabat a **B**asiliēsum opa multis mōis dete
stabatur **B**asilee q̃ nō synodū ec̃cie s̃ sathane a
ministrorū ei⁹ synagogā remāsisse dicebat diuini
na fuit int̃ nos cōcertacō ṽz modesta et caritate
plena ad extremum cum suis scriptis dictis q̃.

Cardinalem et vincem⁹ pmerem⁹ q; vehement
 subridens ille. **T**u inquit **E**nea tabellis obfigna
 tis agis mecū. et qm̄ aliquñ sensimus ut dicis. id
 circo et hodie idē putas debere sentiē. et addictos
 priorī sentēcie censes. **V**erū ppter ea nos sumus
 liberi quia mutare sentēciā vsq; ad mortē possu⁹
Cur enī non liceat omni tpe relicto falso verum
 cōplecti. **V**erū fateor me dixisse et scripisse que
 refers. **V**erū a vero remotum errasse. **A**t tu qui
 ut ais me doctore **B**asilien⁹ credē adduct⁹ es. er
 rantem olim sectat⁹ sum. **C**ur mō non sequeris
 recta monentē. **P**resupsi de me ipso dum essem
Basilee nimis. q̄uis deceptus decepi. et credens
 prodesse nocui. in medio ecclie docens que nō dī
 dici. cecus erravi. et in tenebris ambulavi. **R**eliq̄
 tandem eccliam malignanciū. et cum impijs sede
 re recusavi. **R**euelavit dñs oculos meos. et confi
 deravi mirabilia de lege sua. **C**ognovi priores er
 rores. et q̄ntum a vero procul abissent **B**asilien⁹
 plane intellexi. **A**dij **R**omanā **C**uriā et **E**ugenio
 cui fuisset rebellis sūmisi ceruicem. **A** quo miāz
 cōsecut⁹ ad vñionem **G**recoꝝ nauavi operam et
 illis **R**omane ecclie recōciliatis aduersus impios
Turcos legationē accepi **C**astigās castigauit
 me domin⁹ et morti non tradidit me. sed huilia
 tum exaltauit. quia cognito i errore nō pseuera
 ui. sed mox i viā redy. et ex ingro fact⁹ discipul⁹

ex magno paruus expurgato veteri fermento
nouum hominem indui et vere matris lacte nutre-
tus ad fontem veri perueni quem sancti doctores
ostendunt. greci et latini quorum vna vox est.
saluari non posse qui sancte **R**omane ecclesie non
tenet unitatem omnesque illas virtutes mancas
esse ei qui summo pontifici obedire recusat quous
in sacco vel cinere iacens dies et noctes ieiunius et
oret et in ceteris videatur legem implere quod melior
est obediencia quam victie et omnis anima prestantibus sublimio-
ribus subiecta est et Romanum presulem in ecclesie
vertice constitutum esse constat a quo nulla ex omni-
bus christi exempta nouimus. **E**go ad ouile redi qui
diu erraueram extra caulas et pastorem eugenii vo-
cem audiui tu si sapias idem facies hieserunt pe-
dori nostro verba viri qui sepe ad nos expectant non
sine caritate ardenti et amore singulari. **I**nterea ex
diuersis regionibus homines doctissimi **C**esarum adie-
runt quibus cum placidos de eisdem rebus miscui
sermones semper ad verum intenti cuius est natura hominis
audita multum profuit nobis iohannes **C**aruciales
aplice palatii auditor natione hispanus qui iuliano
defuncto in titulo **C**ardinalatus ac legatione succes-
sit. **Q**uo cum sepe de consilio basiliensum amice
disputauimus. **N**emo doctus ad imperatorem
venit quem de his rebus in colloquium non ad-
ducere cumque **C**esar ad unionem ecclesie pertrahenda in

Nurruberga sue nationis. **C**onuentum instituit
 set. decreuissetq; summum pontificem adhortari ut
Constancie nouum **C**oncilium indicet. legatumq;
 mitteret. ac **B**asiliensem pater inducere ut eo se trans-
 ferrent. ibi ut pax ecclesie edderetur. primi **B**asiliensem
 recusauere. **Q**uod audiens **T**homas **A**sselbachius
 ex germanis insignis theologus. **N**unc inquit
 scio **B**asilienses spiritum sanctum non habere ductorem
 quam tam equam **I**mpatoris legem effugiunt. idem
 multi alij dixere viri doctissimi. et opinio est sanctita-
 tis illustres. **Q**uibus consideratis. caligo tandem
 ab oculis nostris cecidit. que velut aranearum te-
 la verum cernere impediebat. **R**ecognoui errorem
 nostrum. **V**enimus **R**omam. **B**asiliensium dogma re-
 iecimus. **E**ugenio pontifici maximo caput sumimus
 a reconciliati ecclesie **R**omane doctrinam eius imbuimus
 a illud **I**eronimi diximus. **E**go nullum premium nisi
 christum sequens. beatitudinem tue. id est cathedre petri
 comione consortior. **S**uper illam fundatam ecclesiam scio
Quicumque extra hanc domum agnum dominicum come-
 derit perihaneus est. **S**i quis in archa **N**oe non fuerit
 peribit. regnante diluuiio. **E**ramus quod adhuc pene
 laici quam ad **E**ugenij obedienciam rediimus. **E**x **B**asi-
 lea clericali tamen caractere insigniti excessimus. nec vn-
 quam sacros imbuimus ordines nisi post veritatem
 cognitam **B**asiliensem cecitate relictam. **I**n **A**ustria mi-
 nores ordines ac subdiaconatum et diaconatum

recepi⁹. **I**n vrbe ad presbiteratū pueni⁹. **N**ec est
 ouersacō nrā p hos grad⁹ e teneb^s ad lucē mi
 graui⁹. **A**d quā rē nō pazlūis attulit nob^s **T**ho
 mas **S**arazene⁹ theologicē sapie celebēt⁹ ac acu
 tissi⁹ interpres q̄ postea i fūmo collocatus apla
 tu **N**icolai q̄ntū nomē accepit. **V**ñs autorib³ vnā
 ecclesiam catholicā ⁊ aplīcam eē didicim⁹ ma
 trem omnium fidelium extra quam non inueniē
 salus sponsam cristi immaculatam i qua omnes
 quī militant finem sibi proponūt vitam eternā
Idcirco enim in ecclesia militanti laborant homi
 nes. ⁊ cum demonibus tanq̄ cum hostibus pu
 gnant ut pacem tandem assequantur ⁊ cum **I**hu
 magistro ac legifero suo in celesti **J**erusalem tri
 unphare ac regnare possint. **H**ic finis cristiano
 proponitur. huc omnis ecclesie militantis cona
 tus omnes leges. omnes regule tendūt. **E**t quo
 niam ecclesia quīdam exercitus est deo militans
 terribil⁹ vt castror⁹ aties ordinata dicit⁹ vñ pro
 cul dubio impatori subest ad cui⁹ nutū cuncta ēfe
 runē. **C**ūq³ pi⁹ ac maxi⁹ ⁊ opti⁹ de⁹ i suo sāguie
 fūdauerit ecclīaz eāq³ voluit ad finē vsq³ seculi
 pduāre. **Q**uis nō direit i ea id ēgimē institutū eē
 qđ optimū cēseret. **A**t uero int⁹ gnā gubnationū
 cōmunis philosophor⁹ smā ē pstaē monarchicā
 et. **R**omani quorum toto micuit orbe dignitas
 q̄uis electis regib³ duos aūnos osoles elegerūt

a modo tribunos addidere. modo alios magistra-
 tus inuenere. **I**n aduersis tñ casibus. bellis q; g-
 uioribus ad vnū aliquē recurrerunt vtute et au-
 doreitate pstantē. quē dictatorem appellauerūt
 cui⁹ dicto nō liceret aduersari. **E**t quāq; dictatu-
 ram ab incio temporaneā instituerūt. **I**n **I**ulio
 tñ a successoribus eius ppetua effecta est. nec vn-
 q; **R**omana res admirabilior aut celsior fuit q-
 sub **A**ugusto **C**esare. qñ iam clausis portis totus
 fere orbis sub vnus hominis gubernatioē quie-
 uit. **Q**uo tpe natus mūdī saluator monarchicū
 regimen ceteris gubernacōib⁹ ptulisse videtur
Idem probat toci⁹ fere orbis cōsuetudo cui⁹ ma-
 ximāptē gubernant **R**eges. siue xpianos ituea-
 mur siue **B**ābaros. **E**t qñis ciuitates aliquot
 repiūt. que cū maxime seruiāt. liberas sese vo-
 citāt. sine rege viuētes. non possunt tñ effugere
 quin vnū preferāt alijs. ei⁹ tanq; capitū p tem-
 pore obediant. **Q**uid pluā. celestis aula nos ad-
 monet. **Q**uid illa pulchri⁹ aut ordinace⁹. **Q**uid
 mai⁹ aut durabili⁹. quid melius aut beati⁹. e-
 qñis in ea a angeloz diuersi sint ordines. a sac-
 toz spiritū innumerabiles chori. vnus est tñ
 omniū rex etern⁹. deus qui cōdidit vniuersa et
 nichil negligit eoz que cōdidit. **C**ui⁹ fili⁹ vige-
 nitus **C**ristus **I**hesus cū pro nostra salute veissz
 i hūc mundū seruilī accepta forma. ecclā de qua

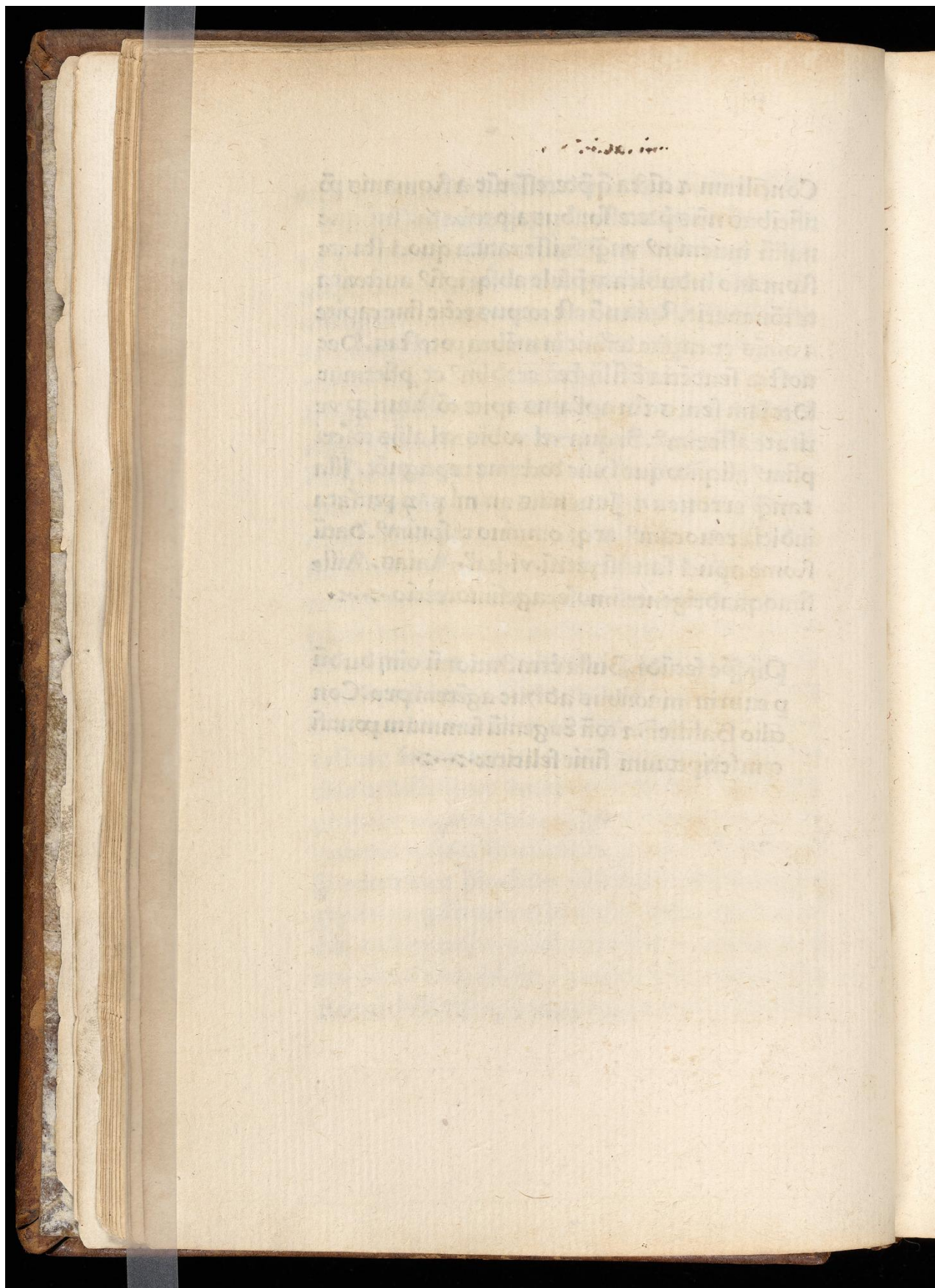
loquimur in cruce patiens suo sanguine acq̃siuit
 ⁊ i ea vsq; in die ascensionis corporaliter p̃sedit ⁊ tã
 q̃ dux verus ⁊ imperator cuncta in finem suum
 direxit. **A**t cum ascendisset in celum eum indubi
 tanter sui gregis pastorem reliquit cui dixerat.
Pasce oues meas ⁊ tibi dabo clauēs regni celoz
Req; enim dixit et non fecit qui solus est verax
Grex cristi ecclesia est pastor prim⁹ ipse xp⁹ fuit
 ⁊ pastor bonus qui posuit animam suam pro ouib;
 suis. **S**ecundus pastor petrus exiit ab ipso
 dño institutus atq; omni potestate donatur q̃ ad
 bene regendum commissas oves necessaria ducit
Alioquĩ crist⁹ q̃ sapiētia patris ē ⁊ omino sapi
 enter egit ecclesie sue haud sufficienter prouidisset
 quod ē nepharium asserere. **E**t quis piues
 per orbem ecclesie institute fuerint. ⁊ plures epi
 id ē plures greges ⁊ ouilia plura. ⁊ pastores plu
 res omnes tñ sub vno pastore ⁊ i vno grege at
 q; ouili continebantur sicut ⁊ hodie continentur q;
 vn⁹ ē cristi thala⁹ vna sponsa vnū ouile ⁊ vn⁹
 pastor ⁊ omnium ep̃oz vnus ep̃us roman⁹ pre
 ful bñ petri successor ⁊ ihesu cristi vicari⁹ petr⁹ eni
 i antiochia p̃mū sedit deinde romā venit. vnde
 cum p̃secutionem fugiens vell; abiē. a dño p̃hi
 bit⁹ ē ⁊ hic glorioso martirio vitā finiuit successo
 re demente substituto atq; ita i hanc vsq; serua
 tum ē ut qui rome sedet antistes rite institutus

per legitimū electionis tramitem. tanq; **A**aron
 vocatus a dñō. hūc omnes xpiane plebes. oēs
 populi. omēs reges. omnes **C**lerici. omnes **E**pī
 tanq; ihesu xpi vicarium et beati petri successorē
 vniuersalis ecclie caput ac rectorem ⁊ ducem ve
 nerati sint. **I**nter quos plurimi pro xpi nomine
 asperimos ppassi cruciatus. ⁊ morte mulctati co
 ronā martiriū susceperūt. plurimi cōfessores egre
 gij vita moribus ⁊ doctrina fulgētes quū sine
 sanguinis effusione. non tñ sine piculis ⁊ labore
 ac volūtate parata pro conseruanda sacri euā
 gelij autoritate moriēdi ad celestem gloriā pue
 nere. ut **G**regoriū. **D**amasi. **L**eonis. **I**nnocenciū.
Bonifacij. **B**enedicti. ⁊ alia noia inter q̄ tercius
 clauit **E**ugenius ex monasterio sancti **A**nastasi
 ad sūmum sacerdotiū euocat⁹. ad quē diu⁹ **B**en
 hardus monachorū pat. nō min⁹ doctrine fulgo
 re q̄ vite sanctimonia illustris iter multa hui⁹
 modi verba conscripsit. **I**ndagemus inquit ad
 huc diligenti⁹ quid sis. quā geras videlicet pso
 nā pro tpe in ecclia dei. **T**u es sacerdos magnus
 sūm⁹ pōtifer. tu princeps epōrū. tu heres apłorū
 tu primatu **A**bel. gubernatu **N**oe. patriarchatu
 abraham. ordine melchisedech. dignitate **A**arō
 autoritate moyses. **I**udicatu samuel. ptāte pe
 tr⁹. vñctione xp⁹. **T**u es cui clauēs tradite. cui
 oues credite sūt. **S**ūt et alij quidē celi iaitores

et gregum pastores. sed tu tanto gloriosius quanto
 et differentius utrumque pre illis nomen heredi-
 tati habet illi assignatos sibi greges singuli sin-
 gulos tibi vniuersi crediti vni sumus. nec modo
 ouium sed et pastorum tu vnus omnium pastor
 hec bernh. ad eugenium tercium. scribit cui supre-
 mam et omnimodam in ecclesia potestatem concedit. quod ille
 de tercio testatur eugenio hoc nos de quarto et omnibus
 alijs romanis pontificibus profiteamur. quia dignitatis
 est auctoritas liquet igitur vnum in ecclesia caput esse et
 vnum principem quia pax populi ex vno rectore dependet
 et pluralitas principum discordiam parit cristus ecclesie
 sue in ultimo testamento pacem reliquit et pacem
 multis verbis commendauit. dedit ergo et regimen
 pacis amicum. id est monarchicum sub beato petro
 et successoribus eius administrari cuncta precipiens
 clauibus illi commissis et cura gregis de mandata
Hec nos de romani pontificis auctoritate et po-
 testate sentimus. cui et congregare generalia con-
 cilia et dissolvere datum est. qui et si filius est.
 propter regenerationem propter dignitatem tuam patri
 habetur et sicut filiationis causa venerari debet ecclesiarum ratio
 quod meminit et placemur causa preferre ei ut pastor gre-
 gi princeps populo rector familie. cum hijs et generalis con-
 cilio auctoritate et potestate oplectimur quemadmodum
 euo nro. constantie dum ibi synodus fuit vniuersalis de-
 claratum diffinitum quod est. veneramur enim constantie

41
Concilium et cuncta que predecesserunt a Romanis pontificibus nostris predecessoribus approbata. In que nullum inuenimus unquam fuisse ratum quod stante Romano indubitato prefule absque ipsius auctoritate conuenerit. Quia non est corpus ecclesie sine capite et omnis ex capite defluit in membra potestas. Nec nostra sententia est filii. hec credimus et profiteamur. Nec iam senes et in apertis apice constituti per veritatem asserimus. Si qua vel vobis vel alijs conscripsimus aliquando que huic doctrine repugnarent. Illa tanquam erronea et Iuuenilis animi parum pensata iudicia reuocamus atque omnino respuimus. Datum Rome apud sanctum petrum. vi. kal. Maias. Mille simo quadringentesimo sexagesimo tercio. ✠.✠.✠.

Cum ipse secundi. Bulla tractationum omnium dudum per eum in minoribus adhuc agerem pro. Concilio Basiliensi. et cum Eugenio summum pontificem scriptorum finit feliciter. ✠.✠.✠.

*De mīstris curialiu. Eneat.
ad dñm Iohānē de auct.*

Eneas filius poeta. S. P. dicit dño Iohā
de Aich. pspicati a clero Iuz consulto.
Stultos esse qui regibz seruiūt vitāqz
tū infelicem. tū miserrimam ducere curi
ales. vereor ne qui me arguāt michiqz maledicāt
si hac epistola quā tibi sū scriptur. ostendero.
nec enī deerūt qui me pñcipibus deferant. a ho
stē reddē curent. Qm̄ homines videor ab eorum
obsequijs arcē. Nā qui post hac inquiēt illi regū
atria frequētābunt. si se futuros illic miseros in
tellererit. At ego non id ago ut pñcipibus dero
gem. Sed illos potius magnis leuo molestijs.
Instant assidue q̄ plurimi a nobiles. a magni vi
ri. qui regū aures obtūdunt. dum in curiā sūmis
precibus recipi postulant. Quos cū nequeant re
ges aut vtiliter recipere. aut honeste repellere. in
magnaqz propterea sint ārietate gratia michi
nō odiū haberi debebit. si quem ex hñs moneo.
curie regis ut suapte renūciēt. nec tūmedum est
meis scriptis id fieri. ut regū aule deserātur. Erit
enim semp stultoz numerus infinitus. qui vitā
beatā apud reges solūmodo iudicent inueniri
S; caue dicēt alij. ne diuinis aduerseris p̄ceptis
dū regum suades euītari seruītia. Cū petrus a
postolorū p̄iceps a caput ecclesie. Subiecti dicat
estote oī humane creature p̄pter deum. siue regi
quasi precellenti. siue ducibz quasi ab eis missis

Ab sit autē a me scelus hoc ut apostolo cōtradica
 vel regibus dicam nō esse parendum. **Cū** a veri
 tas in euāgelio reddi que sunt cesaris cesari ius
 serit. a q̄ sunt dei deo. **Cūq;** ad romanos paul⁹
 doctor gentium dicat. omnis aīa potestatibus sūbli
 miorib; sūdita sit. **Nō** est enim potestas nisi a deo
 clamo igitur a ego obedite principibus v̄is om
 nes populi. subicite vos sublimiorib; potestatib;
 oēs gentes. **S;** memineritis q̄ pet⁹ ppter deum
 ut subiciamini iub; non ppter opes. potentias l̄ ho
 noēs. **A**t ita nō sunt cōtraria meis scriptis si cū p
 pheta dixerit. nolite cōfidē i principib; i filiis hoīm
 in quib; nō ē salus p̄tereo q̄ plures obiectiones
 alias quib; te responsorē cōstituo. si q̄ sint q̄ me ve
 lint āpli⁹ ipugnaē. **E**go ad rē ipsam v̄iaz si pri⁹
 q̄d hoc me disputaē cōpulerit paucis absoluero
Geitōr me⁹ filiu⁹ qui mortuo p̄re postum⁹ nat⁹ ē
 paternūq; nomē tulit. adolescente sue florē apud
 ātquū dn̄ cē mediolaneñ. huius modernū ducis
 p̄cem peregit. **A**ffectus q; tādem curie tedij; do
 mum redijt. vxorem duxit. filios genuit et vsq;
 in hāc diē vitam quietam. laudatāq; elegit. **I**s
 cū se duo senenses iuvenes ad modum nobiles
 accessissent. a an regi seruire cōducēt p̄cunctati
 fuissent. **S**ic r̄ndit. memip⁹ cū adolescens apud
 homerū **E**thodūq; diuersa deorum scelera legisset
 ea licita eē at; honesta credebatur. **Nā** q̄d dn̄ faciūt

quis non arbitratue honestū. hic vir postea factus
Cum illa tamq̃ turpia p̃hiberi legibus aiaduer
 terz. incertus ai. p̃hos adit sciscitaturus ab eis q̃
 nam esset optima vita. **S** neq; p̃hi satisfecerunt
Cū inter se dissenserent a alij voluptatē. alij va
 cuitatem dolorum. virtutē alij. **Q**uidam vero ai
 corporis q; a fortune bona simul iuncta. vitā dice
 rent prestare beatam. incertior igitur ille multo
 q̃ antea. ut verbis vtar terēci. **C**ōsulē mortuos
 decreuit. et ad inferos penetrauit ac ex thiresia.
 quia a ipse vates diuinatōq; fuit. vbi vita foret
 beata p̃cunctatus est. **C**ui cum vates diu respon
 dere negasset. **I**n aures tandē insusurrans. apud
 p̃uatos viros optima vitā hoc est felicitatē. in
 ueniri dixit. **S**iges quoq; lydoz rex. qm̃ se pre te
 teris fortunatissimū reputabat. **A**pollinē confu
 luit. quis suo tpe felix esset. **C**ontempsit oraculū
 regias opes a apparatus. **A**tq; aglaū quendam
 archadem modici ruris cultorem. quī metas agel
 li sui cupiditate nunq̃ excesserat. felicem esse re
 spondit. vos igitur iuuenes. si quo modo viuatis
 optime q̃ritis. mīme reges adibitis. **N**ā cum ipi
 felicitatis exptes sint. felices quī sibi dicatū sunt
 nullo pacto possent efficē. **Q**uipe q̃ p̃ncipibus
 seruētes nichil sibi libertatis relinquūt. ut ea
 consequi possint quibus potiti multo sint q̃ atea
 miseriores. virtutes enī o iuuenes felices vite sūt

effedrices. q̄ a p̄ncipū domicilijis excludere si qñ ca
 fu ā errore limē igrediūt cūestigio cogūt fugere
 pterrite finistris morib; q̄b; i altis palacijs vniē
Qd si tēpus differendi daretur mōstrarē vobis
 omēs hoies stultos esse. q̄ vitā habētes aliā i q̄
 possint honeste vterari in curijs principum se pre
 cipitant. **S**ed adest otium ideo vos tantum mo
 neo. ut agrum hunc histriones et adulescentes et
 alios metere sinatis. qui nigrum in candida ver
 tant. Nullus est enim vicijs bonis apud principes
 locus. nulla emolumenta laborum. et ut iuuenalis
 verba resumam minor ē hodie res q̄ fuit heri. hec
 eadem cras detrahet exiguis aliquid. sic filius
 genitor. illi vero ab insano proposito reuocati
 domi manere ac sibi et musis vivere decreuerūt.
 ac paterna vox minus in filio q̄ in extraneis po
 tuit. nec enim me pater ab obsequijs curie potuit
 reuocare. **Q**uamuis sepe et multum ne post p̄nci
 pum vesanias me irem perditum admonuit.
Sed expertus sum postea. quod prius non credi
 di veramq; patris sententiam inuenio de qua li
 bet me nunc in hac epistola differere grauiq;
 tuo iudicio cūcta remittē. nam et tu anis et plurib;
 iter aulicos canes latrauiti vidi te apud albtū
 cesarē honorato illo et cū te primū noui. orator
 fu? i basilien? filio bñdictionē sibi ex p̄m cetu pe
 tebas. **C**um is regni vngarie dyadema mor

fuo focero fuo figismūdo cesare suscepisset. **A**tq;
postq̃ is q̃ vita fund⁹ est. non enim triēnio toto
imperauit. ad nepotē eius albertum aūstrie ducē
te cōtulisti. **C**uius es adhuc cōsiliarius. **Q**uāre
non fū nesci⁹. apud ignaros rerū. mee sententię
posse detrahēre. **Q**uīs enī infelici⁹ vinere curia
les crediderit. **C**ū tu qui vir haberis bonus. et
sapiēs. solut⁹ sel curie vīculū iterū te vīcieris
Sed ego quoq; in eadem fū. qua tu es causa quī
ānis iam quīndecim curialē seruitutem seruū et
nunc ecclēsticos. nunc seculares secutus fū pñ
cipes. **E**t q̃uis liber nōnunq̃ euaserim. mox ta
men in vīcula meapte redij. itaq; posset aliquis
opīnari. ut solus. vel cum paucis curie volupta
tibus fruatur. id cīrco me mores curie corā alijs de
testari. **S**icut apud mediolanū quī bernardīno
predicatori cōtractus vsurarios accusabat. ut p
hibitis ab hīs reliquis. ipse solus feneraret. **S**;
longe aliter est. non enim quia placeat michi cu
ria propterea versor in curia. **S**;
ire leuitatis accu
sar qm̃ gen⁹ vite inceptum nesciuerim prosequi
idē a te arbitror retinere. **A**ccidit enim nobis sic
a coniugatis. **S**unt enim admodū multi. qui vi
uente cōiuge nūmōmum dāpnant. a vxoris obi
tū cupiunt libertatis amore. **S**ēp q; illi⁹ ad cho
rīntheos pauli mādātū meminerunt. **S**olutus es
ab vxore noli querē vxorē. **A**t hī postq̃ libratē

fuit affectu. mox altera ducit iungem. ut vir qdē
 ereqas de fūte valeāt expectaē. Sic ei ē hominū
 calamitas ut vitā q̄ vivūt diuq; viretūt a si ma
 lā sciant. muraē tñ aut nesciāt. aut neqant hinc
 oraci⁹ ad eos q̄ suā vitā dāpnantes alienā lau
 dant. iā faciā qd̄ vultis inq̄t. **E**ris tu q̄ mō miles
 mercator. tu vult⁹. mō rustic⁹. **H**ic nos. vos hic
 mutatis discedite p̄tib⁹. eya quid statis. nolunt
 plurima fūt mī **Joh.** q̄ nos cogūt pseveraē. **S**ed
 nulla est racō p̄or q̄ ambicō. q̄ tamq̄ emula cari
 tatis oia fert onera q̄uis gravissima ut honori
 bus seculi ac populaibus laudib; efferaē. **Q**d si
 humiles essemus a aiā pocius lucrari q̄ vanā
 venari gloriā studeremus. baud multū pfecto
 in hęc tedia reciperētur. **A**d eos igitur q̄ p̄ptea se
 qui reges volu nt. quia prelatos a doctos viros
 in curiis esse vspiciunt. **S**aluatoris nūi ihesu vocē
 obiciā. **S**uper cathedram moysi sederunt scribe
 a pharisei quod dicūt facite. scdm op̄ra eorum
 nolite facere. **N**on igitur qd̄ insignes viri a ma
 gistri vite faciunt. sed quod facē debeant. imitari
 oportz. **E**xpēdat prius seipsum q̄ se dicaē vult re
 gibus. **A**n tollerare labores. famem ppeti sūt suf
 ferre. contumelias q; valeat sustinere. deinde p
 spiciat diligenter. vtrum ex curia consequi possit
 quod suus desiderat animus. michi a angustie
 apud principes infinite intollerabiles q; vidētur

et que homines optant illic nullate⁹ iueneri quo
 fit. ut veram finem patris arbitrer. de qua nunc
 alius transigemus. repetenda est igitur pena vox
Quid igitur ille stultos esse autumat singulos qui non
 coacti principibus seruiunt. **Clara** vox dura tamen
 fortasse nonnullis videtur. **Sed** audi iam quo pa-
 cto probetur. **Stulti** quo ad propositum nostrum
 tribus modis dicuntur homines. **Stulte** est qui quicquid
 querit quod inueniri non potest. **Stulte** est et qui querat quod
 nocet inuentum. **Stultus** quippe ille est qui sine propo-
 sito ad quem tendit. cum plures habet calles de-
 teriorem deligit et periculosiorem. ut si romam peti-
 turus. cum due sibi pateant vie. **Altera** brevis atque
 secura. **Altera** longior et plena latronibus pergere
 vltimam velit. **Curiales** igitur homines. aut primam
 stulticiam incidunt. aut alteram. aut tertiam. **Aut**
 enim quod assequi nequeunt inuestigant. **Aut** quod
 inuentum detrimento sit querunt. aut semitam peio-
 rem deligunt. **Quas** res tunc melius cognoscemus
 si quis sint. **Curialium** desideria. et quos sibi constituant
 fines prouiderimus. michi videntur omnes qui regum
 vel principum latera stipant. aut honores querere fa-
 mamque seculi. aut potentiam. aut diuitias. aut vo-
 luptates. **Nec** eo infitias. nonnullos esse qui se
 apud principes lucrari animas arbitrentur. ut
 meritum tanto magis nascantur. quanto cum ma-
 iori periculo militauerint. **De** his igitur quinque

generibus hoim dicendum est nobis. Quos tm
 distae ut sapientes sint ondem? ut facile quiuis
 eosdem deliros amentes insanos ac stultissimos
 queat agnosce. prius tamen q̄ hec agrediar oēs
 oratos volo ne quēpiam principum carpere me
 censeant. aut quouis pacto serenissimo dño pri
 cipi nostro frederico cesari de trahere. **Nā** a si dic
 turus inter disputandū fueri vitiosos priāpes eē
 ac libidinū a stulticie seruos nō velim tamē oibz
 id ascribi. nec enim me latet inueniri nōnullos
 virtutum a sanctimonie cultores qui principatū
 vitia diuino quodam timore superent. quemad
 modum boni apud gentiles principes. august⁹
 vespasian⁹ titus traianus a antonius pius sunt
 habitū. a apud cristianos ostātin⁹ archadi⁹ ho
 nori⁹ theodoci⁹ karol⁹ magnus a quē bāterga
 venerat⁹ hēric⁹ sanct⁹. quibz si vel pietatē l mā
 fuetudinē l pacis amorē vel iusticie zelū l religi
 omis affectū reqr̄is fredericū nīm nulla i re miorē
 inuenies tantūq; ab ē meis ut sibi scriptis velim
 detractum ut eius laudes illustraē et versibus
 quo ad possim a oracōne soluta decreuerim. nec
 me nunc eius curia detineret nisi sua me bonitas
 allerisset. **Sed** michi q̄ta sit curialium ifelicitas
 ostensuro non quid ipse a alij pauci. quos equ⁹
 amauit **I**upiter. a ardens euerit ad etheā virt⁹
S; qd omumiter priāpes agant referre oportuit

Quod si omnia que inferius mala recensentur in
 nri principis inueniri curia. **D**ixerim apte mētiar
 nec min⁹ mentirer si nichil horū illic esse cōtende
 rim. nec ego quēq̃ momorderim. **Q**uia sic est ho
 minū vita. ut pl⁹ mali q̃ boni ubiq; repiatur no
 stra intencio est. q̃ fatui sint qui principib; herēt
 disputando mōstrare. **I**aq; illos aggrediamur
 qui tamq̃ appetētes honore principibus seruiūt
Adversus quos libet cū iuuenali exclamare. **O**
 medicū mediam ptundite venam delirant enī. qui
 ppter honore principibus famulantur. ad quorū
 purgandos mētes. nō meis scriptis sed eleboro
 poti⁹ esset op⁹. **Q**uis enim verū honorem in aul
 principū dixerit inueniri. dātur honores i curijs
 non scdm mores atq; virtutes. sed ut quisq; di
 cior atq; potentior est. eo magis honoratur. **N**ā
 quem vnq̃ paupem. tā a si prestanti virtute p
 ditū regum aliquis sublimauit. **A**udio qđ obicis
 fuerunt non nulli obscuro natū loco atq; inopes
 quondā. qui nūc omnibus sūt prelati. **S**ic enim
 principes voluerunt. **S**ed quos oro sic prelatos
 aps nēpe quos suis moribus cōformes inueniēt
 quibus moribus. auaritiē. luxurie. crapule. crude
 litati. sic est sane. placet auaro regi. qui pecunias
 vnde cūq; refert. **G**ratius est luxurioso. qui virgi
 nes atq; maritatas sibi cōiliat. **C**arus est ebrio
 qui obibit. **C**rudeli nocūd⁹ est qui sanguīnem q̃

multum effudit humanum. nemo acceptus ē ne-
mo qz ex paruo statu prefertur alijs nisi aliquo
facinore magno sese pricipi oculauerit. at hic nō
ē ver⁹ hōr nec stabil⁹ q̄ ex radice veit nō boā veā
gloia ut iqt cicero ē illustris ac p uagata multo
q̄ a magnorū l i suos ciues l i patriā. l i oē gen⁹
hominum fama meritoꝝ nec pricipes assequūē
nec qui seruūē eis cum vicis fere omnes sint de-
ditū nec bonū aliquid agunt. nisi fortuito ac trā-
seunt per urbem inclinabunt homines. denuda-
bunt capita cedent loco. salutes dicent. manus
osculantur. ita est certe at vbi transiens digitis
retro tendūt sbsannabūt qz tibi. **I**lle est inquiēt
qui prīncipem nostrum seducit. qui bellū suadē
qui vctigalia auget. qui onera nobis importabi-
lia cumulat. qui verso pollice quos vult ex no-
bis occidit. **Q**uem dii deeqz omnes perdant. ne
sub eius tyrannide diucius simus huiusmodi est
honor curialium. qui si re quisquis es oblectat nō
verebor te stultum atqz insanum affirmare quū ob-
lectacōes tuas in re fallaci vana atqz omnino fal-
sa reponas. at vero pastorum vocibus q̄tum tri-
bui debeat. qui te gratia cenarum laudant. tu
ipse nosti. preterea histiones atqz ioculatores a
tocius vulgi laudes. quas vir prudens pro nichil-
lo reputabit. quia nulla est vera laus. nisi a viris
proueniat laudatis. **A**dde qz omēs curie seq̄ces

non quibus p̄sint sed a quibus p̄cedātur inspi-
 ciūt. et alcius semp euolare m̄tūtur atq; cū omēs
 p̄cesserint ipsi etiā et regi incipiunt inuidē. qz
 i explebilis est humane glorie appetitus. **Cui** po-
 stq; te dederis semp ciceronis illud in ore habeb
Quicquid est enī q̄uis amplū sit vel certe parum
 est. tū cum est aliquid amplius. **E**st insup p̄hoz
 smā. ac p̄sertim aristotilis. **I**n honoribus non
 esse finē ponendū. quia et res incerta est et in p̄tā
 te alteri. **E**t qui seruit honori et b̄ seculi fame.
 necesse est ut multa faciat multis. interdūq; pl̄
 hominib; q̄ d̄o seruire cogitur. **D**uo igitur cum
 sint honoēs. **A**lter viroz honorum. alter multitu-
 dinis. **S**tult⁹ est qui primū apud reges venatur
 quia inueniri ver⁹ honoz nō p̄t ubi virtutes nō
 regnāt. **Q**ui vero alterū querit. multo stulci⁹
 est. quia et rē p̄miciōsam sequit et viciōsam insta-
 bilem et incertā. **A**tq; hī quid p̄petuis cruciatū
 b; affligunt. **C**um sibi p̄ferri plurimos. et sepe
 indignissimos videant. nec qui honoris ē auidus
 vsq; magis q̄ in curiis affligitur. **A**tq; nūc satis
 de honore sit dictū. **N**ūc ad potentiam trāseamus
 pulchrū videtur nōnullis apud p̄cipes esse po-
 tētem. **T**utorem vocari regis. p̄cipere alijs bel-
 lum indicē. pacem cōponere posse obesse. ac p̄des-
 se q̄ plurib;. **S**ed multū deceptū sunt. dum posse a-
 pud reges plurimum q̄siuerunt. **A**pud neronem

claudium tam potens seianus fuit ut impatorē a
 pud capreas cum rege caldeo sedente solus hīc i
 perium administraret. **S**ecundumq; illud totius
 orbis caput venerabatur. et quippe si ante ipsum
 oppressa cesaris senectus fuisset hunc virum po
 pulus augustum vocasset. **S**ed nulla est apud prin
 cipes diuturna potētia. nullus q; status debilior
 nullus incertior nullus infirmior ē q̄ eius qui apud
 principē videtur esse potētiōr. **S**unt emuli multi
 simultates odia oīs potētia magne inuidie subie
 cta est. **I**ncidūt suspicōnes. parātur infidie pstre
 punt vndiq; delatores. atq; ut oculus pua festuca
 turbatur. **S**ic principum gratia offēsiuola vel
 mīma cadit interdū etiā nullo crimine p̄ditur tantū
 apud p̄ncipes s̄bdola lingua p̄t. apud adrianū
 impatorē delatorū voces adeo valuerūt ut amicos
 q̄ s̄ ad sūmū p̄moueāt post hostiū loco habueit
 s̄ ad seianū ēdeo vis ne salutarī sic seianus et tā eē po
 tēs ut ille fuit. at hic vnica p̄ncipis ep̄la captus ē
 ac p̄ vltē vnco ductus ad spectaculū et i tiberiadis ri
 pa truncatus oēs q; ipi statue ex capitolio deie
 ctę sunt p̄lege sacras lras q; saul q; dauid q; sa
 lomō. ex hīs q; apud se potētes erāt occidi iusse
 rūt ab imalech q; potētē apud se vidit ysaac. ex
 regē epulit forsitā et m̄fici iussit n̄ digitus dei cum
 illo fuisset critonē fuenutēis filiū q; sibi ausus phi
 lippi p̄ns laudes op̄aē fuisset alexander macedo

sua manu interemit. **E**rant nostri temporis
 cui videar detraxisse. de magno regni apulie. **S**e
 nescallo nemo me dicere prohibet. quia tuta est in
 mortuos reprehensio. hic apud reginam iohannam
 prima in loco fuit. potestatemque suam eo firmiorem
 putabat. quod et stupris sese immiscueat. **A**t regina
 conuerso in alium amore. pauciores ad illum nodu
 transmisit. **Q**uo mortuo alios sibi concubinos sub
 stituit. pertrari sunt qui apud reges perpetuo sunt po
 tentes. **S**epe qui heri placuit. hodie displicet. **N**ul
 lum est in atrijs principum. maius studium. quam ut
 alios de gradu precipitent et se erigant. potentatum
 quilibet appetit. nulla inter curiales habitat fides
 non frater a fratre tutus inuenitur. nec patris filius.
 nec filio patris ignoscit. **Q**uilibet sibi studet. omnes pre
 ferri volunt. omnes mandare. si quis potens est
 mille circa se oculos habet. et totidem linguas ad
 ruinam eius aspirantes. et unus hinc et alius illum per
 mit. nimirum multos timere habet qui multum po
 test. et illum omnes oppugnant qui principi gratior
 existimat. **R**uunt tueres que iuxta flumen site ppe
 tuum in se aque cursum recipiunt. **Q**uid tu facias
 qui ex unius voluntate dependes. in cuius amore
 nec ferro. nec plumbo. sed cera fixus teneris. quam vel
 infrigidat amor excutiat. vel ire feruor eliquat
 non omnibus tantum arridet fortuna quam cancel
 lario nostri temporis cesaris **C**aspari Slyck. quem vel

miranda facti demeritum vel singularis virtus at
 q; prestantia que in paucissimis hominibus repi-
 tur. **A**pud tres cesares inter primos potentem
 reddidit. alios vero vix unquam vidimus in cur a
 successores tales esse. quales apud antecessore
 fuere. **S**ed precipitari complures ex gradu terminantur
 ita ut quanto prius honoratiores ac potentiores cen-
 sebantur tanto exinde debiliores inhonoratio-
 res q; fiunt et sint inimicis gaudio. amicis vero
 et propinquis et sibi dolori molestie atq; dedecori.
Est autem hic vulgarissimus eorum finis qui a-
 pud principes et honorem et potentiam querunt. quos in
 errorem tam manifesto comprehensos non arbitror in negari
 stultissimos. nunc divitias persequimur quas mime-
 dubium est complures mortales in curiales carceres attraxis-
 se qui cum oratione labore se ferre dicunt senes ut in omnia tu-
 ta credant. quando vero iuvenales efferunt verba quoniam ego si-
 gam aliquid qui sit in tuto senectus a tegete et baculo.
Adversus quos possem salvatoris nostri sermonem efferre
 qui tam difficile dicit intrare divitem regna celorum quam per-
 forare aciem ac transire camelum. quo fit ut stultum sit divi-
 tias querere et spiritum pie celestis amittere nec in quicquam fau-
 timorem adducat. qui non habeat spiritus unde aliat pauperes
 suos. apostoli navim et ethia eliquentes ut inquit ihero-
 creti divitiis preferuntur sed ista fortasse nimium eligio-
 se dicunt nec talia sunt que vulgo probari quantagratum
 igitur pigri minerva confiteamur que iuvenali aristoteli.

ad felicem vitā opus esse diuicijs. q̄ non facile e
 mergūt. quoz virtutibus obstat res angusta do
 mi. **S**ūt qui se posse putāt diuicias cumulare pri
 cipibus seruientes. **A**t hñ ut diuicias conpēt
 libertatem vendūt. nec tamen diuicias assequū
 tur. nā si tibi princeps vel beneficia contulit. vel feu
 da concessit. vel res alias est largitus. tanto ma
 gis seruire teneris q̄to maiora sūt dona. **Q**uod
 si aliūde nescis ex gregorio discito. **C**um enim in
 quīt ille augentur dona. racōes etiā crescunt do
 noz. **Q**d si tunc ex curia velis abiē cum diues es
 fact⁹. mox omia pdidisti. **I**nuenit causa submī
 titur accusator. cōuince ris reus etiā non cōmissi
 erimis auferūtur bona. et ne cōqueri vñ q̄ possis
 eripitur et vita. **S**i vero in curia pseueraueris cō
 uenit te ad quīs impia regis esse patum. ire i bel
 lum p latrones transire. nauigā in mari. manē
 in peste. mille capitis audire picula. **I**ustum atq;
 iniustū exeqmī mandatū ridē. et flere cum rege.
 laudāē que laudat. vituperaē que vituperat. nul
 la tibi aut i verbis aut i operib; libertas super eit
Quid igit stultius est. q̄ diuicias p tot tormēta
 congerere cū sit manifesta frenesis. ut iuuenalis
 apt. ut locuples moriatis egētū viuē fato. **N**ō e
 pretea deliramentū est. q̄ duo vel tres cumula
 uerūt opes. omēs liberalitatem munificētiā ex
 spectare. qui dū regib; seruiunt. ad extremam

inopiā sint deducti. **I**ā dabitur inq̃t p̃f̃. iā iā do
 nec deceptus ⁊ exspes me quidq̃ functo suspirat
 mīmis i ymo. diuitibz nō nunq̃ diuitie dari solēt
 sic in maē ferunt aq̃. nemo paup̃ q̃uis diu ⁊ ad
 mod̃ vtiliter fūuerit tantū p̃m̃ ēportabit q̃tū
 diues ex obseq̃o puo. **N**ō enī fūitā i curijs p̃m̃
 cipū. s̃ p̃sone p̃derātur. nā ⁊ puos pua decent ⁊
 magnos munera mag̃ nec donāē ēges solēt qđ
 neq̃ant cū libido fuerit auferre. **I**taq; nec rē dōā
 tā si vel alienāē poteris. nec i aliud ēgnū trāffer
 re nec extra qđq̃ disponē qđ regi nō placeat nō
 sunt igit̃ tue h̃mōi diuitie quibz non potes vti p̃
 libito. quid qđ neq; testādi facultatē habeb̃ nā
 q; si libels careas. nemo tibi n̄ p̃iceps erit heres
Si assint filij n̄ ⁊ h̃ij p̃icipi fūiant nō succedēt t̃i
 bi. taceo quot diuites necatū insu eoz fūt. q̃ eos
 ditauerant. **S**olent enī p̃icipes sic nō nullis mē
 ta largiri. sicut ⁊ nos suos pascim⁹ ut eos postq̃
 impinguatū fuerint deuoremus. sicut de seneca lō
 gimo q; legimus. quos propter diuitias interēp
 tos. iuuenalis affirmat h̃ijs versibz. **T**emporibz
 diris igit̃ insu q; neronis lōginū ⁊ mag̃s senecae
 p̃diuitis ort⁹. **C**lausit ⁊ egregias lateranoꝝ obli
 det edes tō cohors perierunt enim ⁊ lateāmi ppter
 diuitias. **S**ācte igitur scriptum est ⁊ vere q̃ amat
 diuiti as fructum non capiet ex eis. **A**dde q; pau
 cissimi ēges q̃ sua sunt donant rapiunt ei ⁊ donāt

que nec vera sunt dona. nec iuste possidentur. Cūq;
 vir regnū vllū inuenies. qđ non sit vel ptum vel
 cōtinuatum fraude. Quid est qđ iuste largiri pos
 sint principes. vnde pecunie. vñ iocalia veniunt q̄
 apud principes sunt. nisi ex raptu vel vendicōne
 iusticie. Aut ex spolijs ecclesiarum. At ista sunt
 iniquitatis premia. que nec regi pdesse neq; tibi
 vtilitati si donata fuerit esse possunt. Relinqm;
 igitur hāc diuitiarum cupiditatem quia non im
 pletur auarus pecunia. Et auaro ut inquit **Iero.**
 et **Seneca** prius diceāt. tam dext qđ habet q̄ qđ
 non habz. Scim;
 scripturam dicentem quia non
 pderunt diuicie in tpe vltionis. diues enim cum
 interierit nō sumet oia et non descendit cū eo glo
 ria dom;
 eius. viuamus obsecro tamq̄ nichil ha
 bentes et omia possidentes. vici; atq; vestitus ut
 iterū **Iero.** verbis vtar diuitie xpianorum sūt et
 has potens est dñs nobis absq; ministerio prin
 cipū tradē diuitias vero. apud reges vel non in
 iueim;
 et tles iueniem;
 quas lōge melius fuerat
 non inuenisse. Et hec de diuicijs libasse sufficiat
 Ex quib;
 mi fallor mōstratum est stulticie opam
 dare qui propter opes principibus seruūt

Nunc admonz tempus. ut de voluptatib;
 differam;
 in quib;
 multū mortales beaticu
 dinē posuerunt. Atq; in primis epicurus
 vir alioquin magn;
 quem phi. nostri temporis

magis verbis quam factis probant. **N**am quotus est obse-
 cro theologorum qui voluptatibus non insuiat. quam
 obrem si que forte inueneritis quam aspiciat oculi pulch-
 tudinem rerum. non odoris ulli non tactu non sapore capia-
 tur. excludatque auribus omnes suauitatem huius homines
 et fortasse pauci deos proprios plerique autem iratos
 putabant in oratione per marco tulio cicerone dicentem
 inuenimus. quibus in vobis omnes quique sensus tetigit quibus
 voluptates hauriuntur. **C**umque due vie sint quibus
 humana vita continetur. **A**ltera virtutum. altera volup-
 tatum. illa destituta inculta atque ineducata frondibus et
 virgulis hec semper hominum frequentia teritur. nec quisquam
 est qui voluptatem non sequitur. **S**unt quique admodum multi qui
 tamquam voluptatibus fruturi obsequia principum ample-
 ctuntur. quod quam stultissimum sit opere patrum fuerit ostendit
 se. ac de voluptate quam oculi percipiunt primum dicamus
 oblectantur non nulli dum splendidos equos aspiciunt
 dum bella geri exercitantur quique currere videtur. dum formas
 cultas quique mulieres intuentur. dum ceterum hominum orato-
 rum. dum ludos. dum iocos. dum pulchros equos dum
 picturas. dum sericeos pannos purpureos aureos
 dum mirificas vestes. insignes vrbes. egregias
 domus alta palatia marmorea templa sculpturas
 testudines. viridaria prata. lucos. fontes. flumi-
 na feras. serenum aerem. montes apertos. ame-
 nas valles armenta. canes et huiusmodi cetera
 contemplantur. **A**t hec omnia multo iocundiora sunt

priuatis hominibz. q̄ curie obligatis. nā qui ser-
 uicio regis mācipatus est. in bellis non ut specta-
 tor. s; ut miles aderit a huc atq; illuc cōkursabit
 ac hostem ferire se q; tueri magis q̄ oblectare o-
 culos cogitabit. mulieres nō intuebitur. nisi cum
 regi placuerit. tuncq; illas videbit. que alijs gra-
 te sibi molestissime sūt. ornatī vestibus hōies pl⁹
 inuidie q̄ voluptatī prebebūt. a alienos equos
 a meliores a mīdiores q̄ sibi sint non letabitur
 insperisse iocis atq; ludis praro inferit. lateri re-
 gio semper assistens. palatia vero tēpla pictuās
 multo facilius spectatē mercatores atq; puatī hō-
 mines q̄ curiales pnt. Cūq; reges p raro suorū
 regnoz limites exeāt. vrbes inspicē nō nisi vni⁹
 regni poteris. nec qd apud alias gentes sit speci-
 osū. videndi tibi copia dabitur. Ea quoq; que in
 campis sūt visu delectabilia rarissime inspicies in
 cameris clausis quasi captiuus. nec vni q̄ exibis
 nisi cū rex vel venari voluerit vel aliter animum
 relaxare. qd tunc fiet cum maxime velles domi-
 manē. Cū mīes agros cooperuerit. vel cum solis
 feruore mūdus ardebit. S; marcet plerumq; sub
 tecto squalida pulueribus ps maior cunaliū nec
 in choreis neq; tripudijs feminariū delectacō dat.
 cū tu illā respicias q̄ in alium fertur et te. nedum
 spnit sed etiam odit. Nulla dies est in qua nulle
 res nō videas. q̄ tuū conturbent animum. Semp

tibi ante oculos inimici sunt osculari q; manū p
 sepe coheris quā truncatā videre velles facileq;
 pl⁹ amaritudinis q̄ dulcedinis visus tu⁹ ex cuius
 reportabit. **A**t ē in auditu dices magna curialū
 delectacō. dū nouitates toti⁹ orb⁹. dū viros sapiē
 tissimos loquentes. dū gesta viroz magnorum
 dū cant⁹ sonos q; audiūt mus⁹ xz credo q hoc
 plerosq; decipe. **S**edendum est etiā huic pti
 ne q̄s oblectatur⁹ auēs curie se astringat ac mo
 lestiā p voluptate p̄cipiat nā qd tu m̄ de nouita
 tibus⁹ ais negādo cōfuto. **C**ū plura illic displicētia
 q̄ grata audiātur. **C**ū nunc ciuitates capte. viri
 prestātes occisi. spolia facta. rapine omisse victo
 res mali q̄ victi boni sepi⁹ referant⁹ viros aut sa
 pientes q̄ de morib⁹ ac natūe secretis disputāt q̄
 q; historias referūt. non n̄ p adulacones apud
 p̄cipes accipies q̄ si nōnunq̄ oratoēs atq; di
 scerti p̄hi curias adēūt oracōes q; corā p̄cīpib⁹
 h̄nt. nō tā dulce ē eos illic audire vbi cum metu
 loquunt⁹ q̄ i scol vbi sunt liberi q̄ ad veritatem
 non ad p̄placentiā fantur. h̄nc ē q̄ athenis dū
 libera ciuitas fuit. q̄ rome dum sapiētes tempū
 blicā gubernabāt l̄arum studia maxime flouē
 runt in curiis vero quilibz sermo p adulaconz ha
 betur nichil ad verum dicitur omendāt mali bo
 niq; vitupantur. **S**unt q̄ veterz narrāt historias
 s̄ mēdose atq; puerse historicis clavis nō credit⁹

sed fabulis inani; fides adhibetur plus eni qui
 domi de colupna qui bellu trojanum magis poe
 tice q̄ hystorice scripsit. vel marcialio de padua q̄
 trallacones imp̄i que nunq̄ fuerut ponit vel vi
 centio monacho. qua liuio salustro. iustimiano.
 quinto curtio. plutarcho. ac suetomio p̄stantissi
 mis auctorib; creditur. **C**itharistas vero ac can
 tores q̄uis curia soleat optimos habere. plus eni
 hoc gen⁹ hominu. q̄ phoz ac poetarum princi
 pibus placet non ad tua. s; ad regis audies volu
 prate. **C**unq; dormire aut aliud opus age velles
 tu potentissime istoz sonis ac cantibus inquieta
 beris. **O**mnib; hoc viciu est cantoribus inqt ora
 tius. inter amicos ut nunq̄ inducat animu can
 taē rogati. inuissi nunq̄ desistant. **Q**uo fit ut cum
 nolis audias. cu velis nusq̄ conpeant. et tu hys
 singul caledis aliquid co geris elargiri. quid qd
 omia iurgioz atq; rixarum fut plena. vn⁹ alteri
 maledicunt. **I**ncrepat semuice. blasphemie in deu
 sanctos q; iaciuntur. omnes confuse loquuntur.
Tot clamoēs sunt ut vir socium qui ppe te e va
 leas audire. quilib; sua facinora narrat cu dero
 gatione alterius. illi sua patriam laudat et aliena
 vituperant. **S**purcissima vndiq; verba psonant
 nulla in verbis modestia. nulla reuerentia. null⁹
 pudor. **S**curre semp audiuntur. vel detrahentes
 vel ructantes. nam hys solis libertas est qcquid

vel facere velit l' dicere. at hec si quis sapiat mutus po-
 Deo iam de tactu paga. **I**ci eē velit q̄ audire
 in quo venus potissime dominatur quam nō
 nulli rerum ignari blandissimam in curijs
 eē osidunt. ex eo errantes. q̄ mulieres eos amare
 osueuerūt qui vestib; sūt ornati qui crīmes ventū-
 lant. qui torneamētis iter sūt qui canunt qui cho-
 reas ducūt. qui semp leti atq; hilaēs inueniunt
 sic curiales eē videtur. Sed mime ita ē ut grata
 sit hic venus. nam si qua est mulier que hos am-
 non tamē eis se credit. quas loquaces agnoscit
 iactatores. instabiles plurium amatores nisi for-
 sitan aliqua est que famā puifaciat. tūc q; mlti
 circa vnā cōcurrūt. nec vllam siue riuā diliges
 hinc rixē. cōtēstiones. odia verba interd' verbera
 a homicidia. nullā nutrire modico poteris cui as-
 sint qui multa pmittant veniet alter te pulch' or-
 ā acceptior nulla tā fidel' ē que vno otēta sit. Se-
 pe cū amicā petes ā aliam cum ea inuenies ā isse
 illā ad alium reperies. quod si tibi grata obige-
 rit a fida puella non poteris nisi raptim ac p fur-
 tum esse cum illa. neq; seruire regi a amoi poteris
 quia vterq; insolens dñs est. a qui hoīez totum
 vult sibi. Adde q; ne d' amicā s; nec iugē in cula
 pudicā suab tot sūt vndiq; pēi tot formosi inue-
 nes tot pmissioēs tot deiq; leue ut nec castissā cō-
 iūp' ēstē tot ipugcōib; possit q; si pbissā fuerit

deferenda est tamē cū dieſim curie principū mo-
 ueantur ſiue cōiūne ſit. ſiue concubina. tūc anxie-
 tas ai mentisq; dolor. quia nec cum amica rema-
 nere. nec illā ducere tecum potes. ⁊ inſtabilitatē
 ſemiē remanētis cuius eſt in horis mutari ſemp
 ſuſpectā habes iunge irriſiones ⁊ detractioēs q̄
 ſiunt. amantis dīnumera diſcrimia. pondā ſuſpi-
 ciones. **O**ia hec cum ſint priuatis grauia. curia-
 lib; certe iportabilia ſūt. nec vſq; mī⁹ q̄ in atrijs
 regum tactus oblectatur. **S**equūtur alij duo ſen-
 ſus odorandi atq; guſtandi. qui partim cōiūndi
 ſunt. ptim diſiuncti. nāq; dum ſercula redolētia
 ſapidaq; cōmedim⁹. vterq; ſeſus letatur. **S**i q̄s
 aut florum ⁊ vnguentoz ſequatur fragrantia nō
 guſtum. ſ; odoratum iuuabit. ⁊ offitium ſuum odo-
 ratus amittit. **C**um in palato cibus maſticabitur
At hī q̄bus in ſolo palato ē cauſa viuendi ſtul-
 ti ſunt. ⁊ pecudū vitā non hōim ſequuntur. **N**am
 ⁊ apoſtolus eos vitupat quozū deus venter eſt.
Rem nāq; dāpnatam ſequuntur. q̄uis plurimi
 apterea velint regibus obſequi ut bibē atq; edē
 maxime poſſint. **E**t q̄ principes optimis vtātur
 vinis atq; cibarijs. veſci ſe q̄ eiſdem ſperant. po-
 taturiſq; cū regibus ſe cōfidunt. **A**c ſicut muſce
 pingues menſas. ſic iſti vinctas dñorū papinas
 inſectantur. q̄uis regalibus epulis magis muſce
 q̄ iſti poſſiant. videat⁹ igitur apud faſtigiū ēgale

quāta sit curialiū edendi atq; bibendi voluptas
 que sane tūc optima est. cū fames adē atq; scītis
Cunq; nec ista nec illa p̄trahit. at i curia p̄ raro
 ante meridiem cibaria distribuūtur quo tpe nō
 famelicī s̄ rabidi sūt hoīes. q̄busdā vero exspeā
 cō lōga debilitatis spiritib; appetitū s̄ripuit. alij
 modico paē vel caseo preguſtato orificiū stoma
 chi clauſerūt. quo fit ut alij vorent quicquid ap
 ponitur et ad crapulā impleātur. alij vel mīmū su
 mē nequeāt interdū in ortu diei et ante lucē feru
 la sunt appoita que nisi comedis vsq; in noctē ieiū
 nabis. nec tñ stomach⁹ officiū fecit nec appetit⁹
 adē. cū post meridiē pransus fueris. rursus post
 horam cena p̄ponitur. nūq; in suo tpe cib; afferē
 hīnc subite mortes atq; intestata senectus et ore
 is et vomitus et pliorū dolor et calculus et morborū
 omnia genera ruunt. **Q**ualis cena cum vinū qđ
 al fucida nolit lana pati ut iuuenalis ayt affer
 tur quod cum biberis. insanus fias. aceto sum aq̄
 ticū corruptum p̄dulum. acerbum aut feigidū mī
 mis aut tepidū colore sapore q; malo. **T**aceo illos
 principes quī tñ in potum ceruīſiam prebent q̄
 cum vbiq; amara sit. in curijs tamen etiam ama
 rissima ē stomachosissima q; nec tibi in argēto. l
 i vitro pocula dai credas. nāq; i vno furtū tmet
 i altero fractuā potab; igit ex ligneo citho mīg aū
 q̄ fetido i c⁹ fūdo fex secreta ē in q̄b; sepe minxisse

dñi ofuenerūt nec tibi vni ciph⁹ dabitur ut si ve
 lis vel aquā misceas. vel purum bibas qz. sed in
 cōi potabis. **A**tqz ibi mordebis. vbi nūc. vel pedi
 culosa barba vel saliuosū labium & immūdissimi
 dentes fuerūt. **I**nterea vinum antiquum in tua
 presentia regi p̄p̄inabitur. cui⁹ tanta fragrantia
 est. ut ei⁹ odore tota domus impleatur. bibet ille
 muscatellum. maluatīcū. ex galliis ex mattrigali
 ex riparia ianuenfi. ex hūgaria. atqz ex ipsa gre
 cia sibi afferri vīna iubebit. nec vmqz tibi vel mī
 mum ciatum dicabit. q̄uis cardiaca passioē cru
 cīeris. **Q**d si bonū vinum ante te sit. non tamen
 iocūde sapiet. cum melioris fragrantia hauferit
 nares. velles non nunq̄ bibere. s̄ non audes. nisi
 maiores incipiāt nec famuli vinum apponūt nisi
 post mediū mense. q̄ si ate p̄cīeris. & importun⁹
 & petulans & ebriofus vocaberis. nec cū hac igno
 minia qd postulas obtineb. nec ad tuam. sed ad
 maiorū sctm potabis vinum postq̄ in mēsa fueit
 p̄ multas man⁹ transibit. anteq̄ ad te veniet. nec
 speres mundari ciphū dum p̄ncerne remiscet
 q̄uis infundo fex hereat vel aliquid ruptauerit
 nam sicut in tēplis aque benedictē sup̄infūdītur
 sic i curijs p̄ncipum vīnaria vasa quibus fami
 lie potirāt in āno semel euacuata mundant. nec
 in vīno tātum s̄ in aqua quoqz cruciat⁹ uest. **N**ā
 qz si stomach⁹ dñi ut iuuenal⁹ iqt feruz vīno qz

ciboq; frigidior geticis petiit decocta pruinis. q̄b⁹
 dā i estatē suat glacies atq; hac i seruoib; vna
 frigeſiūt . nec tibi l̄ mīma portio dabit̄ maiori q;̄
 ſiā cruciaberis . quia videndo nichil gustabis . q̄d
 tibi de mappis dicam . nigris laceris vñtis . quē
 nedum tibi fastidium moueant . **Sed** manibus
 applicant̄ . te q;̄ sequuntur si quando te ibi volue
 ris tergere q;̄ plures veriti madidas pinguū inē
 manus in proprijs desiccant vestib; hīc ē illud
 abdomes q̄d in pectoralib; curialiū cūis ut sat⁹
 sit in stabulis porcorū . q̄ in curijs comedē dñorū
 nam illa mensalia mīda sericia duplicata solis
 p̄māpibus seruiūt a i dies mutant̄ . tua trūcis
 affixa . tā diu iacent q̄ diu discerni a mensa pos
 ſint . **Audi** nunc cibaria a fume voluptatem si po
 tes . nulla tibi alia mactantur aialia q̄ boues . ca
 pree . porci . vel vrsi . nec ista recentia vel paululum
 trita . sed postq̄ fetere ceperint dispensatores e
 mere solent nam quo minorum emūt eo magis
 furantur . carnes tue frigide bis cocte imunde in
 p̄ide fetētes fumo ac carbonib; plene null̄ cōdi
 mētis . nullis salsamētis speciebus q;̄ null̄ appa
 te . caules patridi rape marōtes a muscāde legu
 miā semicocta . cicera pisces fabis lentibus interd̄
 pulueribus atq; cinerib; mixta . case⁹ raro ad te
 veit . a si veit vin⁹ ē plen⁹ vermib; vñdiq; pfoāt⁹
 seu squalid⁹ saro duloz buty⁹ fetid⁹ lard⁹ q;̄ rāci⁹

tua fercula condit. **Q**ua tunc apponuntur tibi cum
 iam pullos alut. pira et poma marida vel acida
 que nisi tu comederes porcorum esca fuissent. oleum
 quo tibi vel pisces vel caules excoquantur. de lam-
 padibus fumit vel lucernis cuius fetore fugai ser-
 pentes possent. quale illud fuisse credendum est
 propter quod rome cum bocchorio nemo lauari volebat
Ego magnifico hero meo domino Caspary cancellario
 gratias ago. qui me hac ex sentina immunditiae de-
 traxit. et ad lautam eius mensam deduxit quam quis non
 ipse fuisset. iam curiam et domum renunciassem. **S**ed
 persequar ceptum iter. pisces tui salis lucum vel carpo-
 nes et alletia. **S**i natalitium fuerit. poteris et teucham
 gustare luti in quo iacuit odore fetentem et anguillam
 colubre cognatam. **A**ut hos pisces qui apud
 doacas urbium nutriuntur. **S**i quis tibi nobiliores
 pisces apponetur. quadriduanus erit atque corruptus
 panis tuus niger et adeo durus ut vir geminis denti-
 bus frangi queat. et quis eodem pretio sepe niger
 et albus panis ematur. ne tamen assuescas. semper
 nigro pascaris voluit quia domini assidue inter se ac
 vos disspitatem non nisi quis neque voluptati. non
 nunquam neque usus fuerit. **T**ua insuper fercula semper
 eadem sunt facile quia in animum quid tibi edendum
 sit scire poteris. que res admodum voluptatem
 diminuit quam solet varietatibus irritari. posset for-
 titus aliquis hec tollere nisi melius a se ferri continuo

cerneret sicuti curialib⁹ accidit. q̄ dū sordis pa
 nē terūt dū q; in morē equorū vel ordeū l̄ speltā
 vorāt. ā quas vocāt caseatas apporai dño mul
 lū cernūt. at quē nullū nullū iq̄ quē corfica mi
 fit l̄ tauromemitane rupes. **N**āq; ut faciai pñci
 pū seuiētia possint guctura. nō sufficiūt mra fluia
 nec maria dū piscatoēs pria que; scrutāt retib;
 nec piscē sinunt i vicino mari crescē. **E**cce mor a
 lū q; lōgi latiq; pētois squillā dēfert. aspagis vn
 diq; septam. **C**ui⁹ cauda nedū failhā. s; hospites
 q̄ si q; affuerint cōuiuas q; despiciūt ille murenā
 adducit ex sicilia q̄ inē cillā. caribdiq; cepit dū
 auster se otinēt. quid accipēseres turtuēs cemu
 las aut āos pisces enumerē. q̄d q̄d i aq̄s suau⁹
 alitur ante principē. atq; id vel assum vel oleo ve
 nafrano vel vīno codū optio inē odorifās hbas
 itueberis. maria inter pisces iuidia tibi accrescit
 nec mior inē carnes. cū ceruū leporē aprū capreā
 castoā ceruū pdiē gruē pauonē oricē gallinam
 turdos merulas ficedulas ardeas anseres hedū
 los agniculos cumiculos asperiolos ⁊ quicquid
 volat aut q̄drupedat saporis egregij vorantē pñ
 cipem videas atq; hec egregie odita pulmētarijs
 q; p̄pata suauissimis que cū ēspiciis n̄l ex hīs q;
 añ te sūt mordē potes. **S**; expectas ⁊ ad sociū di
 cis. ecce iā dabit nob semefū leporē ā aliq̄d d du
 mib; apri iā piscē assum iā congelatū arōtico iure

ad nos mitti. **I**am pullū gallinaceum. iam duas
 auiculas destinabit. **S**ed euanesce omnis cogitatus
 tuus. **N**am curialibus nichil horum porrigitur. nisi for-
 tasse ad cruciatum tuū aliquid socio tibi afficti
 mittetur. **Q**uo sciēs illum te principi cariorē.
 nō nunquā et tibi tantillū dabitur non quo te satu-
 es. sed quo magis afficiaris tedio. quā si uas fuit epu-
 le principis sciens panem ante dñm mīeum ac
 molli filigine fecim aspicies. ad quem piscandum
 aprius eligitur et magno stipendio retinetur ar-
 thocopus. quē si tangere uolueris increpatus per-
 cutieris quā panem tui camistri nō recepis nec in-
 tactū. heu dimiseris. **Q**uod si uer fuerit et optata
 comitua cenas maiores reddiderit. radūtur aial
 vbera terre et usque a libra deferuntur boleti optimi quos
 les edere solebat. **C**laudio ante illū in quo uene-
 num uxor sibi porrexit. **C**urialibus autem. viles et a-
 cipites fungi ponuntur et in quibus sepe mors edic-
 tū poma principis talia sunt qualia sorores dicuntur
 hospites habuisse. et in his solū oblectari potes-
 tā enim odorifera sunt. ut nō solum propinquos. sed
 lōge etiam stantes odore suo perfundant. tangere
 tū illa non poteris aut quouis pacto gustare. **C**a-
 seus ex parua placetia quod deducem. Sudans ce-
 cus pinguis. ex ouibus factus que solum serpillum
 cum suauissimis herbis depasce sunt. **S**tructorem in-
 tera saltantē per domum. et chironomata volāti-

cultello añ dñm diuersis gestib; lepore atq; gal
 lina secantē spectab a qñichil hor te pmitit tā
 gere quib; oblectais. **Q**uis ē q reb; i istis volup
 tatē eē curialib; credat qñ nō potius penā ingen
 tē cruciatumq; maximū ecognoscat. an nō simi
 lium est hoc tormentū illi quod poete finferūt de
 tantalo. qui nec i aquis bibē nec i pomis edē po
 test qñuis ad mentū sibi vtrūq; ptingat. quicqd
 i mēsa pñcipis assidue fabulā ac tacēda dicē
 da q; fantur. cū tu nec loqui nec hystere audeas
Nam si forte mutire presūpseris aut nutu aliqd
 signāē quasi tractus p plātas educeis foras. at l
 latio vel fur vocaberis vel adulter. maxima quē
 domas ut **J**uuenalis apt seruis est plena supbis
Ille panem magno cum murmure porrigit ille
 indignat. q se aliqd poscas a q se stāte recūbas
 aut nō vidēt famuli mēse defectū. aut si vident ne
 gligunt emendaē. **S**epe tibi vel panis vel vīnum
 deerit nec tñ poscere audebis si vel aquā ut vīnū
 domes vel acetum. ut piscem immergas vel sal
 ut carnes aspgas vñq; petieris importunus di
 ceris. **E**mmuero tibi sedentiū sunt tedia s; maiora
 illorū sūt qui stātes sūiunt a quotiēs aliqd moe
 des ipsi tecū hiant a aerem solum rapiunt qui so
 lum pascūt cenarū eliquis. **S**z accipe molestias
 alias. **S**unt i curia diuerse dapes nā raro minus
 qñuor ferculis cena patur. **A**t ista nunq; ex ordine

ut optares dabūtur semp qđ vltimū velles erit
 primum. **C**ū pane satur a vrsi plen⁹ dorso fueis
 tūc cibaria meliora porrigentur ut l stomachat⁹
 rēnuas vel ad crapulam tuo cū maximo dāpno
 cōmedas. **Q**uod si quis casu meliores epulas in
 isto mense cōcesserit. mox ille ex oculis auferentē
 est enim magna ministris diligētia ne diuici⁹ res
 preciosiores esse in mēsa pmittant. **N**ā a imponē
 do tardiusculi. a in leuando celerrimi sunt. **A**spice
 insup in paphide quot ma⁹ cursitāt ārea carnes
 quot culrelli festinant. **Q**uale piculum illie ma⁹
 apponē. nisi quis forte ferreā cyrothecam recepit
Sicut apud strigoneñ archiep̄m illum qui ante
 p̄ntem secūd⁹ fuit. florentinū quēdā fecisse cōme
 morant. **C**ontingit ei nō nunq̄ ut alienum quis
 digitū. vel porciunculā man⁹ accepit atq; momor
 derit vituli. carnem vel bouis existimās mense in
 curijs vndiq; circumdātur edētibus. cibaria super
 caput tuū a huēros auferunt sepe q; super te
 totū ius effunditur. hic te premit. ille ructat a in
 faciē tuam vomit int̄ ferculum et ferculum mag̃
 fit mora tpus q; longū expectādo cōsumitur cum
 interi nez assurgē potes. nec spuē vel screaē. nisi
 scurray numero velis haberi. **N**unq̄ certa cōme
 dendi est hora si tamen in ipō mense initio non af
 fueris. cena muldaberis aut iurgijs afficiēis acci
 bis inter hec neq; porros neq; cepe nec alleū qđ

venenū ab oracō dicicō comedē potels nec igit̃ q̃
 pñcipes edūt nā illa tuū vētrē dīgnāt nec q̃ ru
 stici vorāt q̃ fetorē dñis i gerūt gustatē pñtēs
 ac si crassis illis q̃ nullo sapōē oditis vteis dapi
 bz in q̃bz a si voluptas eēt āqua cessat q̃ tñ oī
 nūe sūt a imutabiles nā voluptates ut iuena
 lis affirmat rarior vsus cōmēdat. at hñs i ēbz tñ
 deest vt gaudiū āq̃ dīcedat. vt male iudicāē
 nō existimē q̃ sūmā i eis miseria; sūmā q̃ cord af
 flictōez posuit. **S** Stultū atz ipitū vulg⁹ hec tedia
 nō aiaduer sit solū q̃ suspēsas ex pasi vestes. ac
 sublimes respicit in equis milites. a cum opes
 argētū aux. famulorū casuas a oīū exteriorē in
 tuctur miseria; iteriores neq̃ q̃ dīderat. **A**c sene
 ca sūma prudētia vir. **I**sti inquit quos p felicib;
 aspiciis si nō q̃ cernunt s̃ q̃ latēt videritis. mise
 ri sunt sordidi. turpes. ad similitudinē suoz pietū
 extrinsec⁹ culti. **Q**uo fit vt curialib⁹ qui ppter iri
 tamēta gule pñcipib⁹ serui ūt. nedum ciues p
 uatuis q̃ cū iocūda dīnge inter dulces līeros ca
 ste ac pte cōmedunt. vel curriculas q̃ medias i
 ter oues castaneas molles et mītia poma cum
 lacte. vorātes. mīdi fluminis vndas exhauriūt
Sed ipsos quoq̃ qui vel in crepedimibus petra
 rū. **V**el in pontibus. vel ad ecclesiarum valuas
 mendicāt sine percunctacōne preponā **C**ū illi nec
 ex sentētia succedat q̃ appetunt nec si successerit

meliores propterea beatores ve fiant. Sunt igitur omnes stulti qui ob has causas in regum famulatum sese recipiunt.

Querum cum ab initio dixerim quosdam esse qui tamquam aie consulendi regalibus sese dedunt obsequiis estimant ei consulendo regibus utilitatem reipublice promouendo pupilloz et viduarum tuendo causas. Afflictis et inopibus succurrendo tanto magis deo placere quanto maiori cum tedio ista pagunt. Sed respondendum etiam est hijs ne qui stultiores sunt alijs sapientiores omnibus videantur. Quamvis ego neminem adhuc cognoverim qui non suum aliquid temporale commodum apud reges insectaretur fingam tamen aliquem fore quem sola salutis aie ratio mouerit. An ita est ut hoc in curia sibi possit obtinere. Consule ne nos viro bono in obsequio ut se regis immergat putabimus ne sic aiam lucrum fieri michi ercule non sit verisimile in curijs principum ubi tot vitia regnant ubi tot iritamenta ab exercitio virtutis subducunt virum aliquem bonum posse perseuerare namque ut sessor bonus in equo retrogrado et calcitroso excutietur dilabatur quod tandem sic vir iustus apud reges diffluet vel inuitus reipublice licentia ac luxu et tot insidijs tum viciorum tum hominum contumelia declinabit a via et in scopulos ruet ventorum viribus actus et tempestatis. Quod cum plebs in atheniensi curia prosperisset fugere potius statuit quam

iter tot vicōz iqnāmēta manē. **C**ognoscito igit
 teipm q se q curiā statuis a an plōne sis maior a
 mīmadūfūto. **A**ut vtz pl9 tibi viriū ad resistēdū
 male cōsuetudi sic q illi opz i curiis oibz obseq cō
 muicāe qd hēs. seruiē tpib9. versāe naturā a egē
 nec non ad tpus huc a illuc torquē et flectere.
Cum tristibz seuē. **C**ū remissis iocūde. **C**um sem
 bus gūiter cū Iuuetute comiter. **C**ū facinorosis
 audacter cū libidinos luxuriose vīere. **Q**d mī
 feceris nec magn9 i curia. nec diuturn9 eē poteris
Sz replicab fortasse mīchi illū ipm plōne quē fu
 gitasse curiā supi9 scripsi p9teri9 tñ ad dypomīū
 filiciē. firānū pueisse. illi qz seruuisse. **S**ic est vt
 ais. s vīde quid sibi obtigeit nāqz vocat9 ab illo
 p doctrine spēz. **C**ū tirānī vicia corripuissz tirānī
 fraude venūdat9 ē. nec is solū ex sapiētibz nā pī
 cīpis expt9 ē nā a zenonē phz senē admod phā
 lais tirān9 oīm cruciat9 gñe dilaceāuit. **A**naq a
 goras nobil phs ab arracregōte cīpaz ēge oc cī
 fus ē boeci9 iussu theo. regis iteriūt lōga mora tēt
 si quos viros bonos necai pñcīpes iusserit enu
 meraē volueri nec mī qsq l moysen vel helizeum
 vel alium quēpiā ppharum cōmeōrauerit qñ a si
 bi liceat qd viris dīmis pmissum extit nec enī
 cū regib9 illi māserūt. **S**ed functi legatōe quā de
 us eis mādauerat abierūt. **S**ol9 Ioseph apud
 phāonē morat9 est quē ordīnacō dīma p salute

populi illuc miferāt et venūdaco fraterna. fatebor et
 mauriciū et martinū et sebestianum sancte militas-
 se ac principibz seruuisse. **S**ed ille fact⁹ cristia⁹
 est ut cū tota mauroz legione thebea trūcatus
 est capite hic ut vir fact⁹ est et regia castra dimi-
 sit et in obsequiū dei se sequestrauit. **S**ciebat enī
 vir sanct⁹ qz pupilloz et viduaz cāe ad principes
 nō ingreditur qz nūq̃ apud eos sanctificatur
 sabbatū. qz venal⁹ est omis iusticia qz impudic⁹
 est omis sermo qz nulla mia manet. nullus reli-
 gionis zel⁹. nulla caritas s; inuidia et ambicō tm̃
 mō dñatur. **Q**uibus obistere. fortissimi esset ho-
 minis. et plus dīna q̃ humana sapiētis. **E**t q̃uis
 esset ipse sanctissimus nec militiā sequi amplius
 illā voluit nec alijs imitādā suo exēplo demon-
 strauit. nec saluator nī crist⁹ interrogatus quid
 faciendū esset ad vitā cōsequendā et dixit nō re-
 gibus fuito. **S**; vade inquit et vende omnia q̃ hēs
 et sequē me nō principem. s; me non regem. s; me
 non curiā. s; me nūq̃ dixit sequere videas igitur
 tibi vir bone qui ppter aīam sequeris curiam ne
 ppter curiam illam pdas qz multi sunt ibi laquei
 multa offendicula. multe insidie demonū. **D**urū
 est ambicōnem frenāe auariciā cōpescere. inui-
 diam domāe irā cohibē. luxuriā coartare dum
 semper inter ista verseris. **S**i quis tamē sibi a deo
 creditum scit talēum vincere ut ista possit et tāq̃

sol immaculat⁹ i luto versat⁹ si pōt picē tāgē et ab
 ea nō inquinat⁹ si pōt ignē igredi et nō vi. nō ve
 to illū curiā seq. nā meritū tāto grādi⁹ asseqt⁹. q̄
 to piculosi⁹ militauit. **S**z p̄suasū ē m̄. neie⁹ eē q̄ cu
 rie fuēdo nō pot⁹ vīcat. a vicis. q̄ vicia vicat
 dōciles enī imitādīs vt inueāl verba tōseaz tur
 pib⁹ ac prauis omīs fu⁹ **I**n genesi q̄ dīmū oracu
 lū i hūc mod⁹ **S**ēfus enī et cogitacō huām cordis
 i malū prona fūt ab adolescētia. **N**ō suaserim igit⁹
 vlli curiēs imoderand⁹ nā et aia vt dixi discrimi
 magno supponitur et vita sepi⁹ añ tpus amitti
 tur qm̄. vel pīncipū desiderio fauēs. ac vltiō suis
 vicis arideb⁹. et aia⁹ pdidisti vel increpabis ma
 los moēs. accusabis qz scelera. et irā certe pīnci
 pis expieis **C**yr⁹ p̄saz rex **A**rpolo familiari suo
 admodū āte caro ob reprehensum in se viciū
 filios epulādos in cōuiuio dedit **C**ambises cui⁹
 dam ex carissimis qui se de ebrietate corripuerat
 filium sagitta transfixit. nec tu michi aristotilem
 obicies sumum phoz **A**lexandri magni castra
 sequētē nescis ei q̄ voluptate hoc egeit et an sibi
 libras fuit aliē faciēdi **A**t secuti sūt alexād⁹ q̄
 pluēs alij **C**alistines phs **C**lito frater **C**ollacta
 ne⁹. **L**ismach⁹ miles et phs in signis **C**alistines
 dū adoraī more p̄ficio alexand⁹ phibet. trunca
 tis manibus et pedibus. effossis oculis narib⁹
 et auib⁹ āputatis miserā vitā i cācē ducē cogebat⁹

cui cū lismach⁹ i remediū erūpnatum venenū
 obtulisset leonē obiect⁹ est. **C**rito cū alexandrū
 p̄is philippi laudibus detrahentē redarguisset.
 ab eodē ut supra retuli in cōuiuio est occisus. **S**ul
 ti sunt igitur meo iudicō ⁊ ut arbitror tuo iohes
 amātissime. ⁊ qui ppter superiores causas ⁊ qui
 ppter aie lucy seruicia p̄cipis āplectuntur qm̄
 vel qd querūt non assequūtur. vel p̄m̄iosas res
 querunt vel p viam sp̄m̄osam ⁊ ancipitē pgunt
Cū ad finē quē cupiūt tutissimis possint ⁊ q̄tissi
 mis itineribz p̄ficisci. **E**sset ergo iā satisfactū hīs
 que ab initio p̄posuim⁹. possemq; iam eplām clau
 dere. **S**unt adhuc alie cōpluēs molestie curia
 liū. de quibz non erit abre q̄ breuiter meminisse
 p̄lma inter dormiendū sūt tedia. **S**epe in afferi
 bus dormiendū in paleis. i lapidibz nudo q; solo in
 vento in pluuia. in frigoribz. **S**i pluuias fueris af
 fecut⁹. ad pediculos pulices. culices aut alias infi
 mitas. vel mordētes vel tetrimē fetētes bestiolas.
 te p̄pa. nunq̄ solus dormias nisi cū sociū cupes
 lintheamīā immūda fetida laceā ⁊ quibz nūp̄ime
 sunt pestilentia mortui tibi dabūtur. **C**omes ad
 iungitur scabiosus. q̄ se noct. tota fricabit. **A**li⁹
 tu siccabit. alius fetido flatu te purgebit. **I**nter d
 ⁊ leprosus tibi cōiacebit. alius frigidus est. ⁊ ve
 stimēta ad se rapit. alius febre calidus et lodicū
 cum omī tegumento supra te iacit. **S**emp vel ille

tibi molestus erit. vel tu tibi videberis tediosus.
 dormit frequenter in coi-ubi l' deē sūt l' vigili-ubi
 vn⁹ sterit alter pedit. aliis calces iacitat. nūq̃
 añ mediū noctis est silentiū. veniūt ebrj dormiti
 cōfabulātur garrūt ructātur. ricātur p' lās. pu
 gnt. a seuiē cedūt surgunt migētes sepe apd sta
 bula sūt cubilia tua a equos fremitātes l' se mor
 dēres audis nunq̃ scēs ubi iacē debeas. nisi de
 mitū dñi iāerint. **S**unt in diuersorj's multi ad
 uene. multi ignoti. a vita plerunq; curialium in
 hospicijs publicis finitur. ubi continuo fures ti
 mendī a formidādi ficiarij sūt. ne; res tuas vnq̃
 tā diligēter custodies. qui aliquñ repies immuta
 tas. nam a ipsi fures in thalamo tuo dormient a
 te sopito assurgēt. res sub te q̃ iacentes eripiet.
Assunt mētrices ancille lenones ioculatores lu
 sores. parafiti. qui iurgia cōtinuo preludunt. tā
 t⁹ q; clamor exorīt. ut nedū dormiē. s; nec q̃ p' eē
 loquētē sociū intelligere queas. adde rusticoꝝ
 loq̃citatē. qui nocte quāuis longa ē nunq̃ quie
 scāt. absētē cantāt amicā ut flaccus ait multa p
 latus vappa nauta atq; viator nulla dormiendi
 quies dat. q; si vnq̃ rumores a alia mala sem
 n⁹ viceit ac oculos claudere cepis euestigio reuo
 cabis. a aliq̃ cau surgē opellēis. credo te ista mihi
 es exptū. ideo q; sū buioꝝ. s; accipe alia q̃ inē hospi
 tand sūt tedia. maēscale⁹ orād⁹ ac p̃cō oducēd⁹

31 34
Rogandi q; sui eius & alliciendi muneribus fuit
 ut hospiciū tibi tollerabile prebeant. **Q**d & si p
 miserint non tamen implebunt. teq; vel in remo
 tissimis locis & i fetidissimis ganeis collocabunt
Interd & honestum locū quem dedit ut deseras &
 alteri cedas minimis ac vi coget. **S**z esset fortasse tol
 lerabile marescalco caput inflectē. quoz est offi
 ciū non marescalco inhonestū ac sordidos hoies
 sequi. atq; hīs supplicā & offerre pecuniā grauīs
 finium est nec hoc tñ potes effugē. **N**ā & cocis et
 pistozibus et frumentarijs et bladi viniq; distri
 butozibus. humiliā te uenit et ipozum beniuo
 lētiā emere. **Q**uid ostiarios referā. heu quoties
 de hostijs valuas in ped? detruet tuū quocies us
 te pugno vel calce repellit. quoties ubi te viderit
 venientem portā q̄ patebat statim redudit. **Q**uo
 ciens te exdufo q̄uis aux dederis. vel mimū vel
 scurram vel emulū tuū intronmittet. **Q**uociēs tibi
 vel domiē principem. vel in cōsilio esse. vel egro
 tāē menciētur. quid de motu castroz dicam quis
 tormenta que tūc incidunt possit enumerā. q̄ta
 equoz est cura. q̄ta armoz. **Q**uot vrgent angu
 stie. trāseunda sunt alta flumiā pontes ancipites
 ascen dēdi equitandum in tenebris in pluuiā in
 vento in niuibz in luto in glaciē in fluminibus
 in spimis in nemoribus in saxis in precipicijs in
 abruptis colliū. **I**nter latrones iter hostes nūq̄

ē certus pñcipis recessus. fama nōnūq̃ vagat̃ i
 crastinū eē castra mouenda. **Cūq;** accīd̃ es vie
 mutatur opinio. q̃ si forte impat̃ fueis. repēte fi
 et recessus. ibitq; rex cū paucis a sequi pene festi
 nant oēs iutebit. idq; tūc potissīe cōtigit. cū vel
 egrotauis l̃ medicinam sūpseris. l̃ sāguīnē di
 minueris. aut equū tui vel famuli mī⁹ dispositū fue
 rint. **Si** quis l̃ stādi l̃ recedendi certitudinē h̃re
 voluerit. ex caupomb; l̃ meretricib; meli⁹ instru
 etur q̃ ex alijs. nunq̃ quo sit eundū scies. nisi
 p⁹ q̃ pueneris. **Creditur** sepe sūma luce rex abi
 tur⁹ tūc omīs in equis expectāt a ad meridie vsq;
 tā muli q̃ equi a curr⁹ onerati manēt sepeq; one
 ra tāq̃ decepti deponūt. **Cum** vero iter arreptū ē
 in hīs locis potissime māsis fit. vbi nec vīna sūt
 nec cibaria nec in quib⁹ recipi q̃as diuersoria. v
 bi vero vbertim omnia suppetūt nūq̃ post biduū
 castra manebūt. **Est** enī ēgib⁹ tediū quociēs mē
 situdinem letam audiunt. **Contra** vero ex angu
 stijs afflictioneq; plebis solacia suscipiunt. ideo
 nō nūnq̃ mille passus p diem p̃ficiuntur inter
 dum quinq; ginta milia obābulant. **Gaudebunt**
 q; cū te l̃ familiarē pdidisse. vel equū accipient
 vel cū te p̃cipitatū i fluia l̃ frigore obriuisse vel
 estu defecisse cōgnerit. **Cū** ipi a cōn frig⁹ a cōn
 calore armati exiterit **In** castrorū p̃terea p̃ces
 su quot p̃fluē sūt quot calces qđ trufioēs qđ ca⁹

quot blasphemie nūc tuus equus alium cedit et i
 te culpa refertur. nunc tuus ceditur et afficeris
 dāpno litigant inuicē famuli et in bellum descen
 dunt domum interdum seruare ordines oportet
 nusq̃ cedē locum licet festimandum est cum alij
 festinant. tardandum dum alij tardant. nec ppe
 te erit quē velis amicus. nec ad eū vbi sit poteis
 ire. **S**i quo casu cecideris. nemo te colliget si vni
 uerso exercitu calcaberis et tā tu q̃ equus in pulue
 rem redigemur. nunc in locis palustribus et in lu
 to castra ponuntur. **N**unc in aream locoq; sterili
 ex quo nec lignatū nec aq̃tū absq; magno discrimi
 mine p̃gredi queas. **T**uncq; aut estas erit et ca
 loribus exureris cicadis obtūderis imzalis mor
 deris sp̃entibus toxicarīs ac fetorib; ac exala
 cōibus pessimis cruciaris. aut est hyēps et tecto
 ac vestibis nudus peribis qd si forsitan tu euaseis
 famuli tū et equi sup̃ esse non poterint adde cum
 ppe sunt hostes maiores molestias nūc vitandos
 lapides nūc sagittas timēdas nūc fures formidā
 dos atq; latrones nūc insultus est faciendus in
 hostes nūc cauendū est ne hostes ipsi officiant
 insultātes in armis edendū est in armis q; dormi
 endū semp in vallo castrorū semp in portis excu
 bie sunt habende. nunq̃ hora quieta est nunq̃ in
 pace manēliez nunq̃ tube nunq̃ cornua tacent
 nunq̃ infidie cessant. **Q**uotiens itur admuros vel

cū duo concurrūt exēcit⁹. q̄ta trepidacō ē. quot da
 mores nūc erigūt machīne. nūc ferunt tribuli
 concurrūt iacula fodiunt missilibz scuta choruscāt
 enses. **S** illo equ⁹ occidit. hic cōfossus telo. cui
 nā minac⁹ illi caput auferē. huic man⁹ āputat.
Quidā calcāt iter equos. **Q**uidā ifoueis iacēt ex
 aimes l' exāgues mille facies mortis vbiqz vidē
 ē nō hic mīa ē. nō benignitas. nō huānitas. **S** il
 le vir to n⁹. ille miles egregi⁹. ille fortissim⁹ cre
 dit ipator q̄ pluēs sua manu necauit quiqz cru
 entū gladiū ex pluriū viroz uigul⁹ duxit. **S**ūt eq
 stes pugne. sūt pedestres sūt nauales. sūt muā
 les. vbiqz ēs ē horēdaz a facies inferno filis. mī
 chilibi lucra ab hī iniuria primi potes. nec tua
 sūt q̄ bell⁹ q̄rūt iustis vt fere sūt oīa bella q̄ inter
 domesticos fidei cōmittūt pdē aut illic nedū res. s̄
 vitā a aiaz potes. **N**ec tu te vitā bellū cōfidasi q̄
 tu⁹ rex interfueit. nemo se maē vitatur⁹ sperz. **C**ū
 rex nauigaueit ā coitād⁹ rex ē ā amittēd⁹ inter
 tot tāta s̄ difficultates ā inueis es a sufferre inso
 litas ēs nō potes aut antiqu⁹ a deficiētibz vibz.
 nec mediā. nec sūt nec labōēs sustinē vales. p̄te
 reo morbos. q̄ dū sic agimur nos aggrediūt. q̄bz
 coacti l' i vñs desei mur l' inter ignotos ac plimi
 diē claudūt q̄ domi manētes p mltos ānos vñē
 potuissent. **S** ēdeam⁹ iā i vrbes s̄ i āplo spaci
 oz. loco q̄escat cuiā deēt ne p̄tēa cruciat⁹ an nō

sunt dietim noua edicta et cōstitucōnes noue q̄
 bus ut te coaptes singulis diebus de nouo inc̄
 ples uiuē. **S**ive rex sedeat siue stet tibi tñ semper
 erit stādum nec vllam tuis tibijs poteris daē q̄e
 tē. **S**i vñq̄ sederis temerari⁹ iudicaberis. **Q**uid
 vero in stipendijs recuperandis. quanta moritas
 q̄pta q̄ diminucō est nunq̄ in tpe dabitur nunq̄
 integrū nūc ad istum nunc ad illum remitteis di
 uersis q̄ mendacijs eluderis multa sunt ppter
 que magnifico dñō caspari cancellario teneor. s̄
 in hoc q̄ siue magnificentiē siue obnoxius qui me
 nō patitur salario meo frustrari. sicut alios video
 q̄ suū gemunt fraudari salariū. nūq̄ stipendia re
 cipiunt nisi distributorem donauerit nec vllus ē
 q̄ tam clara cōuencōis sue capla faciat ut ad vo
 luntatē officialiū nō recipiat interpretacōem q̄
 sūt omnes auri corrosōes. **S**i iam de nec̄ijs aliq̄d
 dicam⁹ qui et ipsi curialium tormenta exaugent
 nūc hoc nūc illud impetrāē sibi petentes. et siue
 durū sit siue absurdū qd̄ optant. impetrare te tñ
 volunt. **Q**uidam vero potentes sūt et ex grā pri
 cipis pmouē p̄mquos possent. **S**i tales sūt ei⁹
 cosanguinei vel ut eis bñfacere non audeat vel si
 audeat infamiam populi et idignacōem supra se
 dei sustineat. **Q**uid qd̄ amorem in se principis ne
 mo verū assequitur. **N**amq̄ ut ysocrates in eo
 quem de regno scripsit libro testatur principes

nemine nisi ioculato q̄ dā ipetu diligūt. **Q**uod si quē
 q̄ amāt nō vt aicū diligūt inē paēs ei aicicia dū
 tarat vsat. **S**ed eo mō amāt q̄ canes et equos di
 ligūt frēm vt erin̄ fuscipiāt. **Q**uid dixi erravi etc
 multo pl⁹ rais ā equ⁹ q̄ hō diligēt. mortuo quip
 pe vito mor ali⁹ adest q̄ locū de funēti magnis p
 cibus sibi omittī postulat. **A**t canis vel equi mor
 tui vicē nō supplebit ali⁹. nisi vel emptus precio
 vel grā. parū adhuc dixi. cū nedum non dolenda
 s̄ optāda mors tua p̄cipi sit. cui diuici⁹ fuiūsti
Aut enim pro longis obsequijs te non remune
 raui. **E**t soluit obligatō morte tua dulcē q̄ suo
 ex ore sonabit. **A** si mortu⁹ non fuisset homo ille
 magnis eū munerib⁹ donassem. **A**ut largit⁹ ē ti
 bi plīma q̄ te mortuo ēcupaē se speāt. vix enī ho
 die diues aliquis moitur. cui p̄cipes non succe
 dāt. **S**ed audi iā quot iminēt tibi molestie p̄pter
 p̄sonā p̄cīpis. **R**aro nedū inter p̄cīpes. s̄ inter
 p̄uatos q̄ vir bon⁹ ēpitur. **C**icero i diminacōnū
 libris. q̄ rarissime sūt. mōstra putāda sūt inque
 magis mōstrū vir bon⁹ q̄ pt⁹ mule. **A** stipulatur
 huic sētētie iuuenal. q̄ lic⁹ p̄ci⁹ dixisset. **R**ari q̄p
 pe boni vix nuēro sūt totidē quot thebaz porte vl
 diuiciis hostia vili. postea tñ quasi septem repiri
 non possent. **A**mplius se restrinrit dicens. **E**gre
 giū scī q̄ virū si cerno. bīmēbri vt monstrum
 puero. et mirantū sub aratio piscib⁹ inuentis et

fete cōparo mule. nec dīna scriptura remissior est
Si quidem apud paulū pphē verba relata sunt
Est autem de⁹ verax omis homo mendax. **E**t iterū
 scriptum est quia nō est iustus quisq̃ non est in
 telligēs. nō est requirens deū. **A**t rursus non est
 qui faciat bonū non est vsq̃ ad vnū. vides ac ora
 tores ac poete cū sacra scriptura cōcordant vides
 ne ut rari boni. mali vero infiniti sunt. **S**i ergo ē
 tu⁹ malus fuerit. dolebis eius infamā ei⁹ vicis
 cruciaberis. **S**i auar⁹ est angeris q̃ te nō p̃miat
 nec alios bñ meritos. a quia plurima negligit ne
 sūptum faciat si liberalior est times ne p̃ effusioē
 nimia obliuet erariū. **S**i crudelis vereris ne i te
 tuos q̃ seuiat. **S**i pius. egre fers quia nō vlciscit
 iniurias. **S**i audax picula reformidas. **S**i vecors
 hostibus inuides q̃ sibi semp̃ insultant. **S**i loquax
 multiloquium non esse absq̃ peccō cognosces. **S**i
 tacitus dicis q̃ nec amicos nec seruitores scit ve
 bum retinē. **S**i vinolentus accusas ebrietatem.
 si vino non vsitur q̃ parum sit letus grauaris. si
 luxurie cultor est. doles q̃ plurimis iniuriatur. si
 feminas fugit. dicis nō esse virum. si paucos ad
 se admittit displicet tibi inter illos nō esse. si ois
 est omnib⁹ irascēris q̃ tā reliq̃s q̃ tibi sit familia
 ris. si omi ex pte bonus est quod mōstrum fuit
 cum tu sis malus. doles. quia tuis vicis non allu
 dit. **A**ut si tu quoq̃ sis bonus quod admodum

difficile ē. dolebit principi bono non aridere fortunā
 semperq; anxius eris suo statu. **E**grotabis cū
 eo et patieris cum eo qm̄ non tam suo filio pat
 afficitur q̄ bono principi bonus suus. **C**ui et si for
 tuna fauerit nūc mutationez it̄ insidias t̄ies. nec
 dormies vnq̄ nec vigilab̄ i pace. **E**st insup maḡ vi
 roz recreacō mētis secessus. **C**ū se aliq̄s ētrahit i
 solitarium locū. ac vel meditat̄ur vel legit vel
 scribit. totumq; se mus prebz. **E**t nūc plōnē nūc
 aristotile nūc tulū nūc v̄giliū nūc alios doctōes
 iā dudū mortuos s̄ fama viuentes a scriptis al
 loquūt̄ur. **S**ed hac voluptate priuati sūt **C**uriales
 q̄ cū sp̄ in ocio sint. nūq̄ tñ ocū hñt sp̄ i multitu
 die sūt i clamoribz i tumultibz. **S**i tibi nō nūq̄ p̄
 cula; delegeris in qua vel legas aliquid vel scri
 bas. mox aliquis instabit quā te vexat. **E**t si ali
 cessauerint. non akerit dispensator quā p̄ te cō
 putū faciat eraq; moueat. nusq̄ tibi āgul⁹ pate
 bit q̄et⁹. i quo possis cū scipioē dicē. nūq̄ m̄ so
 l⁹ q̄ cū sū sol⁹. opz te p̄scis illis sc̄isq; viris carē
 atz inter homines viuere quos rectius bestias
 oī vtute carētes appellauis. **S**ūt q̄ dicāt filios
 suos idēco p̄ncipibz tradē. vt moēs ediscāt fiātz
 vtute p̄stātes meli⁹ dicent ad itelligēd maliciā
 turpitudiez qz discendā se filios t̄isimississe. **S**ūt
 ei iur̄s vicōssimi hoies s̄ moēs ihonesti. **I**lle lu
 pulaz omēdat ille vācitātē nēo de vtute se iactat

Si aut virginem violasse. aut stuprasse nuptam
 aut emulū occidisse. aut rapina sese aliqd nactū
 gloriabitur. **Q**ue scelera sic adoleſcētes pmitātur
 atq; imbibūt. ut nullo post tpe amittāt nec te pu
 tes adoleſcētem pudicum sobriū verecūdum. aut
 bñ morigeātū apud priāpes inueniē omīs hmōi
 fūt quales magistri vꝝ est enim qđ terēcius ait
Ad peiorem plerumq; ptem aīm applicari si quis
 ad eam rem mgīm sortitus sit improbū. sic natu
 ra iubet velociꝝ a ciciꝝ nos corrūpūt exempla ma
 la cū animum magnis auctorib; fubeūt. **R**efero
 mafias deo grates qui michi iam viro sequēdi
 priāpes aīm tradidit. **C**ū iam pntū virtutes ā
 quas sic acceperim. ut āplius amittē nō possim
Quod si aliud non ē hoc saltem habeo quia nō
 nullas didici lrās. quas iḡrarē si pueritiā meam
 curia suscepisset. **E**st enim in curiis priāpū vicō
 sum lrās nosse a probro loco ducitur appellai di
 sertus. **E**st itaq; mag lrātorū molestia. cū se cōtē
 pni p omnia vidēt a res maximas ab hīs dirigi
 ne dicam negligi quī vix inter maꝝ a pedes quot
 habēt digitos norūt. **S**ed est etiam illrātis fūma
 turbacō. **C**ū viros in curiam doctos at latine lo
 quētes venisse vidēt quos nequeūt intelligere.
Quid preterea de cōsciētia tua ptulerim. qui sēp
 inq̄eta ē sēp q; te mordet. **C**um tu te scias multis
 vicōrum illecebris inquinatū nullum grauius eē

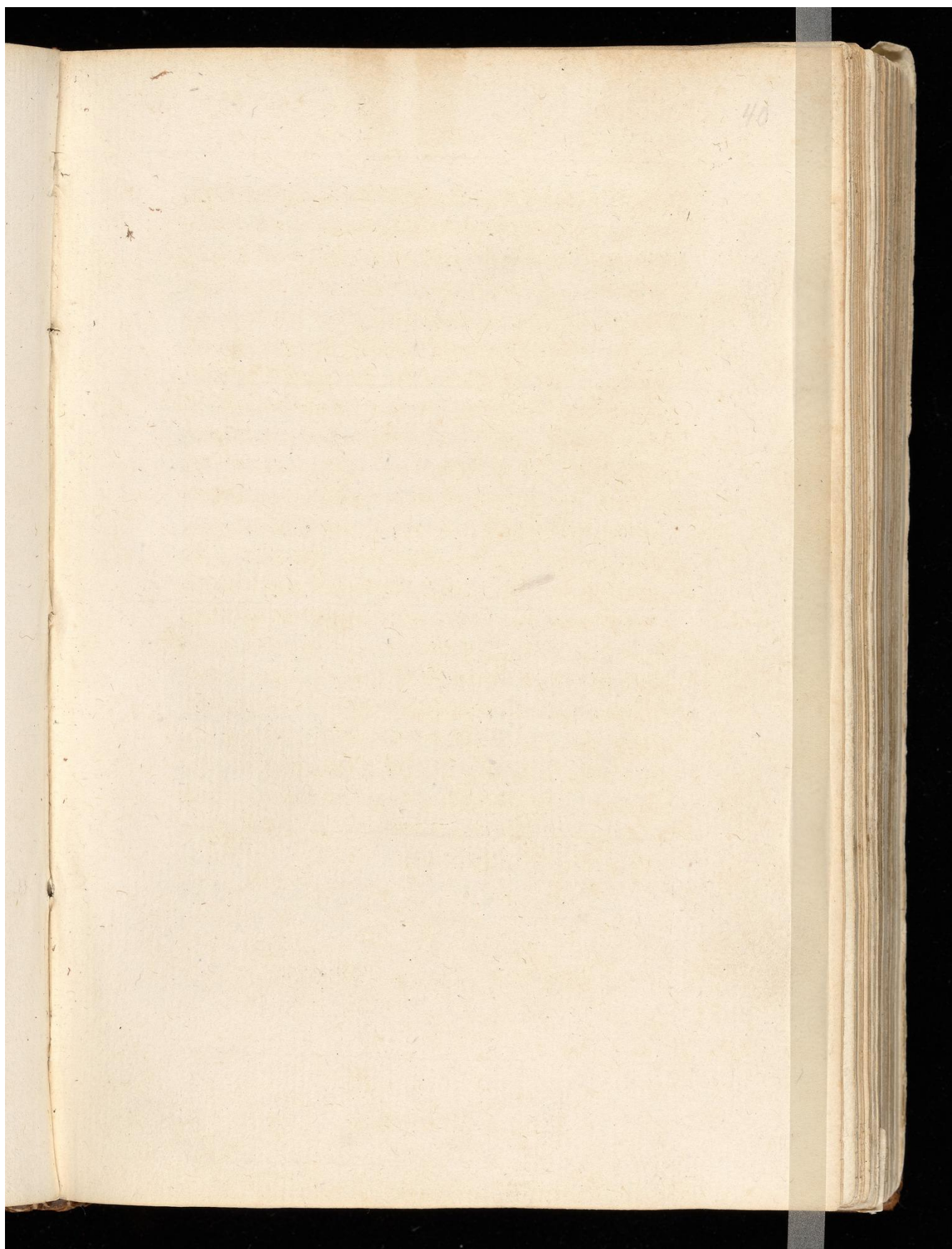
supplicium Seneca scri. q. d. c. a. hinc iuuenal. **C**ut
 tñ hos tu euasisse putas quos diri conscientia faci
 mēs h3 attonitos. a furdo verbē cedit occulto q
 ciens aio torto ē flagellū pena q3 tā vehemēs ac
 multo seuior ill. **Q**uas a cedit? quis inueit a **R**a
 damāt? nocte. dieq3 suū gestare i pectore testem
S3 audi obsecro cicero ē p sexto rostro **C**ui? hec
 si memi vba sūt sua quēq3 fraus a su? tortor mxi
 me verat suū quēq3 scel? agitet amēciaq3 afficiē
 male cogitacōes dciē q3 animi terrēt hec sūt iphs
 assidue domesticę q3 furie q dies noctesq3 pntū
 penas a dscleātissimis filijs ēpetūt **Q**uaq3 te v
 tis oblocucōes de ēge. de dsciliarijs de te ipō sūt q
 l nimis subditi grauātur. l hostes instāt dū ciua
 in choreis est. aut i venacōmibus occupata nullū
 inter res mū danas mai? mun? est hoibus a deo
 cōcessuz vt cicēo dicit q amēcia **A**t hoc bono tā
 suau tā vtili. tā n cō priuati sūt. **C**uriales nāq3
 cū vicōissimū fere sint omīs nō amēcia iter eos
 eē. s3 fadio quedā pōt et in odiū dspiracō inueiū
 ē non nulli idustri ac laborosi **C**uriales **A**t i hīs
 mō vmbata nō expressa sūt signa vutū videntē
 qdā liteāles. s3 rapmā sequūtur a si sunt casti ābi
 cōsos inueies eos at3 supbos **S**i huiles ebrī sūt
 a nebalones **I**n nullo virt? ē aliqua. quā mille
 vicia nō comitētur **A**rdū ē i hac hōi colluie vi
 rum amēcia dignū ēpiē. qd si quis inuēt? fuerit
 bonus. vel regi non placebit vel magnatib? nec

eius vti benivolentia poteris. q̄ non licet in curijs
 habere commercium inter illos q̄ nō sūt accepti videbis
 q̄ non nūq̄ illos quos diligis et q̄ tibi sanguine
 sūt coniuncti ad supplicium rapi et q̄uis difficile sit ta
 cere cū doleas ne conq̄ri poteris neq̄ hīstē. **S**epe
 q̄ cū illo versari cogēris q̄ tibi ep̄m et fratrem
 occiderit. **S**i ei cōdicōnis fueris ut famulatū pos
 sis tenere. **I**nvenies fūtores tuos fures. ebrios
 gulosos. rixosos. insolētes. immemoēs. negligē
 tes. inertes. adulteros. homicidas. **S**i rursus tu
 alteri famuleris dñm auarū. q̄rulo sum. inuidum
 temulentū. loquacemq̄ repies. discurre p̄ omēs
 curie stat⁹ q̄ orentū filiarij sūt suis filijs nō ac
 quiescere principes. **Q**uid aut cācellarij cū eorū
 sūt ad honorē regis et vtilitatē scripte. trāsire nō
 p̄nt n̄ corrupte et ex bono in malū mutare. **Q**uid
 m̄gū curie et marescalli dū obedientia non inuei
 unt. **Q**uid m̄gū camē dū eorum op̄ta corripūnt
 q̄d capellani dū in celebracōe dñorū officiōrum
 suspendūtur. q̄d medici dū negligi sana et nocua
 recipi cernūt. q̄d milites. q̄d cubicularij. q̄d tubi
 cines dū stipendia sibi negātur. q̄d cōci q̄ nichil
 pare sine reprehensione possunt. null⁹ est cui non
 sūt infinite molestie atq̄ ut breuiter dicā p̄ multas
 tribulacōes intrāt iusti in gloriam dei. curiales ve
 ro cū multis cruciatibz acquirē sibi gehēnam stu
 det. nichil de dericijs et religiosis dixerim. **Q**ui cū

Joseph palliū cū matheo theolomū cū **J**ohāne
 findonem **C**um samaitana cupiditatis ydriā fūt
 iussi relinque. **T**aceo a illos q̄ necessario a inui
 ti sequuntur curiā namq; v t cūcero p sexto roscio
 dicat. qd ego iuit a necessario facio. nec diu nec
 diligēter facē possum **C**rede iā me pmissioi mee
 satisfecisse. qua stultos eē me pbaturū dixi omīs
 qui aliā vitā habentes in qua se possunt hone
 ste traducere. curiarū molestias sequūt. **Q**uod
 cū ita sit. relinqm? hoc pelag? inquietū. nos q;
 in aliā viā redigam? namq; si pacem cupimus
 si ocium diligim? si nob vīuē volu? si salutem a
 nime querim? fugiēda sunt nob atria regum a
 aulici tumult? **I**n quib; nec requies nec bonarū
 arcium exercitacō nec virtutis amor aliq; vig;
Sz auaricia tm̄. libido. crudelitas. crapula. **I**nui
 dia a ambicō dñatur. **Q**uibus vicij; qui sit dedi
 tus. nullo se poterit argumento tuel. **Q**uā apud
 viros doctos. a mal? esse iūcatur a stultus va
 le vir nisi ex cuiuslib; vn? esses meo iudicio pru
 dens. **E**x prule pridie kal. decembris. **A**nno domi
 ni millesimo quadringentesimo quadragesimo
 quarto **I**ndictionē septima.

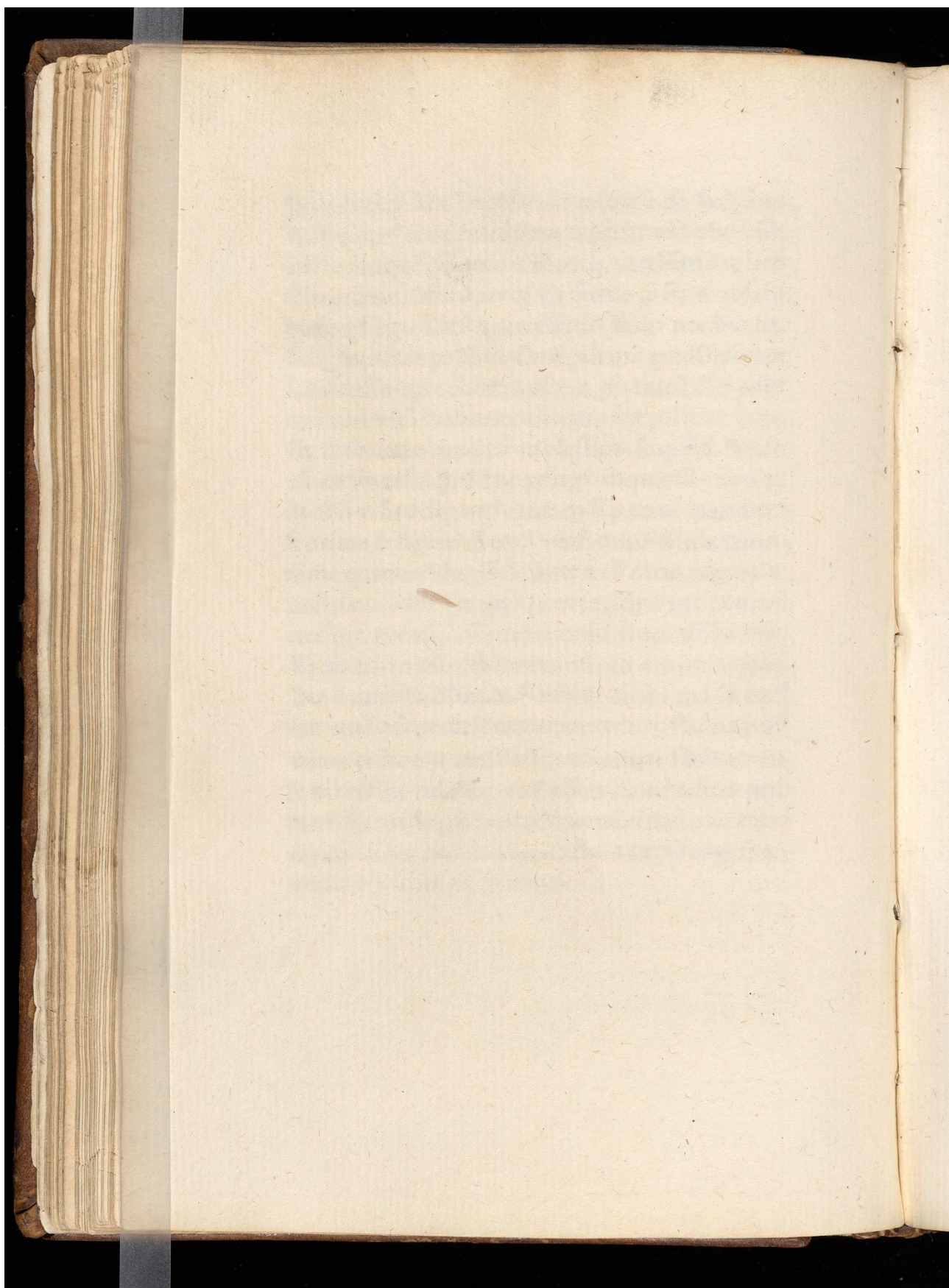
37r

Image ID: 32475947

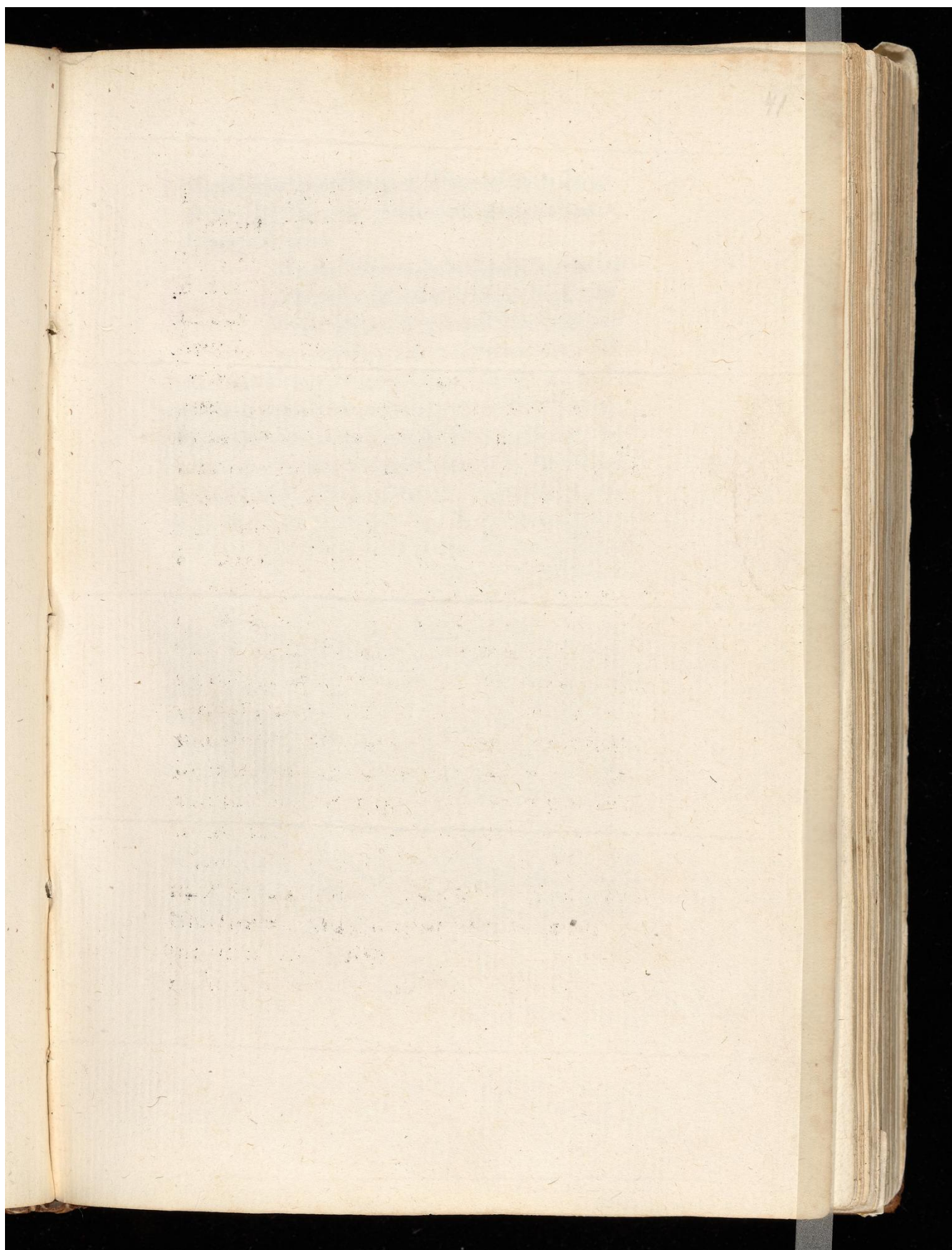
37v

Image ID: 32475948

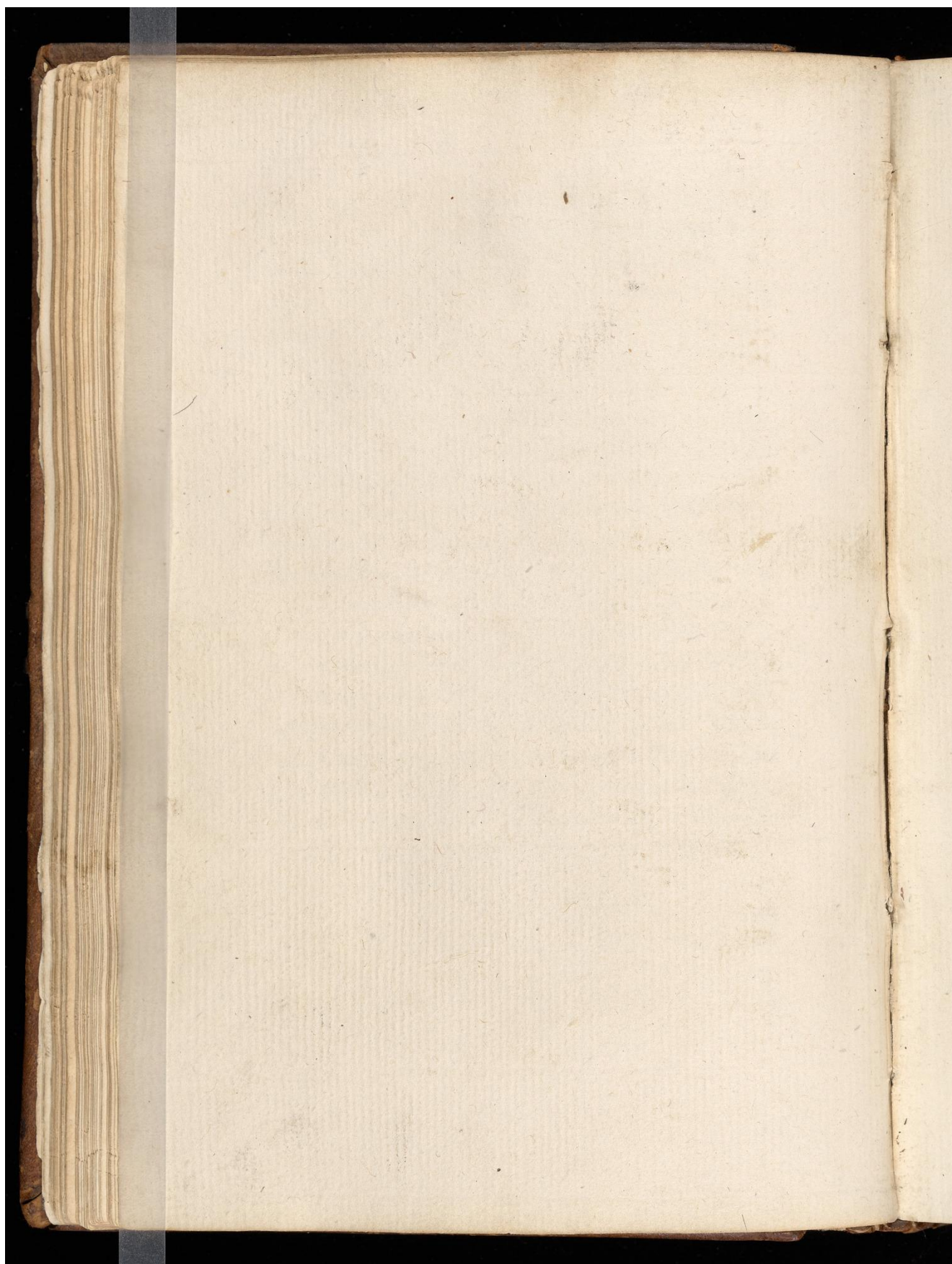
38r

Image ID: 32475949

38v

Image ID: 32475950

Cneae Diluij picolominei Denens poetæ laure
 reati Cplā laudans poeticam eamq; sciēcie
 iuris preferens

Eneas Diluius dño Guilhelmo de la
 pide militi leāto et strēnuo D. P. D
 Venit ad me hodie tu? Michael ym
 mo meus ymmo noster. et o inquit
 Cneae vir ab hinc hora me aggressus est. qui se tā
 tam iuris peritiā iactat habere ut nullius Italic
 disputationē formidet. nec Panormitāo nec Lu
 douico rōno si viuerent palmā darz. Cynū. Bar
 tholū. Baldū. Iohem Andree. Imolē. Butriū.
 Fulgohos. omnesq; nouos legū interptes post se fa
 cit. inter Decuolas. Vulpianos. Reruas. Pom
 ponios. Paulos. Detuiosq; se locat. Multorū ver
 borū est sed quātum satis habeat non scio. qui eū
 sequūtur. audire magis q̄ loqui possunt. Donis
 pl⁹ quatuor seū fui. numq̄ michi vacuū temp⁹
 prebuit quo aliquid dicerem. citada est que ut
 tacta fuerit semel numq̄ filet. scis qualē citadā
 non ut in Reginis sunt que iussu Vertul tacent
 h̄ ut Iocrenses que ultra ceteras strepunt. Is po
 eticā contēpnit. nec si dñi musas ei omēs infundes
 rent gratias ageret. quia p̄ter legū peritiā nullā
 esse sciēciā predicat. Poeticam vō p̄orsus muti
 lem esse cōtendit que nec panem lucratur nec vel
 titum. solus Iustinianus et yperas marsubium

implent ieiunus cantat **L**ucanus mortis et sat
 est cum dicit **O**racius **D**e **S**tomachatus sū dum
 hec audio **G**uilhelme mihū deē nec me cōpmez
 re possum quin bilem exspuam si nō cum alijs sala
 tem tēū qui iudicium habes rectū **N**on vitupero
 leges vt ille musas: quīs **Q**uidī verbis vsus v
 bōlas leges dicere potuissē. sunt em viles con
 stringūt homīz vitas et quia non potest quilibet
 esse phus. vt quid vitandum quidq; sequendū
 sit agnoscat. edite leges sunt et atē homīz oculos
 posite tō cācelli quidāz. vltra quos progredi nul
 lus audeat **L**egibus tamē nemo pfectus fiet nisi
 phie studijs incubuerit. quia nō possunt omnem
 casum cōplecti leges **I**deo princeps moderator est
 legis epicheyamq; habet vt durā mollificet **I**ax
 am vō sanxionē restringat **Q**uod numq; rē pīs
 ripes agent nisi magrā vitē expultricemq; vici
 orū secuti fuerint phiam. **S**ed h noster **M**onar
 cha vel bipes asellus potius inflatus opione sui.
 ciuilem scienciam omnibus pfert. matrem filie
 postpoit: et fluminibus mare **I**s est ex illis cecis
 et obtusis hominibus qui postq; leges qtuor aut
 decem meōrie cōmendat iā nō amplius hoīes
 s deos se putant lege s diuina censēt oacula que
 vel **A**pollo vel **A**ppollinē maior s ipē per **M**oy
 sen tradiderit. aut qualia sunt xpi respōsa q nos
 euāgelia nūcupam? et ppter ea si quid egisse **C**elas

rem audiunt quod iuri scripto contrahitur id irritum
 faciunt nullius esse momenti quasi obnoxio sit
 princeps terminos curie et stilum seruare ligatus legi-
 bus sit quod nec ipse leges volunt que legis vi-
 gorem dicunt habere quicquid principi placuit. **D**z
 nesciunt hi stulti atque demetres equitatem plus in
 principe locum habere quam rigorem. Quod si iuri scrip-
 to **C**esar nonnumquam obtemperat: satis est quia sequi
 equitatem apud philosophos late descriptam quam nulli ius-
 tite discernere possunt nisi ad fontem veniant unde le-
 ges scaturiunt imitenturque pitissimos illos iuris-
 consultos quorum scripta et philosophiam et oratoriam edo-
 lent. **S**ed nostri panis questores et auri conualores
 vix intelligunt ornatum iurisconsultorum sermonem neque
 quid illi vellet quouis pacto scirent nisi commenta-
 tores sumas textum exponerent hoc dicit ista lex hoc
 illa quos isti sequuntur ut ceteri ductorem suum. **D**icem
 plura in hac parte habere vocat me defensio poetis quam
 noster rabulus non desiderat. **C**redo equidem nam nec
 sues margaritas curat **G**allus **C**esopii iaspidem
 contemnit etiamque magis quam iacintum inuenire volu-
 isset **C**ontempnit alme **P**oesim spernit musas bos
 fugis humanitatis studia capere **C**ontempnit et **P**o-
 etis te nec te choros suos intrare permittit. **I**n omni-
 bus cum sis fatuus miror in hoc vno te esse sapien-
 tem quod cum videas obleratam tibi atque abditam
Poesim nolle te suum commercium dicis sapere

hoc est. nunt te p̄m video quia nō cupis quod
 non potes habere. Stultum est desiderare quod asse-
 qui nequeas. Tu tñ ultra p̄gredieris sciārumq;
 omnium splendorem vocas ineptias. **V**idit pendē-
 tes aselli testiculos vulpecula ⁊ prope casuros cre-
 didit secuta est predā sperans. at postq̄ diu frus-
 trata est quia nō cadebant testes. o q̄ inq̄t nigri
 sunt: nūq̄ illos esse potuissem. **N**igra est tibi po-
 est stulte quia candore eius obnubilatis oculi nō
 vides. **N**on sapit egroto vinū quia lesus est gul-
 tus. **N**on est de pane lucrando dicit. **T**ibi nūq̄
 lucrari panē p̄sis posset quia crassis ingenijs
 nubilosisq; mētibus non pōt fructū prestare **A**t
Virgilius frugifer fuit **O**razio admodū pinguis
 qui scui p̄his optabat **O**pian⁹ qui noia pisciū
 naturalq; descripsit magnas opes est assecutus.
Quid noui. **L**eonardus **A**retinus. **G**uarrinus.
Arcuspa. **P**anozmitanus **A**nthoius luscus. plus
 res alij hīs et patrimonija sūt āpliata et opes ac-
 cumulate q̄ plures quia p̄sim et oratoriā sunt
 secuti. **N**ec tibi ūq̄ tantū auri **D**ipulator prebe-
 bit quantū **Q**uintilianus **A**retino tribuit. **E**d
 si apud hanc tua **G**ermaniā nō sūt in pretio **V**as-
 tes non p̄sim s; principes potius argire q̄bus le-
 uissimaz rez maior est cura q̄ leatūm. **A**p̄ **I**ta-
 los autem florent huiusmōi facultates nec erubesc-
 unt principes audire et nosse **P**oeticā idē spero

3
 q̄q̄ tu nolles ⁊ in Germania futurū aliquñ. quia
 et olim iuros doctos hec terra tulit et iam plerosq̄
 q; novos dicēdi peritos qui te inuito etiā si tibi
 tūmpantur illa eloquentiā inter Germanos seīz
 abunt. Nec em̄ inutilem ventur ut tu asseris poe-
 sim. sciunt ex hac maximum gigni fructū. Quō
 em̄ parari puīcie et amicitie vel conflare p̄ inte-
 grati possent nisi faciēdia foret quam poesis alit?
 An nescis quantus est **E**plācū vsus? quant⁹ hys-
 toriātū? quantus orationū **H**er regi per litteras
 p̄sthat. **C**itates federa p̄ntiūt **A**bsētes cū absentis
 bō faulāt. **H**istoria nob̄ res gestas ēfert q̄ testes
 ē tēpor⁹. **L**ux vitatis ⁊ vite ingra orōes **B**enatū
 ēgūt pplōs ducūt leges suadēt **H**ec quis hēc bñ
 agat nisi poeticis et oratoris imbutus discipulis?
Quas p̄terea grates ēferre **H**omero debēt **G**re-
 ci atq; **T**roiani qui iam duobus annor⁹ milib⁹
 mortui. adhuc viuūt? **R**ouit quāta sit vtilitas
 poetarū **A**lexāder magnus cui per **A**siā iter fa-
 cienti cū obuiam tumulus **A**chillis fieret o fortis
 nate inquit adolescens quem tanta decantauit tu-
 ba **H**omeri sc; musam designans **A**lexand⁹ anu-
 te filius **H**er macedonum **P**yndor⁹ poetam hūmā
 appime dilexit **A**rchela⁹ ei⁹ successor intantum
 petas amauit ut **E**uripidi tragico consilioz sū-
 mam crederet cui⁹ suprema non content⁹ prole
 qui sumptu funetis cines consus est et merore

quem animo conceperat vultu indicauit **A**ffricas
 n^o p^or **Q**uinti **E**nniⁱ statuā sepulchro suo iussit
 imponi **I**lsander **L**acedemonio^r dux cū obsideret
Athenas quo **S**ophodis inhumatum corp⁹ iace-
 bat inducias dedit vt congrue et digne poete ex-
 equie fierent **I**ulius ille **C**esar qui nob^{is} Romanū
 imperiū peperit non solum poetas amauit sed he-
 ri etiā et dici poeta voluit **I**dem et **A**ugustus **D**e-
 cian⁹ ac p^opterea mortui viuūt nec vlla istorū
 etas imemor erit. **E**d si nōnulli p^oncipes eqs po-
 tius ⁊ canes alere q^u poetas volūt ⁊ multa carne
Liones visos pascunt intestinis poetaz nihil pre-
 bentes. talis erit eorū obitus qualis equorū ex-
 canū nec post mortem maius erit istorū nomē q^u
 vñ atq^{ue} leonis **I**ntegri morient^{ur} nec bñficio mu-
 satū famā sibi vindicabūt q^us tuo ex moe nichil
 curauerūt. **A**ntiquitas p^ouidā tantū poeticā fe-
 cit vt tam poetas post obitū q^u **I**mpatores post
 victoriam triuūphare et curru magnifico duci
 per vrbes voluerit. cōmūneq^{ue} illis insigne p^obueit
Lauream. qm̄ sicut ab hostib⁹ **I**mpatores liberat
 tues. sic vicia fulminātes ⁊ virtutes extollentes
 poete ciuitates custodiunt et amplificānt. **A**t tu
 maior **A**lexandro magno. **I**lsandro victoriosior
 melior **S**apione. prudētior **I**ulio **A**ugusto fortias
 tior. ⁊ omni antiquitate sapiētior inutilem poe-
 ticā dicas quia nil p^ois affert nil auri nil dicaz

Esto quod ais non tamen ibi nec legibus tuis poetica
 cedit. namque dum tu aurum petis auare fecis
 amator mundi cultor poeta honorem famamque queis
 tat et cantans superum laudes virtutum excitans amor
 morem iter sibi facit in celum tu cum auro et diuitiis
 quas sequeris quas solas dare beatitudinem
 putas in terra manebis et animam simul et vitam
 perdes. **N**on est michi crede noscere leges quam poetam
 maius. scio quia non credis sed stulta credulitas
 nec dat verum nec aufert **C**icero qui fuit
 lingue latine princeps semper poetam fuisse raros
 testatur quoniam hec facultas donum dei est quod
 non omnibus datur artes cetera studio diligentia
 perceptionibus possunt apprehendi hanc nemo assequitur
 nisi diuino munere praeditus **T**u te vides
 iuristatum greges inter quos plures excellunt habenturque
 doctores et legum interpretes quorum mores
 michi a brutis distant qui res humanas minime
 quam capere norunt. **T**u non fateberis hoc quia fortasse
 se capior es capis **E**go **P**olinus noui **M**ediolanensem
 qui lumen habitans est iuriscivilis **I**s facturum
 edificium ingross aduxerat trabes inedium medio
 erant quibus lacunar aule constitui debebat tempus
 cenandi fuit. ite inquit **P**olinus architectis consues
 dite ego interim aliquid operis faciam **I**llis amor
 tis trabes metitur quam longas vult ex pariete in parietem
 etem mensura recepta nec quod intra mutum ligni

pars esse deberet aiaduertit sciditq; trabes et pdis
 dit edificium. Is tamen iuris preceptor eam multis
 tñ annis cathedram teneat. Quid tu in hac disci-
 plina iuris tãtopere laudas? et omnibus presens
 cuius alim possunt effici preceptores. Orator atq;
 poeta si ciceroni plusq; tibi credere volum? null?
 erit nisi et prudens et bon? multaz sciãz peritiam
 fuerit assecutus. At idcirco rari semp poete rariq;
 Oratores suẽ. In qz numero facis sapientẽ si nõ
 desideas esse quia nõ potes. Stulte si cõtempnis qd tã-
 ti iura cõmendauerẽt. Nec ad nẽm asellum sint
 dicta. Tu Guilhelme disciplinaz amator si vinq;
 hosce hoies audiueris. Duscipe poetice partes et
 ostende te hui? diuini numeris cultore. Vides qm
 facile sit has picas cõmunicere hos tãq; pulices in
 ungues compine. Nec sine vt diuinã poeticam
 que vt Cicero tradit oĩum doctrinaz est prior ins-
 ueta pollutis arguat labijs. Defende hãc pulch-
 rima dnã cui si pfidio fueis nom habeb eternũ.
 Et nõ solũ inẽ meas eplãs q tñ nõ sunt cito casus
 re s; inẽ scpta potioz vatũ inuenietis legend? Pas-
 le et illustrissimo pncipi dño duci Alberto me om-
 datũ facito et quia Cõsiliari? ei? es admone illũ
 ne litteraz studia contempnat. Iterum atq; iterũ.
 Vale. Ex Viēna pmo kl Junij. M°.ccc. xliij.

Eiusdem Cneie Hilui Poete de differentia
inter scientiam et prudentiam et de poetis.

Aderat nuper cesarea maiestas multorum
baronum ac nobilium stipata catheis dum
michi hoc in loco vir prestantissime dispu-
tator vehemens atque subtilis inter alios tria si us-
te memini obtulit propleumata fuitque tunc au-
ditorum illud tam doctoribus quam discipulis frequen-
tissimum. Ex illis primum fuit Ut prudentia sit idem
habita cum scientia morali tradita in li. ethi. polis-
tico et iconoico et in li. cano. et legum. Secundum.
Cur poetis nostris temporibus sint adeo pauci cum vis-
deant multum utiles et necessarii. Tercium quod
in Cancellarie fortasse notam excogitatum est aut
risus causa propositum Cur viles aures cadauerum et as-
tisque camisie cum cera in cancellariis venduntur pro
optima minera. Hec sunt nisi fallor que vix sin-
gularis prudentia magis et disputator insignis ex me
percunctata est. Queheret et alii duo qui illic assident
quedam alia ut moris est in disputatione que do-
re qualibet habetur illa ego memoria non teneo
neque. n. Cineas fuit ille Pirrhi legatus qui altera
die qua Romam intraverat uniusum senatum et
equestrem ordinem propriis nominibus salutavit
tanta enim fuisse memoria tradunt historie. Respon-
do igitur hijs tantum tribus que retuli propleumatibus

nec verebor me dicere imparatū fuisse cū illa q̄re-
 rentur. nam et **D**emoscenes qui oīm **G**recorum
 p̄cipuus orator fuit interrogatus iussu h̄mā i
 sinatū dicere. non erubuit imparatum se v̄nisse
 respondere. **Q**uidam adeo cupidi glorie sunt vt
 ex tpe v̄lint cuiuslibet interrogatiūcūle satisfacere
 sed h̄is sepe dum glā querit̄ ingens ignominia
 crescit. nec em̄ huānum est cuiuslibz interrogati bene
 respōdere. **D**ed est hui⁹ auditori t̄ta modestia
 vt data sit vnicuiqz ad cogitādum mora qua nē
 ip̄e vsus paratus adueni v̄stris petitionib⁹ ingē
 ornatissime ac hui⁹ v̄mūltatis clāissimū iubar
 non solū r̄spondere s̄ etiā vt opimor satisfacere.
 nichil tñ dicam q̄i v̄strā doctrinam instrues sed
 tāq̄ meam ignorātiā etudiens v̄bum habeo
 daboqz locū r̄sponhis v̄stris quibus me ueh⁹ et
 rectius admonueritis. **C**um igit̄ queritis vtū
Prudentia sit idē habitus sicut ante dixi. **R**es-
 gatiuā partē amplector quam et v̄strū argumē-
 tū tuetur quod secundo loco posuistis. **P**rudentia
 namqz viros bonos facit **S**cientia v̄ro illoz li-
 broz etiam malos comitatur ergo non est habitus
 idē. **A**ggrediam⁹ tñ hoc altius diffiniamus
 sciētiā atqz prudentiā omnis em̄ vt **C**icēo
 in libris offitiorū dicit que a rōne suscipitur de ac
 aliqua re institutio debet a diffinitioe proficisci vt
 intelligatur quid sit id de quo disputet. **D**ñā

igitur ut yfidorus tradit est cum es aliqua certa ra-
 cione percipit. prudentia est qua discernuntur a
 bonis mala. id si sic se habet laudabilior est scia quam
 prudentia plura enim complectitur. nec Cicero ab hoc
 dissentit dum in ethoicis ait. prudentiam esse rerum
 bonarum et malarum ac utrarumque scientiam. **Deo** aliter
Aug⁹ in li. de moribus ecclesie diffinit. sic enim ait
 Prudentia est amor ea quibus adiuvatur in deum
 ab his quibus impeditur sagaciter eligens. **Et** alibi
 sic diffinit. Prudentia est rerum bonarum et malarum
 cum altera dilectione et reliqua detestatione scientia.
Deo has diffinitiones qui prudens est idem
 est; vir bonus est. cum bonum diligit malaque detestetur.
 At scia librorum Aristoteli. et iuris quibus bonum malaque
 noscat non tamen hec odire et illa diligere cogit.
 plures enim peritiam illius habent qui sunt et auas-
 ritie et aliorum vitiorum servi quia non mutat affec-
 tum cognitio semper quibus instruat intellectum. **Quia**
 et Salomon qui scientissimus fuit ac bonum et mas-
 lum novit tamquam vilissimum peris luxurie sese tra-
 didit inter uxores trecentas concubinas septuas-
 gintas marcescens. Est enim scientia cognitio rerum
 mortua que voluntatem mutare non potest ut vel
 bonum cognitum amplectatur vel malum fugiat.
 At prudentia radiis vivius est a vero sole proce-
 dens que non solum illuminat intellectum sed etiam
 calefacit affectum. Quod si quis neget probari

potest. Certū est em̄ Aristotile Tullium **Senz** ce-
 terosq̄ phos inter virtutes numerare prudentiam.
 si v̄tus est que sunt v̄tutis facit. Virtus autē viz
 bonū. reddit ergo et prudentia v̄tū bonū ēddit. qđ
 autem v̄tus hominem bonū efficiat ex diffinīōe
 liquet. Sic em̄ **Aug⁹** eam in libro de q̄litate aīe
 diffinit. Virtus est qualitas quedā vite v̄ndiq̄
 consonās rationi. **De**nece quoq̄ sentētia est bea-
 tos fieri v̄tute homines. qđ si v̄tus beatos efficiat
 homines. et prudētia que v̄tus est idem facere ne-
 cessum est. **Sci**encia vero iuris totiusq̄ morālis
 phie minime hoc operat̄ ergo v̄tus non est si nō
 est v̄tus nec prudentia est quam constat esse v̄tu-
 tem. Querit fortasse aliquis quomodo fieri pōt.
 vt sciens bonū nō operet̄. Facilis respōsio est plu-
 mi sunt qui in gignalijs musicam docent qui cā-
 tare vel minimū versiculum in ecclesijs ignoārēt
 sicut apđ **Atheniēses Themistodes** q̄cum in cōui-
 uio recusasset hram habitus est indoctior nec oēs
 medici qui practicā legunt mederi sciunt. At vsus
 cōmunis apud quem vt **Flaccus** ait arbitrium
 est et vis et norma loquendi prudentes non qui
 bonū a malo discernūt s̄ qui bonū operant̄ appel-
 lat. Er̄t igit̄ prudens qui scit vult ⁊ agit que bō
 sunt. **Sci**oli autem morālis philosophie iurisq̄
 periti cum aliquando sceleratissimi sint nō possūt
 appellari prudentes. plus inq̄. nam et si operent̄

que in eoz libris didicere nichil ultra querentes
 extra tamen prudentiu numeru remanebunt prus
 dentes namq; numq; erant semper em que bona
 sunt operant. qui vero per omnia sequit Aristoteli
 cum is semper deos nominet in errore manes
 bit in iure civili non desunt ineptie nam et eoz
 libri aiunt legem qd duram esse seruandam in
 iure pontificio dietim mutationes fut vt sepe qd
 iustum est hodie cras fiat iniustum nec possibile
 est vt iura et Aristoteli scripta precipiunt simul
 viuere que sunt inuicem sepe contraria. Si quis
 igit prudenter viuere vult eum plura oportet sci
 re q libris hmoi contineat. Et quo liquet periti
 am illoz quos dixi libroz nedu prudentem hoiez
 minime facere s; nec omnia docere que sut prudē
 tie necessaria. Aliud igit est prudentia et aliud tur
 sus moralis scia. Nec obstat argumentu vltu
 loco priori positum. quis em prudentia circa ea v
 setur que sunt ad vita huana bona ac circa eas
 dem scientia moralis consistat non tamen idemp
 titas sequit nam modis inuicem diuersis se ha
 bent. Scia em solum intelligit quod est bonum
 prudentia vero postq nouit etiam operat vt ante
 dixi. Astronomia de celi conuisione stellaru curu
 bus noticiam prebet idem facit Astrologia quia
 hec tamen supstitiosum quid habz dum siderum
 cursu necessitates hoim et mores predicare conat

aliud **A**stronomiam dicimus esse et aliud astro-
 nomiam. Et hec ad primam petitionem respondisse
 se sufficiat. **T**raſeo nunc ad interrogacione ſecun-
 da. Cur tam pauci ſint noſtris temporibus poets
 cum videantur multum vtilis et neceſſarii? In q̄
 vir doctiſſime ago veſtre prudencie ingentes gr̄as
 que michi occaſionem dedit de poeſi publice loq̄
 ſunt em̄ pleiq; homines qui poeticam ignora-
 tes in iudicium more poetarum contempnunt atq; ut
 ſoli omnium liſſimi reputentur ea ſolum probant
 q̄ ipſi ſciunt. Quod viciū late pat; ubiq; terrarū
 Iſtoꝝ ergo inſcitia atq; impudētiam contundere
 menti erat mee ſ; non ingerebat ſe tēpus commo-
 dum quod nunc michi datum eſſe admodū letor
 Ver ego magiſter clariſſime paucos eſſe noſtris
 temporibus poetarum nō miror ſēper em̄ pauci tantū
 ſimq; fuerūt q̄a nō datur paſſim cuilibet diuina
 poeſis. ſ; eos deſpicit atq; contempnit nedū miror ſ;
 indignor ſtomachor turbor etatiq; noſtre cōdoleo
 que tam ſplēdidū imbat tantumq; decus huāne
 ac diuine ſciencie tam neceſſarium munus a deo
 datum nichil facit. Nam priſcis temporibus cū
 ſapientia virtut; viguīt tātus honor huic doctri-
 ne impendebatur ut ſicut poſt victoriā imperator
 ſic et poſt conſummatū ſtudiū poeta laureatus per
 urbem triumphali curru ſequentibus ciuib; et
 feſtum agētibus duceret. Vnde et **I**ulius ceſar

romani fundator imperij et Augustus successor
 eius ad magnam sibi laudem reputaret collegio
 recipi poetarum. nec egre tulit Julius cum sibi colle
 gium intranti non assurgeret. Accipio quem poeta
 noxat se esse prestantiore. Dapio Africanus maior
 poetam Ennium adeo dilexit. ut eum viatum suatum
 omnium comitem habere voluerit. eius statum in
 suo sepulchro collocari mandauit. Nisander Iace
 demonioz imperator dum obsideret Athenas quia
 conperit poetam Sophoclem interisse corpus suum
 ad huc inhumatum esse inducias dedit ut poete mag
 no congrue fierent exequie. Alexander amice filius
 Rex Macedonum Pyndarum poetam appri
 me dilexit. Archelaus qui ei successit. Euripidi tra
 gico consiliorum summam credidit. Alexander mag
 nus cum transisset in Asiam vidisset tumultum
 Dectoris. o fortunato inquit adolescens quem ta
 lis tuba decantauit. voluisset nempe et ipse Homerum
 alterum habuisse qui suas laudes cecinisset. sed non
 fuit adeo felix. Cherillum tamen poetam multis
 donauit muneribus et si fuit ineptus ut Flaccus
 inquit. Cum ergo tales tantique viri poetas amas
 runt et honori habuerunt. eosdem nostris temporibus
 contempti non indigne miror. Verum quia dictis
 in questione vestra. Magis grauissime poetas vide
 ri utiles et necesse. constat ex hoc vestram prudentiam
 non nichil detraxisse dignitati poetice. non enim ut

sunt poetas utiles dicitis sed videri utiles. plura nam
 videntur vtilia que non sunt. **E**st igitur huic obui-
 andum monstrandumque poetas et utiles et necessa-
 rios fore quod paucis agam. **R**empe ois doctri-
 na que vitam erudit humanam utilis est homini est
 poetica ergo utilis. dubitetis fortasse quare quoniam
 pacto erudiat homines poesis? **P**ed audite obsecro
 patrem sanctissimum et omni reuerentia dignum. **S**aphi-
 um ego inquit ille e quodam vio qui ad vestiga-
 das poetarum mentes acutissimus habebat audiui.
Cum diceret totam honori poesim laudem esse virtu-
 tis et eo potissimum loco dum naufragum et nudum
Olymum refert quoniam pro vestibus virtute illum
 dixit esse ornatum. quod enim alius tunc clamat **H**ome-
 rus quod o homines sit vobis cura virtutis que etiam cum
 naufrago hinc enatat. **Q**uid sibi vult alius **V**ir-
 gilius dum ait **A**scani? **E**neas **D**isce puer virtute
 ex me fortunam ex aliis. **E**t iterum. nocte noua virtute
 puer sic itur ad astra. **E**st igitur utilis poetica que
 laudando virtutes in eorum amorem allicit homines.
Hinc illud **J**uuenalis nobilitas sola est atque vni-
 ca virtus. **E**st et iterum utilis quia vicia detestatur ar-
 cetque ab his homines quod tribus verbis **J**uue-
 nalis pulcherrime facit dum ait nemo malus fe-
 lix. **E**st et aliter utilis poetica nam dei nostri lau-
 des nullo pacto suauius aut melius decantari pos-
 sunt quam verbis poetarum **H**inc omnes apud **D**e-

breos psalmi ut inquit yfidorus meteo carminue
 constant Atq; in mortem **Flacci Romani** et **Greci**
Pindari nunc iambici sunt usus nunc alcaici nunc
 saphici. ob quam causam et **Dauid** regem sacrum
 poetam appellamus. **Salomo** quoque cuius sapiam
 tam nunc quam iudei magnopere demerant in numero
 poetarum fuit. tres enim quos lingua sua composuit
 libros **Parabolas**. **Eclesiastem**. et **Cantica cantico** et
 epametricis atque pethametricis versibus currere voluit.
 sicut **Ioseph** et **Iheronimus** testantur. **ysaias** quoque etiam
 cum suum eadem metrorum quantitate conscripserit. nec
Iheremias poete nomen abhorruit. qui sicut. yfido-
 rus ait pleaque ex suis opibus diuerso metro operis fuit.
 Que ideo retuli ut uideatis etiam domesticos fidei
 poetice nauasse operas. quos et christiani secuti sunt
 ut **Damasus**. **Ambrosius**. **Gregorius**. et alii qui postea
 diuersi poetarum mensuris ymnos scripsere. Nam
 qui de beato **Iohanne baptista** carmen ymnicum saphi-
 cum carmen habet. Ut queat laus etc. **Claudio** **Poe-**
tium **Seuerinum** qui licet philis scus fuerit nullum
 tamen genus carminis neglexit. Duoque tantummodo refe-
 ram exempla quibus utilem constat esse poeticam.
Inter **Athemenses** et **Megarenses** de proprietate **Da-**
lamie insule prope versus iteritum armis dimicatum fue-
 rat pro multis cladibus capitali esse apud **Athemenses**
 cepit. si quis de vendicanda insula legem tulisset.
 quam rem **Dolo** cum alii non possent insuetis sibi versibus

perturbauit. atq; animos **C**ymū arte poetica sic
 cepit ut ex templo bellū adūsus **M**egarēn decer-
 neret. insulaq; deuictis hostibus **A**thenienhū fie-
 ret. sicfero aliō. **I**nter **M**essenios atq; **L**acedō-
 nios bellū. erat **D**ux **L**acedemoioꝝ **T**irtheꝝ **A**the-
 niē claudꝝ fuit. cumq; multa sinistra p̄pessa eēnt
Lacedōni. ne contra fortunā pugnādo maiora de-
 trimenta ciuitati inferrent reducere ex̄citū volue-
 rūt. **D**ed inuenit **T**hirtheꝝ qui composita car-
 mina exercitū pro oratione recitauit in quibus hor-
 tamēta virtutis dāpnōꝝ solacia belli consilia sc̄p-
 sit. itaq; tātum ardorem militibꝝ iniecit. ut com-
 misso p̄lio moꝝ victoiam obtinuerūt. **S**ic due
 clarissime ciuitates **S**p̄arta et **A**thene que due
 totiꝝ **G**recie oculi putabant̄ consilio et ingenio
 poetaz releuare sūt. **N**unc an sint poete neces-
 sari videamꝝ. nempe dici nēc̄m debet illud sine q̄
 bene non possumꝝ viuere. s̄ absq; poetica nulla res
 publica bñ uiuit ergo necessaria est. **D**icent aliq̄
 q̄ sine poetica pluēs bene uixisse fuisseq; sanctos.
Ded ego non unicuiq; necessariam poēsim dico.
 s̄ in cōi reipublice. quia non bene uiuūt ciuita-
 tes nisi sint qui bene mores suadeant et uicia ofu-
 ſtēt quod p̄prie poetarū est. qui mille modis mil-
 leq; artibus sciunt hoc probare et illud edargu-
 ere. **I**nstabitur tūc̄sus diceturq; melius hoc ora-
 torem facere cui uerborum milia sup̄peditabunt.

Non nego. nam qui sermones habent ad populum quis
 Theologi sint in ea tamen parte orationis fungun-
 tur officio et nisi preceptis utantur orationis que
 quibusdam vel sine arte natura ministrat parum pro-
 ficunt. **D**ed oratorum dicta non herent menti et quia
 soluta sunt facile dilabuntur. poetice sententie breues
 sunt ligataque pedibus ab his negotio retinentur. **V**nde
 est quod in omni gente quantumque barbara feraque po-
 ete reperiuntur si non latini saltem vulgares qui vbi-
 bus sententiarum graues materias sub breuitate con-
 cludunt. qui etiam nomen poetarum illustre tantamque
 dignitatem ferre non valeant poetica tamen utuntur. **A**d-
 huc quod elegantia sermonis lux expositio breuitas
 grauitas haberi non potest nisi ex poetarum fontibus
 hauriantur. **V**nde **Hero?** **Lactantius?** **Aug?** **Ambro-**
sius? **Cyprian?** **V**eo etiam qui litteras sacras ornatissime
 commentati sunt studiose fuerunt poetice sicut cor-
 scripta demonstrant poetarum dictis ubique repleta. in
Aristotelis voluminibus omnes scitis quod crebra et incul-
 cata sint testimonia poetarum quibus moderni docto-
 res non sine graui dampno catholice fidei poetica
 spernant. que proculdubio necessaria est. si referre
 gratias deo suasque laudes pulchre cantare debemus
Nec enim alii sunt quam psalmodia dulces hymnos
 ac suauissima de deo suis sanctis carmina recte con-
 ponere norunt nisi poete. quibus tam utiles et ut mon-
 stratum est necessarios mirandum est dignis honoribus.

non effert. et maxie cū eorū doctrina sicut Cicero
 tradit et phiā et alias sciās vetustate pcedit. cu-
 ius reptoies **M**useus atq; **D**iphe⁹ reputant. qui
 vicini fuerūt Saturni tempōibz. **N**unc tēp⁹
 est vt eoz argumēta dissoluā qui poetice solēt de-
 trahē poetāz carpe. **H**ic em̄ aiūt. Poetarū libri
 deos esse plures affirmāt. eoz discordes. pluāq; in
 hīs adultria et nefanda crimina cōtinent. at nūc
 amorē suadet illicitū nūc alia vicia p̄bant. qd̄ si
 beat⁹ **I**hero⁹ idcirco se celum ab āgelo narrat qā
 ciceronian⁹ esset cum tam Cicero totus morālis
 existat. quibus tandem verbis afficiēdus erit
 qui poetāz lenocinis oblectatur. **P**lato quoq; in
 hīs quos edidit de republica libris poetāz celsit
 ex sua quā ordinauit ciuitate pellēdos. ne blādis
 orōnibus vitales aīos demolirent. sicut Cicero i
Tuscul. refert et pbat. **N**ec sunt que adūsus po-
 esim cōtrē dici solent. quibz nō erit michi ardu-
 ū respōdere si vob̄ facile fuerit audire. **N**am qd̄
 in poematibz de dñs mētio fit nō poetāz culpa s;
 tempoz fuit quibz ydola colebant. nec ei soli poe-
 te de dñs loquūt. s; phi et ōnes scriptoēs illi⁹ se-
 culi pret̄ **J**udeos deos nuncupāt. et illos se vneāt
 faciūt. **Q**uod aut̄ crimina referāt non est īpre-
 hensibile qñ id agūt vt hoīes ab hīs deterreant.
 nam et theologi idem faciūt. qui vxo vicia pro-
 bant rarissimi sunt. nec quod duo tresue faciunt

in cōe trahendum est **R.** et ideo vitupranda est
 poesis quia quidam poetarum errores tuentur. nam
 si sic perginus nullam doctrinam sequemur. sed ipsam
 scientiam mentem philosophiam contempnemus. nam et ipsos
 constat errasse philosophos. **Quid** enim mollius aut lan-
 guidius dici potest **Epicturi** suavia: qui omnem felicitatem
 in voluptatibus collocavit et animos negavit
 immortales esse. **Pythagoras** inferos esse negat
 et animos hominum post mortem in alia putat aiantia
 pertransire. **Auerrois** unam in omnibus corporibus animam
 esse rebatur. **Quid** theologorum quos hodie pre ceteris
 veneramus. nunquid plures erraverunt: quid **Ari-**
stus quid **Cutices** quid **Restorius**. quid alii pene
 infiniti unitatis ecclesie diversiores: quid euo nostro
Iohannes **Dus** atque **Iheronimus** qui **Constantine** crema-
 ti sunt. nec enim unusquisque tot hereses seminare potuisset
 nisi theologorum titulum se ornavissent. **Verum** sicut irre-
 prehensibilis est theologia quamvis multi theologorum
 aberrarent. sic incorrupta est poesis licet poete non
 nulli vitia tueantur. **Nec** enim malum dici potest quo pos-
 suus uti bene. alioquin nec liberales artes nec mecha-
 nica probande viderentur cum his uti male possimus.
Quod autem de **Iheronimi** passioibus obijciat. **Si** quis
Iheronimum attente perolverit non propter **Ciceronis**
 lectionem accidisse contempnet sed quia sic **Iheronimus** eum
 legebat ut sacras litteras fastidiret. quod ego nec lau-
 do nec probor. sed ita legendos poetas dico ut eorum

ibuti coloribus scriptura sacram ornatissime scias
 pferre. **N**ec enim sequendi sunt aliqui qui ex flori-
 bus nichil sumunt preter odorem atque colorem. sed imi-
 tande sunt apes que mel etiam exinde norunt excer-
 pe. **A**d **C**icronem venio qui suam **P**latonis de po-
 etarum exclusionem commendat quid hic dicitur. quibus-
 busue armis tuebimur? magnus est testis **C**ice-
 ro. sed is non ex proposito locutus est sed quasi per tri-
 stitiam irritatus nam mox poetas excusauit dicens
 idipsum philosophos facere de quo fuerat poetas infimiga-
 tus. **I**s alibi extensius loquitur multisque verbis suade-
 re hominibus nititur ut **A**rchiteta poetam ciuitate do-
 nent. magnam eos propterea et laudem et utilitatem
 consuluros affirmans ut extat eius oratio pulcherrima
Plato vero cum poetas excludit etiam seipsum
 excludendum asseruit. nam et ipse in poetas locum
 habuit. cuius apud **M**acrobium versus extant. dum
 senum huius summo meum puellum et et alii plures
 atque ut dicam quod sentio. **P**oetatum maxima
 laus est ex ciuitate platonis excludi quis enim vir
 bonus in ciuitate platonis domicilium velit ubi sic
Aristoteles in **P**oliticis tradit omnes femine in com-
 habent. promiscui more bestiarum concubitus incer-
 ti filii. ignorati parentes. **A**tque ista **P**latoni suffici-
 at respondisse. **V**erum ut de poetarum lectione in com-
 aliquid dicatur **S**ed **I**heronimi in epistola ad **D**iato-
 rem vobis instructio seruanda est. qui de litteris

12

secularibus figurā esse in deuteronimo dicit. d. i.
 captiue duci in matrimoniū p̄ hebreos p̄hibentē
 nisi capite raso et vnguibus amputatis. quod in
 veteribus poematib⁹ faciendum est. ut āputatis
 que de dijs verba sunt et abralis amatoris blā-
 dimentis vbi laudātur uirtutes fulminātur qz
 uicia sine scupulo recipiāt. **C**ui et magnus **Ba-**
silius astipulatur qui similitudine de apibus po-
 sita. nec enim inquit ille piter oēs flores adeunt
 nec si q̄s adeūt eos totos absumūt. sed eo abla-
 to quod operi suo sit aptum reliquū oē valere si-
 nunt. et nos q̄qz si sapim⁹ in poetarū libris cum
 exceperimus quod ueritati amīcū consentaneūqz
 sit cetera oīa trāsgrediemur. **C**ū igitur ex testior⁹
 magni **Basilij** sctissimiqz **Iheronimi** et uoces
 gentiles poetarū recipiendi sint cum antiquissima
 disciplina poetica sit cū magni ex ea et necessa-
 riū fruct⁹ resultent. cū p̄bi sanctiqz doctores pleni
 sint auctoritatibus poetarū. cum cēsaes atqz
 reges oēs qz maximi uiri poetas suis tēporibus
 honorifice suscepint. cū diuine laudes a nullis
 melius queāt qm a poetis decantari. nō imerito
 sicut ab imāo dixi mirādum est nostro tēpore ui-
 lypendi poetas q̄muis iam ī italia resurgere cepe-
 rint et pariter cū theologis hōnorari. **Q**uē ab-
 soluenda est questuūcula cur tam pauci sint nos-
 tris temporibus poete. quod non solū etate nra

sed omnibus p̄ciis temporibus contigit plus t̄n
 hodie q̄m unq̄m. idq; cur sit nūc absoluā. Qua-
 tuor m̄i hui⁹ rei uidentur cause. si plures sūt ni-
 hil est cur mouear. **P**rima causa est. quia multa
 scire oportet eum qui sit poeta. nāq; cū bella gesta
 suū sit scribere. cū tēpestates. cū tempa. cū locotū
 sit. cū p̄sonarū additiones. cū maris tract⁹ atē oīu-
 los hoīm ponere habeat. cū uirtutes laudare uicia-
 q; reprehēdere debeat. quis nō uidet ad hec bene
 tractāda multis artibus opus esse? multas autē
 artis pauci sunt qui allequātur idcirco et pauci
 sunt poetē. **S**ecunda causa est. quia nemo poeta
 est nisi cui hoc singulare munus ex alto traditū
 est. ut cautis ac sententiosis uēbis hūanos act⁹
 cōscribat. singularia autē munera paucis dātur
 ideo pauci sūt poetē. **P**oesis namq; ut **C**icero in
 oratione pro **A**rchita dicit mun⁹ est d̄i nec arte
 vel imitatione potest haberi nisi uera dicendi uē-
 picia de⁹ ex alto. **E**x quo fit sicut idē **C**icero assēit
 ut nō solū nostris sed omnibus tēporib⁹ rarissimi
 poetē fuerūt. **T**ercia raritatis causa est. quia suc-
 cessu tempis crescentib⁹ hominū uicijs uirtutib⁹
 q; pereūtib⁹ sicut alie discipline diminute sunt
 sic et poesis ad nichilū uidetur redacta. **N**ā siue
 nemo mihi uel Augustinū uel Iheronimū hodie
 dabit. sic uel Virgiliū uel Quidū dabit nō
Quarta causa est et in hoc ultima loco. quia nō

reddidit poesi suus honor. ideo pauci sunt poetae.
 Namque ut Cicero dicit honor alit artes. omnesque in-
 cenduntur ad studia gloria ubi vero deest honor
 ibi et studiū deficit. ac sic fit ut pauci nostris tem-
 poribus poeticam assequantur. quia non putant
 homines honorari ex ea atque ideo negligunt
 illam. **A**bsolutis duabus prioribus questionibus
 instat ridicula tertia inquisitio. Cur uiles cutes ca-
 dauertum atque antiquae carnisae cum cera in cancella-
 rijs venduntur pro optima minera: Tangit me
 hercule ista questio qui vnus sum ex cancellaria
 postquam diuus **F**ridericus **C**esar in secretarium
 suū me recepit. **S**oluā igitur questionē ex meo
 ingenio. quo in loco vnum dicendū est iocosū
Viam solus asinus ibat suarū secū miseras que-
 rebat qui vinū portans aequum biberet frumētūque
 in horreis ponens fenum manderet. hanc leuiā
 reputasset nisi quod etiam post mortem ex eius corio
 cubri fierent atque tympana. quem sic querulosum
 audiens varius puū animal tace inquit asine.
 meus est post mortem labor. nam isti qui dicuntur
 homines cum aliquē volunt sapientē facere cori-
 um meū adhuc pilosum recipiunt frontēque illud
 adornant quem volunt esse sapientem. doctores
 enim creantes meos eos pellibus vestiunt. meque
 quod est rerū omnium difficilimum ex magnis bestijs
 viros oportet sapientes efficere. sic enim corium

meū fata disposuerunt. qđ est michi et grauissimū
 et molestissimū. **A**udierunt hec rectores cācella-
 tie uidētesq; in corijs cadauerū magnas esse uir-
 tutes nō cōsuefūt illa p paruo precio dāda. sed
 ea atq; canisias cum cera sicut equum erat mag-
 no precio ceperunt vendere. imitatiq; sacerdotes
 qui sonū campanarū. et fumum et aquā. et vba
 dantes magnis vtuntur emolimentis. coria sua
 nō putauerūt gratis dāda. **A**c ut omīssis iocis
 ad seria redeamus. ante carte et mēbranaz vsū
 in dolatis ex ligno codicillis epistolārū alioq; a
 scribebātur. sicut et **C**icero et **D**amasus et **I**sidorus
 attestantur. exinde tam greci qm̄ tusci superiducē
 ceras inceptūt illas grassio ferreo inscripserūt.
 post hec cartarum vsus apud egiptum cepit que
 ex decerpto papiri tegimine conficiebant. at post-
 modū ex lineis pānis iam ineptis alijs vsibus.
Exinde reges pergami membranarū vsū exco-
 gitauit. que ex mēbris perudū detrahūtur et ad-
 huc ppter memoriam loci pergamena dicuntur.
Quia igit in cartis que ex vetustis sūt canisias
 et in cutibus pecorū ad vsū scribendi paratis
 res magne maximeq; notantur. non est iniuria
 si hec magno vendūtur nō eī res q̄ contiet s̄ que
 cōtenta ē in extimacōne xit. **A**c sic tribus q̄stioib;
 vestris excellentissie magister respōdisse sufficiat.
 vestro graui et optio iudi n̄hilomin⁹ saluo.

Eiusdem Enee poete epistola de laude literarum

Eneas Diluvius nepoti suo Anthoio.
 Salutem plurimā dicit. Scitulis mi-
 hi Pannes pater tuus te dum puer
 adhuc esses miro literarum amore fuis-
 se incēsum. postq̄m uō ex ephēbis excessisti. nemi-
 nem esse qui tibi āplus ut studeas queat psua-
 dere. que res nō mira tantum michi sed stupēda
 fuit. ceteri ei puericiam sibi et stulticiam deponūt
 virilem togam et prudentiam induentes. Tu cō-
 tra sapiēs puer stult⁹ uir cupis uideri et barbā
 quasi umbratū uirtutis recipis. doleo certe tui
 causa nec quid de te futurum sit scio. iubet Cicero
 noster ut quilibz in adolescentia uia eligat et ge-
 nus uite quo uti debeat. Idē Hercules facitauit
 Nam cū per quietē due sibi mulieres sup̄ huma-
 nam formam venuste apparerent. et altera sibi w-
 luptatem. laborem altera pmitteret. hanc secutus
 est sciēs q̄a post labores p̄m̄um certaminis dat⁹
 Nec coronatur ut inquit Apostol⁹ n̄ qui legitie
 certauerit. Tu vero ut audio vagari sēper uis
 nec aliquod genus uite saltem honestum āplecti
 litteras q̄s puer amasti iam uir odio hēs. pudet
 me tui causa. Rescio ei q̄d esse possis absq; lite-
 ris nisi asinus bipes. quid ei homo est absq; doctri-
 na. q̄ntūuis diues. q̄ntūuis potens. Quid inē
 hominem ulteratū et marmoreā statuam iterell

nō dux. nō rex. nō ipator alicui? pēn est lēaz igni-
 rus. videm? nēi seculi pncipes qm̄ rudes sūt et ne
 dū latinū h̄ matnum quōdānō ignorātes pmo-
 nē quāto d̄spectui sūt. quō negligūt. quō vitu-
 pant? **Q**uod si q̄s eoz obediēciā in s̄bditis habet
 nō amor h̄ met? id facit. q̄ ut **C**icero ait nō ē diu-
 turn? magister officij: at vbi met? abest mox d̄se-
 ruitur int̄dū etiā neci dant. **Q**uid ergo tu mihi
 despicias studia lēaz qui paup es qui n̄ p magnā
 v̄tutē euadere in viz clarū nō potes? **Q**uid facis
 obsecro: quid speras? nē semp iuuentutis florē
 tibi dūare? **A**n n̄scis tanq̄ flos agri iuuēt? ē qui
 m̄ae m̄tet v̄sp̄e v̄o arescit. nichil ē veloci? tēpere
 nichil qd̄ magis fugiat. volat sp̄ irremediabile tp?
Tu t̄i pulch̄ videris dū etas robusta. dū iuuēt?
 florida viret. nō cogitas istāe senectutē nō vides
 q̄a dies q̄libet aliqd̄ detrahit forme tue **A**liqua
 forsitan formosa puella tuo capta nitore te cepit
 teq; q̄si catheis ligatū retinet. tu e? delicias sc̄q̄ris
 bt̄m̄q; te putas dū i āplex? e? v̄eis h̄ lōge d̄cept?
 es. nam dū formā isti? miraris formosiorē d̄leis
 adolescētē nō ei lucifer ant hesper? tā pulcher
 q̄ sapien̄ q̄ studiis atq̄rit lēaz. vnde et dicē **P**la^o
 solebat qd̄ si vidi ei? forma possit mirabiles sui
 amatores excitaēt. **T**u tam̄ hec oia d̄seruisti ut
 tu? genitor dixit. vici te ut opinor ipet? iuuentutis
 cogita mi **A**nthoni q̄a nō semp iuuenes sumus

15
 Redi obsecro i viā et te ipm tibi vendica. Inque
 ineptias iuuentis et virū te esse memento. Omnia
 hec pterunt quib? mō letaris etas. valitudo. fōz.
 delicie. voluptates. sola nos si sel recepta fuit vl-
 q; ad mortē sapien comitat. et p? mortē vitā aliā
 beatissia; pber. Hāc igit rogo mi Antoni ut oib?
 alijs rē? p? terqū pōitis adipisci studeas. qd tūc
 temū facies si phie de deis operā et qd assidua lec-
 tione didiceis in op? deduxeris. Ad quā vē iā tēp?
 ē ut te accigas nec cū hodie possis bñ uiuē etas
 dicas incipiā. Vale

Cius de Cneē alia epistola Cur libri amuletur

Eneas Blui? impial? Decretai? Mā
 gnifico Johāni comiti de lupfē S P D
 In scriptis veterū tria iueio. q nri pti ne-
 gligūt partū alleq nō valēt. Eleg atia; ei et gūita-
 te hūarū qb? vetusti codices rēolēt nequeūt nri
 seculi hoēs imitari quod vhtatissim euo pōri fuit
 allocucōes singulares enūciare et se in eplāz capi-
 te ponē possent nri. s supina qdā ignomā decepti
 dū blandiri volūt oēs orōis textū ofūdūt. vs p-
 cor iquiūt vob suplico. Cesat vraz maiestātē ap-
 pello. vrm officiū iploro vraz clemētiam obtestor.
 reddite iudiciū mopi. iudicate potētē. meā cala-
 mitatē respicite. nēo vs magis q iusticia moueat
 cesat. et in hūc modū iſnita. hoc et mī facē liceret
 sed veterē morē magis amēdo. et cū sumos illos

imitari sapientes i eloq̃tie atq; phie studiis neqam
 in hac ite pte ipoz vestigiis inhererebo. Ideoq; te q̃
 uis clao sangne cret et multa doctrina sis fret
 singulari appellcoe saluto. et sicut Iulio cesari scri-
 bes Cicero se antepoebat sic et tu equo aio ferres
 Eneā tuū i ipo pmo eplē āgulo itueri. q̃a nō āro-
 gātis h̃ vetēs imitātis ē. q̃z ignotāciā modernoz
 scie pfero. **Q**uic qd ex te vltim paucis accipere
 tute vir mitis et m̃ amicissimus imō alter ego
 Michael phullendorfi te pluib; libris habūdare
 q̃z noia etiā m̃ pscpsit. inē illos nūlli sūt q̃s ui-
 sere cupio nō q̃ ātea nō plegē h̃ q̃ diu illos cāui
 et sic aic; p; magnā epis intepedinē quibus ē
 aic; uidēdi sic m̃ cupiditas est cōtubernalis illos
 meos q̃b; mimiū puat; fui i domū retipere et pē
 āq; tē; e Te tū eis. h̃ pē m̃ pstaē hūaitas tua ut
 me michael isturpit. ē ei apd te **Q**uid; d trisib;
 d āte amādi z amois ē medio. **T**erēā; q; comic;
 et **I**herē; in eplis quos tā expeto relegē q̃ nūe
 paschalē adesse diē ut piscib; atq; oleib; et oleo
 semotis vsci carnib; possi. quod desidēiū si tua
 benignitas implet. magnō me tibi nexu retēbis
 obnoxii: erubescō dū sic scribo. nāq; cū nulla inē
 nos vsuā pcesserit nulla q; nocō tēmeāiū qdāmō
 uidē me bñficiū ex te petē. **Q**uisq; ei polcē aliqd
 cupit an oia sese deb; metiri z an ipetrati sic dig-
 nus rigida truciare cōsuā. ne postulatis carēs z

dāpno et ierisioe mulctet. sed neq; hoc ego p̄ter-
 misi. sunt enim nōnulle rōes que in spē faciūt te
 meis vōtis annuūtū q̄s breuē tibi exponā. ne
 me temē atq; icōsulte motū iudices. **O**mnes q̄
 libros accumulāt. aut oblectari illis et fieri legēdo
 pitiores cupiūt. aut videri amatores sapiēcie vo-
 lūt ut trāscētes p̄ viā digitul̄ mōstrēt. hī sūt q̄
 magnas et p̄ciosas habēt bibhōtēcas. i. q̄tū plu-
 ris **A**ristoteles **P**lato **C**icero **S**eneca **V**irgili⁹
Tullius **P**linius et oīs vetustas delitescit. p̄ores q̄dā
 ut gaudiū p̄fectū habeāt. opuscula cōicāt como-
 dāt et in cōmodatū recipiūt trāscribi p̄mittūt et
 tāto magis exultāt quātū uulgatioā sapiētū vi-
 roz volūta cōspiciāt. **A**lii vō tanq̄ thesaur⁹ libros
 recōdūt et corrodī poti⁹ tinea et opizis muribus
 q̄m in aptū dare voluit. nec tam diligētē vellus
 aureū draco custodiebat. aut aditū orchi cerbe-
 rus q̄m isti suos libros. quoz dūtazat margini-
 bus et aureis bullis oblectāt nūq̄ quid interi⁹
 sit aut legēs aut intelligēs. q̄ si tu ex hīs essēs
 nūq̄ ul̄ tibi scribere ul̄ te alloqui tēptassēs. s̄ aiūt
 ōnes qui te notūt similem illis p̄oribus esse qui
 poetas et oratores nō ut i. terro carcere claudas
 sed ut ad tuā et cōmunē vtilitatē publicos emere
 cōgregareq; studes. aiunt p̄terea te fore i. oibus
 reb⁹ liberalē benignū munificū et cū in ōnes hoīes
 tū in eos qui tuoz studioz amatores sūt largiū

atq; beneficiū. **H**is ergo allec⁹ morib⁹ decreui
 has micas lēas ad te dare teq; hortari rogāe obse-
 crareq; ut p aliquō tēp⁹ i vſū meū oratores ⁊ poe-
 tas quos pſcripſi veniē pmittas. qm̄ ad te nichilo
 priores reūtenē h̄ potius p rīdēcia p̄ta et floridos
 agros verno tēpe trāſeūtes meū poſtq̄ ōſabulati
 aliquātiſpē fuerit tāq̄ recreati alacriores te re-
 petēt. quia null⁹ ē tam gēus locus nulla ſocietas
 tam iocūda cui⁹ nō aliquā emērgat ſacietas. **N**il
 ſos igit̄ illos fac ut nō ſolū michi h̄ ut ipſis eti-
 am geras morē. **A**d hec accēdit michael q̄ apud
 te ē familiaritas huic etiā placeb̄ et is vadē cum
Ticio tui obſuātiffio ſe dabit liberos nō ituros
 eſſe ſimulſtroſū. ſed ad te pura fide remeāturos
Addo ⁊ tertū qm̄ michi etiā libri ſunt q̄tū te po-
 tero cū voles p̄cipē ſacere et ſic viciffim tu meis
 vteris codicib⁹ et ego perfruar tuis. **E**t ergo hēz
 epistoſe donē credo me nō eſſe ſtulta peticōe vſum
 ſi id poſtulo quod morib⁹ tuis eſt cōſentaneū oce-
 dere. ſi tu te michi potes ānuere ſi tua etiā in eo
 vſa ſit vtilitas ſi nō ſolū meā ſed etiā michael
 amātiffimi tui cōmōditatē pmoueo. **T**u fac ut
 ratione poti⁹ obtineā q̄ ceca fortūa repellat mic-
 hiq; vti mancipio impera. **D**atum i noua cui-
 tate **A**ultrie. v. **I**d⁹ **A**prilis Anno **M**o ccc^o xliij

Incipit Sompniū Cneē Diluī poetē laureatū. de
fortuna:

Eneas Diluius poeta. s. p. dicit dñō
Procopio de Habensteyn militi littera
to et prestanti. Rodu preteita priusq̃
me quieti cōmitterem multa metum
de te locutus sum. mirabarq; tuis virtutibus non
dari locum cōuenientem. quia licet acceptus sis
Cesari non tamen ut par esset efferri te video. nā
cum reluceat in te nobilitas et probitas nō video
nec in ter primores poni n̄ debeas. Accusauī ergo
fortunam que tum honoz tum diuiciarū creditur
dispensatrix pluraq; i eam stomachatus dixi. ut
que viros premeret bonos extolleret malos. nec
finem feci donec alius me sompn⁹ oppressit. Inter
dormiendū vero mira per quietem sū cōtemplatus
que tibi nūc referre decreui. tu arripe aures. resq;
tum miras tū stupendas agnosce: Jam noctis de
curso spacio sideribus dubijs postq̃ pigri boete fru
gida sarraca circūegerant visionem hanc habui:
In locos letos et amena vireta deueni. gramine⁹
campus in medio fortunati nemoris erat riuo cū
tus et muro. duo illic porte. altera cornea altera cā
denti nitens eleuanto. muri altissimi ex adaman
te cōstructi. riuus imense profūditatis. Nulli acces
sus ad portas nisi per pontes qui tñ cathenis ele
uati paucis aduentantibz dimittebant: In ripis

Drucker des Dictys

e regione portarū exsistentibz ingens viroz ac femi-
narū turba cōsedebant tendentes manus orabant
transmitti. **T**erritus hac nouitate dū hac & illac
circūcurso plures in obuij dantur quoz facies ag-
noscebam. nescio tñ quare factum sit vt nemo in
sermonis copiam faceret. **V**eni ad corneam portā
in cuius sūmo hec lris antiquis inscripta cōsperi
Paucos admitto seruo pauciores: **A**uidus nosse
quid foret interius. iuuenem qui sup turrim erat
magnis precibus obsecraui incassū tamē. in vt fo-
res panderet. **T**um forte adolescens venit magna
comitante caterua. cognosco habitum ex veni par-
tibus erat. quisnam hic est inq: **A**ccedit me vir to-
gatus credo me italum nouit italus. et **I**udouicus
est hic ait dux **B**auarie princeps elector qui tñs
illum murum nos ducet: **A**t ego. mi vir impetra
et in tñstium siqd iuris habet cōmunis inter nos
patria. **F**aciam inquit ille. **V**irqz locuti eramus
cū pontibus dimissis **I**udouicus ingressus est. et
vna secum quamplūes alij quos iam tot nomina-
tim appellauit. **E**go vt explorator sub pallio pū-
tipis qui **I**udouico herebat vn⁹ ex **B**randeburgen-
sibus **M**archionibus visus est latitans intraui. **I**l-
lic florea prata tui tum lacte tum vino currentes
frigidi fontes **L**acus piscibus pleni. balnea suauis-
sima. densi luci. vinea semper viuis onusta. arbo-
res perpetui autūpni. **Q**uales ortus hesperidum

vel pheaces habuisse creduntur. poma quod solo
 pascaris odore. per filuas fere mauuete captu faci
 les. volucres et esui et cantui nate. **U**nicus est apud
 ethiopes lotus. **E**thio trapeza nuncupatus opiparis
 epulis semper refectus quibus indiscreti omnes reserunt
 apud quem lacus tenuis laticis haustu salubrimus
 hic plurima sunt hmoi loca: **M**ense sub arboribus
 parate gematis vasculis patens aureis onerate.
 nullum salernum comparari vimo potest quod viuo
 saxo illic manat. mella passim fluunt. arundineta
 succaro plena. omne genus aromatum ex arbore cadit
 auri et argenti interhauste minere. lapilli pretiosi
 tamquam cerasa in nemoribus pendunt. **V**enuste puellae
 elegantes iuuenes perpetuas ducunt coreas. quicquid
 musici est illic resonat: **N**on tam voluptuosam su
 is sequacibus paradisum machometus repromisit
 quam hic vidisses. dispensatores huc et illuc discurre
 bant. bachus. ceres et venus. silua mirtrea concubi
 tus admittebat. **I**am ego ex pallio prodieram tu
 pidusque videndi per medias letantium turbas ibam
 securus. **T**u **V**egius poeta laudensis me aggreditur
 et o inquit **E**nea quo huc pacto venisti. **A**mplexus
 amicum exposui casum: **T**u ille: **V**oluisssem te votum
 fuisse. nam hic praeter iussu here nemo manere po
 test. illa si te viderit mori iubebit expelli: **T**u ego.
Que nam est hec domina cuius expectat votum. **V**era
 fortuna tradit **V**egius cuius munere omnes qui sumus

hic feliciter viuim? **I**lli totus obedit orbi. quicquid
 hec iussit factum est: **T**u ego. **E**rgo tu ex felicibus vnus
 es qui solebas esse quinquies. **D**um inquit **V**egius. dilex-
 it me tandem hec domina summiusque pontificis in gratiam concilia-
 uit canonicusque basilice sancti petri fecit: **N**am inquit
 ego iam incipiam dominam colere tuam si quos bonos euehit
 ego sepe in ea inuictus sum quod malis bonam et malam
 bonis eam videbam. **D**ixit quod bonus fuerit **D**ocrates
 nunquam illi arripit. **P**latonem qui fuit philosophorum maximus
 in fuitute redegit **P**itagoram semper vagari com-
 pulit. **C**iceronem quous ex rethorico consule fecit in ma-
 num tamen postmodum inimicorum dedit et **A**ntonij gla-
 diis intermit: **D**icionem in exilium misit. **F**abricium in
 latino terreo seu ligneo comedere fecit. **P**rimum **C**a-
 thonem paupertate grauavit. sibi ut manus conscriberet alte-
 rum iussit: **A**spice viuentes: **Q**uid iuliano **C**ar-
 dinali sancti **A**ngeli tot virtutibus ornato repen-
 sum vides. quid. **J**ohanni sancti **P**etri. **J**ohanni
 sancti **C**alixti. ac **J**ohanni **T**arentino eiusdem or-
 dinis viris. quid est hiis quod vel probitati vel scien-
 tie correspondeat. quis dicere potest **G**asparem
Cancellarium quamuis ducem sibi coniugem co-
 pulavit dignas laborum retribuciones tulisse. qui
 iam trium **C**esarum **C**ancellarius fuit **W**ilhelmus
 de lapide miles insignis non minus letatur quam armo-
 tu sciens qui mundum virtutis agnoscende cupidus
 pagauit quid suis meritis dignum est asseruit?

Campilius nē phia plenis qui sedis aplice serui
 cū etate suā cōsecrauit. paupior **Codio** ē **Unus**
 miles est aut si comites hz vix quatuor sūt **Pro**
copius **Bohemus** in curia cesaris. qui licet lēas
 amet colatq; indocti tam atq; ebetes sibi pferūt.
Nolo referre quos asinos vidēi exaltatos super
 cedros libani qui etiā hodie florent hoies sū lēis
 elingues sine sensu vix manus dextra quot habet
 digitos norūt **Dectus** est mortuos q̄ viuentes
 carpe: **Quid** tetius aut horribilius mōstrū **Re**
rone fuit. quid **Tiberio** scelēatus. hīs tū imperi
 a q̄ **Vespasiano** et **Tito** pīs cesaribus diuturni
 ora fuerūt. quid **Domiciano** turpius. bestiam tū
 illā mūdi ceruicibus imminētē pluribus ānis pti
 lit orbis. **Iouimanū** quia religiosus clemens fu
 it oppressum fumo carbonum mor amisit: **Quot**
Crispinus villas erexit mōstz a vicīs nulla vir
 tute redemptū: **Spado** **Claudi** **Neronis** **Pophi**
des tot diuitias possedit vt edes suas ornatiores
 et amphoēs capitolio cōstrueret: **Gabinus** **Cre**
monēsis septē dños suos intēmit. quibus in feti
 da sepultis cloaca dñatum suscepit: **Nō** possim
 viuentem aliquem non tangere: **Patrem** **philip**
pi ductis qui nūc **Enregundiam** tenet in presencia
 regis **francie** **Prepositus** **Panhen** securi pūssit
 is nunc in prouincia quietissimam habet vitam
 pinguibz agris donatus. hic tamē et homicidium

fecit et publicā fidem fregit quā miser ille senectus
 fuerat: **H**ec in bilem sepius comouerūt. at postq̃
 te viz probū et doctū iā fortūe blandimētis video
 delimitū hio mitior illi putoq; nō te solū ex bonoz
 numero gratū eē huic matrone. s; duc me oro vt
 illā intuear. **I**ta est inq̃t **V**egius pluēs boni sūt in
 hoc cōuentu q̃uis in nō arrogo quod tu nomē das
 scio me p̃cū reū esse idiguūq; g̃du meo. s; ita plac
 tū est tū fortūe tū meo p̃tifici: **A**tq; vt agnoscas
 bonos q̃q; huic dñe g̃tos eē audi me parūp: **N**o
 lo cōstatio magno **P**etue **T**raiano duobus **T**he
 odolīs. ip̃s p̃mo **A**ugusto q̃nta felicitas arseit
 q̃a p̃bi fuerit nō disputare. ad viuos ṽio. **Q**uid
 tuo cesari religiosissio. quid mō p̃tifici scissimo.
 num se blādā fortūa ostēdit. **R**egē **A**ragonū quis
 eleuauit nō fortuna. q̃s ducē **C**loestrie magnū fe
 cit. quis **C**lomēn et **T**reuerē ātistites. magna ē
 hoz virtus et tñ fortūe flatu sūt sublimati. **D**ice
 ret hoz aliq̃s meū geñ erexit me. sic et **D**axones
 et **B**auarie duces dicē possēt tāq̃ nichil i eis for
 tuna fuerit opata. s; quis eos tam alte nasci fecit
 nō fortūa. poterat hec si voluiss; regis **I**spanie vel
Anglie me loco supponē: **N**ulla ṽtute nrā s; casu
 geneis nascim̃ claritatē. q̃ si pluēs sūt ṽtuosi
 quos fortūa preterit nemo irasci debet. p̃t em̃ hec
 dñā que sua sūt bō cui vult elargiri. hoies i mūdū
 nō ad opes possidendas aut perfruendas delicias

sed ad labores nascuntur. vivereque in terris non tamquam
 incolae sed ut aduene peregrinique dunt futuramque patriam
 per operam virtutis inquirere. In magna vero fortuna
 non facile virtus reperitur. Quod ai aduertens The-
 banus ille plus ingens auri pondus in mari coniecit ut
 expedire se traderet patrie. Christus saluator deusque
 non diuitias tamquam spinas et tribulos docuit fugiendas
 eius discipuli paupertatis amatores fuerunt victum et vesti-
 tum habentes hiis contenti erant. **Nec** Hieronymus quis doc-
 tissimus in tenui gaza fortunam accusauit quia non illam
 dominam sed christum dominum sequebatur transitoria pro perpetuis spe-
 cibus. **Anthimus** abbas quod fortuna dederat sponte reie-
 cit quod si sane mentis essemus odium potius quam fauorem
 appetere fortunam. cuius blandicie maximum
 prestant impedimentum ad eterne vite consecutio-
 nem. iratus est et conuiuium rarior albo qui et fortunam
 simul et iter in celum sequi valeat. **De** compri-
 mo me ne huic domine videatur detraxisse cuius amplexi-
 bus iam delector. tu tamen caue ne **Procopium** vel
 alios quos nominasti virtutis amatoris dicas ex-
 pertes fortune. nec enim vel **Cardinales** vel fortes
 milites essent vel generosi nisi fortuna iuuisset. so-
 lus **Campisius** est ex quo nichil suum potest fortuna
 repetere. **De** eamus si stat sententia propius videa-
 musque dominam istam regnum atque imperii motricem
Eamus inquit ego et si forsitan hospes inuisus ero
Vix quantum velox ex arcu sagitta volitans currit vie

confectamur tū apprehēdes **N**egius tertiam me
 am respice mōt dextrosū **E**nea ibi **R**urha ē dñā
Tentoria illū purpurea erant margaritis orna
 ta. que cētū iugera coopiebāt **I**n medio solū erat
 peraltū lucēs clarius smaragdīs. miri preterea la
 pides ebur solū vestiebāt. **D**agada gēma que in
 pfūdo eufratis carine nauis se solet adnectē iocū
 dissimē virens. **P**irrhites coloris mirre qui ad
 calorem attritus nardi odorem spirat **M**itridas
 que sole pūssa varijs emicat coloribz. tū **P**irrhī
 tes q̄ se teneri n̄ sinit vehemētius. **C**alachias gñ
 dimis candorem p̄ferens. **E**chites vipereas habens
 maculas: **D**iomfias q̄ sui natura fuscus ē et mix
 tus aqua si contratur vinū flagrat **D**olis gēma
 per candida ad spēm fulgidi sideris. **V**eneris crinis
 qui rufos crinū faciem p̄fert. **D**elenites fulgō
 re cādido trāllucēs. **P**iropus qui flāmas imitat
Hecomites papauera exprimens. **P**irrhites rep
 tantē fornicā. **C**alcoptongos vt era pulsata reso
 nans. **D**iderites certis maleficijs incantatus dis
 cordias excitans similis ferro. **F**logites qui intra
 se quasi flammās extuantes ostentat: **A**ntracias
 vt stella coruscans: **E**nhydros exsudans vt clau
 sam in eo putes fontaneā scaturiginem: **M**eloch
 ites arabicus. **C**rassius. **S**maragdo virens infan
 tum piculis resistens. pris in mari rubro reperta
 que aeris pūssu celestis arcus ex sese speciē iacit

5
Andradamas nitoris argentei ammiop calentim
 impetus molliens et tumentes refrenās iras ⁊ cō
 tra molestias neruoz vtil **P**ederos aspectu ebue
 neo. et gratiaz cōciliator **A**chates. **I**ncredibile est
 gēmaz que illic plucēt si quis ēferat multitudiez
Ipsa fortia grandis matrona duplicis aspectus
 nūc blādo vultu nūc terrefico. vestib; auratis gem
 matib; altiozem thoꝝ tenebat. oculis grandioib;
 h; plezq; claus. in auribus seras vidi illa de naue
 petitas que fuculos cātus effugit remige surdo. ca
 ducū in manu tenebat. in dextera eius dñatus se
 debat. honor. fauor. splendor. gaudiū. officiū. fasti
 rñsus. amor. cōiugiū. vigor. robur. decus. cantus.
 potus. nec minori loco fama. gloria. victoria. no
 bilitas. reuerencia. pax leticia. potentia. forma.
 laus. gratia. suauitas. iocūditas. hylaritas. digni
 tas elacō. pompa. prestancia. familiaritas. cliente
 la. rapina. vltio. supbia. libido. arrogancia. obhui
 o. nuptie cōsolacō **A**d pedes eius quasi ancille siue
 pedisseque diuicie. pecunie. delicie. blandicie. volup
 tateh; stabāt arreptis aurib; si qd hera iussiss; au
 ditore factoreq; **I**n gminevero locoq; dechui celle
 plucē cernebāt ostro tectē. vbi pluimas vmbrias
 sedere cōsperi. perlucebant em corpa sedētū q̄uis
 pallida erant: **V**ersus ad **V**egiū. qui sūt hñ obse
 tro sedētes viti tūentia digni subtristeh;: **D**ñ sūt i
 q̄t **V**egi? q̄s hec dñā ab imicō nascētis mūdi digta

est magnos facere h̄ iam satis fūcti huc veniēt et
 ut quibz maior fuit sic fortūe proximior ē. nec hic
 ex ututibz locus dat h̄ ex felicitate: **Prim⁹** h̄ est
August⁹ **Cesar** diuū gen⁹ qui aurea cōdidit sen-
 la quiqz sup **Garamātas** et **Indos** p̄tulit imperiū
Alexāder scōs ē. tū **Iul⁹** **Cesar**. post **Scipioēs** duo
Inde **Pōpei⁹**. ah⁹ quem vides luscū **Damibal** est
Tū **Fabi⁹** **Marim⁹** **Emilius** **Paulus** **Marcell⁹**
Alciades **Temistodes** **Priam⁹** **Dector** **Agame**
 non **Achilles** **Ulyses** **Darius**. **peres** **Rin⁹**. prete-
 reo multos. ille qnē vides figuo crucis munitum
Constanti⁹ ē. hūc sequit̄ **Cōstanti⁹** **Qōstās**. **cōstāt⁹**
Valentianus **Theodosi⁹** **Dūt** et iunioēs **Carolus**
 magnus **Pipinus** **Arcturus**. mitto vetustiores.
Sig smundum tūple nosti et **Albertum** eius ge-
 nerum qui post socerum non diu regnavit: for-
 tūamqz tum scōaz tū aduersam expertus est **Hic**
Albertus ex duce rex factus **Ungariam** **Bohemi-**
 amqz recepit nec diu post imperium est assensitus.
 ut tam cito creuit ita cecidit repente. vir ānis tri-
 bus regnauit cū morbo absumptus spm̄ deo edi-
 dit: **Tum** ego quonam modo iquam felicitatem
 recipis ego apud **Inuenalem** legi neminem malū
 esse felicem ex hīs quos nominasti pessimi plu-
 res fuerunt scis q̄ **Damibal** sanus q̄ fallax q̄ aui-
 dus fuerit. tu tamē hūc felicem dixti: **Ad** hec **Ve-**
 gius. non ut sapientes nomen felicitatis suscepi.

sed vulgi morem sū sentis. apud quod felix dicitur
 cui plurima ex sentēcia veniūt siue bonū ē siue
 malū quod optāt: **I**te ego. nō est m̄ **V**egi de mor-
 tuis cura viuos rogo m̄ ostēde: h̄espice inq̄t **V**egi
 us illā plagā. videlne iuuenē albis comis planis
 nōdū ānos triginta natus est. rarus in ore risus.
 grauis incessus viro. ūba pauca. pudor an facie lō
 go vultu. statura plusq̄ mediocri. lato pectore. **V**i-
 deo inq̄ h̄ q̄s hic ē **V**erus tu? **F**rederic? cesar inq̄t
Vegius: **T**ū ego. agnosco dñm. h̄ cur is fortūe re-
 fugit vultū. quenam ūba loquit dñā. audio vocē
 verba nō teneo: **D**icā tibi **E**nea refert **V**egius. nō
 tam **V**enus **A**donium dilexit q̄ mea dñā tuū hez
 is tñ ēfugit nec aspiranti ānuir. vultus fortūe vt
 cernis blandus est. **F**rederici oculi torui sunt vip-
 q; fortunam intuetur. nescio quid sibi sit mētē
 verba fortūe hec sūt. mane **F**rederice et te m̄ crede. neō
 regum te felicior erit si michi auscultaueris. q̄ si
 tu fugeris ego etiam fugiā: **V**idelne **D**ilui. vt ma-
 num ad scapulas cesaris fortuna posuit colliriū
 q; vult prendere. nescio an se capi sinat **C**esar qđ
 superi faxint. si fauentem fortunam spreuerit fuge-
 ritq; scio morem domine numq̄ sibi blandior erit
 superba est rogari potius vult q̄ rogare. numq̄
 vidi hanc heram tam se alicui blādam prestitisse
 q̄ nūc est tuo dño. felix ille si fortunam sequatur
 miser si fugiat: **T**um ego. ille proxim? **F**rederico

qui eleuata ceruice graditur passumq; maiorem
 facit paululū fuscus. quis nā ē. **G**erman⁹ eius in
 quit **V**egius **A**lbertus dux liberalis vastiq; animi
 eū sequit̃ patrueſ **D**gillmūd⁹ incessu celer inge
 nio p̃mptus et manu. post hos **V**lricus **D**illace⁹
 comes mortalis pugne mgt̃ amatoꝝ nō tā fidelis
 q̃ felix. **I**lle maturus euo grandiq; corpe si q̃s sit
 queris vide ad pedes ibi calceus dicit dñs de **V**al
 lee ego sū: **D**os sequit̃ viri prestātes **C**hemēsis
 et **G**urceſ ep̃i **C**ācellari⁹ herus tu⁹ **G**aspar qui
 vt dicit minus h̃z q̃ meāt: **M**gt̃ camē zebniger
Marescallus **N**on delecti sunt **R**oenbergā petere si
 petierit in p̃tia remaebūt **L**eonard⁹ **P**atauiēſ ep̃s
Comes de **D**chaunpergh **M**gt̃ cuiē **R**eitpergh
 ⁊ alij pluēs qui om̃s fortūe sunt filij q̃uis singu
 li suā querāt sorte: **R**ursus ego. quenā horū fortūa
 est oīm: **S**ō iqt̃ vegius si tu⁹ herus fortūe vobz
 auscultauerit. vaia si obaudiueit **D**ū sic fam⁹ **V**i
 deo pua statura viz mgt̃ro vultu. letis ocul⁹. q̃ ma
 nus in capillos fortūe cōiecerat. acceptaq; coma
 sta tādē dñā meq; ēspice dicebat. q̃ me fugis iā
 ānis duodecim capta es. siue vel siue nol vt me re
 spicias oportet. satis michi aduersa fuisti. nuuc
 alium vultū prebebis reor. aut michi blanda eris
 ā oēs ē crines euellā curme fug magnimū pusilla
 nimelq; sectaris: **F**ortune quoq; in eum vox erat.
 viciſti fateor nec me amplius expecteris adūsam.

67
 Tū ego. q̄s hic est inq̄ **V**egi qui fortūe vim facit
Alfonsus refert ille rex **A**ragonū q̄ cū frīb; apud
 p̄tiam capto **P**hilipo; duci **M**ediolanēsi datus
 dimiss⁹ deniq; nouis se p̄elhs imiscuit adūsam;
 dñaz ilectus t̄m instādo p̄scuēandoq; fecit. vt vic
 tā pudōe fortūaz iā i suū fauorē euocauit: **A**hus
 quē vix trib; a fortūa distātē passib; cernis **D**uc
 gūdionū dux ē. et cū eo cōiux cordata: **I**ogus ille et
 abdomie tard⁹ q̄ vix vocē exp̄mit **I**nsubrib; p̄est
 huic hera sepius arripit h; nō audiuit vt par erat
 dñe vocē. ideo minus agri possidet. minus posside
 ret n̄ minas fortūe natūe liberalitas cōfregiss;: **I**
 le i armis letus **J**ohēs ē **V**ayuoda **T**ñssiluanor
 dux. cuius ūtute fracti **T**eucri hūgariā eliq̄rūt hic
 niger **G**iscra est cui⁹ armis defēse sūt **I**atilai p̄tes
 h; caluus **B**ohemus **P**tasco ē vir sēlatus volūtate
 varia. ante hūc **P**iceninū vidē potes cuius ūtute
 mirai magis q̄ ēferre possumus. apd eū **F**rāscus
Catuiola stat magis fortūe fauore q̄ suis ūtuti
 bus in hanc diē magnificatus. **I**nter hos ego ma
 troālē habitū cernēs. et quenā iq̄ illa ē feia q̄ an
 alias t̄bz passib; p̄gēs tā fastuosa videt. **N**ec iq̄
Vegius **V**enetia ē q̄ p̄tūaz fortūe clauēs h; tar
 piāq; custodit. aha ē **B**ruggēs ciuitas. tertia **C**o
 lonia **R**ozimberga subide. **A**rgētia seq⁹ **W**iēna q;
 int̄ has ē n̄ vltia. **F**lorētia **V**enec̄s p̄riat. h; t̄eo
 illi que pluib; iā annis fauorē fortūe miore sentis

Tua **V**enia floret nūc s; minas nescō quas audio
Garchimona et valentia floret. **L**ondōnie q; splē
 dide sūt vt vides: **T**um ego video togatos q; dā
 q; nā sūt hī **P**rim⁹ est meus pōtifer inq̃t **V**egius
 num **E**ugenū noli: **P**roch inq̃t ego etiā res ecclē
 siasticas fortūa versat: **N**ō min⁹ q; tempales inq̃t
Vegius ex q; nri sacerdotes dñari cepēt et mūdīa
 ha potius q; spūalia curā. **F**elix post eum ser gra
 dib; sed; iniūis qā pñcipēs n sequūt eū: **I**lli **C**ar
 dinales sūt tu om̃s noli si vultū intueberis. tres
Electores altiorib; accūbunt thoris: **P**atriarche
 paupes sūt tā latī q; greci ideo retro stant: **I**lle vi
 due pullatis indute vestib; que post **A**lexādū **H**er
 culemq; iacēt vrbes sūt que quōdā splendide nūc
 solo equate sicut iussit fortūa cernūt. **I**lla ī mōti
 bus sita **C**arthago. altera sup **E**ufraten **B**abilon
Troia columē **A**siē int̃ anctum ⁊ **D**inneōtē diru
 ta. ille **A**mphionis **T**hebe. tum mat̃ musarū **C**e
 tropis ⁊ armis quōdā potēs **I**acēdē mon. **P**ost e
 go qnā obsecro illi sūt q; se nris horrēt miscē. **P**ri
 or ille **D**oldan⁹ ē inq̃t **V**egius cui parer **E**gypt⁹.
 ah⁹ **T**eucri⁹ iperat. tercius **P**arthis. q̃rtus **A**fris
 ille nud⁹ biachis tñ idut⁹ ⁊ armill⁹ cui diues ex
 collo torques pend; **I**ndoz h; dñatū: **P**ost hec ad
 finīstram me verti ibi paupertas sedebat. ignomi
 nia. derisus. iniurie morbi. senectus. tormenta.
 carcēs. fames. dolor. stridor. flos. pudor. odiū. inuidia

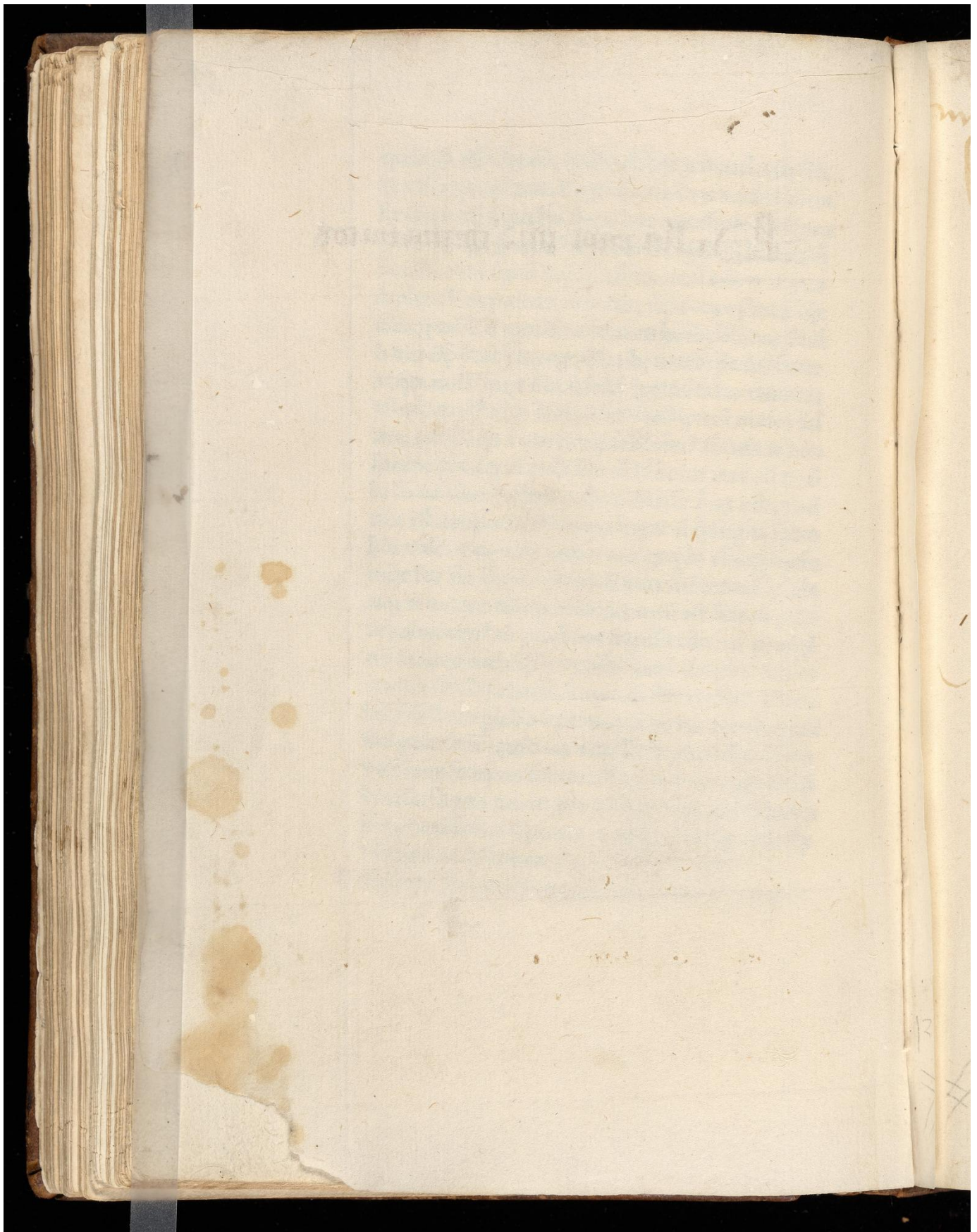
68
 desperacō. caritas. bellū pestis. solitudo. Verbeā. cure
 et mille maloz noia. campi sitientes nudi aut la
 pidibz tecti: Et qd nā rogo sibi vult hec vastitas
 Regi. Dic hitat inqt ille q ex alto gradu ceciderūt
 postqz fortūe fauoz amiserūt: Videsne sublimem
 illā matronā septē collibz qī pedibz subsistētē. hec
 ē aurea quōdā Roma iā lutea Capua eā seq^r Dira
 cuse pprime. tū Genua. pisa luca. Parisius Inter
 germanos florēt adhuc vrbes. sola Praga splen
 dor terre declinat: Cōstātinopol^s Tra cū capō mor
 ti ppiquat. oīa tēpus domat nec vlli fortūa ppetu
 o bō est. h̄ melius submisso capite Renatus est quē
 fortūa ex apulie finibz pepulit: Ille Thomas ful
 gohus est qui ex ducali solio tractus ī carceris ia
 cet pedore. h̄ Pācracius vncō tenet qui solebat cū
 oibz tū marie Cācellario tuo ifestissim⁹ ēē Corbo
 nū dux ibi ē qui rēgno Frācie dicebat leges nūc dō
 minū pte mulctatus extra regiam esse iubetur: Vi
 des ne senem procerū cana et dimissa barba. hic
 Ludouicus est dux Bavarie quem filius dñati p
 uatū domi clausū seruat: Dum sic loquit Regius
 rursus in dextram feror. video campum nube can
 dida tectum. dumqz introspicio. seu vera figura
 fuit seu victa Iatillaum puellum diademate ⁊ vel
 tibus ornatum regijs visussum videre pluresqz se
 cum infantes ludere. petoqz Regium. quīnam sūt
 hī nube cādida circūuoluti: Vñ sūt inqt Regius

quibz fortūa fauorē spōdiz. si fatoz munē vixerit.
Nix ista locut⁹ erat. **N**egit⁹ cū dea i me oculos cōtor
 fit cōtractis supcilis q̄s te huc attrahit iqt **E**nea
Reo iq̄ ego h̄ auis⁹ te visēdi itrogress⁹ sū nolū m̄
 succēdē. vidi ēgnū tuū iā abibo. vnū tm̄ ex te peto
 suplex. m̄ vt paucis rogatibz ēspō deas **F**aciā iqt
 illa. ppoē **T**ū ego. **Q**uādiu es hoibz blāda: **N**ul
 li diu ēspōdit **I**ter ego **Q**uibz artibz p̄t tu⁹ fauor
 ac q̄ri. null⁹ inqt illa n̄ sol⁹ ip̄uitatis remedio
Quis te pl⁹ alijs ētan⁹ **Q**ui meū ip̄erū maiori sus
 tin⁹ aio **Q**uis ē odosior. pusillaim⁹ **Q**uis te tute
 spernē pōt. sapiēs: **Q**ūdo m̄ blādior eris. cū te vō
 lo. sū ne vōnd⁹. scies postea: **Q**uis ē ex oibz viuē
 tibz est acceptior: **Q**ui me fugat n̄ q̄ fugit. satis
 hēo vale. ⁊ tu vale. nec te mei gregis eē negauēis
 inqt fortūa q̄uis ē n̄ dederū auri mōtes. nā q̄ ple
 riqz te amant tibiqz bñfaciūt meū est fietuli grās
 atz abij. xgi⁹ aū portā me demisit. ibi int̄ porrigē
 tiū manus turbā **P**eregallū iuēni amicōrē amico
 et p̄aēz sibi **M**ichaelē. suenū. cū **V**enceslau ⁊ iaco
 bū cācellarie gleb̄ ascriptos. qui vt me vidēt cir cū
 fusi p̄cōtabāt quid nā vidissē: **D**z dū illis refero
 visū mox sompno solutus sū: **T**u vale ⁊ q̄d hec si
 bi velit sagaci tuo ingeio discute inqz api: **I**ter va
 le mel meū olus **E**p̄icuri ac p̄ictagore ligumē: **E**x
 vienna. vi. kl̄ iunias Anno **M**o ccc̄ xliij
Expl̄cit **D**ōpmū **E**nee **D**iluij poet̄e de fortuna

1r

Image ID: 32475999

Nulla pape pñz' contra tucos

67
 Omnes episcopi singulis fidei
 uis et singulis christi
 bus has has inspecture
 Salutem in domino et apostolicam benedictionem
 nomen vocant pium et misericordem
 Ius ad sacra beati petri sedem
 resque dilectissimum filium suum dominum
 iherosolymum de bilibus humeris nostris
 quiescit ut in tuis pastura gregis sui
 credidit et alto fluctuantem pe-
 lago fidelis populi digne nuntiata
 missit. Etiam nobis hec carmina
 est nec me omnes sunt quietam
 digne forte mola suffinent pro
 cellosus est valde mare ac infestus
 quod nobis navigandi mutat
 ac facit fatetur. Carmina qua veli
 m. turpidat ac desiderium ducit
 venti aduersi sunt et in horrenda
 tempestate ractam. Nam postquam quod
 tunc pueri pax reddita est et
 clusis indigne ducit greges ea passus
 sunt barbarus quod ad amicos
 indigne roantibus catholici fidei lumen
 te superior etas vidit quod olim

in omni terram long aptum et fuit
 sic vbi cum **E**ubuerat fere
 omni dicit sic omni tribus et p[ro]
 rolla suo re[gi]o dno et salutans se
 di faciam te omni gl[ori]a re
 celis dno p[er] vnguentu[m] filius re
 et in tra fac bonu[m] vultate
 hominib[us] acclimatib[us] **E**urget
 dunde dno ad sup[er] o[mn]ib[us]
 p[ro]fundo p[ro]p[ri]a marthomet[us] in
 arabia qui blasphemab[at] sanctiss[im]as
 unitatem non p[ro]p[ri]a et tribulos
 suos sed egyp[ti]os atq[ue] om[n]i su
 ram a terra et orthodoxa religio
 me erat officina me salutem
 qua dno in pro ma ademp
 tione sanguine p[ro]fuso fuit dno
 bare h[ic] dno dno dno illud p[ro]
 p[ro]fundo et suavitatis p[ro]f[und]o fla
 gratione odoribus in quo p[ro]p[ri]a
 vita mea obdormiunt in dno p[ro]
 tisse p[ro]fundo manu obtracta
 me atq[ue] obtractant et questus tuis
 id p[ro]fundo ostendit p[ro]fundo
 sed vira p[ro]fundo dno aliquid zelo
 fidei atq[ue] armis p[ro]fundo dno

Igitur atque quoniam perdidit paulatim
 deinde omnia quae et amissa et hinc
 ipsius deferunt eam pulcherrimeque
 invocabat Iam tunc illud ipsum
 illique psalmos dixit et nocteque deo
 tabat nunc hominem atque hominem
 Iam marianum non implorat ac
 dicitur pro dei cultu nequandis
 mbar facit obsequiis sumis caemo
 nys transfusus et ad gaditum
 fectum et ad hispanos usque maris
 mte peruenit caemo mag
 na per hinc a nobis aliena et
 in qua regnum furari obtinet
 granate vocat nomine ipsum app
 me infesto **Ex** alia per qui d
 sub orientem europa porrigitur
 non potuit peruenire. Aligum
 tunc barbarum turcorum gens deo atque
 hominibus diosa peruenit scythia
 progrediens capadocia peruenit
 peruenit tunc peruenit scythia
 et cum qua vocat innotet asia occu
 pant neque gentes hinc in potestate
 aut disensionibus gentes flecta
 hellestina omnes flecta peruenit

vrbis actior boetie sed fons a
 thane maridone et tiane dampant
 restabat Igra macedon vrbis con
 stantibilibus totius orietis culme
 atq; caput principalis atq; impa
 toris de fide vinctu gree sapie
 demiribus vbi tot magnificentissia
 templa tot facund tot palatia pro
 pda tot nobilissia cunctis idis ois
 fuit ^{tot} pulchra et pfecta opa in
 gunt sumptu singulad industria q
 structa Et exteri co vinctos ad
 mirati pleidori vrbis non tam
 mortaliu qua celestiu ad id pman
 duxit hac quoq; dicit vrbis
 id latum aut se duxit gree de
 sunt turcoru crudelissia natio
 duast oppugnant exilant
 sedant de sa vrbis adphant
 que toti orienti leges addit pelu
 pomsus quoy hac vrbis dimita
 vrbis capta e et oppidus populo
 in fuitute deductus acruania
 vrbis restata et opus stria q
 quondam supior mra dicta paul
 exstet apud in potestate hostiu
 vrbis de hostiu sine eluxu et dardad

et pœnes tributa turris impedit
 neq[ue] hoc modo quiescat offerata ra
 bus in coram ante gentis dñs rēa
 pœnes bēna qui rēa appelland[us]
 vnoq[ue] dñs pœnes dñs dñs
 qui impator singul[us] hūm[an]i sines
 coactus in gentibus rēa vñ
 gēros vñ hūc op[er]at[us] abba
 nosq[ue] vñ et tunc op[er]one
 sui sacrosancti[us] abba dñs omem[us]
 xpd legem cursum se pœnat xpd
 nō vñ dñs fūit vñ
 vñ dñs tēa et hōmibiles
 tēa nūat nūat nūat dñs
 hoste hūm[an]i gēnib[us] s[ed] dñs que
 rēa que dñs hūc tūp[er] pœ
 nūat nūat pœnat pœnat
 nūat pœnat quib[us] tūa nulla rēa
 pœnes vñ possent nūat dñs
 pœnes pœnes pœnes pœnes
 hūc vñ dñs et pœnat
 vñ dñs pœnat alij nūat
 rēa dñs nūat alij
 tūm[an]dū op[er]at[us] nūat nūat

sac dotibz magis popularibz sunt sacre
 officia facit cultus dñi ubiq
 dimittitur est magis superat vñd mñ
 nre certam tenet magis in fide ob
 dñe colla submittat q fusa omā
 et impia sup blasphemator dñi
 putat et in mandate suis qtemp
 mñ dñi nullus timor nulla dñe
 rena legu hinc nobis natiōi
 leste mñ prope ad adūsus nob
 mñ armaz mittit et qui dñi
 gentibz impie flebat qdūq
 mñ dñi barbañ tribuit nob recti
 galisq fcat ad her nob ipa vo
 rati fmg et ut hñt malis obvie
 ang Romano solio collocant nob
 dñi diffalibz sine prouida quissa
 nobis dñi dñi dñi dñi dñi dñi
 sub tante dignitate pōnd mñ
 in modis trepidamq nō tanc dñi
 fmg aīd mñ dñi dñi dñi dñi dñi
 p qñto mñ dñi dñi dñi dñi dñi
 tate rēdita tanto inang ex oīo
 angelus p solam Et p eū mñ
 tablasq magni dñi iudicia et in
 vestigabiles mñ eū mñ dñi dñi

illud in exploratissimam beatitudinem
 nostram que opus est non posse in
 tri optat cum oracula et milibz
 ho facto ita pmissa quibus futurum
 si dñs usqz ordinandum foret in
 suo gregē testatus et ordinis in ag
 potencia quia rē videntibus no
 deat sermo. Et dñs et pia rēribus
 et vba cum pmissa que magis de fa
 et neqz a lege sua p̄bit vngapre
 fluctuat sp̄. nūc aptica namqz si
 non dñs dñs gentium si non fia
 git opugnat si non expugnat
 Temptat sunt dñs elos suos et
 ei no sunt ob id rē quibz tepes
 tate nra turbida valde statim
 videntur naufragosidz nūc ita
 fidelis nauigandū nra non tamen
 fiduciam dñs qui eo iunat qui
 de suis tēpore p̄ducit vntos
 illis impat atqz nra salute per
 eo p̄tē p̄tūde valcamqz no pos
 sumus. ita de futuris pollucit
 q̄ dñs manifestat circa caligine

emulunt Illud non facit & promittit
 et palam predicat quia Iudaeus
 loquitur deus perantibus in se. Ex
 rat in facibus suis exempla prae
 mirabilia prae nobis optima offe
 rentia. Primum mirabilia moysi facta
 et qui ei successit Iesus Transiit
 gedone sampsonis et quos libro in
 dicit memorat. Primum prae manu
 mirabilis hostes fugisse cum ad
 affugissent auxilium adolescentulum
 dauid adversus fidentem goliathana
 nam Iudas magister destruxit Beth
 saur deinde obsidione male faciente
 non desit angelus domini qui se
 machabeis potentissimus deus et
 ceteris turribus inclusos in prae Bethu
 saur civitate Iudaeos adversus superbum
 holofernem et paucos pauperum
 videtur curato. Deus machabeis
 periculosos dederunt auctoritate ro
 prias quibus et ipse periculis et in
 firmis affuerunt in domino confidentibus
 Iudas et sicut non est abbreviata manu
 domini quibus non periculis dederunt
 quae oculos eius a nobis avertit
 cum propter pericula ante eum erant

nobis mala scelera mea nos odiosos
 fecit nisi peccata mea nos aggra-
 nata et iniqua dno sup populo
 patere et tradita et flagellis in
 na superbia mea cito agit nobis
 id dno quos diligit corrigit atq
 castigat patria her no sup oba
 emendandum magis qm pena rei
 gentia q si dntur ad elime-
 ria cum emendantur opa mea
 et dolentes sup iniquitatibus pe-
 nitentia faciamus dimittat et ipse
 deus suaz sua et suorum quo cat
 et nobis accessus d amore vlet et
 grand iniqua sua mea implorantibus
 digne qm d ad remedia dno
 meq nobis equa lente ad murel et
 prout nos filij adoptivi illi emen-
 dationi nos sine civitate cum illi
 hostes nos cum valiam illi et nob
 facia sua decipimus illi qtempunt
 nichil nobis obstat nisi qm dno
 lege negligentes hndna vnum
 fragilitate et ad optandum qm
 fpe non dno post postpnam

neq[ue] obligati sum[us] adna p[re]cepta
 suam[us] q[uod] p[er] no[n] g[ra]tiam in cor
 de simpli[ter] dei una[m] q[uod] p[ro]p[ri]etate[m]
 no[n] d[ub]it[ur] quid fide[m] o[mn]i
 nobis fiat et consiliatus nobis
 sub sup[er] hostib[us] nob[is] furo[re] su
 optendat factu[m] e[st] p[er] illu[m] sup[er]iorib[us]
 d[ub]it[ur] na[m] ad intra[m] virgatu[m]
 ductor[em] m[er]ito in manu[m] p[ro]p[ri]etati
 et in m[er]ito p[ro]p[ri]etati p[ro]p[ri]etati p[ro]p[ri]etati
 et q[uod] p[ro]p[ri]etati in p[ro]p[ri]etati sua an
 t[er]ra p[ro]p[ri]etati ad d[ub]it[ur] p[ro]p[ri]etati
 et t[er]ra p[ro]p[ri]etati d[ub]it[ur] ac t[er]ra
 sola fide[m] armati et reliqui m[er]ito
 in p[ro]p[ri]etati ad p[ro]p[ri]etati d[ub]it[ur] quid
 p[ro]p[ri]etati fide[m] p[ro]p[ri]etati d[ub]it[ur] v[er]o
 p[ro]p[ri]etati p[ro]p[ri]etati p[ro]p[ri]etati d[ub]it[ur] a
 t[er]ra fide[m] concordit[ur] arma capis
 tal[is] no[n] e[st] tanta t[er]ra p[ro]p[ri]etati
 qu[ia] t[er]ra t[er]ra t[er]ra p[ro]p[ri]etati illo[rum]
 v[er]o m[er]ito p[ro]p[ri]etati qu[ia] m[er]ito m[er]ito
 h[ic] ac nobis p[ro]p[ri]etati armore
 et rei publice p[ro]p[ri]etati p[ro]p[ri]etati
 semp[er] sup[er]ior[um] fide[m] q[uod] m[er]ito
 p[ro]p[ri]etati m[er]ito p[ro]p[ri]etati v[er]o fide[m]
 adna m[er]ito p[ro]p[ri]etati ad acti
 p[ro]p[ri]etati d[ub]it[ur] m[er]ito q[uod] d[ub]it[ur] h[ic]
 m[er]ito illu[m] m[er]ito m[er]ito

Obvencit me totis viris tota viribus
 ac illi pugnauerunt sed pauci ex
 nostris adversus eum illos poterant
 quibus certamine et tamen piper se
 hinc operto ducunt quodammodo pau-
 lo ad d. vngaria id quibus d.
 tulimus Et tunc ergo proculos
 nostros d. vngaria in rebus p. d. vngaria
 tunc magis claudere fidei funderet
 adversus hostem vinceret tunc ad
 bona fiducia militum d. vngaria opalta
 bit d. vngaria vngaria fidei funderet no-
 bistrum signum in bonis et p. vngaria
 dabit in manu nostra me ultra p.
 mittit p. vngaria impatit tunc d. vngaria
 nos sepe ducti et adati q. p. d. vngaria
 fides nostra q. d. vngaria carles re-
 d. vngaria ad d. vngaria tunc d. vngaria
 barbaros p. vngaria nomen hostes
 d. vngaria tota canatibus pro
 p. vngaria d. vngaria et adulante al-
 lissio complere ac profere d. vngaria
 na d. vngaria illis p. vngaria maiori
 d. vngaria p. vngaria d. vngaria d. vngaria
 d. vngaria tunc ac funder tunc d. vngaria
 nulli corpe d. vngaria d. vngaria qui tunc

volūtatē agendi potestatemque
 per quēdā pro sua benignitate
~~deuget~~ deuget bellū ad dūcitur
 rob̄ tra madq̄ nō p̄dassēs in
 dūc̄ hoc aut qd̄ m̄dū m̄q̄ d̄trac
 tamq̄ laborem m̄q̄ sup̄tū fūgl
 aūm̄d̄ m̄chil cū m̄p̄tate m̄dūq̄
 m̄cep̄ dūc̄ tam sc̄dū tū m̄l̄
 tam m̄ n̄cessariū d̄m̄p̄m̄q̄ p̄p̄
 f̄d̄d̄ m̄t nobis exp̄p̄tē ḡnt̄ cū
 m̄t t̄tūḡ laborem v̄tū q̄ d̄mag
 nō fūm̄q̄ aggressū et cū rōb̄ d̄
 q̄ p̄p̄ p̄p̄ p̄p̄ p̄p̄ ~~Agit~~ cū d̄ tū
 tōla p̄am̄ f̄d̄ m̄qua cūb̄ d̄uati
 fūm̄q̄ et fūm̄ qua f̄lūm̄ m̄oy p̄p̄
 fūm̄q̄ n̄cessariū nobis v̄p̄d̄ q̄
 m̄ondb̄ op̄ib̄ atq̄ m̄db̄ q̄
 agēdū d̄ cū q̄lū tractandū d̄
~~Volūtatē~~ volūtatē igit̄ nō d̄
 cūla m̄d̄t̄m̄d̄ quo nō p̄tū
 p̄p̄am̄ m̄t̄ ad d̄tū d̄d̄ tū
 v̄lū h̄ bellū m̄ v̄d̄ rōm̄ p̄p̄tū
 m̄llā exp̄d̄m̄d̄ v̄am̄ d̄p̄m̄q̄
 quā p̄p̄am̄ q̄d̄p̄t̄ potest̄q̄
 m̄ v̄d̄ lōm̄ quōt̄m̄q̄ m̄ quōd̄
 p̄p̄ ac cōm̄ oratōib̄ p̄lū m̄d̄
 d̄atū fūfūltē q̄ nō p̄p̄ quōt̄m̄q̄
 ac d̄ tū exp̄d̄m̄ tractandū et

tandem aliquando expiduo dignum nomen
 concludamus **C**ogitantibus aut de que
 mentes loco duo nobis occurrunt
 vix tunc ducunt atque ad se distat
 que per se facit ac ipse quod videtur
 satis oportune esse videtur mantua
 sed ad utrumque sita fluminis hoc pro
 cul alatu venato et tunc in agro
 fora videtur. Nam mantua vici
 na montibus que gallia et gna
 ma ab italia determinat ad istud
 hoc ut facile transalpini perirent
 et italici potentatibus eo quod se pos
 set amplius insuper et vixis vici
 tudinis que ad usum huiusmodi sit
 interesset utrum quoque insignis opus
 et et magni capite populi capere
 fertilitate rerum iacentis agri et
 mox civitatis adque aptis
 suis celebraret et rei que tracta
 da et quodissimum. Nam qui ex ita
 lia et turcos duxerunt profectus sunt
 utrumque huiusmodi foris **I**ulij fundi erant
 galliarum quoque et hispaniarum ge
 tes ac theutones hoc et in eandem
 expeditionem hanc ingruerent habuerunt

huc accidit q[uod] vngari de quibus salute
 potiss[im]e 2 agendum fuit v[er]o papa
 qui tempestate mea tunc corpe meo
~~et~~ armis et munitis se pro mea
 dignitate q[ue]runt. ab hoc op[er]e no[n]
 procul absit facili[ter] q[ue]ntumq[ue] t[em]p[or]e
 more ibidem celebrando fuit inter
 statos exponere poterit et inde q[uod]
 solacione oportuna quod suff[icit] d[icitu]r
 n[on]a. Nec carissio in t[em]p[or]e filio meo
 fridrico Romani Imperatoris semp[er]
 angusto diffinitis. in ead[em] loco t[em]p[or]e
 fuit p[er] quadammodo de sua inq[ui]s[iti]o[n]e
 optima voluntate q[ue]ntumq[ue] co[n]sue[n]t
 f[aci]t ad p[ri]ma[m] eiq[ue] d[omi]na fero gub[er]nati
 tutore q[ui]nta fuit dolentis reddi
 na op[er]e fuit v[er]o debito pastoralis
 officij sum[ma] obnoxi[um] p[er]am p[er]fectis
 salute q[ue]ntumq[ue] ac pro tutela mea
 dignitatis v[er]oq[ue] angelica p[ro]p[ri]a
 q[uod] contra de q[ui]libet et assensu v[er]o
 mea l[ib]er[is] fuit more f[aci]t Romani
 ecclesie card[inal]is in alio v[er]o locis
 d[omi]ni ad p[ro]p[ri]os t[em]p[or]e iunij ac pro
 capenda in h[ab]itu de d[omi]n[us] f[aci]t

74
 79.
 fidei eod & liberacione nre nos et
 omnes fideles qd qui pncipatu
 aliapz notabili pncipatu quicquid
 dnm qstinuim et hanc fide q
 pntia ad dnm vnuos q
 et singulos carissimos et electos
 qd filios nros Romanos imp
 atore pfatu ceterosqz dget. tpe a
 nre vntas et pntia d
 res martiribus comites comita
 res quoqz que sunt legibus vnu
 et ad defensionem fidei aliquid p
 fidei affectu pnt p vntas que
 dnt nre vntas qd obunqz hntam
 a et dnm et monum ut
 ad pfuam dnm in alio dntore
 pntia p pntia si aliquis nro
 queat pntia p legatos suos
 vntas qnt et ante nre pntia at
 pntia pntia nre pntia
 adre nre et pntia nre dnm
 dntia nre pntia dntia
 vntas si nre pntia pntia
 Nos em nequid ad res dntia
 ex lre nro dntia qnt nre
 pntia pntia pntia pntia

nec possunt sine magno d. comodo
 nro et pace Romae ecclesie sub
 amore et p. m. malitias iniquas
 p. d. n. quia tam p. l. n. p. d.
 n. g. cat. p. f. d. i. d. f. n. s. i. n. d. q. u. i.
 o. t. i. i. i. n. t. e. l. a. d. et p. p. u. a. t. i. b. u. s. p. p. o. n. i. g.
 g. p. a. b. i. l. i. t. y. d. i. n. g. u. i. s. a. d. t. e. m. p. o. r. e. a. l.
 m. i. d. p. o. m. a. n. q. p. d. e. m. a. c. c. a. u. s. s. i. n. d.
 p. p. o. s. t. d. e. d. i. n. i. n. g. a. t. q. i. n. d. i. c. p. p. i. g. i. t. o.
 a. u. t. m. a. n. t. u. r. a. v. i. t. a. g. p. d. e. n. t. e. a. l.
 t. i. s. s. i. d. o. s. i. t. u. r. q. u. i. t. d. o. n. s. a. b. i. g. a. l. i. a.
 q. u. i. t. o. m. d. p. u. b. l. i. c. s. u. p. p. o. r. t. a. n. t. i. b.
 h. u. i. d. e. q. u. a. d. p. r. o. f. e. c. t. i. o. n. e. m. t. a. s. a. n. c. t. i.
 n. r. y. o. p. i. s. n. o. b. i. s. e. t. h. y. s. q. u. a. d. g. i. t. u. t. i. o. n. e. m.
 d. i. c. q. u. e. r. e. n. t. a. d. o. p. p. e. d. i. c. t. a. v. i. s. a. s. u. n. t.
 u. l. a. u. t. q. u. i. b. i. l. i. t. y. o. p. o. r. t. u. n. d. m. a. g. n. a.
 n. o. b. s. u. n. t. q. u. i. p. r. o. v. i. s. a. c. a. t. t. e. g. o. r. i. p. d. i.
 b. u. g. e. n. d. i. s. q. u. i. t. u. t. a. n. d. a. d. i. g. n. o. r. p. r. a. y.
 n. i. s. t. a. d. a. n. o. s. t. e. p. a. n. o. a. u. t. s. i. p. t. u. s. f. i. r.
 m. i. d. e. m. q. u. a. d. l. a. b. o. r. e. t. a. n. d. d. i. n. a.
 p. u. t. a. t. i. n. g. n. o. s. t. e. d. i. s. i. d. e. d. o. p. p. i. t. a. t. i. o.
 q. u. i. d. e. a. n. d. h. u. i. d. e. d. a. d. p. a. l. e. p. p. o. s. t. a.
 a. c. c. i. d. q. u. i. t. d. q. u. i. d. a. q. u. i. t. p. u. b. l. i. c. a. p. d.
 f. a. n. t. e. u. t. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. i. o. r. d. e. h. e. d. e. n. t. e. f. i. d. i.
 t. u. d. e. i. h. e. n. o. r. e. t. e. t. p. p. p. a. n. i. g. p. p. l. i.
 p. p. l. d. s. a. l. u. t. e. q. u. i. t. e. g. i. l. e. n. i. g. d. a. t. i. d.
 p. o. a. p. u. d. s. e. n. t. p. e. A. n. n. o. d. e. c. e. m. b. r. u. i. d. e.
 M. o. c. i. t. l. y. m. i. n. i. d. u. s. o. c. t. u. b. r. e. p. o. n. t. y.
 i. n. d. a. n. n. o. p. l. u. s. n. r. e.

Nulla in qua **S**ignificatus dno iusticie ac et
 testes et nro dno dno mense p^{er}nas q^o
 comitacion ac tunc l^{re} maiestate et fauore
 h^{is} ut i^o p^{er}

Pius **E**p^{us} servus servorum dⁱ o
 mⁿis p^{er}fidibus **S**im^{on} **A**p^{osto}lica
 l^{re} iⁿfructuosos palmates dⁱ omⁿia
 dⁱ sollev^{er} tura amputat assidue
 licet nup^{er} **M**antuanis conu^{er}tu con
 stituti venosam **S**atane novitate
 con^{tra} **A**p^{osto}lice **S**edis obediand et eccle^{sie}
 claves sub appellacion^e p^{er}pe^{re} q^o cogi
 tata matia^e p^{er} quida^m modicam me
 ratolicas mentes inficit damp
 naue^{re} dⁱ p^{er} p^{er} dⁱ sup^{er} q^o opor
 t^{et} ut in **A**p^{osto}lice m^{en}de l^{re} dⁱ sup^{er}
 confect^e continet in hac forma

Nulla constitucion^e p^{er}pe^{re} p^{er} q^o dⁱ m^{en}
 te^{re} non debet app^{er} ad futur^{um} q^o p^{er} l^{re}

Pius **E**p^{us} servus servorum dⁱ ad
 futura^m rei memoria^m **E**xemplis

et post temporibus mandis tem-
 pestate in moleuit abusus ut a
 Romano pontifice ihu opo vocato
 cui dictu est in persona beati petri paste-
 ores meas **E**t quoties ligaueris
 sup terram &c. Nonnulli ppu rebellio-
 nibus non semotus cupiditate iudicii
 sed commissi euasione pct ad futurum
 conatu quocumq ppinat sed quatu
 sacris canonibus aduersum quatu
 cuiq rei publice noxiu sit quibus
 non ^{ignarus} ~~ignarus~~ miru intelligi pot
 Namq ut alia pcedamq que huc
 corruptele manifestissime respicit
 quis non illud vidualium indicauit
 qd ad id appellat quod cuiusq est
 neq sit quibus futuris paupes
 a potentioribus multiplicat opprimut
 remanent innumera gclera nutrit
 aduersus pma sedm rebellio libertas
 delinquendi conadit & omnis catholica
 disciplina et Noaquisus orb confundit
 +

76
 volend igitur hoc pestifer virus appo
 ecia paul repelle et omni nobis
 commissum saluti compule omne zona
 reidz standali ab oculi mō saluatoris
 arce et consilio fōm mōdū sancte
 to . et . **A**rdmalū cūctorūq; pōc
 latoz ac dūm et quādmōdū mō
 pūm mōm curia sequenad con
 plio et assensu ac pōc mōdū pōc
 gmod pūocacūq; introductione
 dampnamq; et tadq; lūoneas et
 dteftabiles verpantes cassid ac
 pēmitz amillantes si que hātenq;
 talū mōpōte repūiat cassid
 qūq; mōm et pestifas mōlūus
 momentz esse dtevmīng et dtefa
 camq; pūpūq; ut dūmceps non
 audat quūus quous quēstio coloz
 ab ordmatombz **O**rtūz sue mō an
 datz quibustūq; mōdū et succēssōz

mori talem appellacionem imponere
 aut imponere per alium ad quod sit
 ea quolibet vi. Si quis autem contra
 fecerit ad hoc publicacionem predictam in
Fama publica post duos menses
 cuiuslibet status gradus ordinis vel
 condicione sua etiam si Imperiali
 Regali aut pontificali consuleret digite
 ipso facto. **O**mnium excommunicationum
 aqua in per Romanum pontificem
 et in morte articulo absolui non
 possit. Universitas vero sue collegii
 ecclesiastici subiacet predicto. Et nichilominus
 tam collegia ipsa et universitates
 quae predictae et alie quaecumque persone
 eas penas et censuras incurrant quas
 res lege maiestatis et heretice pra-
 uitatis fautores in re dimittuntur.
Fabelliones in super et testes qui
 quomodolibet actibus interfuerint. Et q.

nealiter omnes qui stient auxilium
 consilium & dunt vel fauore talit
 appellantiq; pari pena plectant^r
Nulli ergo ordno homi liceat hac
 pagina nra reprobacione cassacione
 annullacione constitutione & clacione
 & mandata infringere vel ei ausu
 temerario conuere **S**iquis autem hoc
 attemptare psumpserit indignacione
 omnipotentis & ei beatorum petri et
 pauli apostolorum se noverit incursurum
 Datus Mantue Anno Incarnacionis
 domini millesimo quadringentesi-
 mo quinquagesimo nono **E**x kalen-
 dario pontificatus nri Anno
 sab **N**onimus tamen post hunc
 nre constitutionis publicacione decima
 nona die Januarii ppe pndi
Mensis scilicet annus duentus est Sigis

mundus q̄ p̄stie p̄ndapibz q̄
 odio impietate maculosus qui
 ob hostilem p̄secutionem dila filij
 nri **N**icolai it̄ p̄ petri ad com
 tula p̄b̄i **C**ardinalis et Ep̄d
 Brunen̄s in sanctissimo p̄p̄te
 d̄e sacilego furor p̄petrata odio
 dima et h̄uano **I**nre flagitate
 et cogente cū suis satellitibus
 et complicibus stelerati sacilegi
 p̄p̄s **I**natq̄emat̄ lese maiestate
 rime p̄petue d̄p̄anie **S**am̄
 diffidatiombz p̄uatiōe honore
 et iusticiā f̄uēb̄u cōsistatōis
 q̄ bonorū ceterasq̄ quibz iur
 penas et censuras post longa
 p̄petatoz et legitimum p̄p̄u
 octaua mens̄ Augusti etiam
 nouū clappi p̄ mand̄ **M**and

in civitate **B**onaz madisse dila
 catz pceluti mids sup qor dicit
 lris habet clulubz canonum
 pposito et **I**ndici dclmandi de
 notis **v**itqz pmpliciu aias secum
 adducet ad infernu vitqz cont
Romana coliaud qua multos
 mictat ab hmodi ma mrefra
 gibili **O**ma et peme pced
 coynos emisso monitois atqz
 iam d adlat **I**ure penas una
 tredima dicti mens **A**ugusti
 et dmi alia et sic dudum post
 duos menses adie facte publi
 catione restitutione me pfate ap
 pellationis pnsas finis las ma
 nes dampnatas qre p qz et co
 timelis plenab / temario ausu
 et corpe morio et testibus m
 pone no erubuit capz mltas

et civitatu italie et aliamane et
 etiam valus ut ad omne due
 nirent noticia notorie et publi
 affigi fecit et ibidem publicavit
 Interretia rotim. **D**ignissimū
 opus nobis ad futurū Romanū
 pontificē vel quāle romanū d
 putatū vel instituendū ad callū
 ad omniū pplū opidū et ut
 pūis pūis etiam ad illū qui pūi
 omperū velit aut illi qui iusticiā
 infuorū et pūiorū d ipos mō
 dēns iūm pūe et pūis pūdit
 et. Et pūlaribz et iūqz adqerē
 ribz et fautoribz ut in pūa pū
 .. iūitate pūmaret impūte appē
 lassē pūout nobis d qd pūed pū
 constat et notoriū existit. **Q**uod
 d hūis iūte oīno nō attendat

79
 magis per hac illaguarum. Idem
 se ex dampnatissimis quod ap-
 pellacionibus penas. **I**n quibus
 eo ipso ex hostili notoria. **F**ardma-
 lis persecucione euagisse putaret.
De ipso uterque. **N**o omnes penas
 et censuras. **I**dicta nostra constitu-
 tione contentas sic appellando p-
 cipit. **M**entitque. **U**terque sibi est
 iniquitas. **A**lio quod. **I**n de ipso. **P**ui
 contraria pte cadendo nemo dubium
 reliquit. **Q**uoniam. **P**romittacione. **L**iste
 manifestare et fauore. **G**ress. **C**umque
 inodato. **E**xistat. **Q**uod. **I**gitur. **A**ctus
Dignissimus. **E**u ut. **P**rofer. **N**obis. **C**o-
 pte et notorie sunt. **N**os. **O**fficij. **M**u-
 dibus. **E**xercit. **E**u. **D**ignissimus. **D**u-
 necno. **E**xercit. **S**. **H**eremibz. **C**otigz.
In. **S**unt. **G**onim. **S**ilud. **C**ingit. **E**u.

nard & fhyfa d **E**nologia et
 medicina doctor **N**icolaus & albo
 castro d **L**icentia d **V**all
 curia preys **B**ernard & landault
Stephanus stemhorn canonici
Burmen Jacobus zeukingmilin
 ac maced ameling p^{ro}bros et
 laicos heribp^{ro} Archiepiscopus **A**bertis
Augustinus et **B**apliens d^{omi}ne
^{nommatos} se merantes et prestibus in d^{omi}ne
 p^{ro}vis appellationibus al^{ia} p^{ro}vis ac
 ena **M**atthias marquard d^{omi}ne
Normacien d^{omi}ne qui ut m^orius
 r^oz d^{omi}ne p^{ro}vis appellationibus p^{ro}vis
 m^orius p^{ro}vis m^orius p^{ro}vis
Oman aqua m^orius p^{ro}vis p^{ro}vis
 tificem et d^{omi}ne articulo ab
 p^{ro}vis non possit ac penas et ten
 p^{ro}vis quas c^ori d^{omi}ne h^ore m^orius

sumptorum sue copiarum **D**ignissimum
 et alios p[ro]nomatos p[er] g[er]mina
 non **S**imam c[on]suetudine l[ex] m[aj]estatis
 et fauor[is] heredes penas et ceru
 vas m[er]uisse ac talit[er] dilatare
 ad adquerentibus antedictis d[omi]norum
 ecclesie **M**onasterijs et capitulis
 infra d[omi]norum plenip[ot]entia ac coram
 p[ro]p[ri]is fidei[m]us multitudinem notatim
 et publice d[em]onstrarent et d[em]onstrad
 et talit[er] dilatare ab omnibus p[ro]p[ri]is
 fidelibus arcibus cunctis coram p[ro]p[ri]is
 fortassis **D**ignissimum d[omi]norum p[ro]p[ri]is
 omnia et cridit[ur] eius contumacia
 alia et alias in futurum ead[em] apud
 nobis vel alijs m[od]is h[ab]ere p[ro]p[ri]as
 ut p[ro]p[ri]is dyabolo instigante fidei[m]us
 appellacionibus m[er]posuerit quomodo
 id fecerit torrens ad ad testibus
 et notarijs suis dictas penas m[er]

81

constitutionis **M**atthiae de iure
 conditi et legati for. de iudicaz
 et publicari debet absque alijs modis
 hinc quibuscumque hanc serie ante
 predictas papam ante dictas et ut
 ceteris deinceps quod periculosi
 scriptis obicit hac nostra co
 stitutione oportet valitura volumus
 et antedictis ordinibus **R**egibus
Episcopis abbatibus prioribus **P**rocuratoribus
 cunctis iudicibus **P**rocuratoribus **A**ttoribus
Scribis et clericis etiam in salute
 sancte obediencie districe iur
 ing et mandamus **E**xplata ante
 coram **S**enatu et **S**enatu **C**onstituta
 nostra **C**onstitutione **M**atthiae que
 est **C**onstitutio **S**ynodalis **S**ynodalis
 : **C**onstitutio **S**ynodalis **S**ynodalis **S**ynodalis

Regalis Regialis ac pontificalis
aut ecclesiastica vel secularis fue-
rit sic ut committit appellasse
constiterit. **I**llud mox nullo alio
et apud expectato mandato in
ipsas penas prefate nostre constitutionis
incidisse iudicent ac publicari
ac iudicari et publicari ac eni-
tari faciat necnon ubi tales Appel-
lationes affixas cognoverint
illas amoveant ac ut libellum
famosum & heresi condemnatum
coram populo igne comburi paverit
atque appellantes illas dictas penas
damnabili incurisse promulgent
Proha ad **O**rationem maliciosa &
corruptas multis & malignis modo
non tam cito ab infamia requiescat
Ad omnibus potius modis sancti.

82
 ecclesie comitatus publicis modis et
 quod contra iura prehabet alia atque
 tabit. **I**dem volumus quod fortassis
 dicte nostre constitutionis in totum
 caput talis publicis fugi conatus fu-
 erit non quod normandis a Romano
 Pontifice ad eius inferioris vel su-
 perioris pontificis premissis cum ipsa
 omniuitas appellat premissis et
 hanc appellationis preceptu per-
 cenpuit penas a **R**omane vel a
 apostolica prelatas si ligatus fore
 non crediderit. Quod etiam
 cenpuit contemptum et obediencie
 premissis ostendit tales etiam si
 Regali Regnali pontificali aut
 alia quavis ecclesiastica vel munda-
 na dignitate prefulgeat ad nomen
 et ecclesie clauum sancte et sancte

17

Romane sedis obediencia quam
 ad futurum conaliud appellantes
 male sentit se dilatare ut tales
 eam in pmissis constitutionibus
 penas inadat eripere atque ita
 publicet ^{enitetur} ~~enitetur~~ et dimittant
 ubique per predictos. Cum autem
 que sit habere hanc origi-
 nales ad omnes partes futurum
 ubi & eis nunc fuit per duos
 limes similiter et iterum quod
 transumpta sub sigillo alicuius
 prelati aut officialis. Et cum
 manu publica notarii subscripta
 ubique futurum faciat et illis sit
 Indicio et extra ac si hanc
 originales hanc exhibere fuerint
 vel ostense. Nulli ergo odio
 hominum liceat hanc paginam nostre
 dilacionis precepti constitutionis

mandati voluntate et diti
 mfringit vel ei augu temera
 rio conne. **Q**uibus autem hoc
 attemptat psumpserit indigna
 ciond omnipotentis dei et beatorum
 petri et pauli apolorum eius se
 noverit manifeste. **D**ate. **T**o
 me apud sanctum petrum primo
 incarnationis domini. Millesimo
 quadringentesimo sexagesimo
 quarto. **N**ona. **N**ovembre. pon
 tificatus nostri anno. **F**ecit.

Breve missu ad herbypolen
 Eystaten. **B**amburgen. **C**ic
Essob et ceteras comundates. **C**ic

Quibus pp secundis
Piletti filij. **E**lton et **S**iphilam

hys **S**aluator quam quis in huc
 clemente mundum ut quoniam mortalibus
 gentes et filios et filii pbi ipd
 in piam pde sui regno coheredes
 efficeret omni ex omnibus fidelibus
 id eum credentibus constituit **I**dem
 una ipius ecclesiam indupavit
 cuius ipd caput esset et regna
 tor sempiternus visibilem vobis
 quamvis oculis pntia sui per ad
 mirabilem adprensionem omnipotentem
 astensum mundum subtrahiturus pe
 titum expleto pmape eiusque le
 gitimos pro tempore successores
 vocandos sibi ad plenitudinem potestatis
 ad ppiam gubernationem ecclesie sub
 stituit tribuens omnimoda p tempo
 alem successorem vicarius ipd
 mris ac aliis omnia ligandi sol

84
 uendi q̄ptatem / p̄cipiensq̄ dis-
 trictē ip̄os audiri / et d̄corum
 iussuombus p̄maneri / q̄d p̄ qui
 transgressores veneno ambu-
 eos non audient q̄mod om̄es pro-
 p̄ctus ap̄uo regno eiectisq̄ a sta-
 ecclia inter rēditos et publica
 nos / n̄ p̄ditionis filijs / voluit
 coputari / **Q**uod em̄ nullū reg-
 nū ut ip̄ius d̄ni n̄d p̄bit d̄-
 dūm q̄ m̄se diuisim̄ stare possit
 quonā mod̄ sacrosanctū stabit et
 cl̄id regnū / p̄ illi qui p̄p̄ sup̄ius
 n̄q̄ p̄curari mandata totēp̄
 nū d̄ regno non p̄pellantur
 q̄d uersus hoc onguabile funda-
 mentū et firmā p̄p̄ p̄tra h̄
 cess quidā ap̄auo ultra finem

Cora puberri pullulant^r que sub omni
 vestibus lupos vapores ontificus
 celans sub appellationes p^{er} eccle
 satagit comitate couelle. **N**am
 si qua p^{er} omnia bitarius sacre
 scia canombus/ mherend^r diffinit
 et statuit/ calupniatores malitiosi
 et pueri subfuge iusticia pre
 sumentes p^{er} ludibria frivolarum
 appellationu. **A**d futurum conalud
 reu ad id quod missu^m est ac sup^{er}
 p^{er} vicariu regni inquit obedi
 tia que est & meritate eccle^{ie} m^ulti
 d^uctinat/ hanc igit^r diabolica p^{er}id
 et instructu nouitate p^{er}orta con
 pulantes/ d^uctus catholice eccle^{ie}
 non tantu emendacoru sed ruer
 poem in **A**ntuano conuentu
 sepe et multu re discussa acce
 mirabilu frui m^ultu p^{er}ante. **P**ort

Cardinalium plurimorumque aliorum consula-
 torum et peritorum maturo consilio
 illiusmodi appellationes dampnate appu-
 nantur arguta appellantes. **N**ota
 videtur et testes adhibere omnes quod
 mutauimus legesque maiestatem et hi-
 ceris cunctas et penas eo ipso diffi-
 musque mandasse prout in scriptis
 hinc proinde confectis plenius con-
 tinetur. **E**t ceteris hinc omnibus pro
 obstant quibus ex parte diabolo menda-
 torum artifice natus. **G**regorius
 Heinricus nomine auaricie con-
 tamnatus illiusque et superatque ardo-
 ribus que est fructus ubi loquimur
 de omni. **A**ugustinus proinde prout
 quia solemniter declaratoria. **O**mnia
 qua. **D**emum existentes in prope. **D**i-
 gressumque opprobriis sustinere ob

notorum sacrilegum p[ro]p[ri]et[er]e hostilem p[ro]p[ri]et[er]e
 se autem in p[ro]p[ri]et[er]e dilecti filij m[agist]ri
 Nicolai et sancti petri ad vincula
 sancti romane ecclesie p[ro]p[ri]et[er]e et
 d[omi]n[us] ep[iscopu]s b[er]g[omi]ensis et v[er]i
 na bonoru[m] ecclesie illius p[ro]p[ri]et[er]e
 m[agist]ri p[ro]p[ri]et[er]e p[ro]p[ri]et[er]e d[omi]n[us] m[agist]ri
 v[er]i a nobis adfutur[um] conatu[m]
 improban[te] neq[ue]m[us] temeraria
 se d[omi]n[us] p[ro]p[ri]et[er]e d[omi]n[us] p[ro]p[ri]et[er]e d[omi]n[us]
 t[er]m[in]at Et illius interposicionem p[ro]p[ri]et[er]e
 dictu[m] d[omi]n[us] p[ro]p[ri]et[er]e p[ro]p[ri]et[er]e d[omi]n[us]
 tor d[omi]n[us] p[ro]p[ri]et[er]e p[ro]p[ri]et[er]e p[ro]p[ri]et[er]e
 p[ro]p[ri]et[er]e ecclesie affixis testib[us] p[ro]p[ri]et[er]e
 d[omi]n[us] quia loquar ille p[ro]p[ri]et[er]e
 et p[ro]p[ri]et[er]e p[ro]p[ri]et[er]e atq[ue] t[er]m[in]at
 l[ongu]m temerarius ob illud facin[or]u[m]
 excomunicat[us] existit c[um]q[ue] et pe
 nas m[agist]ri lege maiestate atq[ue]

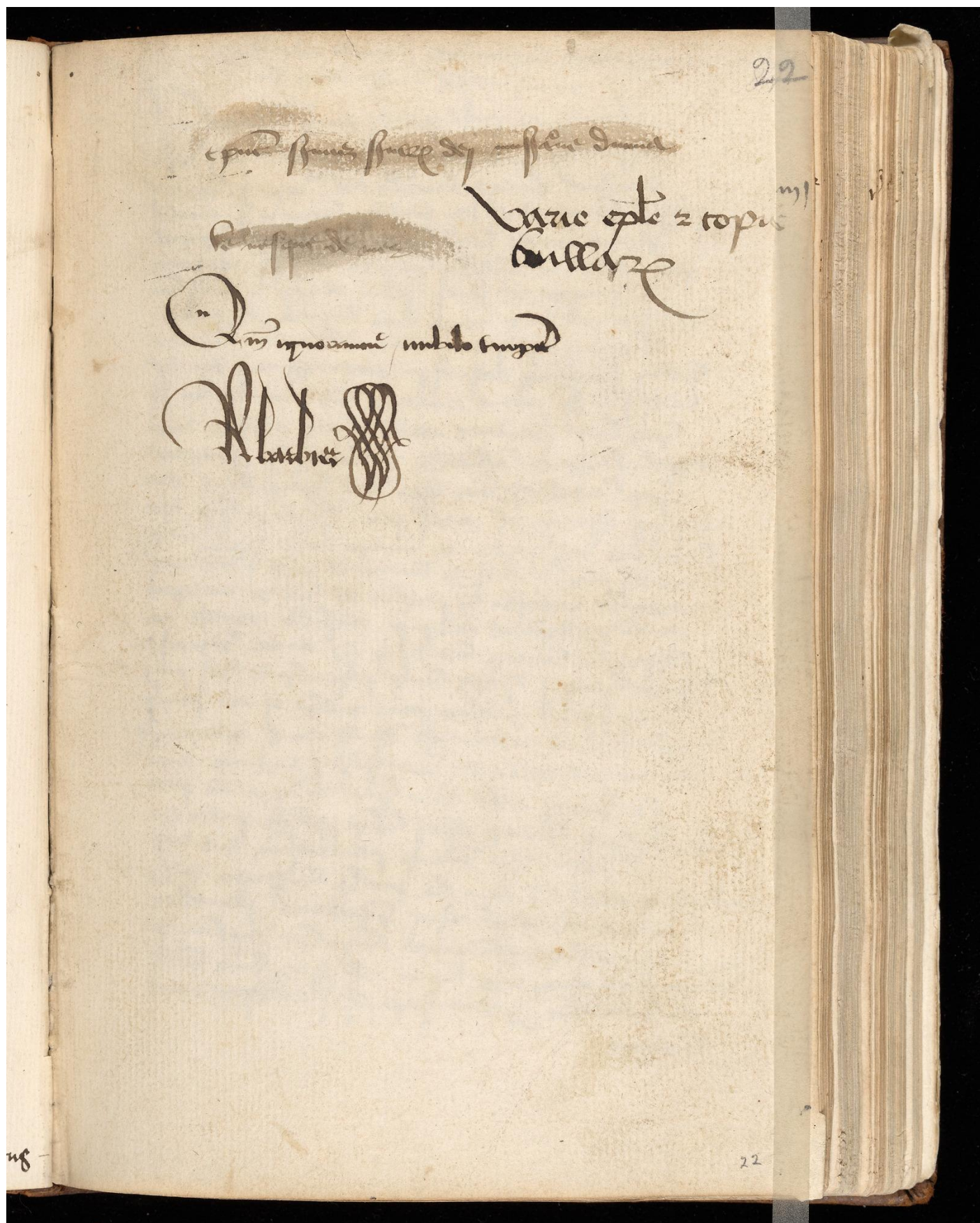
// p[ro]p[ri]et[er]e

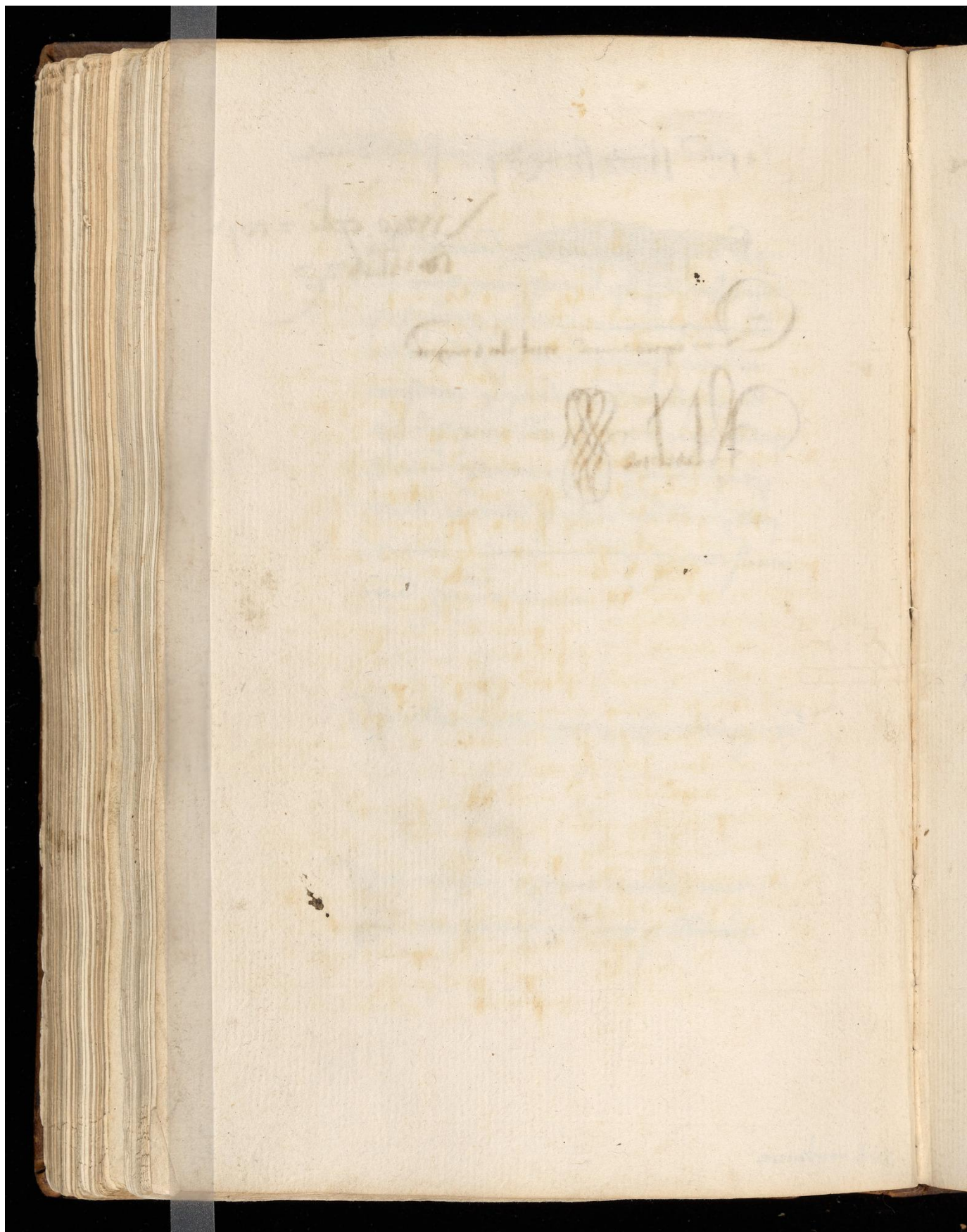
21
 Graepis adeo ut solita excommunicatione
 honor omni et bono iure sit priuatus
 duosque coras in domo requirit
 ad mouemq. huiusmodi pestiferi hominis
 prali excommunicatione habeat et priuato
 a corasq. ~~omnibus~~ ^{impus} omnibus habendum
 de ipso non solum potest sed pro
 cul eiat ab opibus et dominio coras
 et bona quecuq. habet apud vos
 tam mobilia quam ~~immobilia~~ ^{immobilia} etiam
 immobilia fisco coras supplicat et
 alia omnia faciat que contra hereti-
 cos & iure canonico fundan-
 dantur in quo vos nobis ostendit
 exhibetq. catholicos christiani-
 tate vos fideles et sancte roma-
 ne ecclesie obediunt ostendit nobisq.
 id hoc eo magis duosque coras
 complacuit quito sumus plurimum

esse deo carui et in hunc pue pnti ac
 p'me omni p'auu qd p'p'auit ipe
 p'st'is q' p'at'or contemp'tor et
 ab omni appellat' confu'acione et
 confu'aoe p'p'ianoru nobis quid
 ap'd p'p' l'ras p'ras u'tubat
 Datu Rome apud p'auu p'p'p'
 Sub annulo p'p'atoris d'ni p'p'p'
 Octobr' anno d'ni h' pontificatu
 m' anno tertio

Appellatio Euph'ij Gimmburg' ad

Quis compl'is ap'p'is moli uir
 p'ia p'm' p'p'at' m' p'ublime

[illegible]

Amesbury

90
 Reuissimū p̄d̄ h̄oc p̄m̄ l̄ictas b̄at̄ om̄id̄ q̄ia p̄st̄at
 p̄d̄ in se c̄ip̄ta r̄em̄it̄i quib̄us quoc̄id̄ p̄t̄im̄
 p̄m̄it̄at b̄at̄ n̄o r̄eḡit̄ b̄d̄m̄ p̄d̄ n̄ s̄ p̄m̄it̄at
 p̄st̄at b̄at̄ n̄o h̄m̄d̄. f̄or̄ n̄am̄o r̄e it̄a p̄m̄it̄at
 ad c̄ecl̄id̄m̄ q̄ al̄iqua p̄m̄it̄at m̄ḡm̄ p̄m̄it̄at
 m̄o l̄ p̄st̄at s̄e p̄m̄it̄at. Et ab m̄ata n̄t̄ ar
 d̄b̄it̄a p̄st̄at p̄d̄it̄ d̄m̄on̄d̄ et h̄m̄d̄a n̄t̄ p̄st̄at
 al̄iqua d̄m̄on̄d̄ ad̄s̄us ad̄ ēq̄ p̄st̄at ar b̄m̄
 p̄o d̄ol̄it̄. l̄ap̄it̄. opt̄im̄ p̄ salub̄it̄ d̄m̄on̄d̄
 f̄or̄ c̄ecl̄id̄m̄. d̄m̄on̄d̄ p̄m̄it̄at p̄o et d̄m̄it̄at p̄ia p̄o
 p̄d̄ q̄ d̄ p̄m̄it̄at op̄ib̄us h̄m̄d̄ al̄it̄ ad̄ r̄e r̄eḡit̄at p̄st̄at
 r̄eḡit̄at q̄ p̄ q̄ q̄m̄d̄ p̄m̄it̄at q̄m̄it̄at p̄o r̄eḡit̄at
 h̄m̄d̄ c̄ecl̄id̄m̄ ab om̄id̄ p̄m̄it̄at p̄o p̄st̄at. Et q̄m̄d̄
 p̄ ēq̄ p̄m̄it̄at p̄m̄it̄at d̄m̄on̄d̄ al̄it̄at n̄t̄ p̄o
 p̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at et om̄id̄ p̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at p̄m̄it̄at
 p̄m̄it̄at. Et p̄ h̄m̄d̄ ad̄m̄it̄at n̄t̄ n̄o h̄m̄it̄at
 p̄m̄it̄at c̄ecl̄id̄m̄ et q̄m̄it̄at n̄t̄ p̄m̄it̄at r̄e ad̄ p̄o
 h̄m̄it̄at h̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at p̄m̄it̄at
 Et ad̄ b̄at̄ et ēq̄ p̄m̄it̄at p̄o p̄m̄it̄at h̄m̄it̄at
 n̄t̄ p̄m̄it̄at d̄m̄it̄at q̄m̄it̄at h̄m̄it̄at n̄t̄ p̄o
 n̄t̄ p̄m̄it̄at et ad̄m̄it̄at h̄m̄it̄at n̄t̄ p̄m̄it̄at
 p̄m̄it̄at q̄m̄it̄at n̄t̄ p̄o p̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at n̄t̄ p̄o
 h̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at n̄t̄ p̄o p̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at n̄t̄ p̄o
 om̄id̄ h̄m̄it̄at b̄at̄ p̄m̄it̄at. Et r̄eḡit̄at h̄m̄it̄at
 p̄m̄it̄at h̄m̄it̄at n̄t̄ p̄o p̄m̄it̄at h̄m̄it̄at
 exp̄on̄d̄ d̄m̄it̄at q̄m̄it̄at p̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at p̄o
 h̄m̄it̄at p̄m̄it̄at et q̄m̄it̄at h̄m̄it̄at p̄m̄it̄at
 p̄m̄it̄at q̄m̄it̄at h̄m̄it̄at p̄m̄it̄at h̄m̄it̄at p̄m̄it̄at
 p̄m̄it̄at c̄ecl̄id̄m̄ p̄m̄it̄at. Et ad̄m̄it̄at et
 r̄eḡit̄at p̄m̄it̄at ad̄m̄it̄at. Et ad̄m̄it̄at p̄m̄it̄at h̄m̄it̄at

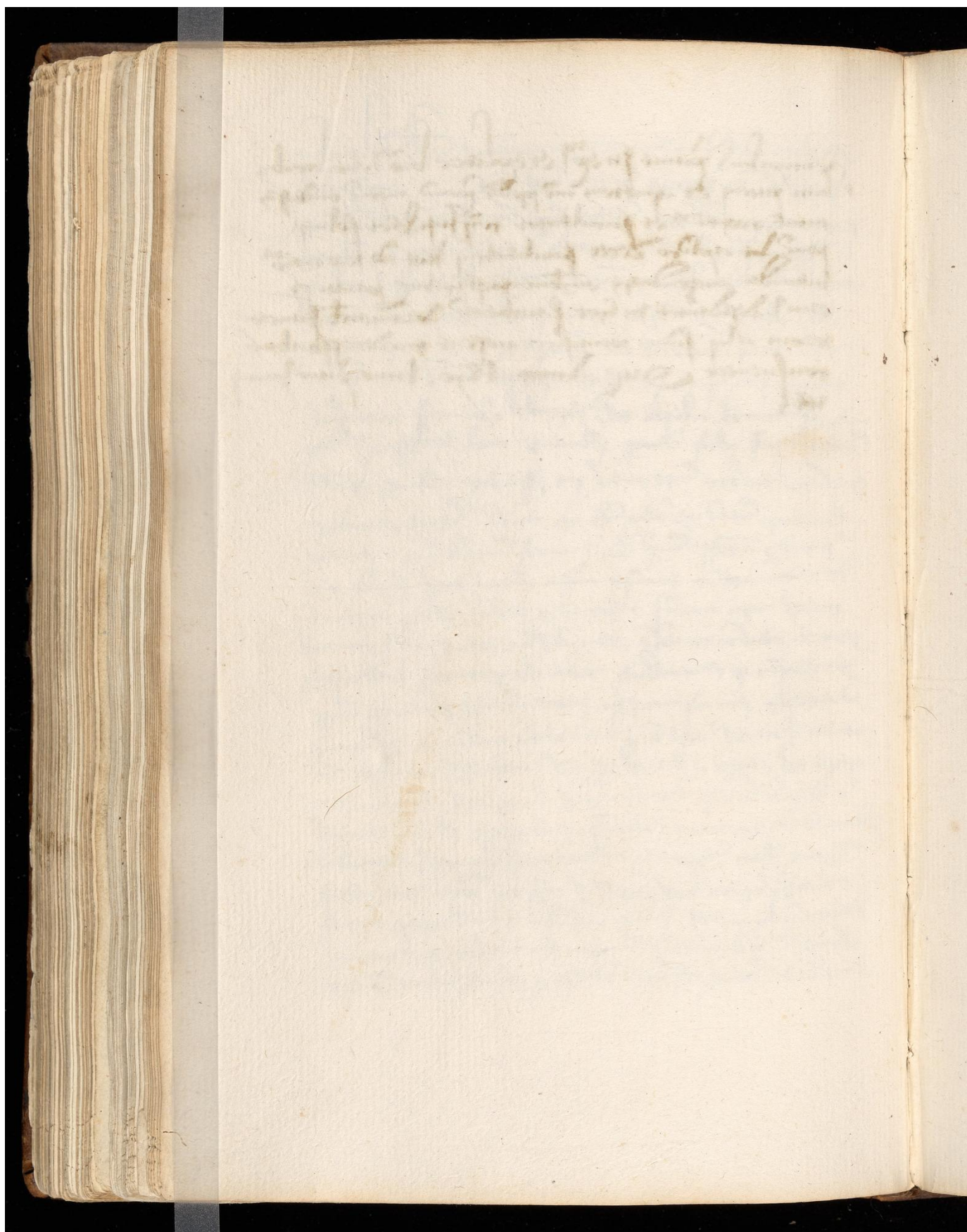
consilio quoque datus est actionibus aliquod tempus
 quod restaret. **I**tem rationes et honestas aliquando
 per seditionem **A**ndreum prout dicitur **A**ndreum
 plene ad emendationem **B**ertrandi per quosdam asserunt quod
 fides deperderet et baret per adulationem quod multum
 gementem et regerunt. **O**fferunt per affirmat et non ut
 indignum quod si ex parte quodammodo dicitur et quo
 ius sit eis summi **S**ed tunc ad eorum favorem non
 excedit et non huius **I**psi et videtur sapienter **Q**uod autem
 videtur de huius **R**egis et aliorum principibus **R**esponsum et id quod
Andreum arbitrium quod videtur fieri et bene est sub
 prima curia amplecti et ad partem sedis apud eam
 electionem et obsequium **A**ndreum per quosdam
 calumniis dicitur perperam deperit perperam
 in pueris et tunc perperam bonum et omne sunt
Regem **D**e hoc quod per episcopum **F**ranconiam per quosdam
 videtur debet **K**lause et per bonum huius **S**epere sunt
 maxime effectus per per omnes alios effectus **A**ndreum quod
 id debet per modum **V**idetur **V**idetur **V**idetur **V**idetur
 per **I**tem **D**e huius **Q**uod **V**idetur **V**idetur **V**idetur
 per **S**ed **A**ndreum per per **V**idetur **V**idetur **V**idetur
 et **S**ed **V**idetur **V**idetur **V**idetur **V**idetur **V**idetur
Andreum **V**idetur **V**idetur

Regis **V**idetur **V**idetur **V**idetur **V**idetur
Videtur **V**idetur **V**idetur **V**idetur

Tariffent et peractissimum amorem **V**idetur **V**idetur
Romane ecclesie cardinalibus **V**idetur

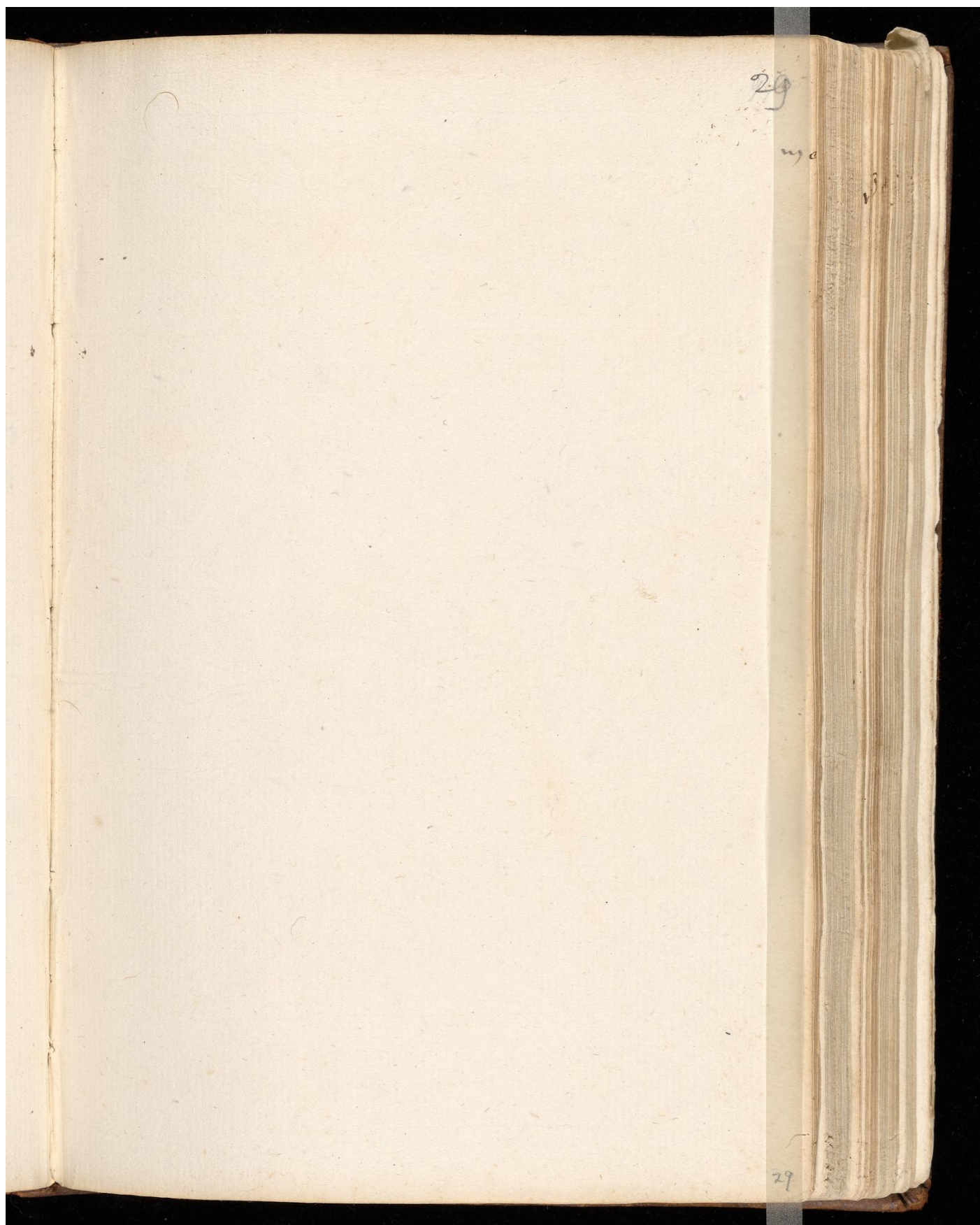
[illegible]

Principibus fidei suorum et exaltare pro totis viribus
 hunc pium et quoniam in populo suum nostrum videretur
 omnia regneret et sanctitatem non superaret solam
 ponit et exaltare dicit sanctitatem hanc id pro omnia
 habenda augendaque omnibus castigatione parati se
 omni deprecantur in hoc sanctitatem quam nobis facere
 pro omni alij sicut piamque nostris predecessores
 consueverit. **Dux** **Anno** **1490** **Anno** **1490** **Anno** **1490**
 1493

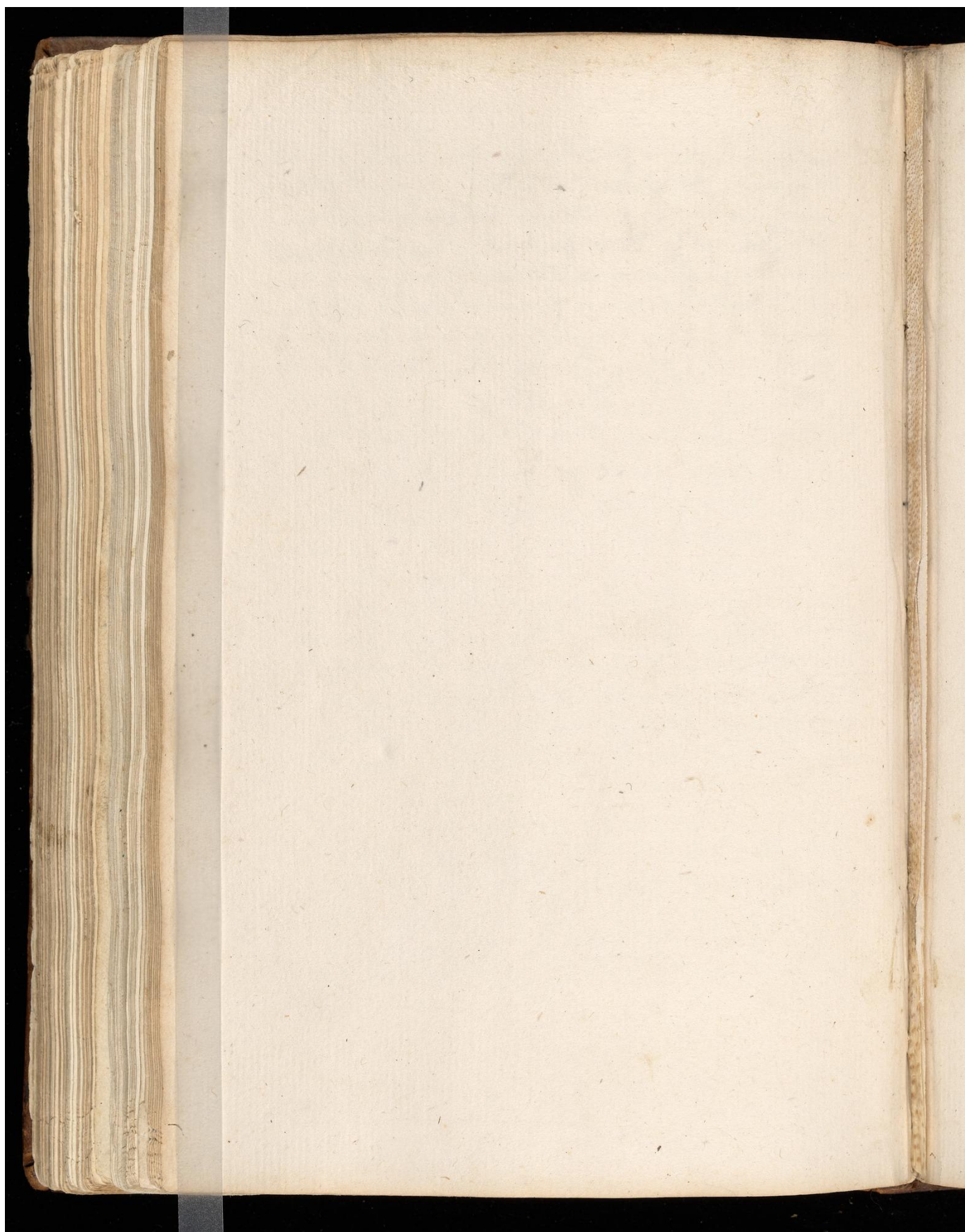
29r

Image ID: 32476055

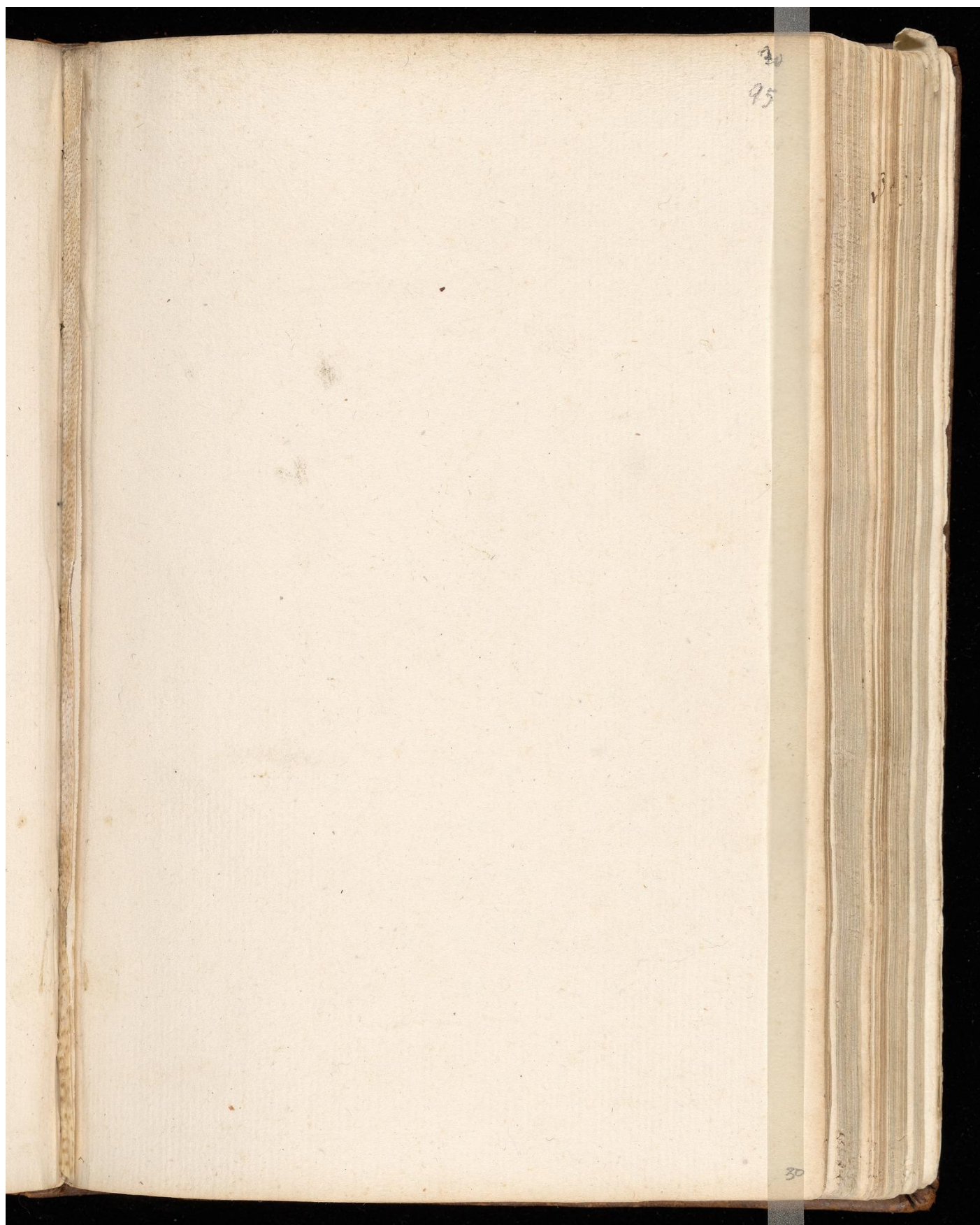
29v

Image ID: 32476056

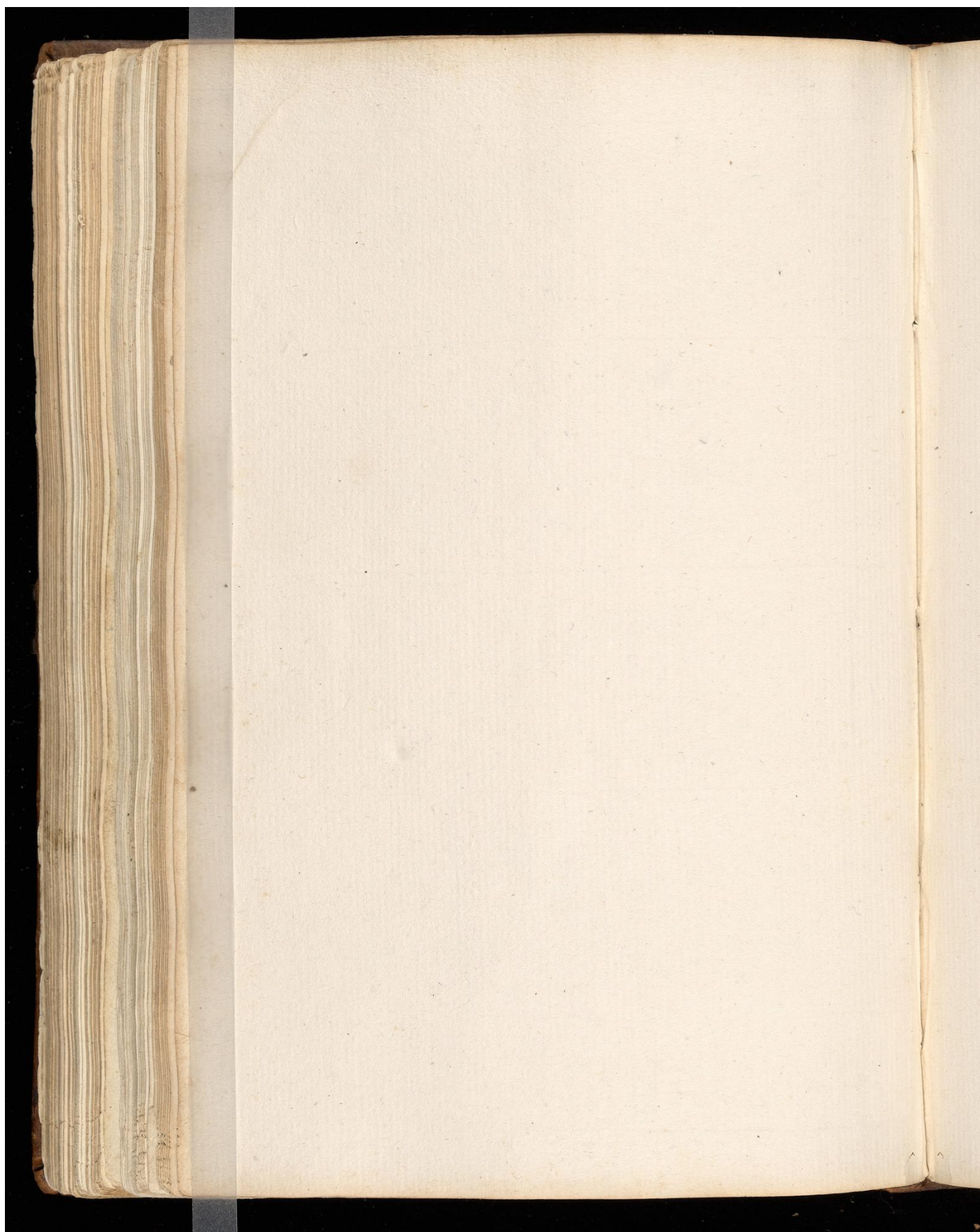
30r

Image ID: 32476057

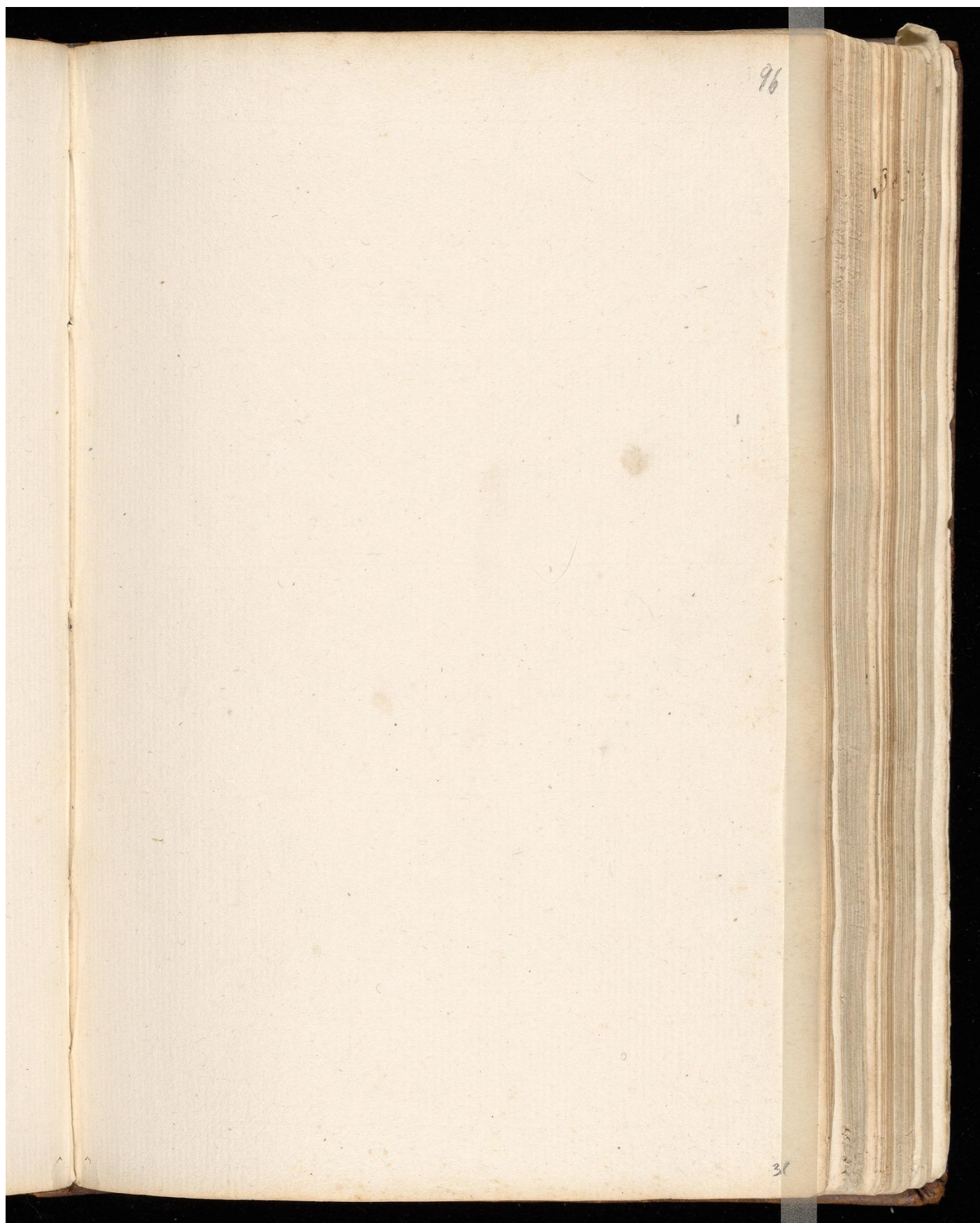
30v

Image ID: 32476058

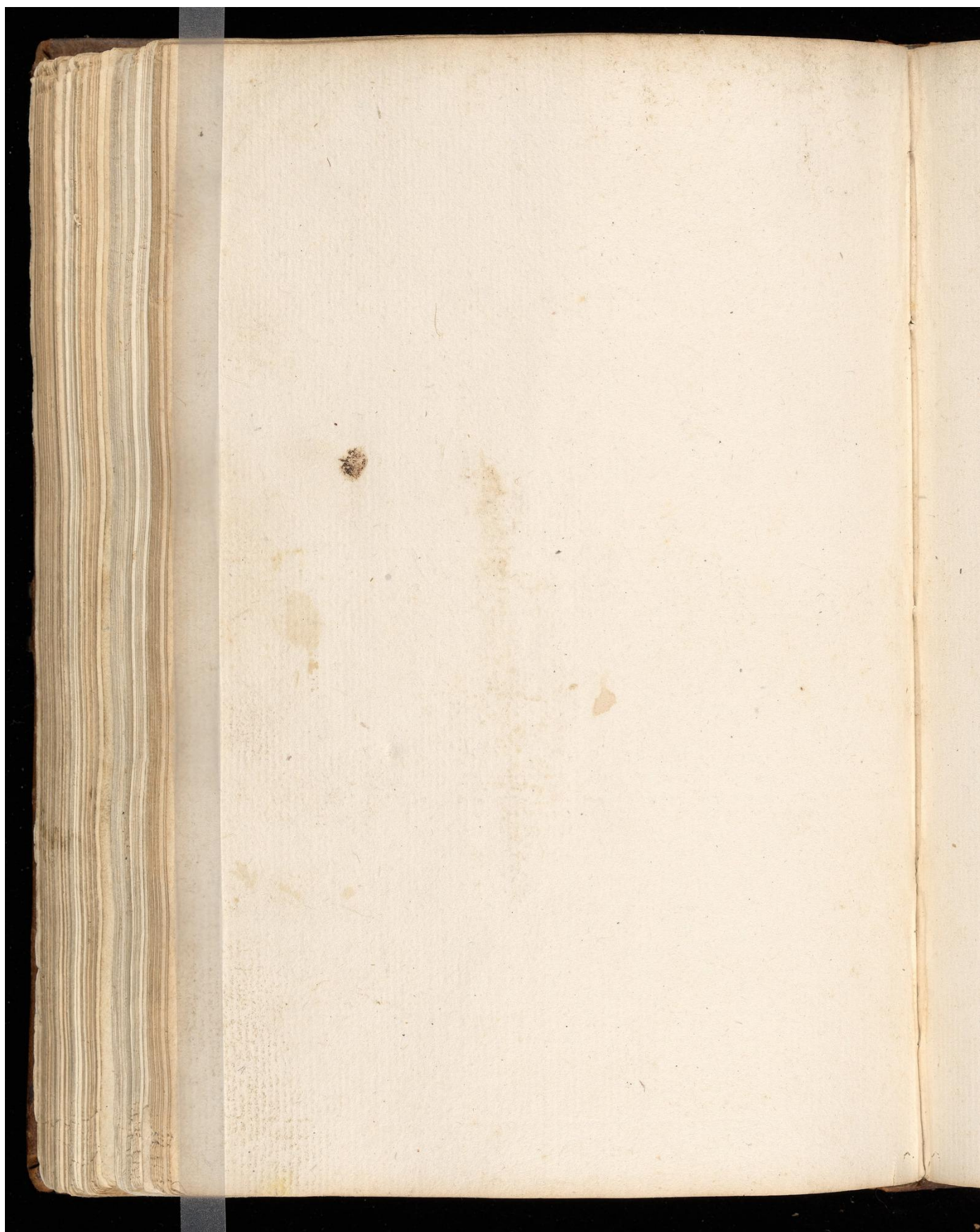
31r

Image ID: 32476059

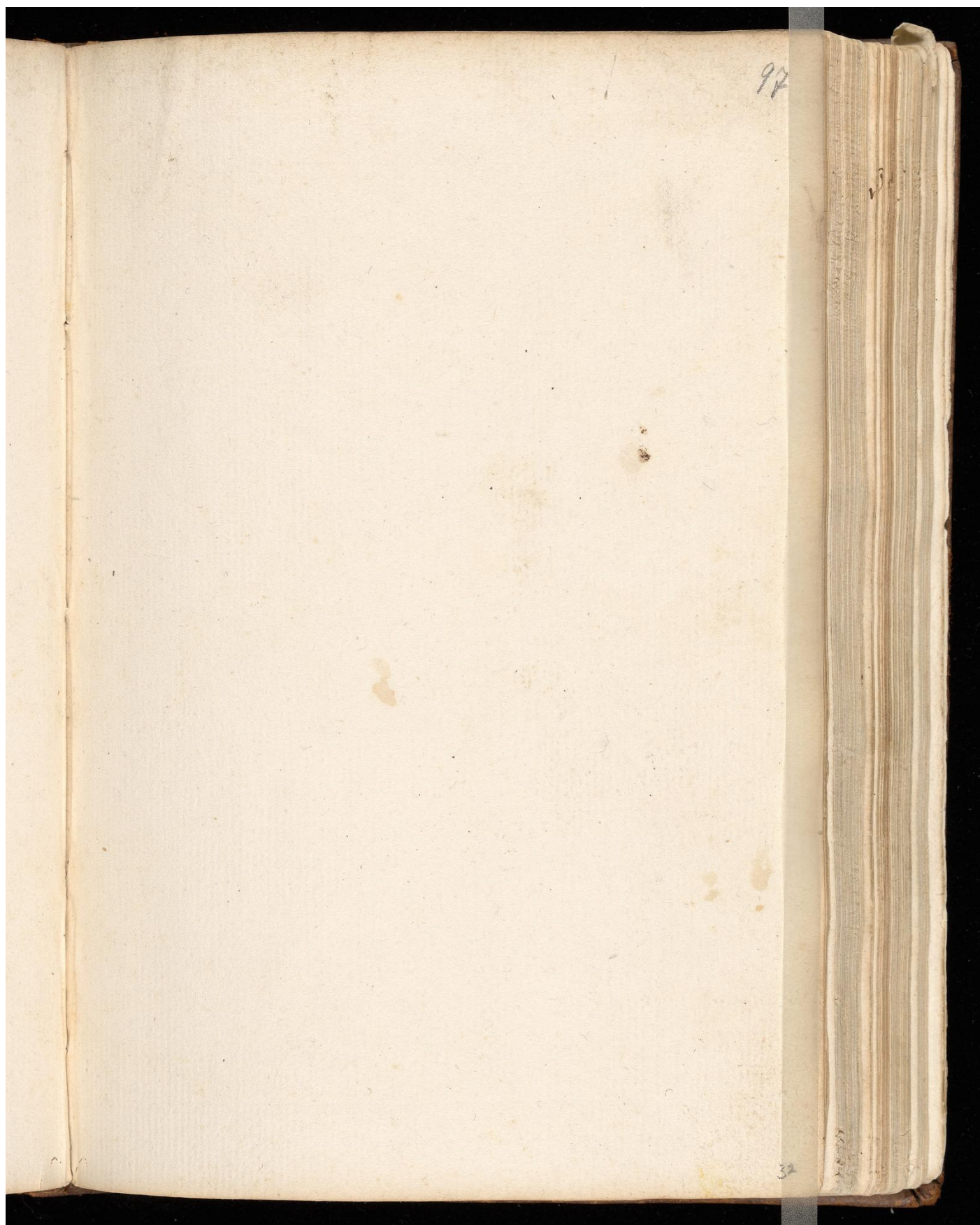
31v

Image ID: 32476060

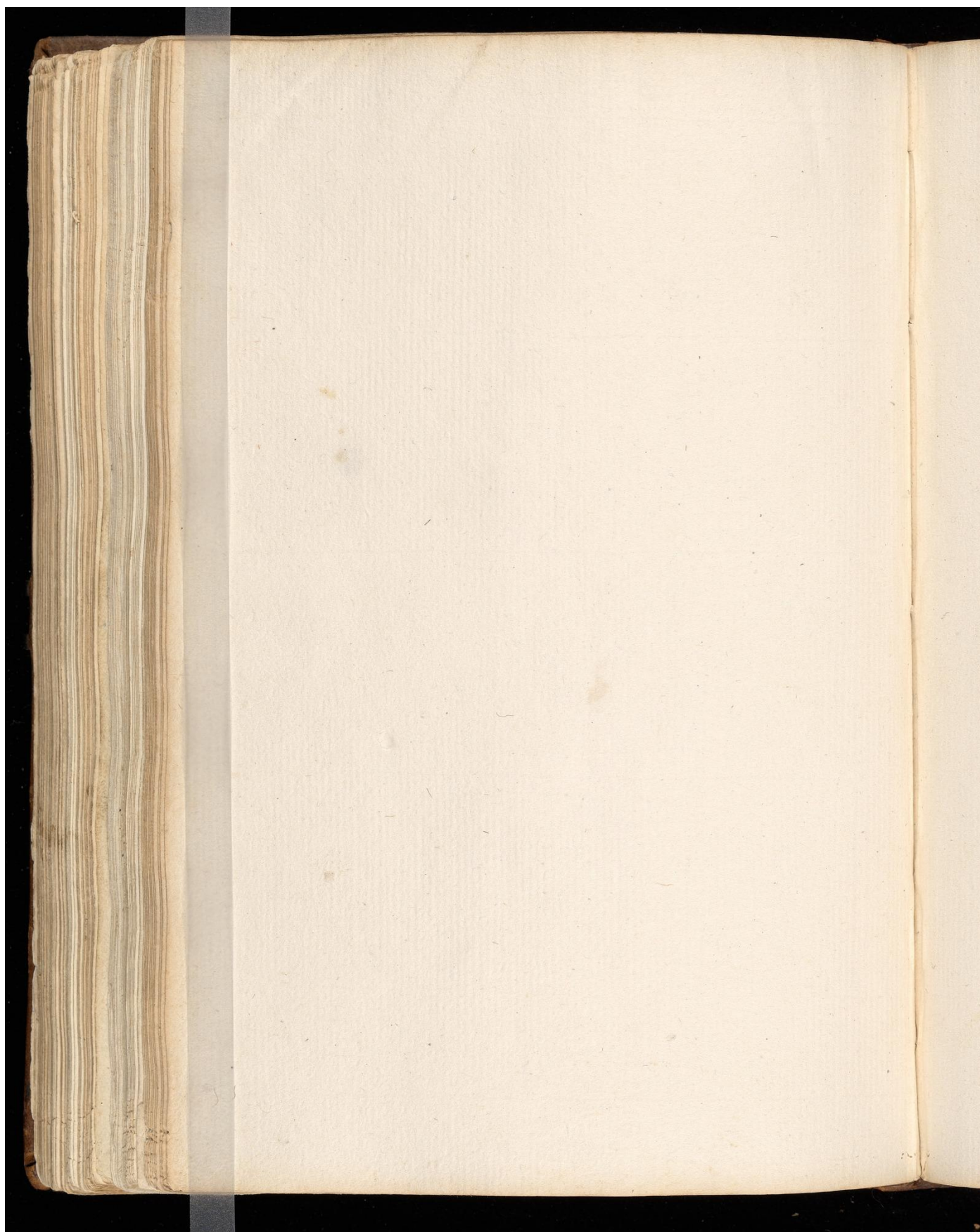
32r

Image ID: 32476061

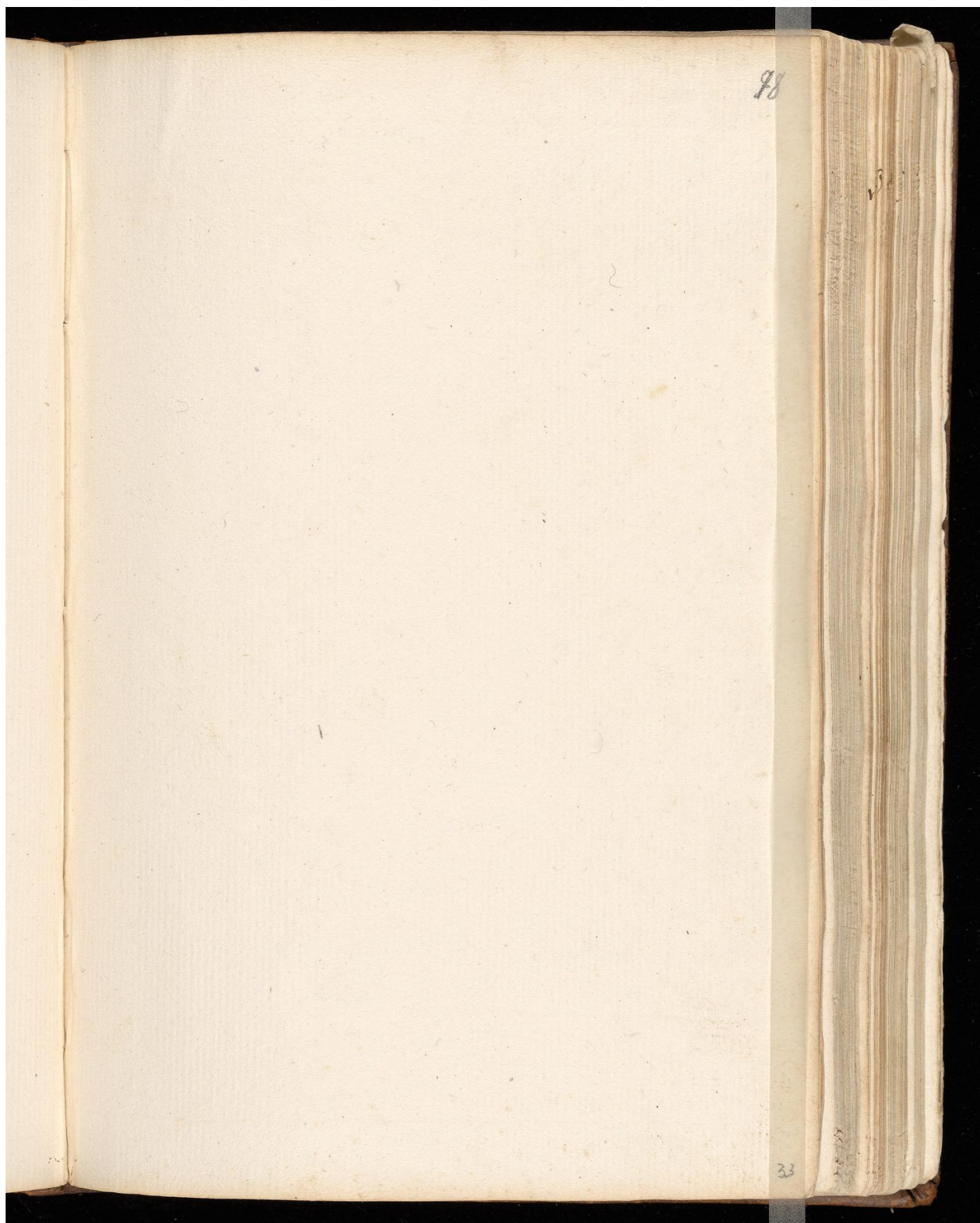
32v

Image ID: 32476062

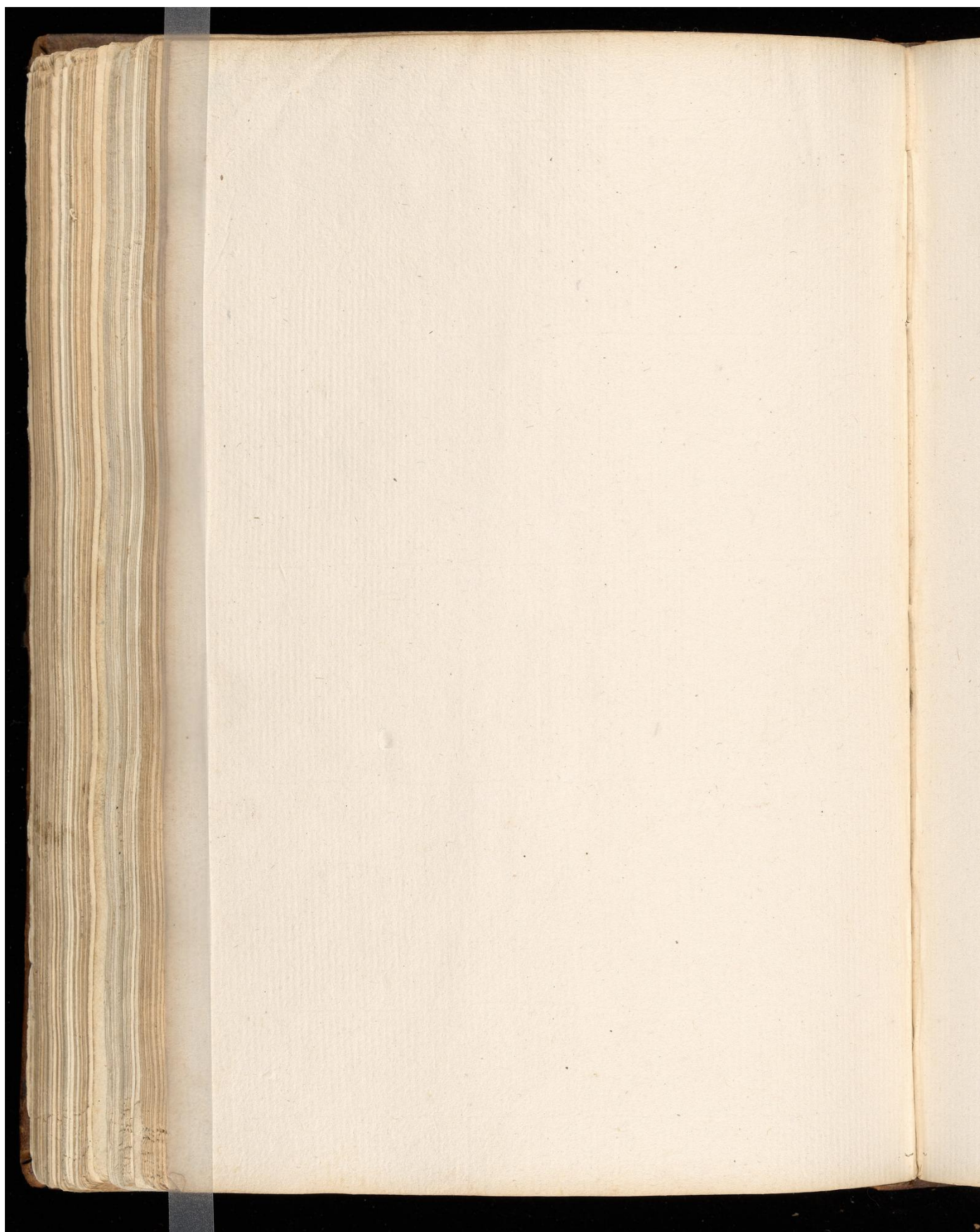
33r

Image ID: 32476063

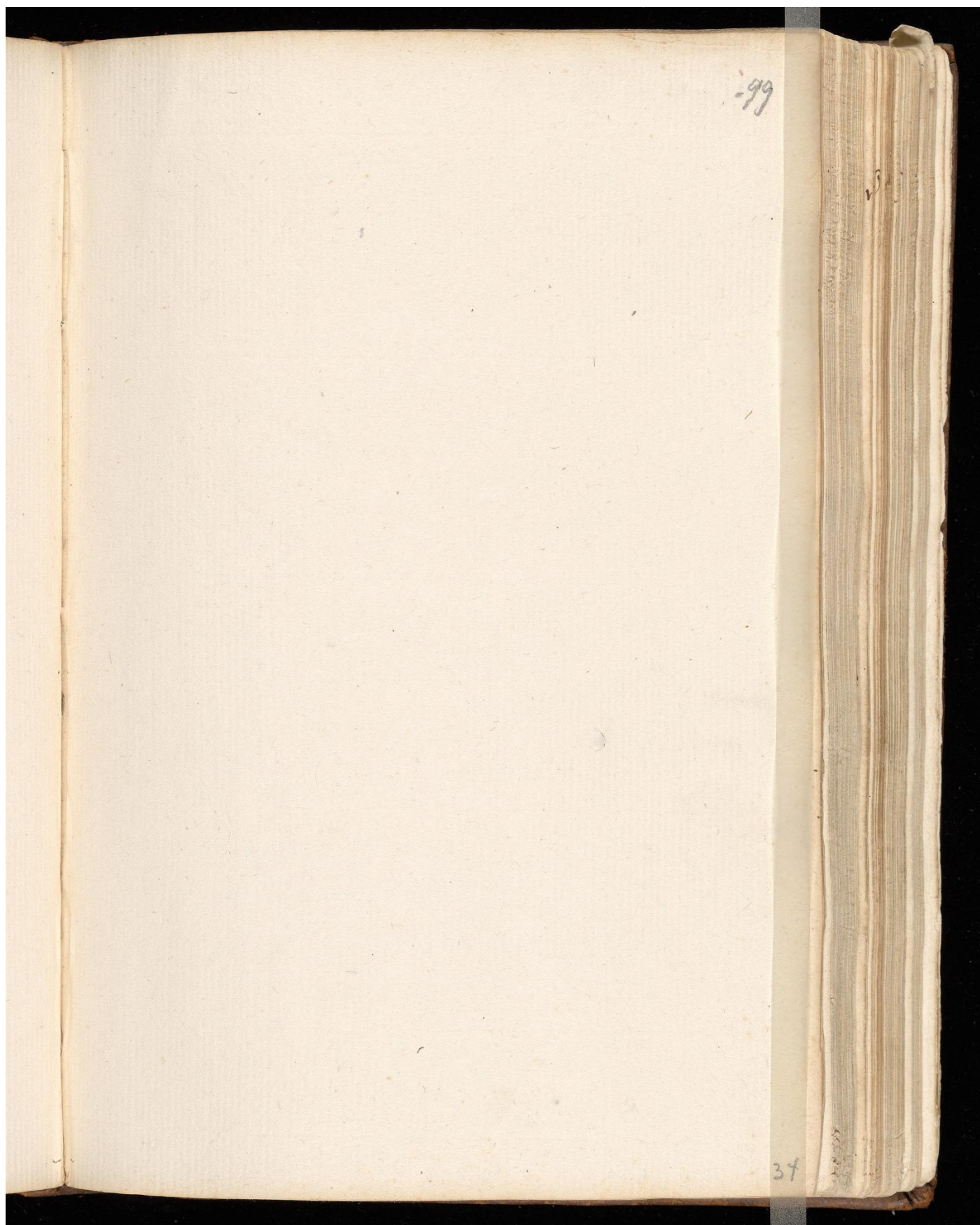
33v

Image ID: 32476064

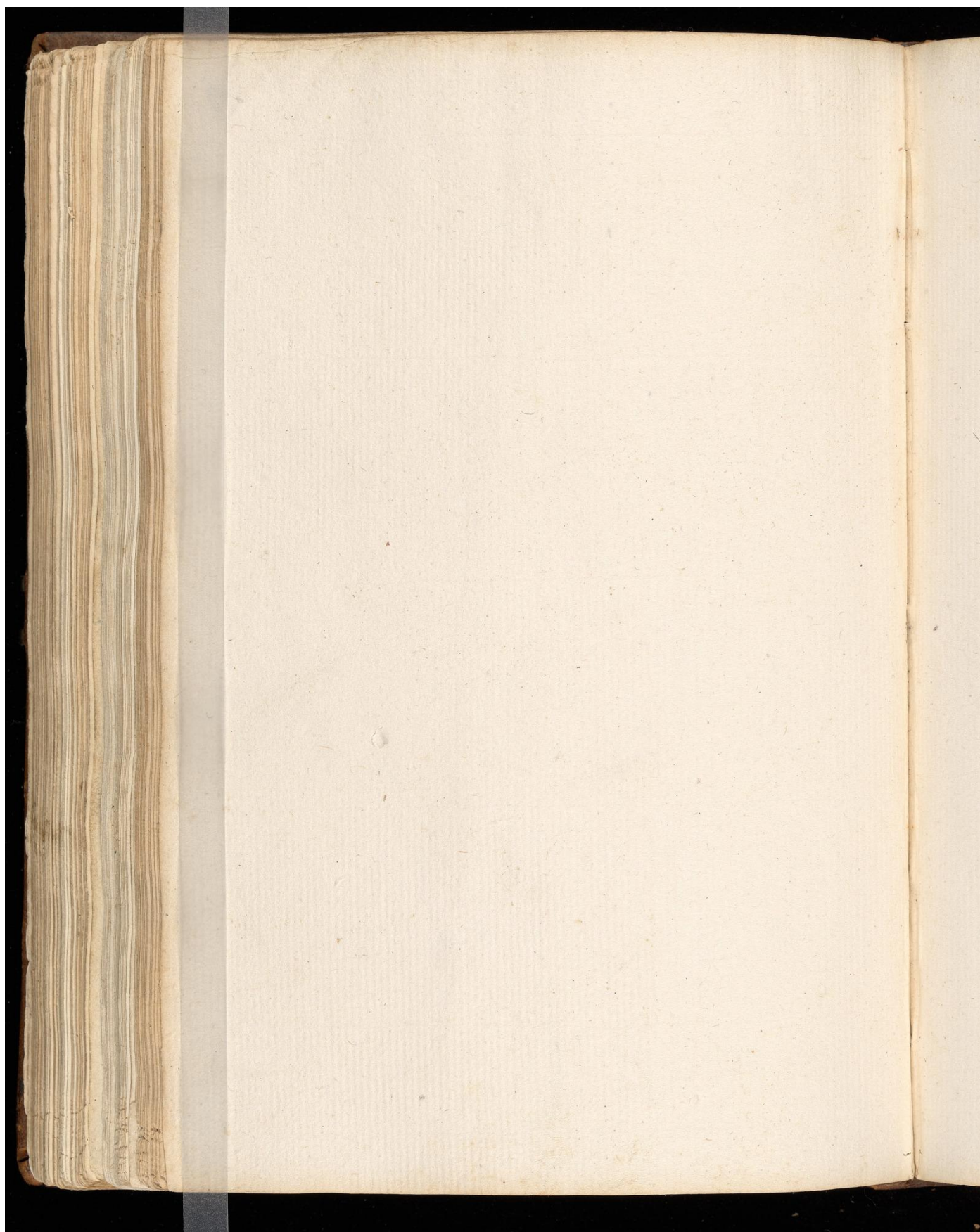
34r

Image ID: 32476065

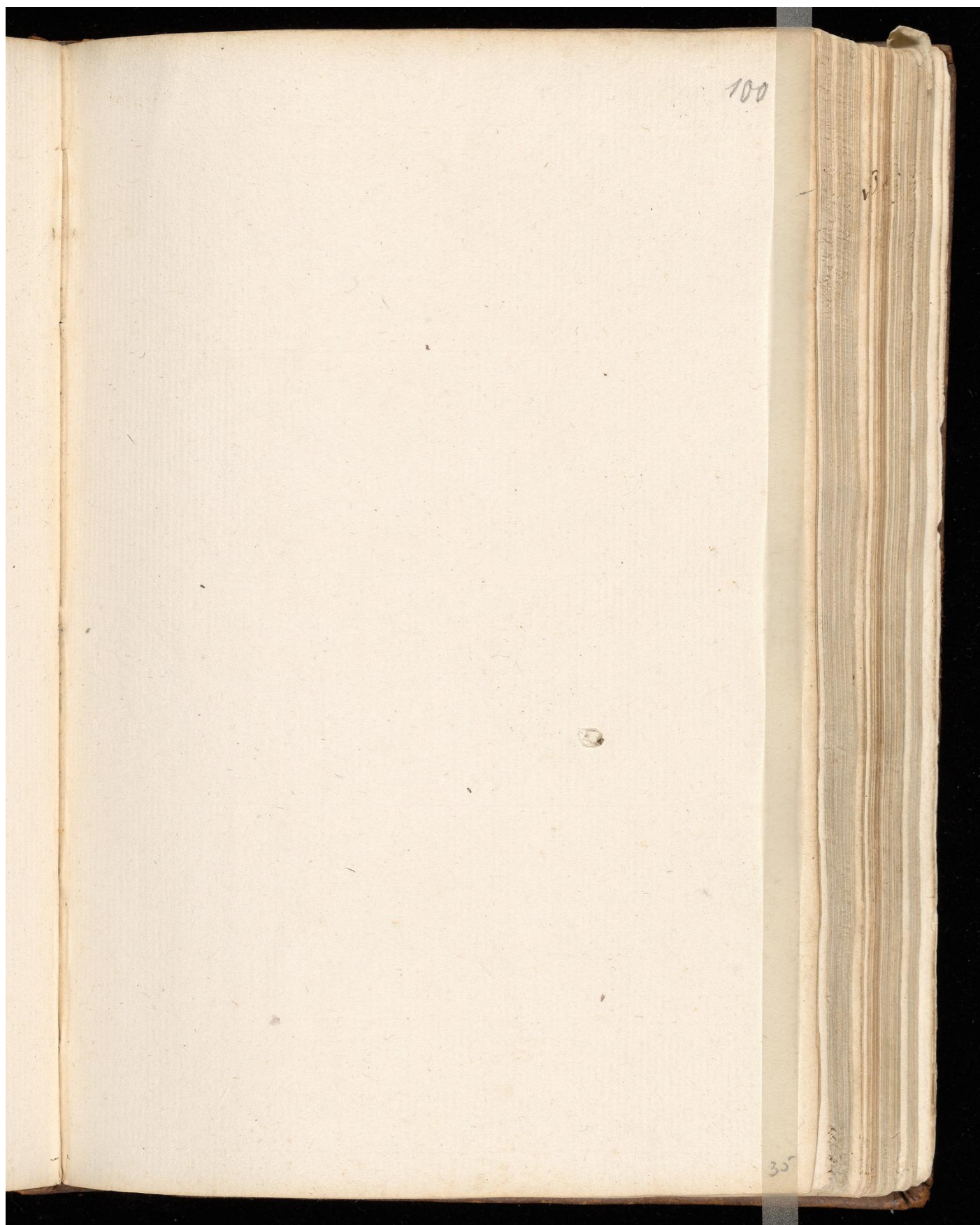
34v

Image ID: 32476066

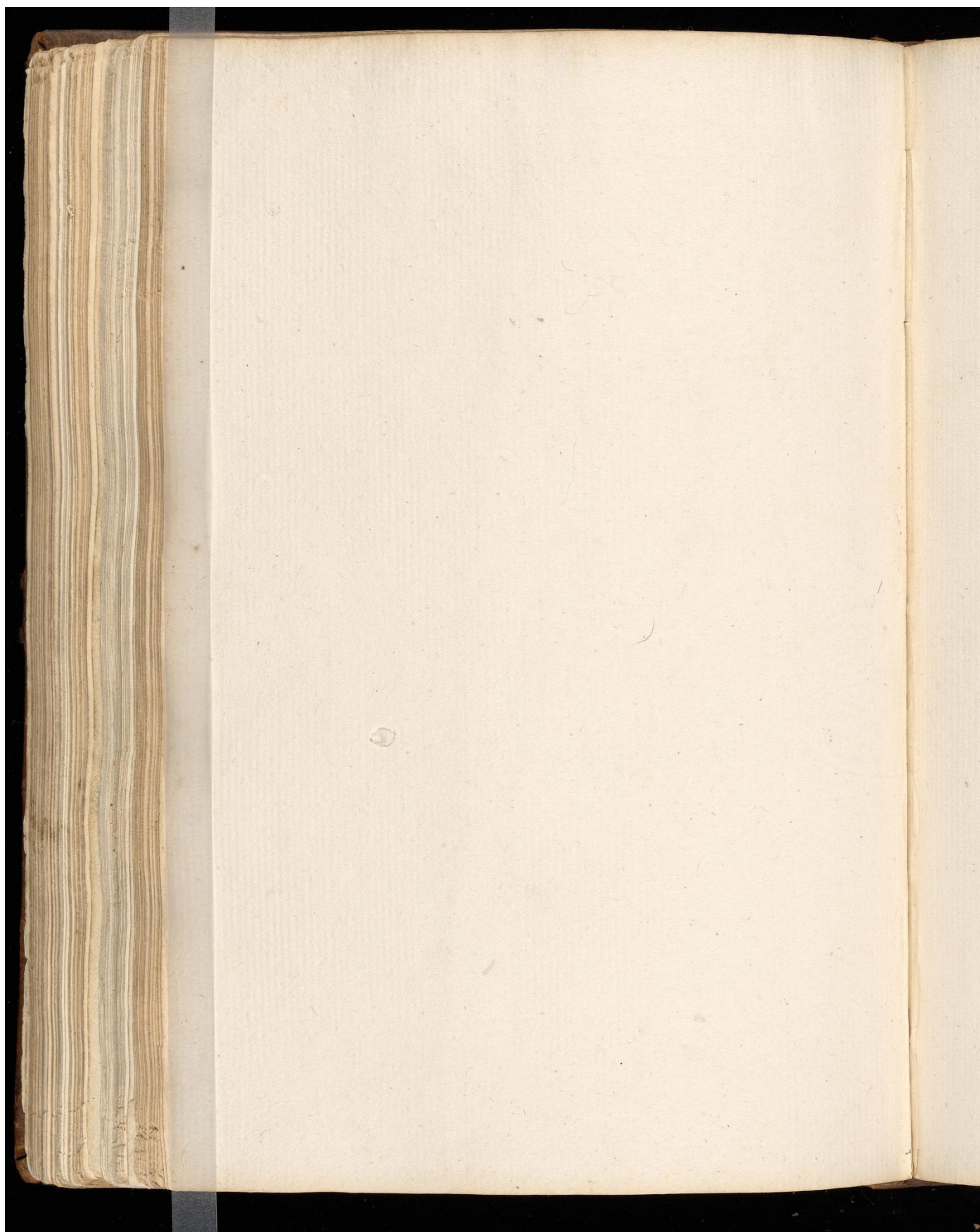
35r

Image ID: 32476067

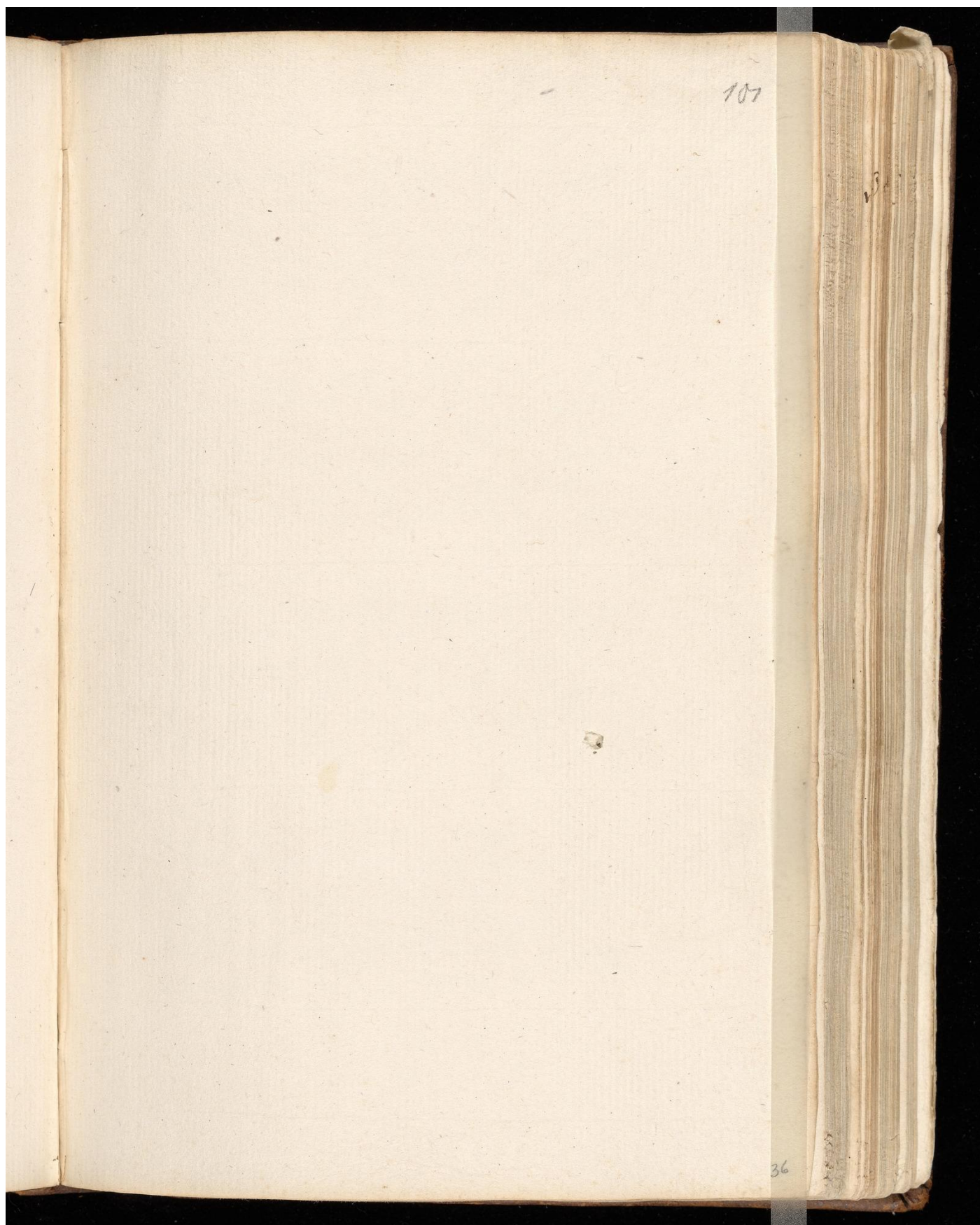
35v

Image ID: 32476068

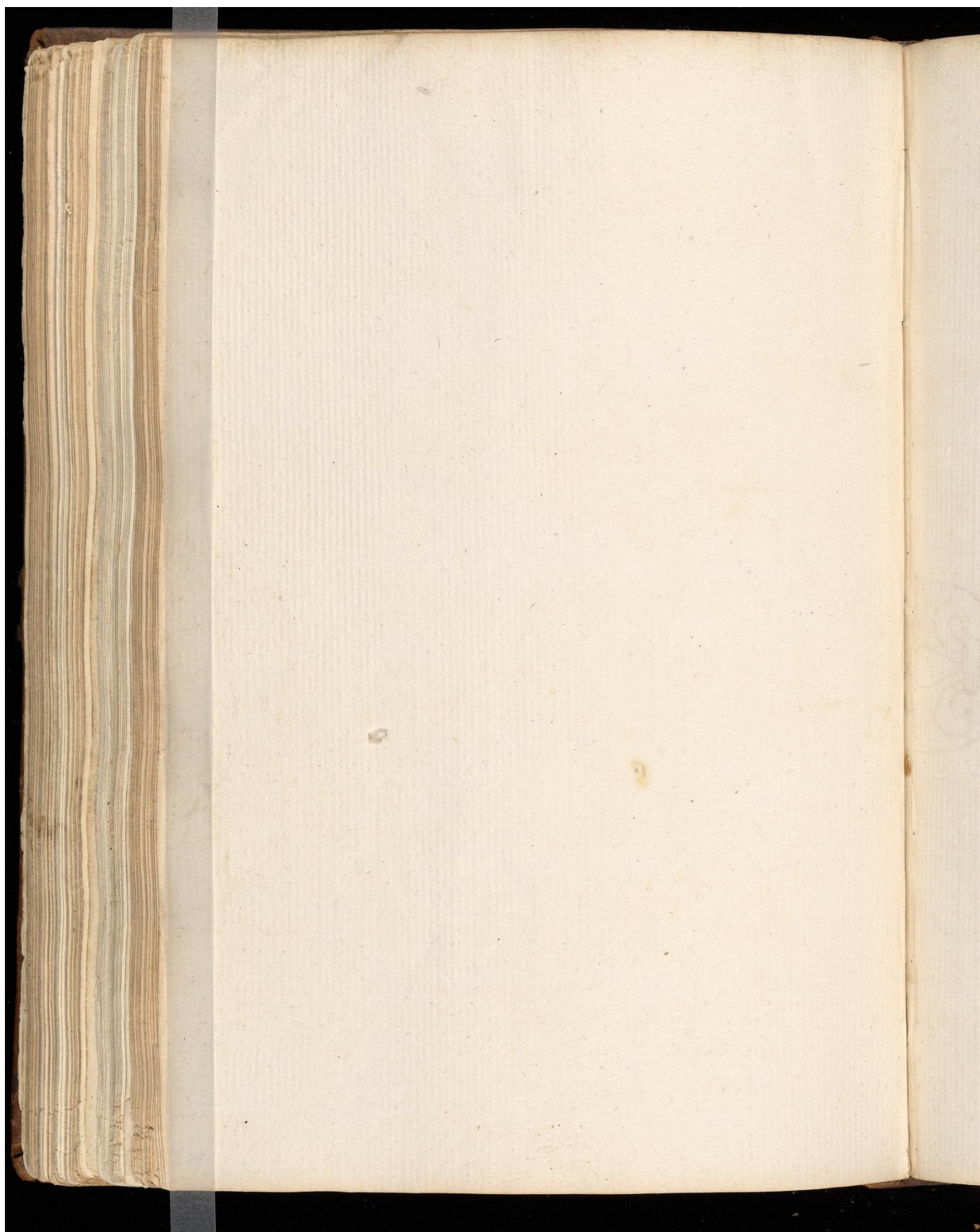
36r

Image ID: 32476069

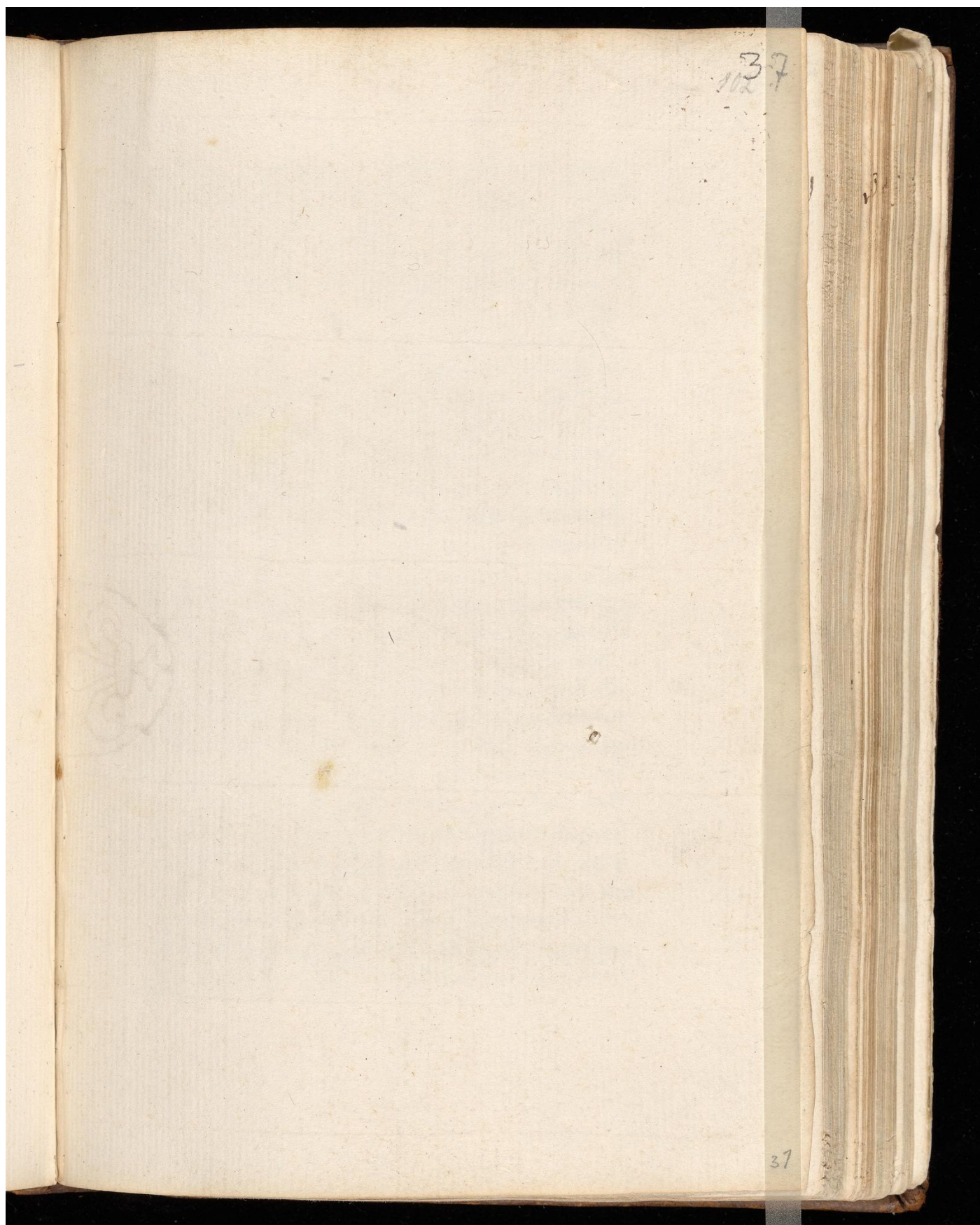
36v

Image ID: 32476070

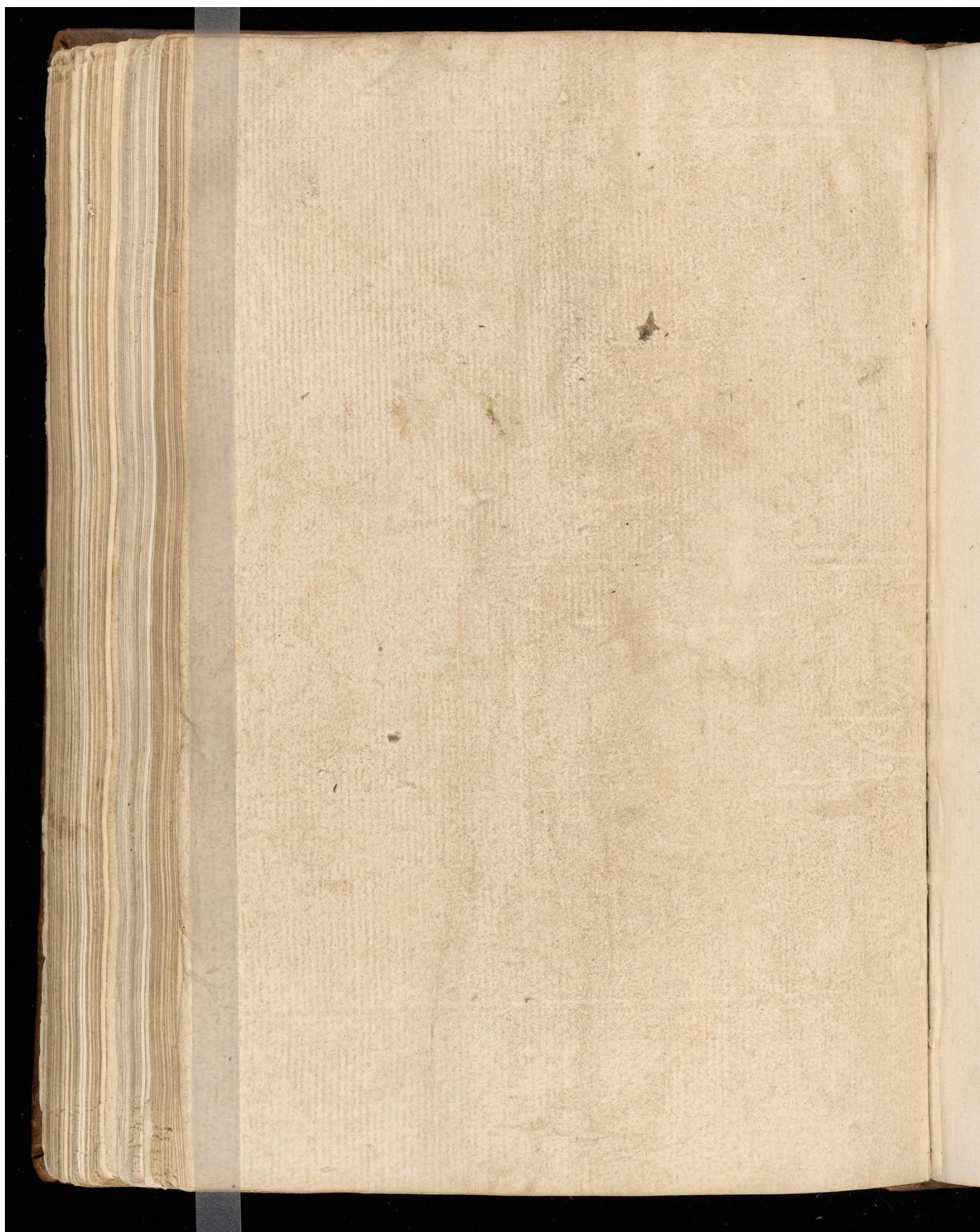
37r

Image ID: 32476071

37v

Image ID: 32476072

Epistola ad exercitum tyrannidis et suasionem iusticie
 et magnanimitatis et expulsiōis hostium. a R. bladelli
Ed regnum et potatem maiestates illustrissime
 princeps in altissimo gradu subiecte collocan
 ut rei publice seduli protectores et populi consuecōe re
 cupande et libertatis strenui principes habeant. Ne
 dum subditi au sed totius regni sub aspectu nūq
 tyrannidis oppressa hominū cōitas ex tua redemptōe salutari
 sua libertate collapsam reparare putans et publica con
 sequi salute. Nec minor ad omnes regnicolas quā ad
 te ad uxorem piissimā ad liberos letissimos fractus
 tue captiuitatis vnicuique accessit iocunditas. Nam ad
 tua bonitate tam in credibilē spem tuis affert expecta
 tio. Ut te seruientis mee postliminii potius adepta lib
 tate quā adipiscenda. Iamque seruientes tui iocundū
 Iamque ex diuino tuo beneficio ipse oblato securitate gau
 dent. Ut oem timore securitatis abiecerit et preterita
 calamitatem obliuisti videant. Nec absque verbis
 amplissimis et animis exultantibus ad re publica
 restituenda. Rependatque celo lapsū te principem
 beatissimū. minorali deo summe gaudere. Ut princeps
 optime quāto plus a tyrannide oppressus tuo patre
 confidentibus optime releuari. tanto perisiori studio
 et summa ope conari deat ne atuo sperato frustret
 auxilio. Quale te principatu ostendat. nunc nos et
 etiam expectat iuuari. Si rei publice zelatore te pro
 secutus virtutis exbeat. hostium contrahit animi
 et tuorum lapsu resurgat audacia. Si tua peroptatione
 populus non sentiat opem quā eis miseris auxiliari.

Quid agent infortunatissimi nihil apud superent nisi
 desperati in in nullis subsidis sperant salute: quos p
 pmissis subiectionis totius manus sefellit apmo p
 feriores insultabunt hostes et inhumana societate
 tendit raptos se dona ptezmet: **S**i vindicta languet
 tat in ipos Nam velud a sua cetera vinctis solutus
 exilit fons leo hinc illuc questione que denoret nec
 minor eabie cernitiberebis a suis spuldas effert
 pones exilium et supplicii timor sublata oi prede
 duxerit stragi homi et rei publice voragini: **A**venas
 relaxabat habenas **A**d istud nefas exercitum pri
 ceptis optie famoz vindex oratore **E**i aut pacis
 pteratus et non ab insolenia mypoe tibi traditam
 plebem tuearis haud pteor s tu adueto orone
 rei publice reliqz subuefor exis **N**ot a igit maxm
 quod a pteora tua vute pfolat attenti: **N**ot iuger
 iustie et in magnitudo no pnd sed coe bonu suma
 caritate pteqz **I**n vtece vnu si te pta magnime
Et no modica tua refueget utilitas **N**a no mo pti
 teaqz amplissime fortune s eius caride vna tum
 mentas industria ceptis opa tuis iussibz et necessitan
 ptebunt et in extremos dies suma fideitate tua am
 plexabunt salute: nichil tibi tam salute nichil tam
 pteuati qua tuu amicitia et pti vntas no verbum
 mema non copia pugnatio sed pti caritas pteape
 facit regnare beato **O** qua rei publice fauentissim
 O qua tue talpudini gloriu et hostibz terribile si in
 felis tu adueto ord exordis tua sentas inflexibil
Rapide furore pdomi qui re publica ad pda stea
 nece: arceat ia maxima ps calamitatis pti desperat

afflicti Et letamur notaq; iocunda cantores omni p'dica
 tio in mortalibus p'cipis nomie tui exaltet ad celum
 Runt em feliciores cenatis a sua p'pria auctoritate iusticia
 pontis extincta nobis renasce' a sua singulorum p'p'ia
 Res publica p'p'ia emula nobis inasce' a sua p'p'ie
 divina p'p'ia tranquillitas que nulla erat nobis re
 nasce' nec absq; divino p'p'io tanto p'p'io fa felix
 nomie p'p'ia imp'p'ie Aquo tot virtutu studia et
 summa felicitas nobis renasce' Nec solum p'p'ie op
 tume ista caduca et fragil homi totum felix labori tuo
 vel alia egregia p'p'ie qui iusticie collapsum bellor
 iniquitate tribunal restituit debet gl'ia inofensa
 beatitudo te vel illum fortunatissimu attinget: Si equitate
 distributor et rei p'p'ie sis re p'p'ie nec aspera necior
 nomie in mortale p'p'ia adeo immortalis iusticia p'p'ie
 p'p'ie fallit em hoies et p'p'ie fallunt: Sed
 iniqua man p'p'ie divina bonitas decipit illud
 Si em egregior p'p'ie p'p'ie te exortent ut in rem
 publica facinora p'p'ie p'p'ie p'p'ie p'p'ie hoc ti
 pulcherrimu terram facinor p'p'ie p'p'ie p'p'ie
 rena sup honore suo libere tenere lacrimas co'p'p'ie
 terram p'p'ie amplexa e Me opte impator atq;
 audi mulieru infortunatissimu En meus dilectissimu
 puer a quoda fletu nequissimo corruit oculus in
 auctoritas p'p'ie publica te p'p'ie obligat
 fac impiger super oculo multa iusticia At ipa p'p'ie
 Dum ab illo rediero tue querelam ita solers exuabo
 mit tong rei publice rigens me p'p'ie expedio
 nec desit illi Si te inquit non commingat ab illo eme
 ac crudelissimu hominida remanebit imp'p'ie nequa
 mulier p'p'ie meus hunc tormentis affiaet At
 dia rehemencia clamans forsan p'p'ie vindex

4 in hac uindicta ad es debita salute reuolunt. **Q**uod
 delinquit. Nec a suis commissis post cineres q̄s absolu-
 2 in aliq̄ iusticia nemo consequit̄ p̄mūd. **B**ed si successer-
 tuis recte iudicat. nō tū merito sed p̄mū erit in
 postea relata iusticia ad quod te publice lege
 aspiciunt. **T**ū per p̄uasiū teatū. ab equo deſcendēs
 sub ultio supplicio terrendū hominā. **T**eatū p̄da
 iusticia vniū extollit. **T**eatū iusticiā ridet. **O**mnia
 iusticia statua. **E**rgit. **R**oma refert. **N**emo regnat
 melior augusto. **N**emo melior rector teatū. **Q**ui
 nouit iusticiā. **C**ulz p̄mū. **E**t quāquā fide reuolunt
 non aet̄ tū solus inter p̄p̄os. **F**elicitate ferit. **E**tia
Quo pacto si non edifferet. **F**acile iudicet animus
Cum teatū teatū. **G**regoriū. **G**esta teatū. **E**nductū
 condoluit. **P**rimo tante iusticie p̄mo reuolunt. **Q**
 per secula iusti p̄mo reuolunt. **P**o cetero pietate ductū
 p̄mū p̄ p̄b̄ deuoſissimis ab vniū auctū teatū
 reuolunt. **M**ollegio p̄mū optimū collorandū. **N**ec
 igit̄ existit. **H**esitandū p̄mū optime. **S**icut pietas
 releuat. **O**ff̄s. **M**eritū. **I**usticie tue. **Q**uod off̄s sufficit
 q̄uā te in b̄oń collegio p̄mū collorabit. **E**t nō
 felici et fide beata sis reuolunt. **O**mnibus igit̄ p̄mū
 reuolunt. **C**omplemento certa. **A**d te m̄ores p̄mū fle-
 biliter m̄cedibili reuolunt. **V**niūq̄ lacrima cōtas homi-
 nō vna mulier. **U**niū vna sola foret off̄sa tue pie-
 tatis p̄des amplectat̄. **E**t tenacis defluit in lacrimas
Etia tyrannorum immensa condoluit. **N**on in hostes sed
 in nos agricolas. **F**erri furores affluunt. **Q**uod aemulū
 in tyrannidē comit̄. **Q**uod tutele vniū voragini de-
 putant̄. **V**elud lupus caprā. **M**inores agnelloſ de-
 vorat. **N**os ferociori rabie colonos in hermes. **V**niū

(40)
 103
 73
 inhumani Et ubiq; furor iste gladiatoris posuit vesti-
 gia strages hominū rapus regnū pertrat spoliavit sic
 rapuit aliena vastavit agros diripuit villas gree-
 ges crematorū cecidit. Reliqui q; pedibus quodamq;
 arripuerunt epulantur goluati nos ferro flagris in
 campis & fame tortura in copedibus trucidant nobis
 membra corpū hunc pedes alteri manū oib; frangit
 ossa Et tanta aedor pdaandi meas fortunas inuast
 ut etia infirmata iusticia pceditissim nobis nō relin-
 quat tūam Et p; omni raptū tormētis exquisitis iūctis
 quas nō possidemus extorquet pnamas meas violat
 nuptas stupravit viduas deflorat regines fecundas
 in auditis verberib; que nō daret hostes affligit ut
 non hominē sed abortiuū parē cogant hūi s; hūanū
 generis tortores plusquā pccatū plusquā pccatū et
 pcciores plusquā fure infernales Si dūc merito
 donpnatos & nō iustos et isti teteremini tortōres scōs
 & non pccatos extenuat nūquid furor cor hēre
 in exult cendehor: En memides in sanguate si sup-
 plia inquis addat iusticiā diuinā exequit Si ius-
 tos flagellat tūam suo abutit offitio & nature legib;
 aduersant Non virtuosos sed pccos pmissis tanta de-
 bent flagella que si in baratro flagiosis accomodant
 horrendo carceri pccatō nō sūt cotumelia Si in orbe
 terrarū nichil cunctat impendant: pccō sūmo pncipi
 nature iniuriat & loci violat immūtab. qui diuita
 fabricatura constreuit ut homines leti & pccare sūnt
 inhabitet; O nefandas beluas: O teterema mētra
 Ut regnū quondā omni virtutū sacrarū labe iudiciorū
 stelarū cotaminauit Et quod pccatis sitatis dore
 prestantū omne genus acornatū supabat Nunc

40

irreligionis olentia feditate spurcatis totius facinoris
 amercellit. **E**x paradisi deliciaz effectū dolorū & cruci-
 atū auerit. **E**x iustissimo nequissimo latronibz con-
 fectū. sacrilegio fectū & humano sanguine cruciatū
 inā mptitate; sumū iustiae tribunal emulsa et la-
 bent regnū decus. **I**mpioz glā corruit in obprobria
Oxianissimos principes fecerit factissime domus
 nūquid vos aguerit proani vō magnus ille la-
 uis & sanctū illū ludonius si alloquedi usque ad
 modum usque. **O** nepotes clarissimos si maiora
 vōz omni strenuitate vos contingat imitari qua
 in ignavia mō regnū quod uobis reliquū actū
 bonaz cultū omī beatissimū vōz epibz iustoz effū
 infelicitissimū; **N**empe statim ut equa laeta iustā
 consuatur. **I**mpioz cūlibet uia sua pariteretur
Vos punitas inuicem. **I**llatē cupiditas monas
 choz subisio cūlibet mortifera inferat nocumēta;
 et comoda rapiat aliena. **I**stamofos latrones & sangui-
 nolentos homicidas pueris affluemz. **V**os stateratos
 sacrilegos & impios patricias domus opulentes addi-
 tū obpressam plebem ab iniquoz manibz eripim?
Vos contectū & laceratū pōm depmū & rotāpmit
 ab oppellombz releuare. **N**ullū inuicem imūnem
 nullū flagitiosū reliquū inuicem. **N**ullū plet-
 tū malū nullū remuneratū bonū. **O**mī virtutibz
 iudebant nūc timeti seculi donec opera. **C**ū paucos
 natos subiugauim in mētas. **V**os infinitos equites
 et pedites in numeros. **V**nicā barbaecā natio res-
 pūdat. **S**i istis actibz mōm imperiū gloriōsū extu-
 lim? quid mirū si studiis aduersis depressistis &
 depreffū reddidistis ignominiosū vmo si moribus
 vris euellat? **C**um hīs enī legibz conseruatur

106
 Rebus adeptum est regni. Quia beata regna quibus
 iustas leges ducuntur. Quia infelicia quorum
 predandi ardor usurpat gubernacula. Ergo caris-
 simi nepotes si memini premonui reuocari uobis est
 animis aetas colite paternas. Nullis alijs aetibus
 uera pollicagia defecta respiciat nisi quibus multum
 pollens multum excellens ualuit mea res publica.
 Reuocata priuata et publica induta persona; hic de-
 curret affectus. hic uere erit labor. Ut iusticia
 omni uirtuti preclarissima tuas. et ad omne adequata
 sua iura aulibet laegnat. Sanctiones in tyrannos
 rigidas amaducentur qui ferociores miserum
 populum acerbius excruciant. Ab impuris tortoribus homini
 qui tam princeps tam impie sedauit huius regni sci-
 tatem. emendatis. Ut quod taceamus taceat supplicia
 omni et omnis turpitudinis ab hominibus nunc exstet in-
 cipiat iusticia et pias et domelium. Afflicti populi clamo-
 res ingentissimi quorum gemitus beos spiritus excitant
 pietatem uestram commoueat. Ut eorum dolori miseram
 Rursus enim de plebis calamitate inuisa lugubri plac-
 tu non suspicabit. Eae tortores impij et inhumani
 tyranni suas clades uides lacrimas nequeunt
 continere. Et si quot mortiferi et quia acerba ul-
 nera res publica patitur amaduitatis demetistim
 principes quibus caritas patrie uita prestat antiquor
 Nullus uero fluxu lacrimarum continebit. Aut diuina
 cordis in misericordia non ualeam dominum. turpius
 argueret. Nec impietate tantum principes humani
 iustissimi uisus aut opman in esse qui calamitatem
 populi ut uestram graue grauitis: primum enim est illis
 qui exstrepere regna traxerunt origine amplissimo
 mentis affectu misericordis subuenire alienis. Nec in

ulla alia re benignitas principis rectori tamante
 diuina imitat^r bonitate qua ut omibz proest et p^{ro}po
 lefis efficacis op^{er}atur^r; **S**ustines ergo princeps
 optime ut p^{ri}us dei benignitatis imitator rei p^{ri}a
 p^{ri}uande cura no p^{ri}etati clemencie principis degener
 aduersaris aut cognoscas illam longis no expectare
 diebz funditq^{ue} interituro q^{uo} tante ruine no obui
 are tibi eet in hymnissimū tā salubris tam ne
 cessariū no respuere labore quo salus vniūsi t^{ra}st^{re}
 p^{ri}mo sit plerūq^{ue} medicus exanguie mēbz p^{ri}mo saluta
 corporis absidit. **N**ec tu aliter p^{ri}mo vniūsi saluatoz
 genus omē captorū pestiferū computa hii sūt dere
 licti vni sine caritatis amore v^{er}si in beluas qui
 sub homi simulacro in rem publica feruē crudelitate
 fulminat. **M**inister iusticie et rei p^{ri}uice p^{ri}etor
 ades **T**yrannoz inclemencie seuerig obsta aduoz
 facrotatis exterminatoz summa gladii tibi concessa
 te obligat p^{ri}tas. **L**ex aut et exterminato didici
 quod mora trahit ad se no rei famulatus s^{ed} tota
 vniūsi salus p^{ri}uim. **C**ur no in flagitiosis rigidi
 aduocatas. **C**ur celer eoz no p^{ri}uicis crudelitate
 ne tibi moros totiq^{ue} rei publice interitū ascribat^r
 si aut tua clementia machabet^r et alioz p^{ri}uipū
 egregioz quibz p^{ri}stanti fuit ingruentia metis
 subice pericula qua subdit gentis direptiones
 ferre non excedat pietate. **A**ttē illa trānam in
 hoc no erit qui p^{ri}statūq^{ue} mēbellū vniū vidne ge
 mitu flexus post habuit arma et vniū doloris
 passus ē. **Q**uid apud tuā pietatē tot planctu mil
 le milia viduaz. **T**ot opp^{ri}ssimū gemitū tot vniū
 mactatoz valebūt. **N**ūquid ad re publicam
 recuperandam te poterit excitare ut omi lacrimis

107
 persuasus ab equo distendas & retia per habearis: Vig
 matrone trauisq; miseris. Ad tuos pedes mebrati
 laniata comitatus homin prosterne. **O** qua dnu
 & ab omni principio pietate alieni. si omni no mi
 precaris calamitatu. **E**t si transieris es alpes ut
 facile postulat necessitas mea in vigentior & pietas
 inuigilior te compellat. ut non un mulieri fecas
 opem. si uniusam sonatate alius inuigilior am e
 cupias. Nam hoc splendens primorū no de
 fendere. & quod ab hostib; usurpand no tempore
 non mo ignotum. un abi foret crudelissimū. mō
 ferro hereditatis tue hunc distribuer obuiab qui
 tua pēna huius regni sorte capiat genamre. **Q**uid
 tibi ea possit molestum. quid indignū ad nos feruen
 tiores lacestat omni. Nobis interitū no hēt. quot ty
 rannides anglica reliquiū tenomane comitatu. ne
 non audagantē ducitū quos sanctissima domus
 francie. Ince sanguinis adte detulit possidendū.
Uni suū bellorū dūa ut res hereditarias assignat
 et partit. dieb; em hodie mis qte tyrān. me fio
 non actione parat dnuis experiri. nec aliud ti
 super ē remediū. nisi ut omnis arma refellas.
Et timoreis que annites principū subuigabit
 hastis & hastas oppone. quod et tū maia valida
 retine. quod ē acutū. alacri studio omnis rei
 iudica. **I**llud yallū aliunde forte questū pmo
 & natali no habeb plati. nec in assuadet oro tū
 regni ē pēda. **S**tepnedū s hunc sumope pūa
 succurrendū. ut consilia agenda pha tibi felices
 ubiq; successus reportat. **A**bsq; bellatorib; egregijs

42

Et thesauros amplissimos inasum non tutaberis ne
 quod usurpant hostes Sicilie dominum tibi tue ditioni
 subiacet. **Q**uia precipue potest sanguine iusta. **Q**uia
 militum strenuitas tibi necessaria gerat arma: non
 arrogantes non sui federati qui tuo iure iungantur.
Gallia nequaquam tibi veniet auxiliata quiauis galloze
 studia in tua parte sequenda feruunt. **A**ctum occupati in
 sui tuorum nulla tibi dabit subsidia, quod se inuicem hostes
 ferret salutaria Neapolim certatur non inimicos
 oppugnatum vi valebis absque galloz subsidio tuas
 copias consumere potes non in hostes triumphare si te
 proximorum subsidio destitutum videat inimici infideliter
 blatiorez, vasalloz tutabitur armis. **E**t si galloz
 milicia dipeato prem inuadas aduersam eorum nunc
 ferocior decideris et tuorum crescat audacia. **I**n bellorum
 gallie videant euentus victor ex moris armis in
 strenuorum non vidui pugnatorez robustiores in italia
 ductas exeat non ita equae de italia potes in gallia
 et hec frustra capere. **N**am uictus orietal robur
 finore industriaqz occidentalium vix superet uictor.
Et si male pugnat e quod deus auertat quis repa
 bit lapsum: transmigrationem non. **C**um ipse captiueorum
 mors preceptis obstat. **V**inat qui bello fortunator
 heret. **I**n eorum subsidio fiducia hinc collorata non est tutum
 qui motus anapras in casus in aduersis bellorum
 non sui preceptis sequitur. **E**sto firmus ipse teni preceptis
Nelud potiores in te consuetudine creitate opprimor.
Considera tamen hec rationis. **I**n rebus alijs quod creatum
 est potest corrigi bellorum delicta: non recipiunt emendationes
 aut cessant perire qui ignaue pugnauerunt aut

108
 In fugam versi: Victoribus ultra parces es non audet
 Vercaeris ergo princepsa belloz scandala tu exdispsis
 fuga rex aut nunquid fusa restancant acies: prima
 igitur belloz certamina caucius agas in meos publice
 hostes de regni huius et italici consulas pssitati. Tolle
 moras arma capeste. Regnoz negat amnes nuntias
 oppello ptoz te laetis exhortat. Intz psta ruger
 etas strenuitas aemoro et bellatoz peritoz nobis
 assunt copie: immaro et industria vnebz hostiu sui
 ores. Nobis solum dux belloz strenuus de a meo mili
 tum princeps magnanimis efficax. Et ipos tu
 summa diligenti curigas in hostes. Et si pugnul
 armis manibus no modo militaris iuuentz sed omne
 genus homi. et ois etas tua felici templaatur
 insequent repilla. Et qui pro uxoz libetoz ppiatq
 salute foris et laudibz primis certant: impundi belloz
 euentz expectabit. Nec e fecerdu ipos fortuna aduulsi
 Cum p iusticia pro libertate p vita ppiia sissimum
 bellu gerit. Et inimica pro rapinis et regni cupidate
 ardoreq dnandi nequissima ducit pbia. Et si furor
 eoru qialuit. dia iustia p ipm no sua strenuitas in
 nos triumphauit. Ut sub ipoz tyrannia mea superbia
 flagellaret. nunc verata mea mgtas padusa depmit.
 Et illa hostiu rem ipm libido qd victorie qd psser
 fortune huius sibi no deo actori triumphu indignis
 affectu. Violenta em et iniusta parca castibz repnat
 eoru corruet impia. Et mea du sans flagellata fuit
 iniquitas: nunc dio in pssima repabunt. Ergo
 princeps optime si magnimis et rta interde belligro
 tibi offert victoria perungil marte bello per quod se
 luter lapsam fecantoz domu. Repas et ab hostibus
 eripies occupatu. Ad qua tutu pofugui in aduulsi.

Ad qua demetissima domui francie pena reueres
 Solet enim ipsa proffans/ extens etiam ignotis benignus
 auxiliari. **C**uius autem meritis qd maiestas tam
 te pietatis suo nepon retaret opem. **C**ertū habes
 ut puto qd si iacente in sua restitueres magnificētia
 a penitute hostiū tuis laboribz exempta franciā
 nullas possidebit/ quas ad tuor belloz nātūta non
 conferat opes. **N**ec pugnatores egregij/ nulli inge
 de erunt/ quoz strenuitas absqz grauiori militū dispendio
 conficiēs hostes. **I**n gallia egregie triumphas. **I**n
 italia victor magnificus habecaris. **A**ccum gloriā
 a tam salutem opus meritis. mulieribus nō reuocet
 amor/ at magnitudo ysabellae tue illustrissime moris
 inter itatē habet/ quā blanda viri voluptas/ nō usus
 delicias/ s; pēlara conuictū delitio suū possidet am
Considerat strenuū^m milites quāta magnimtas oī
 laude prosequenda in ipsa viget alacritas/ p̄m̄s ne re
 cederet. **N**ūquid vniuersis libetorū lacrimis defluentibus
 ad pedes prostratis. **A**lter ab ymo pectoris suspensis
 collo suspensus/ et omēs teneremus quē dissuadebat
 quo mē piissima p̄ficiatūris. **E**cce nos pusillos libos
 reliquos/ cuius impubēd tuor sollicitudine gerit
 genitor infortunatissimū captiuū/ quē ipm̄ actatētibz
 redimet. **S**i dubio tibi casus adūst. **C**uius ifertus
 tuo quō parentibz ambobz capis opulabit/ quē
 consuetudine aeris itagere/ et itale calores inā
 sos sustinebis qd sub benignitate climatis educata
 fuisti. **Q**uo rigore hostiles insulcus feceris quā feci
 non decet pudicas. **N**ulle lacrimae nulli gemitū/ mille
 querule/ mille flexerit om̄/ quā nec mixta/ nec
 tota glacies nec quissimi ueneris asperitas/ ab ardū
 m̄apto reuocauit/ p̄ruptas transuegit alpes/ strenue

uisitat hostibus quo de nomine tam egregia tam exaltissimi
 muliere appellam nam si quod errare non uideretur, ac
 morum decan notat, quia potest uocari uiride. **I**n uotis
 femine annuerat fortuna uelle, ut tam magnanimis
 regine manu streperet et uenit ducem illi tamen
 felicitas accideret. Insignis regine magnanimitas stre-
 mui milites plura ora persuadeat uenit assue-
 uerunt. **I**n pauore fortitudinis recordatis ad coepte
 du ferri uos non impellat. **A**etna puerat stremitu mu-
 lieris armis inferiores est. **H**ec per regni nunc dilecti-
 tissimum coniuge caceribus reliquit uos pro patria res
 pro salute unius deliquit potestas pro honesto uos
 dilatas non dimittitis uoces. **A**mor rei publice in
 ipsa liberorum querulas superuit. **I**n uobis blandiae
 mulierum prius coeuitate unuit. **H**ec princeps bellorum
 in moerore plura milites ducit. **U**os ducis dorearum
 per saltus uenit monas agitabitis puellas. **H**ec in
 uincit obsidet castra uos ducit hostia. **H**ec in consistorio
 pupa agendis in re publica milites exoptos et pre-
 dantes uoces consilii. **E**t uos se mepijs ac muliere
 uilis in uanis uarias habebit collocatos ymbribus
 et alpijs indomita. **H**ec regina strenuissima omne
 blandiae pro saluatore regni abiecit. **I**n qua pueri
 fortissimi milites si delicias deliquit domaret
 aros et uenit uenit aeneuocet. **U**t pro publica ni-
 la labori nulla pericula gresseretur tanta ignominia
 gnis galloz ut mulier pro uenit superor bello non
 absorbeat gloriam. **I**lle magnanimis stupio a castris
 omni luxurie instrumenta cum ducis sortorum milibus
 fertur abiisse. **E**t hac turpi contagione uenit
 factus exequit qui paulo ante ducis in fides aduina

neque verebatur aggredi. Vnde recreata alacris re
 conualuit in hostes. Igitur ab omni blandicia mulierum
 diuertit mites sine qua nec victorie nec spes sa
 luti habetur. Sic publica ut viri magnimores ducite
 in more amplexu tanto cordibus vestris eius insignis
 caritas ut patribus liberis et mulieribus proferat. Ingens
 enim certamine inter vos et nullum aliud exerceat nisi quod
 virum ad rei publicae relevandam summa et celeritate proferat
 operam. Quamvis feruor caritatis ad primum comoda re
 paranda viros inflammabit affectus. Tantos ferre labo
 res et tanta vos aggredi continget cura. Et se talem
 deus bellorum princeps ex quo vos ostendit. Qualem ad rem
 publicam geratis omnino si excelsum diuisi inuictu fortuna
 vobis felicitate asperabit si assernari vobis omnia pene
 dent aduersa. Aut in primo non difficile pusillanimes
 succubens hosti. Aut inerti morosecentes otio sine co
 fluctu finitatis iugo succubens otio. Quid fides simili
 te qua rei publicae periculis qua enervata voluptas
 qua viciis atteritur. Victorie relinquantur. Septima gloria
 in infamia committitur. Aut pariter et corporis vires con
 pugnant. Adeo ut nescias ab hostibus re an ab ipsa
 tui perniciosis sit lendum. Innata viciam cognoscit
 auositate galli. Hystorographi gallos feroces appellat.
 Rursus enim gallos ferocitate contusit. Profecto viciam
 voluptas. Haud hostium probitas ferro indomita viciis
 prodomit audacia. Baniq. ille ludovici nobis instat.
 Hic amens belligerantibus magnimores. Immensum
 luxurie depellat usum. Ut tuncque mollibus soluta
 ferocitas nobis renascatur. Si autem magnitudo nobis adierit
 ab inimicis captiva proinde redimus quibus viribus
 tria milia barbarorum quos delicias proteris et frane

110
 cunctas ad sompni prouocauit nos insultus
 repellent. **C**ur nobis ingemita non uiget audacia
 Illecebris resolutos absque duciori certare barbaeos
 intueret. **A**ni ingluuie angloz bachi peruenia et
 cruenta deliciaz continet et humoz spurcicia
 gula estuante opivium haanbale sobore. Na potius
 naturali desiderio non voluptate fecti: cunctis in
 uenos inter magnificus exaltat. Denique molli
 stratis pota et romanoz delicijs inebriat a romis
 foetale supata et cupis. Nec uos terreat militi
 milites si in exordio belloz gens anglica inguit.
Nam illa tepestate plebs iusticia pueno cuncta deliciaz
 ignara nos bachi munus non bisficio etis deuictos
 et arca sagittandi dotta nos indoctos debellauit
 Sompnus enim ducens ineguales pota epuloz ca
 pula storta et consuetudines blandiq in dies enecuat
 eoz aios et corpora ut pota timor pntoz victoriaz
 qua putat uices ipos tutat. Delicijs igit enervate
 partes aduersa non sunt uob formidini pntes gignij
 luxuria voluptate uirtu haanbale uobis ferro ha
 dit vincendi. Induite magnanimitate iusticia aplos
 ann q in uita bta continet mortales et illustres ui
 ros in securitate pntari facit. sine quibz non regno
 non noie regio quis dignus heret. **S**i her regna solis
 credorebz in uicta in regione aliena gerat arma ta
 tis astibz uos pnti non exhortor et apud exteros
 peregrinari. Ut noua duci uice subdatis impia de
 les opulencissimas alta pallacia munificissima castra
 que proauoz mox consuevit magnificencia onustat
 minici her pnta redmunt armis. non usupent
 aliena. Satis glie uob erit. **S**i huius regni caput
 decessum exuleritis. Nec unq turpe et ignauum uob

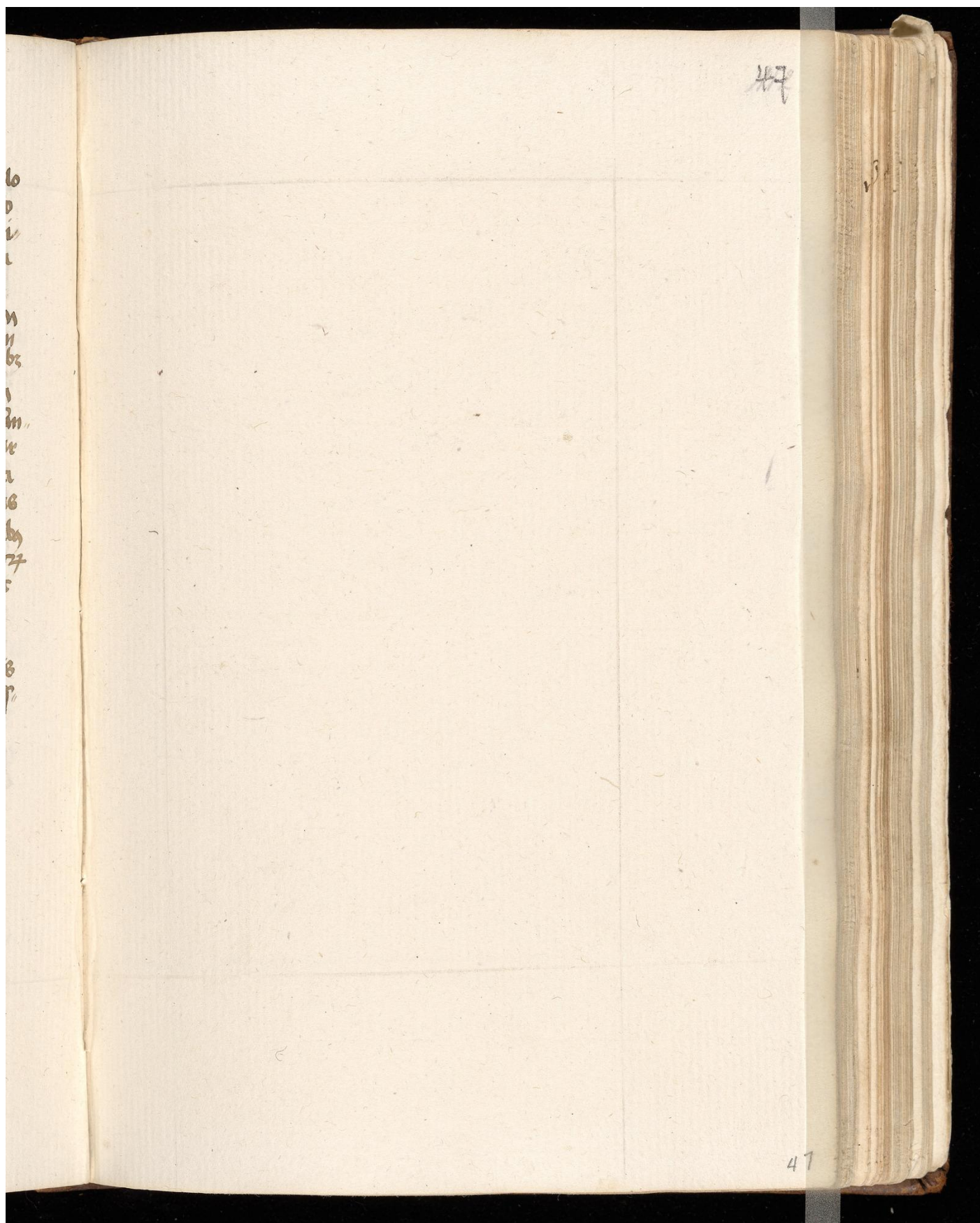
est tutari et consuere non posse quod a viris maioribus
 accepisti ornatum. **S**enectus indignatur aut tyrannice
 lares secundum penos qui viros ortus ad primum lumina
 receperit. **I**n quibus puercia tene fuit educata quibus
 adolescentia creuit floruit multum. **A**d ipsos naturali
 affectu puercia redeat imitatur. **A**b ipsis amorem
 clementie intrusus depellat hostes. **P**er labores et laudem
 penes quiescat senectus. **E**t qui penos viros accepit
 dies illi recuperat extremos et precum sepulchra
 et non aliena sua possideat corpora. **C**u tua preclara
 consides te magnimitate preceptore et studiū principem
 habeat non tibi persuades ut voluptate careas et multum
 tussim sis animi. **S**ed te discretissimum puto si magnimie
 ad istam pestem depellenda salutaria geras arma et
 totam plebem satisfacias expectanti ut testimonio locum
 plebis fortitudinis ostendas quod tuos subditos inter
 bellos vertigines sis defensurus. **O** qua felix eris si
 te rei publice natum populi qui inter summa relevamus officia
 hinc collocata videant. **I**n dextra huius regni opes et
 militum prestat ne de fortunis. **S**ed per dominum in mortale
 tibi uxores liberos vitam et libertatem debent. **R**ursus
 prestat. **A**liud libertatis et sui imperij reparare te brevis
 enatio summa presequuntur clemente etiam si non velles
 quod imperium te in victum sublimabunt in principem. **S**i
 te ignis et munere exploratore et non rei publice defen
 sorem concipiat quibus innata libertas et imperandi
 radiis altissimis defixa voluptas existit. **A**b hor
 rebunt tributa. **N**unquid se puercia dominos arbitrium
 cur non abiciet ingratum servitutis qui supernum terrorem
 exegit. **N**on imorabuntur exatore tributa quod

prosperat eam generis odisset pulsat. Nec franci noua
 minis odunt regalia si no aliorum in no invalidior
 radice libertatis eorum cordibus inseritur amor, qua
 singulorum pietate quiescit ualud hereditate summa
 uires ipse reliquit. **T**am exaltat et te unum
 tam ample putat ut sis franco uisus, hostes expulsi
 et ignavia depulsi libertate restauratur. **T**ua
 deere princeps optime summa pietate subditus uocatus
 audi, et exactissimo studio diserte menses na si solu
 exgeres munera, et tunc de no repmes tua pro co
 mada nutare et unum fore uoluntate temperare, foret
 ipis grauissimu. **C**ognosce sapientissime princeps. Si
 pium in portabili clade contentu caritatis officio no re
 temperas ut frenis sperat, que nunc ab integro possides
 eorum alienabis corda et ubi subditorum ai principi non
 se obsequas? lato uincit imperu, ut tua firmissio
 fundamenta stabiliat duna, q moderna sepestate huc
 illuc sub incertis fortis casibus uersant. Ita tuos subdi
 tos gubernat ut comoda singulorum pauca uideat
 et nullus subditos habundare qua sicut. **E**t cognosce
 si tui locupletes habeant te dnm inquam ee non posse.
Et sic caritatis officio tuorum amicia in mortale tibi
 compas non exerata no thesauri se pssidia regni. **E**a
 lustrus ait. **T**uorum fedus castit, an eximiorum quo
 stabiliatur imperia, hec moralis summa. unum et in ex
 pugbile munimentu est amor omniu illu acquirere
 pro te nichil credidit nichil duna nichil que pati
 recusabit. **O**b hoc regia meto dnm orem singulari
 pio nec minori iusticia tibi coparet, hec in cor tui

principis **I**llustris tam p̄funde radices agat ut nullo
 adūscatis impetu nulla in labefacturi possint n̄ loco
 demoueri. **H**is v̄tutibz tui maiores pro salute vni-
 uersi nullū effugerit labore pro re publica nulla
 mortis formidat pericula et potētissimos reges et
 bellicosissimas gentes subiugavit et si eoz v̄nētum
 officiū inuitaret om̄s debellat inimicos. **I**gitur tuum
 principū tanta magnitudo tanta aures cōtate ut cuius
 dampna sua restituit et opp̄ssimū releuet cōtatem
 Ut quibz principatus te iugit in p̄ncipe etiam cum san-
 guine expensis retinere velint et felices censentur
 Et qui tuo nō regunt impio tue manū p̄optet s̄bia
 et aucta gubernari. **Q**uid enī pulchrius quid p̄uicius
 principanti quā regnare cunctis optantibz Custodi-
 non indiget armatis in ipm v̄nēs nil valet inimicorū
 Quid adūscante fortuna nō p̄uicuat impm. **H**ec
 sanctissima vota subditorū animis magis crescent
 Ac tua salutaris magis indies p̄pabit. si tua v̄tute
 patentes v̄nās exerceas. concupita p̄tē reformes
 si antiquos hostes expellas. fūcate tyrannide opp̄-
 seris. et dep̄dita libertate restitueris.

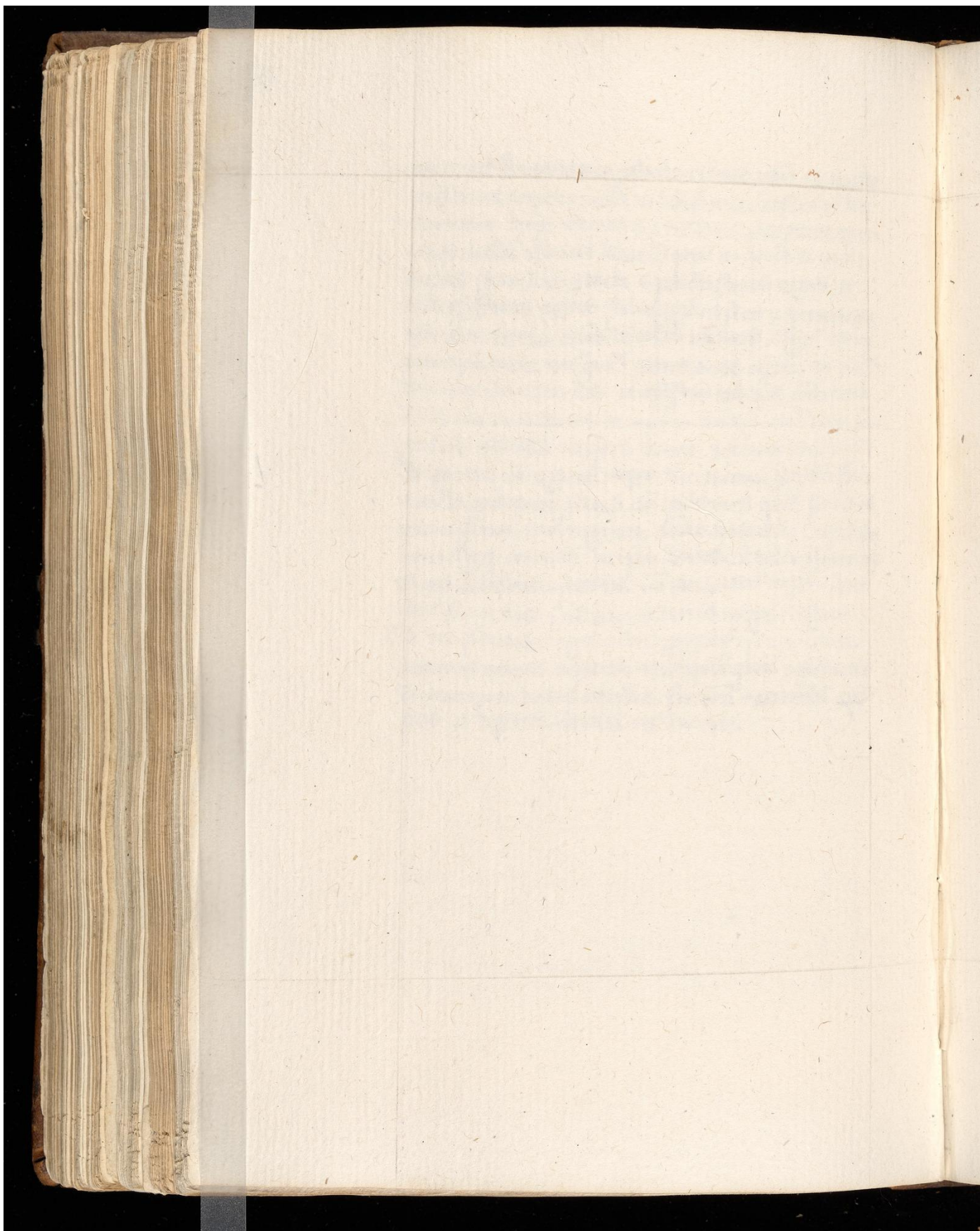
47r

Image ID: 32476091

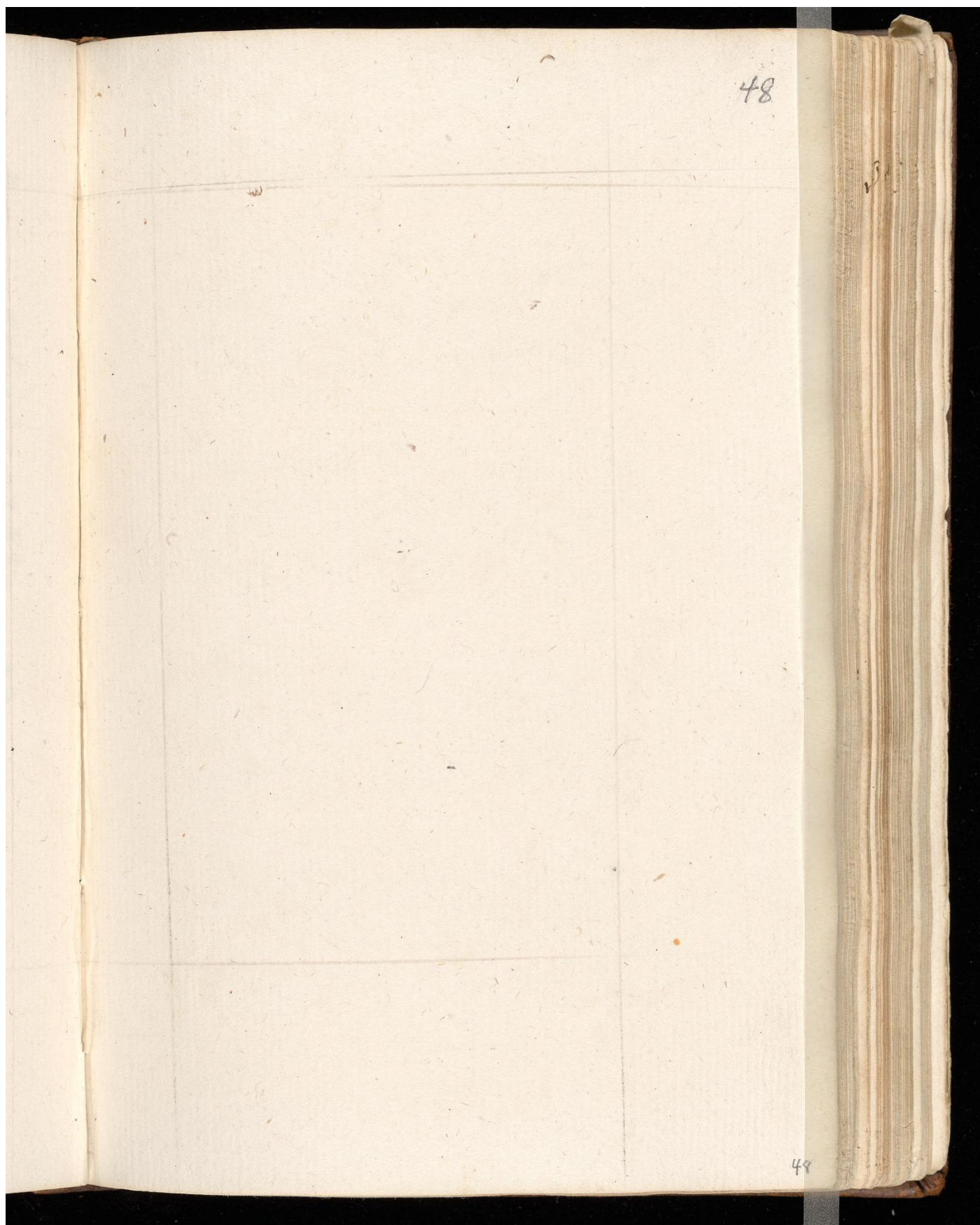
47v

Image ID: 32476092

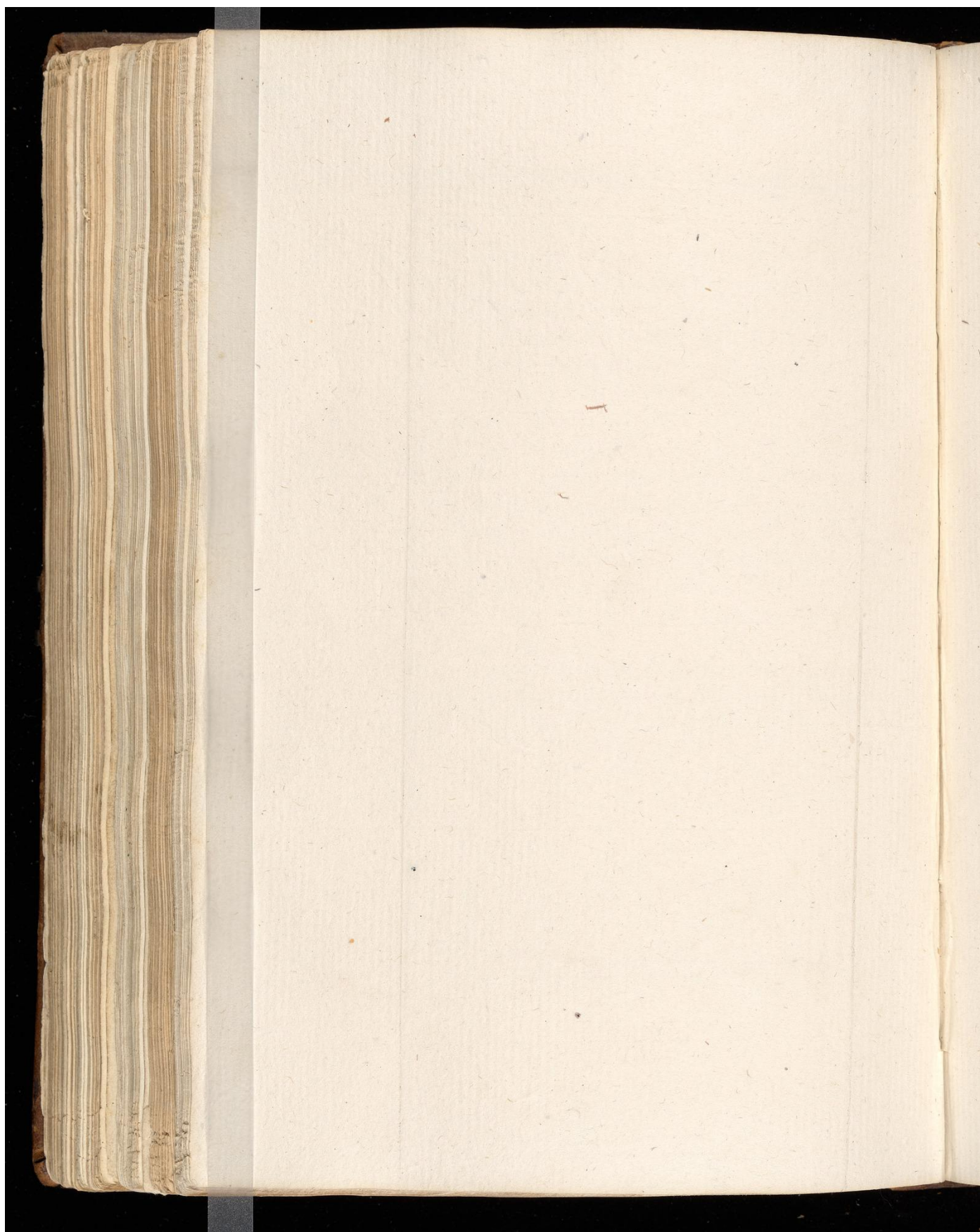
48r

Image ID: 32476093

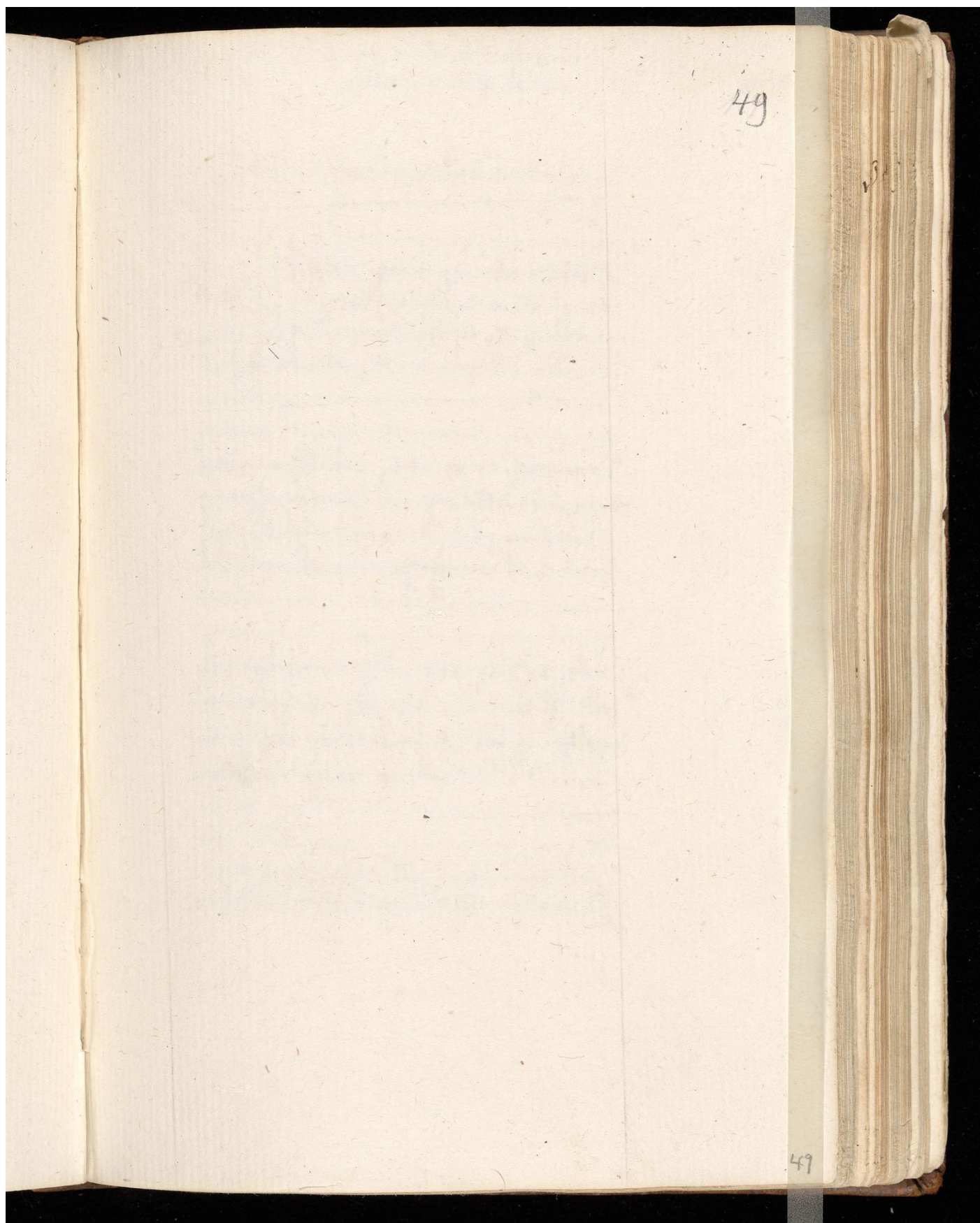
48v

Image ID: 32476094

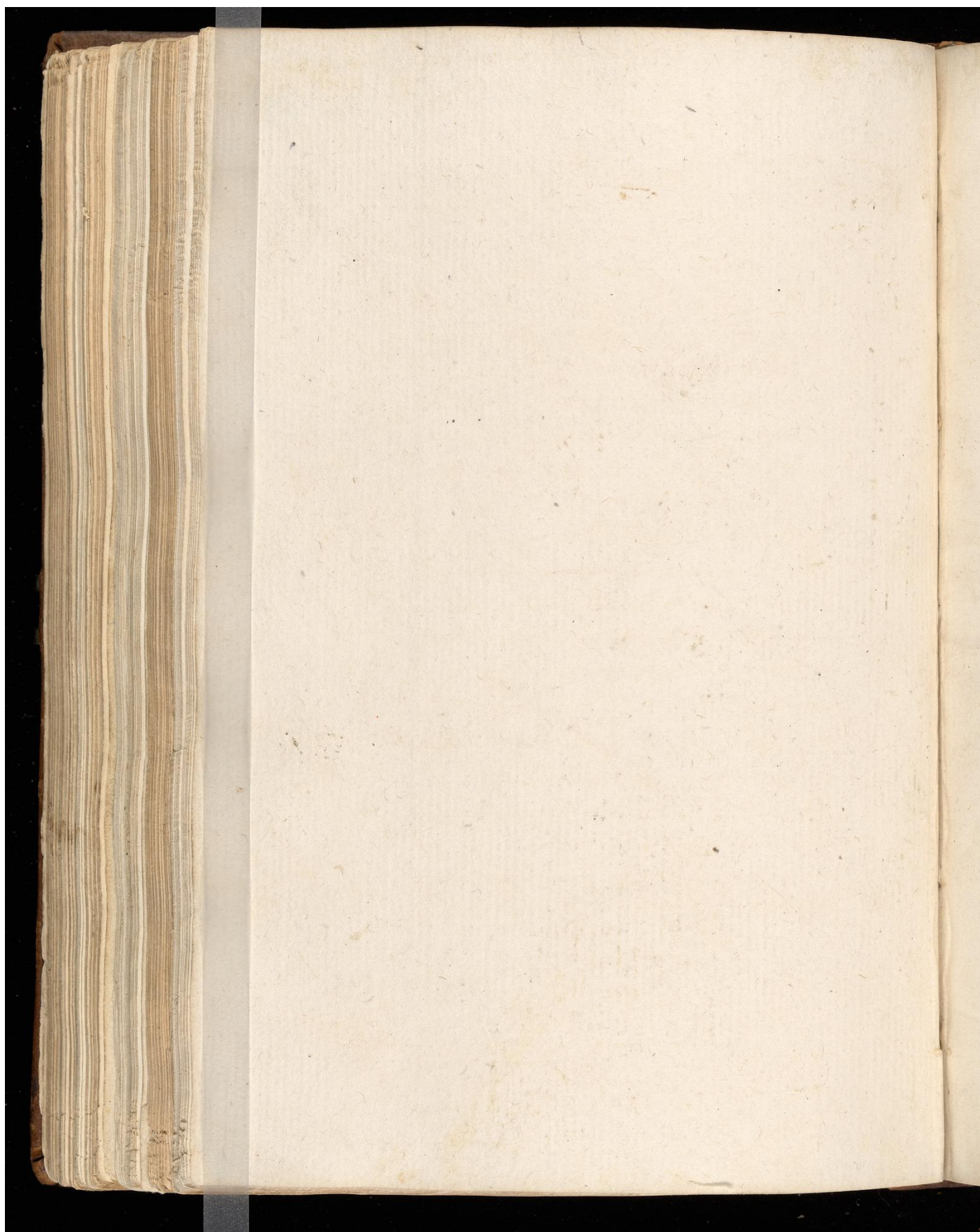
49r

Image ID: 32476095

49v

Image ID: 32476096

Copia bulle confirmationis
gestorum p dñm felicem

(50)

775

Nicolaus epus sermo
seruorum dei. Ad fu-
turam rei memoria.
Ut pax qua nichil de-
siderabilius in vniuer-
sali ecclesia amplissime diffundatur
et perduret serenitas et omnium
corda quos exagitauit et defati-
gavit diuisio vniuersa integra
ad cuiuslibet status et honoris
prosperitatem consolidetur libenter
secundum me et a plene auctoris
plenitudinem magnitudinemque
voluntatis omnia amplectimur
per que non solum super pre-
sentibus et futuris sed et pre-
teritis ut firma illibataque de-
bite permaneat debite quiescentis
adhibeatur remedium. Cum
itaque post crebras variisque per-
turbationibus quibus multis ab
Annis sancta dei subiacuit et
celsa causantibus diuisionibus

que inter felix recordationis
 Eugenium p[ro]p[ri]um quartu[m] p[re]decesso-
 rem n[ost]ru[m] et tunc Basiliens[em] con-
 cilium dignuerit hoc n[ost]ro tem-
 pore ex altissim[is] de providentia
 ineffabili dispositione tractant[em]
 orator[um] carissimoru[m] in xpo fi-
 lioru[m] France Anglie et Renar-
 die Regum necnon Delphini
 Viennois primogeniti francoru[m]
 Regis illustrib[us] pacem ecclesie
 redditam videamus dum per-
 cipimus venerabile et carissimu[m]
 fratri n[ost]ro Amodeum primu[m]
 cardinale[m] Ep[iscopu]m Sabini in no-
 nullis p[re]iudicijs ap[osto]lice sedis le-
 gatu[m] vicariu[m]q[ue] perpetuu[m] felice
 p[ro]p[ri]um quatu[m] tunc in sua obedi-
 entia nominatu[m] p[ro]p[ri]u[m] quod in
 p[ro]p[ri]u[m] assererat se habere ad
 huiusmodi pacem ecclesie obtinenda[m]
 cessasse. Eos vero qui Basilee
 postmodu[m]q[ue] Lausani sub nomine

116
 generalis concilij hactenus con-
 gregari permasserant ordinasse
 et publicasse nobis sapientia vincto
 atq; indubitato summo pontifici obe-
 diendum esse a cunctis fidelibus et
 prefato **L**ausanensi disposuisse co-
 gregatione **D**eperantes igitur
 toto affectu ea perficere quibus christi
 fideles suppressis et extinctis dis-
 sentionum et dissensionum seminariis
 communis fructum concordia cuiuslibet
 eorum status honoris reputationis
 et quietis stabilitate firmata
 quaslibet promotiones relictas
 confirmationes postulationum ad-
 missiones translationes commendas
 administrationes et provisiones
 ad quaslibet patriarchales archie-
 piscopales et cathedrales ecclesias
 necnon Abbatiales dignitates et
 monasteriorum regimina quorum-
 cunque exempta et non exempta
 necnon quaslibet collationes pro-
 visiones et dispositiones quaslibet

inferiorum ecclesiarum regularium
 et secularium de iure patronatus
 etiam laycorum ad curam vel puram curam
 etiam si ecclesie parochiales fuerint
 aut canonici et prebende dig-
 nitates maiores post pontificales
 in cathedralibus vel capitales
 in collegiatis existant personarum
 perpetue administrationes vel officia
 etiam curata vel electiva in quibus
 cuiuslibet iuris prioratus etiam
 conventuales aut cuiuslibet condi-
 tions qualitates vel nature fue-
 rint etiam alterius generis quam
 expressi puris vel maioris etiam
 si ex qualis causa tunc dispositio
 apostolice specialiter vel generaliter
 reservata fuerint iungenda aut
 alio affecta vel ad eandem apostolicam
 quomodolibet devoluta in unum
 quorum seu preceptum collationum
 promissionum reservationum aut aliorum
 dispositionum huiusmodi seu aliorum
 premissorum alio quam ex titulo

118
 03
 quatuordecim factam premissam
 traslacione ditionum ipsarum ecclesiarum
 beneficiorum dignitatum officiorum
 personarum administrationum ac cano-
 nicatum et prebendarum habitum
 seu adeptam sit possessio et possiden-
 tur de pnti admissio etiam
 resignacionum quorumcunque beneficiorum
 dignitatum ecclesiarum simpliciter
 vel ex causa permutationis factarum
 autorisationes et institutiones
 pensionum item quorumcunque super
 quorumcunque beneficiis vicariorum fruc-
 tibus reservationes et assignaciones
 cum preceptibus et fulminacionibus
 inde secutis necnon uniones annex-
 iones incorporaciones quorumcunque dig-
 nitatum et beneficiorum vicariorum
 secularium et regularium quibusvis
 patriarchalibus archiepiscopalibus
 episcopalibus abbatialibus vel ca-
 pitularibus mensis aut monas-
 terijs comunitatibus dignitatibus ca-
 nonicis et prebendis vel

52

bnfons seu abndire sub quibus
 verboru forimis dimbrationes
 etia uerbarum et bnfons quoz
 nuz uerbaru quoz **M**onasterioz
 studioruq generaliu fundatores
 erectioes suppressioes et pub
 licationes et quozcunq bnfons
 creatioes exemptiones **I**tem
 reuocationes paly dationes conse
 crationes bndictiones personar
 de ordine ad ordinem translationes
 infundationes institutiones con
 tractus confirmationes facilita
 tis testandi concessiones absolu
 tionis liberationes quitancias sup
 quibuscuq debitis rator decimar
 semidecimar indulgentiar annatar
 communu et minoru seruicioz
 vel alias quomodolibet disposi
 tionis tam pper etate qm nata
 lity et aliarz inhabilitatum de
 factibus super incompatibilit
 in quozcuq numero etiam si
 ad curas prebendales Matrimonis

assensu venerabilium fratrum nostrorum
 sancte romanę ecclesie cardinalium
 putandū sicut approbavimus et ratifi-
 cavi mus ac etiam confirmavimus ratasque
 et firmas haberi volumus necnon
 potiori ad cautelam de personis pa-
 trisarcharum archiepiscoporum episcoporum
 et abbatum quibuscumque ecclesiis et
 monasteriis quare et quorū asse-
 cuti sunt possessiones et possidet
 de pñt necnon de dignitatibus
 prioratibus personaribus admi-
 nistrationibus officiis canoniciatibus
 et prebendis ac beneficiis quibuscumque
 etiam dispositioni apostolicę specialiter
 vel generali reservatę de iudicio
 vel quomodolibet affectę eorum
 possessionibus quibuscumque de novo
 providemus ac ipsorum omnium fructus
 redditus et pñtus necnon emol-
 lumenta singula in quibuscumque
 et ubique etiam extra diocē in quibus
 ecclesia monasteria prioratus dig-
 itas seu beneficium huiusmodi fuerint

consisten ad eorum possessores spectant
 et pertinet et qd ipsi in parochiis
 Monasteriorum prioratuum digni-
 tatum et beneficiorum prout illorum singulis
 concernit possessionibus pro huiusmodi
 bono pacis et unionis pacifice re-
 maneat et quieti decernimus et
 declaramus gratis et absque soluto-
 rum et minorum servitiorum
 annatarum aut decimarum tam nostre ca-
 mere quam venerabilium fratrum
 nostrorum sancte Romanorum ecclesie cardina-
 lium collegio facienda nomina et
 cognomina valorisq[ue] ipsorum bene-
 ficiorum et dignitatum ac non obpa-
 tias ipsorum possessorum pro expressis
 habentes Constitutionibus et ordi-
 nationibus apostolicis non obstantibus
 quibuscumque Insuper quaslibet obli-
 gationes seu debita de et super an-
 natis seu redditibus et minoribus ser-
 vitiis iuxta tamen nostre consuetu-
 dinem et ipsarum unius nobis et ca-
 mere apostolicę seu collegio vestro.

fratru mox p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 cardinalu[m] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 b[er]is p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 et cathedra[m] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 rioru[m] dignitatu[m] prioratu[m] et
 comitatu[m] b[er]is et officioru[m]
 huiusmodi p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 possessoribus auditis ex simili
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e et donamus p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 h[er]is debitis obligati essent ab omni
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 et p[ro]p[ri]e illis d[omi]ni p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 tentibus aut volentibus demandam[us]
 in forma plena debita et oportuna
 fructus etiam illos quos durante
 huiusmodi p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e dignitatibus b[er]is et offi
 cios p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 et eam[us] ap[ro]p[ri]e debiti essent p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 tunc de d[omi]ni p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 liberali **C**amerario thesaurario
 clerico eam[us] collectoribus

Subcollectoribus m^o quibuslibet
 m^o habentes sub exco^olationis sen
 tencie et alijs censuris exco^olationis
 atq^{ue} penis quas remissionem et in
 g^ohibito m^o huiusmodi contin
 entes m^o m^o volu^o ipso facto
 in fructibus p^omissis exco^olationis pre
 missa dicta durante dimissione
 perceptos ac per nos remissos
 et prefertur a quoque quomodo
 libet exco^o seu exco^o p^osumat
 dictor^{um} rursus possessor^{um} singulis
 adversarijs p^oper prefatis ecc^ois
 monasterijs prioratibus digni
 tatis officijs et beneficijs per
 petuum silentium imponentes
 quaslibet p^omotiones impetra
 tiones concessiones p^ovisiones
 declarationes et li^o ad^o de super
 pro ip^o adversarijs et alijs
 quibuslibet in p^ovidendum ip^o
 possessor^{um} vel derogationem
 huiusmodi per nos confirmator^{um}
 quomodolibet etiam p^o motu
 proprio ex certa scientia aut

120
 iuramento ordinibus et voto etia
 transmarino et rebus alijs quibus
 cumq; iuramentis absoluciones a quibus
 bustimq; excommunicationis anathema
 tizationis et alijs censuris exco
 municationis interdictorum tam generalium
 quam specialium translationes ac etia
 illorum fulminationes et appositiones
 iuramentorum etia fidelitatum re
 laxationes rehabilitationes ab omni
 macula irregularitate aut aliam
 habilitate videntur processerit
 restitutiones etiam ad famam et
 honorem gratiarum indulgentiarum indul
 gentiarum ac privilegiorum et quas
 alijs alias concessiones ac omnia
 et singula tam generalia quam specialia
 concernent sive in foro conscrip
 tione aut contractibus in personis aut
 locis que tempore concessorum et
 aliorum promissorum obediunt prefato
 venerabili ac carissimo patri nostro
 Amdeo Cardinali Episcopo legato et
 vicario supradicto tunc felici
 quidem nominato aut congregatis

antedictis seu cuius alteri tam
 per ipsum tunc Baptem concilium
 et immediat in sua obedientia felice
 v. notatim quia illos qui in Ba
 ptism et Lausam civitatibus sub
 nomine generalis Concilii congre
 gat remanserunt aut alii seu
 alios sua aut alterius corpore ante
 etiam de laud legatos delegatos pue
 alios quoslibet ab eis vel corpore
 potatem habentes committimus vel
 omnes qualiterque facta gesta
 concessa data multa disposita
 et ordinata etiam si maiora et
 graviora aut alius cuiuslibet
 nature a premissis existant et
 speciale requirentia expressione
 que volumus et decernimus pro ex
 pressis specificis haberi cum omnibus
 et singulis inde secutus ac omnia
 et singula per ordinarios in
 dictis locis facta pro bono pacis
 et unione ecclesie motu proprio
 et ex certa scientia et de apostolice
 potatis plenitudine de consilio et

dictorum possessorum et derogano
 mentis premissorum per nos confirma
 torum aut aliorum fieri debet et accep
 tate prout prenommati ad quos
 spectat electio collatio promissio
 putatio seu quicquid alia dispositio
 quecumque alia ad ecclesie dignitates
 beneficia et officia seu alia premissa
 habentem se possessorum recipere et admitti
 re possessorum quum suorum super
 premissis aliquo vixisse molestas
 seu inquietas quomodolibet pre
 sumat aut presumat sed ea omnia
 et singula inviolabiliter et sine
 contradictione quancumque quantum
 in eis manuteneant et observent
 dictorum possessorum in sua possessione
 quomodocumque et defendant. Et
 qui etiam quod absit per quicquam
 quancumque etiam auctoritate nostra contra
 premissa seu eorum aliqua aut in
 preiudicium dictorum possessorum seu
 aliorum eorum monitiones facte fuerint
 seu fierent illas et quicquid inde

scuta omnia prout optine habemus
 et habemus volumus pro infatis
Et nichilominus contravenientes
 et rebelles hinc sine patiarit
 archiepiscopi aut episcopi fuerint ab in
 gressu ecclesie apud nos vero per
 sonas singulares excoisatos memoy
 dictos aduersarios et eis auxilium
 dantes ultra excoisatis pena
 beneficiorum et officiorum suorum priuatos
 inhabiles et infames. Capitula
 vero collegia et conuentus a diuina
 suspensio per quemlibet ordinariu
 loci aut alteru in dignitate con
 stitutu prout canonice ecclesie car
 dinalis per quicunq ex huiusmodi
 possessoribus eligendum et requi
 rendum. per **E**xcoisatos dandos
 super huiusmodi nostra voluntate
 in Romanam curiam prout extra eam
 declarari et denudari volumus
 et mandamus. Super quibz abus
 et singulis ipse et eorum cuiuslibet
 auctor apud plenariam datus

plenitudine potatis et de venera
 bilibus fratribus imperii sancte roman
 ecclesie cardinalium consilio et apper
 tam per deum meum predecessorem
 qui nos sunt alium quodlibet illius
 vel mea auctoritate sunt alia quodlibet
 factas datas concessas et habitas
 etiam si in domo eorum ipsius aut alium
 eorum quod in re vel ad rem quodlibet
 foret in rem diffinitas et alias
 etiam que in rem transierunt indi
 cata super iudiciis et alijs pmissis
 in romanam aut vel alias ubique
 contra dictos possessores promulgatas
 sententias et quodlibet indeposita pre
 dictis metu et pueritia ac plenu
 dine pro bono pacis et unionis
 predictarum cassamus irritamus et
 annullamus ac cassa irrita infecta
 nulla et inania ac vniuersimoda
 declaramus et denudamus. **Quod** de
 ro ex sententijs que pro dictis pos
 sessoribus super pmissis ac
 etiam quodlibet sententias alias et

surrogationes que pro quibusvis
personis partibus et defendentibus
illarum omnium nominibus et cognomi-
nibus pro expressis habent et que
in rem transierat iudicatum
in Basiliensi seu Lausannensi curia
tibus seu in curia prefate Vere-
rabilis ac carissimae sedis nostrae domini
dei primarii cardinalis et punitur
legatus et vicarius perpetui felices
quod in sua obedientia nominat
vssus in hodierna die prolati ac
surrogationes pro aliorum ex colli-
gantibus nominibus et defendentibus
facte sunt validas et ratas de re-
iudicis necnon quascumque lites et
causas desuper in nostra curia vel
alibi contra ipsos possessores propter
predictas causas dignitatem be-
neficii et officii quomodolibet
pendentes quovis omnino iudicio una
vel die seu plures diffinitive
vel aliter sententiae prolati sunt
statim partibus pro expressis

habentes ad nos adiuvamus et tota
 litera extingui. Et pro maiori
 omni et singulorum penultate ac nobis
 no validitate quibuscumque personis
 tam ecclesiasticis quam secularibus cu
 aliis dignitatis status gradus ordinis
 conditionis vel preeminencie existant
 et ad cardinalatus patriarchali
 archiepiscopali aut alia quacumque prelatu
 rant dignitate nunc quacumque
 tam cathedralium quam collegiarum
 et aliarum ecclesiarum ac monasteriorum
 capitulis collegiis et conventibus ac
 singulis personis raris illis
 vel illis ad que per ad quos dicitur
 ecclesiarum beneficiorum et officiorum relictio
 collatio promissio putatio seu quis
 alia dispositio conditio vel dimissio per
 tinet ac huiusmodi possessorum adversarius
 quibus per nos aut nunc predictas
 pre seu alium quicunque facte seu con
 cessiones et promissiones de huiusmodi
 ecclesiis beneficiis et officiis possessores
 omnibusque aliis quorum interest vel
 interit quomodolibet infuturum

mandamus expresse inhibentes
 videlicet patriarchis archiepiscopis et
Episcopis sub suspensionis ab ingressu
 ecclesie a minoribus vero personis
 singularibus sub excommunicationis mone
 dictorum possessorum aduersariis sub sum
 abus excommunicationis ac privationis
 omnium et singulorum beneficiorum suorum
 que obtinent et inhabilitationis
 ad illa et alia imposter obtinenda
 perpetueque infamie **C**ollegeris vero
 capitulis et conventibus sub suspen
 sione a divinis penis sententiis
 et censuris quas contravenientes
 et rebelles prout premittet ipso
 concernit excommunicant prout excommunicant
 et excommunicant prout excommunicant incurrun
 volumus ipso facto in ipso seu eorum
 alter publice vel occulte infecte
 vel indirecte quovis quocumque colore
 vel ingenio contra declarationes
 concessiones approbationes ran
 ficationes confirmationes et alia
 pre dicta vel eorum aliquod in pre
 iudicium dampnum et gravamen

et concedimus facultatem vestris in pre-
 missis omnibus et singulis cautelis
 et appellacionibus quibuslibet in pre-
 dictis premissis in postea per nos
 ponendis quas tanquam firmas et
 manes cum indefectis et securis
 opimus per optime et optime per
 omne cassamus irritam annullamus
 et pro infortis haberi volumus. Vice
 cancellario et quibuslibet aliis officia-
 libus nris expresse inhibemus
 ne ad cuiuslibet instantiam super
 cause predicta appellacione hinc
 aut alio via simplicis querite seu
 restitutionis in integrum aliquam
 commissionem signare seu rescriptum
 ead extra romanam curiam concedere
 nec audire causas palatii in
 seu ordinarij loci aut quicunque alij
 commissiones sine rescripta hinc
 tempore seu causas de super motas
 et mouendas audire presument
 seu attemptent. Adiciemus quod si
 vello unquam tempore de aliqua con-
 ceptione seu declaratione per nos

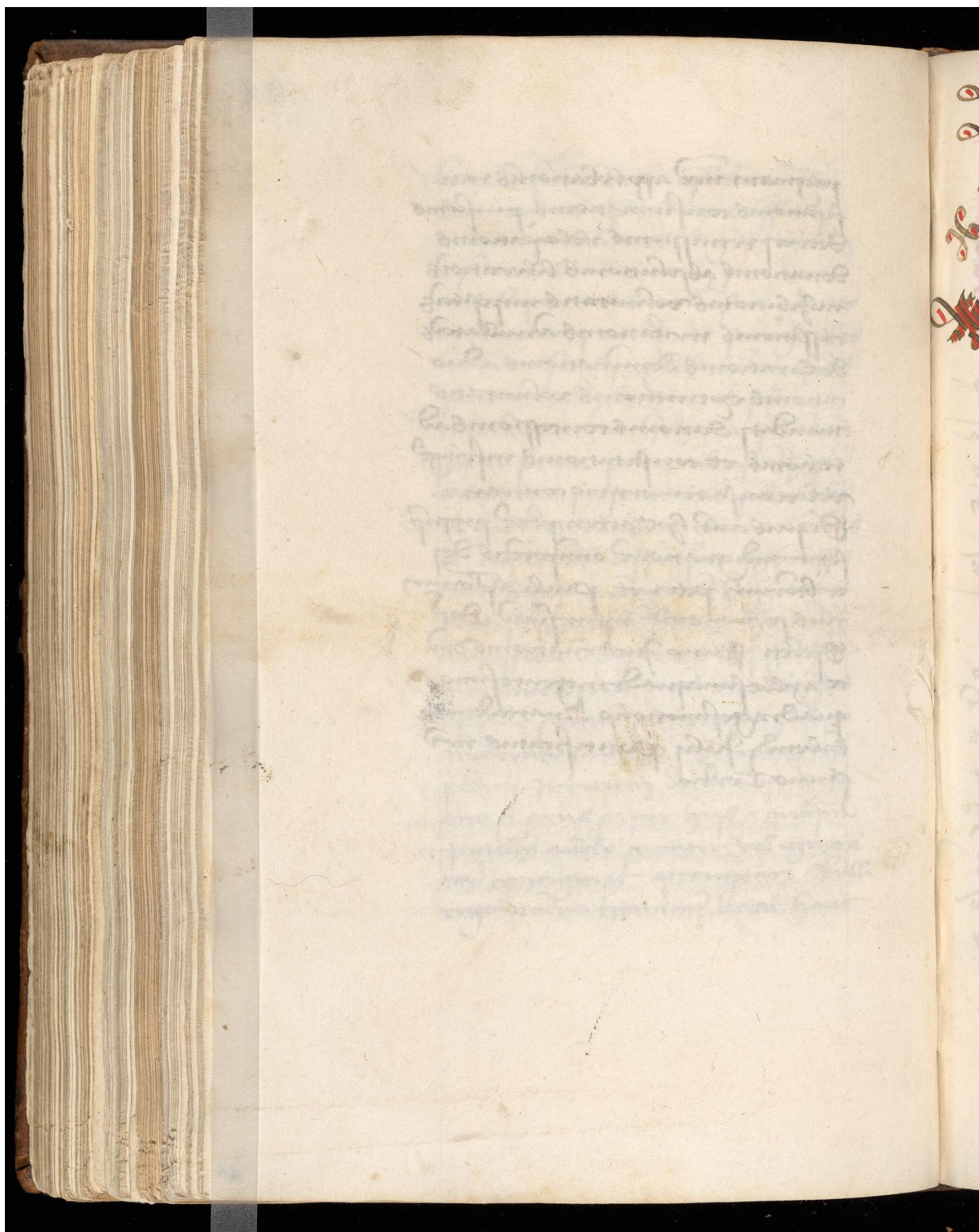
aut mas seu dicti predecessoris
habeat quasvis clausulas tam deno-
gatorias generales vel speciales
sub quacunque verborum forma in se-
cutionibus hinc in illis dicitur non
obstantibus clausulis dicentibus
quod illis non derogetur nisi de eis
specialiter mentione fiat aut quod de
verbo ad verbum et cum toto te-
nore illarum inferri debeat facta
sunt fierenda per quam dictos posses-
sores seu eorum aliquem in huius-
modi priorum beneficiorum pos-
sessione seu alio turbamur depari
molestari seu inquietari aut
contra huiusmodi mas concessio-
nes promissiones et alia per nos
approbata fieri aut contraveniri
posset etiam si motu proprio et ex
certa scientia puer de plenitudine
potestatis et de ipsorum veritate
bibliu fratrum nostrorum cardinalium
consilio et consensu emanarent
seu emanassent tales concessio-
nes et declarationes pro bono

pacis et vniuersalis ecclesie nullatenus
 effectum sortiri sed pro infectis
 remanere prout eorum habere volumus
 Verum si obediens predictorum suorum
 cupit felices et illorum qui in Ba
 siliensi aut Lausanenſi ciuitatibus
 sub nomine concilii generalis tunc
 permanserunt duo vel plures sub
 uno vel pluribus beneficiis ligantur
 possessio non possidentur non afferat
 preiudicium sed cuiuslibet ius suum
 illorum consuetum semperque saluum
 etiam vniuersis maneat ius quod
 antehinc dimissione sibi questum
 erat. Et si aliqui fuerint ecclesie
 vel beneficia quorum per quorum caput
 in vna obediens et membra malitiam
 existat membra reducantur ad caput
 saluo tamen quod membra obtinens in
 illius remaneat possessione si ius
 ei competeat ante huiusmodi dimi
 sionem. Ceterum quia difficile foret
 preterea iras ad singula in quibus
 eis fides forsitan facienda fuerit

loca deferre dicta apostolica auctoritate
 determinamus. quod illarum transumptio
 manu publica et sigillo alicuius
 episcopi aut illius vicarii sive Curie
 aut superioris ecclesie signato
 et munito perinde ac originales
 hoc huiusmodi exhiberetur fidei
 plenaria adhibeatur et petatur.
 Et laudantes nichilominus litteras in
 simili forma pro quibuscumque parti-
 cularibus personis eas petentibus
 et habere volentibus illarum nominibus
 et cognominibus specificis expressis
 cum designatione ecclesie dignitatis
 beneficii sive beneficiorum aliarumque
 concessionum superioribus designatarum
 in cancellaria nostra et alibi quibus
 et sive soluta alicuius tunc saluo
 moderato salario. **S**criptor exp-
 pediri prout debemus et in
 ante si secus super hijs a quacumque
 quavis auctoritate preterita vel ignora-
 ta contigerit attemptari. **N**ulli
 ergo omnino hominum liceat hanc

61

paginam in approbationis rati-
 ficationis confirmationis punctionis
 decreti remissionis relaxationis
 donationis absolutoris liberationis
 inhibitionis voluntatis impetratis
 cassationis mutationis annullationis
 declarationis denudationis aduo-
 cationis extinctionis voluntatis
 mandati sanctionis concessione ad-
 rectionis et constitutionis infringere
 vel ei ausu temerario contraire.
 Si quis autem hoc attemptare presu-
 perit indignationem omnipotentis dei
 et beatorum petri et pauli apostolorum
 eius se noverit incursurum. **Dat**
Spolati Anno Incarnationis domini
et millesimo quadringentesimo
quadragesimo nono Quintidie
kalend. Julij Pontificatus nostri
anno Tertio

Copia bulle maledictoris
die iouis sancta publi^{ta}

62

Innominatus epus seruus seruorum
dei ad perpetuam rei memoriam excoi-
muis et anathematizamus ex parte dei
omnipotentis patris et filii et spiritus sancti. Auto-
ritate quoque apostolorum petri et pauli beatorum
Et nostra omnes hereticos. gazaros. pata-
renos. pauperes de lugduno. arnalistas
speronistas. passagerios. viclemistas seu
vscistas. fraticellos de opinione nuncupatos
et quoscunque alios hereticos quocunque nomine
censeantur et omnes fautores. Receptores
et deffensores eorum. Item excoi^{ramus} et
Anathematizamus omnes et singulos
cuiuscunque status gradus conditionis aut
preminencie existant. etiam si ponti-
ficali/regali/reginali aut quamvis ecclias-
tica ut mundana prefulgeant dignitate
qui perfidis hereticis. viclemistis qui in huius
damna viclemistarum. heresi per^{ma}ci^u
permanferunt. Arma. equos. ferrum. plu-
bium. lignamina. sal. oleum. Vinum. Vestes
victualia et alia quocunque ad usum ho-
minum pertinentia aut quamvis alia

62

presidia publice ut occulte subministrant
 ac p se ut subditos afferrri faciunt vel
 pmittunt. Cum quibus dicti videntur
 xpi fideles et catholicos quomolibz impug
 nant ut offendere possunt. Nemo enim omnes
 et singulos. videntur eorum adherere
 et fautores defensores et receptores
 cuiuscumq status nobilitatis excellencie
 aut conditionis existant etiam si pontifi
 cali Regali regnali aut quavis alia ecclia
 stica vel seculari sunt predicti dignitate
 ac consuetudine ut prestantes eisdem in
 premissis quomodocumq et qualitercumq an
 xilium consilium vel fauorem ipsosq oēs
 et singulos declaramus contumaces
 et fautores heresis atq omni beneficio
 dignitate honore ecclesiastico et mundano
 demeriamus fuisse et esse priuatos. Itē
 excoicamus et Anathematizamus omnes
 falsarios bullarum seu litterarum apostolicarum
 et supplicationum grāam vel iusticiā concer
 nentium per summi pontificem ut vicerā
 cellarium seu gerentes vires eorū. aut offi
 cium vicerancellarium sancte romane ecclesie
 de mandato dicti summi pontificis sigillatim
 aut ipsius nomine seu ipsius vicerancellarium

128
 aut regentis officium predictum. signantes
 supplicationes easdem. Item excoicamus
 et **A**nathematizamus omnes et singulos
 conspiratores seu commuratores contra
 personam statum vel auctoritatem romane
 pontificis etiam si pontificali Regali
Regali aut qua alia quamvis ecclesiastica
 vel mundana dignitate prefulgeant
 omnesque complices aut fautores eorum
 necnon consocios commurationum et conspi-
 rationum huiusmodi. et non reuelantes aut eis
 auxilium quomodolibet prestantes consilium
 vel fauorem illisque ex parte omnipotentis
 dei maledictionem declarantes eos omni hono-
 re et dignitate ecclesiastica et mundana
 fuisse et esse priuatos. Item excoicamus
 et anathematizamus omnes violatores
 ecclesiastice libertatis et illos prebentem qui
 contra sanctorum sine sacrorum canonum
 instituta ecclesie et ecclesiasticis personis
 sine licentia speciali. Romane pontificis
 collectas ut alia onera aut quousque gra-
 uamina realia vel personalia imponit
 aut exigunt ut imponi aut exigi fa-
 ciunt ut procurant. Item excoicamus
 et **A**nathematizamus omnes priuatos

et latrunculos maritimos et illos preci-
 pue qui mare nostrum a monte argentario
 usque ad terasimam discurrere et nauiga-
 tes in illo euadere depredari mutilare in-
 ficere et rebus ac bonis suis spoliare ac-
 tus presumpserunt et presumet ac
 omnes receptores eorum et eis auxi-
 lium dantes coram ut fauorem eiusque et
 cultu eorum malediximus ipsoque bona omnia
 consistamus et occupantibus libere concedi-
 mus et donamus. **I**tem excoicamus et
 Anathematizamus omnes illos qui equos
 ferrum arma lignamina et alia prohibita
 deferunt saracenis. **T**urcis et aliis christi-
 nonimis inimicis quibus christianos impugnat
Item excoicamus et Anathematizamus
 impediētes seu inuadētes virtualia seu
 alia ad usum romanę curie necessaria
 adducentes ut ne ^{ad} curiam ipsa adducantur
 vel deferantur. Impediētes seu turbā-
 tes et qui talia faciunt ut defendunt
 cuiuscunque fuerint ordinis ut preminere
 et status. **E**tiam si pontificali Regali
 Regnali ut alia quamvis ecclesiastica vel
 mundana prefulgeant dignitate. **I**tem
 excoicamus et Anathematizamus omnes

129
 43
 illos qui ad sede apostolicam venientes ut vere
 dentes ab eade. Vernd illos qui iurisdictione
 ordinariam vel delegatam aliquam no ha
 bentes in ead curia manentes / temerita
 te ipsa capiunt et spoliunt et detinent
 aut ex proposito deliberato verberare mu
 tilare ut interficere presumunt. **E**t qui
 talia fieri faciunt seu mandant / Item
 excoicamus et anathematizamus omes
 illos qui in terris suis nova pedagra
 imponit ut prohibita exigunt. Item excoi
 camus et anathematizamus omnes illos
 qui p se ut alium seu alias quascunq pso
 nas ecclesiasticas vel seculares ad roma
 nam curiam sup eor causis et negotiis
 Recurrentes illasq in eadem prosequentes
 aut procuratores negotiores gestores aduo
 catos ut promotores iporum. vel etiam
 auditores et iudices et sup dictis causis
 seu negotiis deputatos occasione causa
 rum ut negotiorum hmoi verberant mu
 tilant ut occidunt aut bonis expoliant
 cuiuscunq peminente dignitatis ordi
 nationis aut status fuerint. **E**tiam
 si pontificali regali Regnali aut quavis
 alia prefulgeant dignitate. **I**tem excoicamus

et anathematizamus omnes mutilan-
 tes vulnerantes & interficientes seu
 capientes et detinentes seu depredantes
Pompetas et peregrinos ad urbem causa
 peregrinationis ac deuotionis accedentes
 et in ea morantes ac recedentes ab ipsa
Et huiusmodi dantes auxilium consilium vel fauo-
 rem eorumque bona confiscamus. Item
 excoicamus et anathematizamus oes
 illos qui per se ut alium seu alios direc-
 te ut indirecte sub quocumque titulo ut
 colore occupant detinent ut hostili
 discutiunt ut iniungunt aut occu-
 pare detinere discutiere hostili pre-
 sumunt **A**lman urbem. **R**egna. **S**icilie
Sardinie Insulas **S**ardunie **C**orsice
 terram **C**itrapharum. **S**aturnorum
 beati petri **I**stuscia **D**ucatum. **S**polita-
 nem **M**archie **A**nconitanem. **M**arema-
 barie **P**omadiole **C**ampanie atque mari-
 time prouincias et terras spalis com-
 sionis et **A**rmulphorum **C**uitatesque
 nostras **B**ononiem **F**errariem. **V**eneti-
 nem. **P**erusiensem. **A**nnunem **T**urdetumem
 et alias ciuitates terras et loca vel
 iura ad ipsam ecclesiam spectantia et

et p[er]men ac adherentes fautores et deffe
 sores eor[um] seu in h[uius]m[od]i dantes eisdem auxilium
 concilium ut fauorem. Item exco[n]tra[m]
 omnes et singulos collectores aliosq[ue] offi
 ciales et omnes et singulos cuiuscuq[ue]
 dignitatis aut p[re]eminencie fuerint
 qui scientes habentes detinentes aut
 occultantes. Res p[er]tinentias et bona
 collata pro expeditione contra infideles
 seu cruciata Et ad ipsam cruciatam
 p[er]tinentia illa assignare solvere et
 restituere recusant negligent[er] vel contemp
 nunt aut detinentes et occupantes
 no[n] reuelant ut illis auxilium concilium
 prestant ut fauorem. Item licet plu
 res romani pontifices nostri p[re]decess
 sores diuersis ecclesiis et p[ar]tibus locis
 indulgentias plenarias concesserunt et
 se. Re. Quis papa sedus immediatus
 etiam p[re]decessor noster legitimis ex
 causis et p[re]stis ut melius rei publice
 xpiane co[n]suleretur ac contra thurcos
 feruentius intenderetur eas suspenderit
 Nosq[ue] etiam eisdem de causis suspensione
 ipsam co[n]pauimus et gratam habueri
 mus p[er]tinentias et gratam habemus

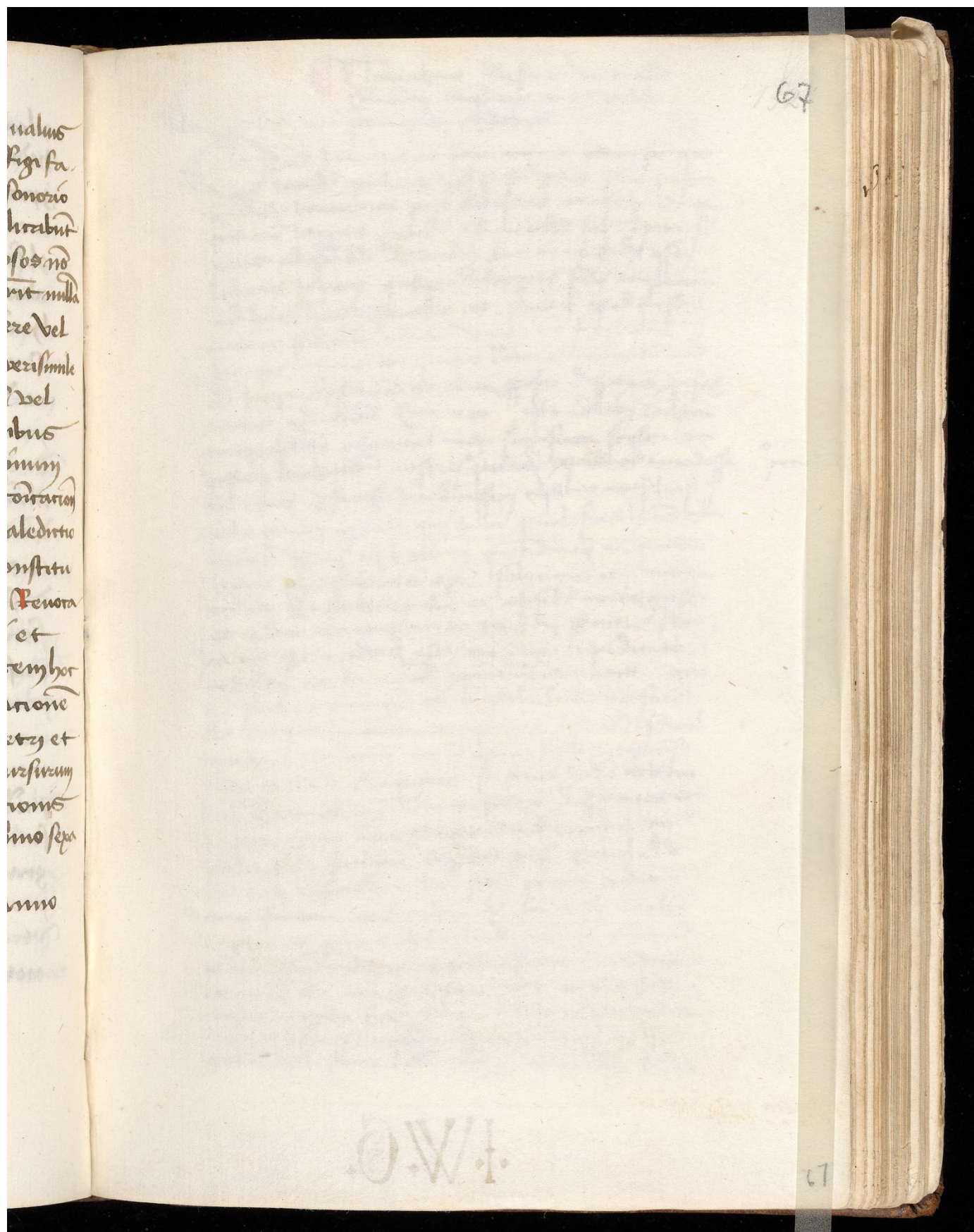
Illamq; ad beneplacitum ap^{te} sedis p^{ro}curare
 determinamus. tamen sicut plurimorum rela
 tione fidedignorum querelante accepimus
 Nonnulli Iniquitatis filii ordinationum
 et mandatorum apostolorum contemtores
 atq; ipsius rei p^{ro}curatoris xpiane non minus
 q^{uam} ipse turbus Inimici In suorum et
 aliorum fidelium animarum grave peri
 culum Indulgentias huius tanq^{uam} non
 suspensas predicare et publicare pre
 sumunt. Nos ad huius eorum rebellionem
 refrenandam Exco^municamus et anathe
 matizamus omnes et singulos huius sit
 suspensas Indulgentias demit^{it} quom
 modo publicantes vel predicantes aut
 illis utentes No obstantibus quibuscunq;
 privilegiis Indulgentiis ac l^{it}ris ap^{osto}licis
 sp^{eci}alibus vel generalibus eis ut eorum aliorum
 seu aliquibus cuiuscunq; ordinis conditionis
 dignitatis et preeminentie sint etiam
 si ut premittitur pontificali Regali Re
 giali seu quavis alia ecclesiastica vel munda
 na prefulgeant dignitate a predicta
 sede sub quavis forma ut tenore concessi
 q^{ui} exco^municari vel anathematizari non
 possint p^{er} l^{it}ras apostolicas non facientes

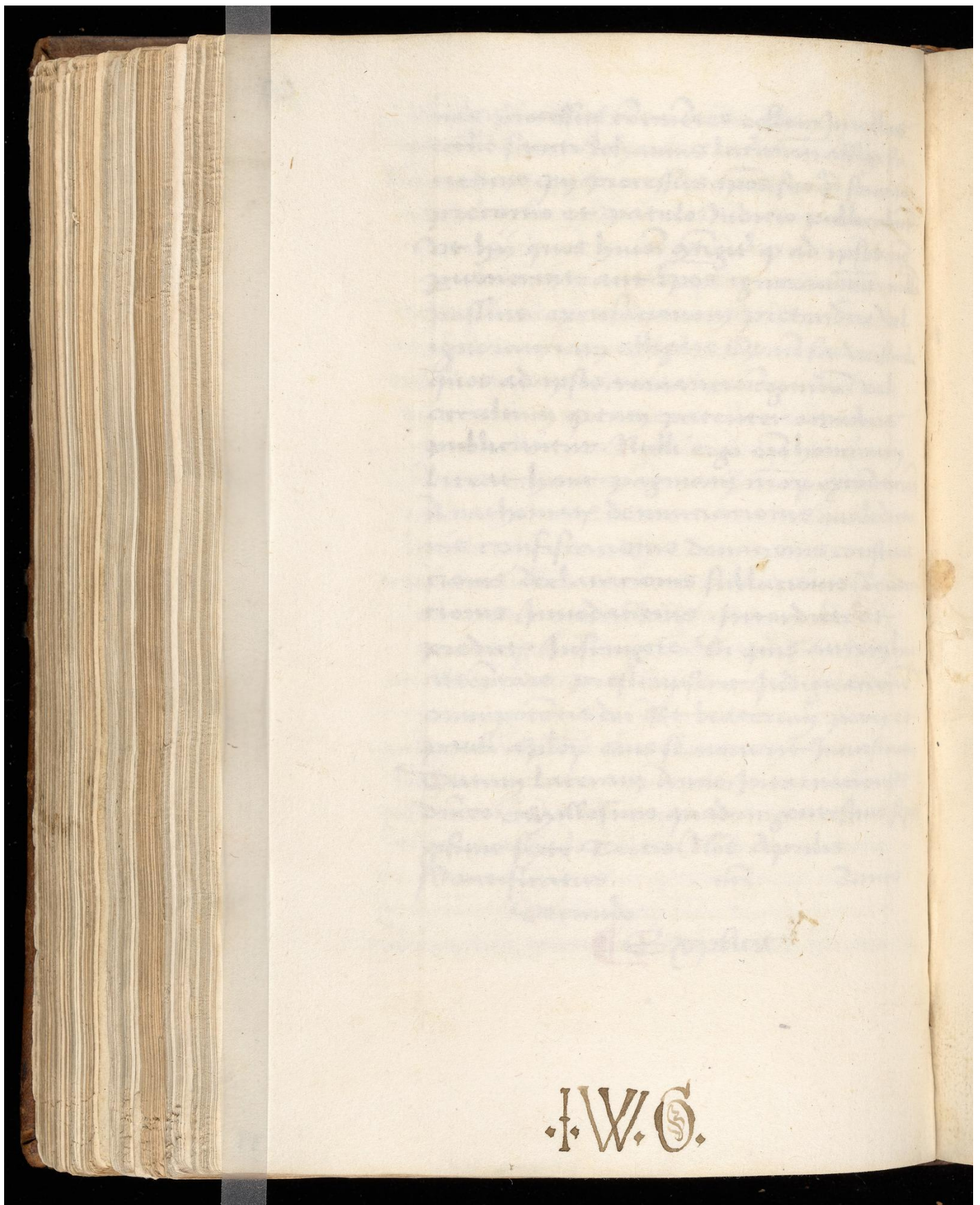
plenam expressam ac de verbo ad verbum de
 indulto huius ac ordinibus locis nominibus
 personis cognominibus ac dignitatibus eorum
 mentionem. **N**ec non consuetudinibus et
 observantibus scriptis et non scriptis et
 aliis contrariis quibuscumque que contra
 huius nostros processus et sententias
Quoniam includantur in eis se iura
 re valeant et tueri. **E**t que quo ad hoc
 processus tollimus et oīo reuocamus
De quibusquidē sententiis nullus per
 alium quā per Romanū pontificem nisi
 dū capat in mortis articulo constitu-
 tus absolui possit. **N**ec etiā tunc nisi
 de stando sancte matris ecclesie mandatis
 satisfactione vel sufficienti cautione
 prestita. **I**llos autē cuiuscumque fuerint
 preeminentie inmodatus etque predica-
 tionis lectionis administrationis sacra-
 mentorum et audiendi confessiones officina
Inducimus predicantes aperte transgres-
 soribus et contemptoribus suspēdit. **N**os
 gramus contra eos spūali et tēpali
 prout expedire cognouerimus processuros
 ut aut huius nri processus ad cōem omni
 noticiā deducantur. **C**artas siue membra

nas processus cotinuetes eisdem in ualuis
 ecclie sancti **I**ohannis latanen affigi fa-
 ciemus qui processus ipsos suo q̄i sonoro
 precomo et patulo iudicio publicabit
 Ut hñ quos huius otiguit q̄ ad ipsos no
 puenerint aut ipsos ignorauerit nulla
 possint excusacionem pretendere vel
 ignoranciam allegare. **Q**uod no sit uersimile
 quos ad ipsos remanere cogitum vel
 occultum q̄ tam patenter omnibus
 publicantur. **N**ulli ergo oio hominum
 liceat hanc paginam nroꝝ excoꝝacionis
 anathematis denunciacionis maledictio-
 nis confiscacionis donacionis constitu-
 cionis declaracionis sublationis Reuoca-
 cionis Immodacionis Interdicti et
 predicti infringere. **E**t quis autem hoc
 acceptare presumpserit indignatione
 omnipotentis dei **E**t beatorum petri et
 pauli aptoꝝ eius se noverit incursurum
Datum Laterani Anno Incarnacionis
 dñice. **M**illesimo quadringentesimo sexa-
 gesimo sexto. **T**ercio **N**os. **A**prilis
 Pontificatus nri Anno
 Secundo
ExPLICIT

67r

Image ID: 32476131

Timothaeus Masaeus Veronensis
Candideq. Vagabundis cunctis ytalice
pennipibus Salute

Quod immortalis sepe numero pectus suum quo
tandem ytalicas res post varia plura post
et des immensas post disceptas euasissis luita
tes no longius pectus admittent sed copari si
necet ad quiete. **E**undem fuit in me studij qdlibet
laboris pignori quidam diuersitatis fidei constantie
ad hanc rem copandam et puatim apud quosdam
publice pducendo cotuli. **S**ed ad fructuantes
poceros luitas et prius labores ammaditae
illi meo de pectus et ab eo pectus de pectus pectus
animus aduocare. **C**um vero iste dicitur Constan
tinopolitana calamitas michi significata fuisset et
hystory barbaris instar. **P**erinde xpianos tenuisse
et cuncta pfectu pfectu pfectu pfectu pfectu
italie pectus pectus qui fuerit pectus pectus
pectus. **N**am ad barbaris quemadmodum in parte
grece quid superioris tpe subinguarat. **N**umme
qteny Constantinopolim est obside conatq est
et ades conatus ut ea tandem potitus sit
ita est pectus pectus est. **N**e regni cupiditate
inductus et in nomine xpianus armatus gre
cie finibus emerge et in ytalice luce versari
de ea sua barbarie comprimare mittat. **S**imul
titudine em hom et p glori bellu atq cose
cure victore Augustus se fines habet arbitra
bit. **E**xtrahitur ad nos pectus pectus et
de pectus pectus pectus. **I**ntellegerit totiq
italie sese facillime imperio posse potui. **A**d
ea rem copandam iam sepe pectus uidetur
cum finitima ex Aquilone ut ferus sibi cotalia
regna et pectus ad luitatibz pace et amicitia
pneat. **C**um undiqz quozqz fabros lignarios educat
et omnia illi luita rostrat iam nauibz fabri
candis occupata sunt. **C**um est minora quid antea
fecerit bellu tormeta coponat. **V**nde meo dno
grece bello finito bellu alterz fortatibz italys

68

91

penitenda

68

mimentari uidetur. **T**rahent enim tu florentissime
 italice res et uictus consuetudo nulli expandenda tu
 eorum quos falsa tunc suos maiores appellat amor
 et gloria qui Romanam urbem edificauerunt, et
 has oras moluere, et quorum cineres in hunc sunt
 conspulti. **H**ec ad ista se habeant mecum deserviant. **E**t
 postea quod comode predicatione mea id facere non possit
 uos nos intuentibus hortari, quo tandem christiano
 sanguine debacchari, et hec nostra tempora satis superque
 a nobis superiorum tempestate turbata et suis turbu-
 lenta reddere deserviant. **N**am et si adhuc uerum aulibus
 suas preces honeste uarie donatque se sternitque persuadere
 non odio, non regni cupiditate, **S**ed illata in
 iuria iuste in reliquis arma accepisse ut ti-
 muisset, ne nouis rebus studentes incaput uerum
 aliquid molirent. **H**oc in tempore defensionis
 locus nobis nullus relictus est, cum impediti
 et tantorum prelo et iniurias remitte et omni
 suspicioni se absque interueniente semota ad offi-
 cium secundum in hostem, omni cura et operam pro
 christiana dignitate tuenda conuertere quod maturi-
 me per uera uerba deberetis. **P**lurima sunt
 sane que ad hunc rem agendum uos uidetur
 impelle. **I**n primis tanta. **A**c tam clarissima
 ciuitatis calamitas, que sine lacrimis a christianis
 audiri non debet. **P**roculdolor quo pacto se
 habent tot et tam simplici mris ornata mona-
 steria, et ad dei uerum cultum rebus perueniunt de-
 ditissimos inducunt. **U**bi tot monachi, **U**bi
 tot sacrate deo uirgines, **U**bi tanta sanctitas
 ymago, **U**bi tot templum, **A**ura et elegantia per-
 insignita. **D**repta sunt omnia, corrupta uir-
 gines, **T**horis, inuicem uolatas, a feris et barbaris
 hominibus, in uincula carceris, trundati, extorres
 facti. **Q**uidam enim semper appetens glorie pre-
 tereas nationes et laudis auda fuisse, hanc
 ne uindicta reliquos ceteris gentibus exequenda
 student. **S**tudent oro que ad perfectionem peruenit
 copare et magnis principibus in hostem totidem

Ut tandem omni per ora nolites et immortalem
 gloria consequaris. **N**e patiare christiana libertate
 qua nos christi in cruce donavit. Subditos fides
 et imperio barbarorum nationum. **L**egimus Roma
 nos quibusdam mercatoribus ac foris plerumque ob
 scuri generis hominibus inuiose tractatis. Sepe inus
 uaria bella gessisse. **L**egimus chorinthios quondam
 grecie lumen eorum. **E**xtincta imperio quod ipso
 legum superbius appellari fuisset. **L**egimus eos
 nulla iniuria lacessitos propter socios in cuius ple
 risque partibus atque principibus bella commisisse. **V**os
Italie principes hunc barbarum in ultimum esse patiemus
 qui etiam tantam civitatem depopulatus est qui christiana
 nos vinculis et verberibus atque omni supplicio ex
 cruciatos necavit. qui non etati non sexui non
 dignitati peperit. **D**elenda sane est hec mado
 et mature quidem a fronte christiano astringenda
 que si insederit atque inueteraverit magnos spes
 magna est hosti studium allatura. **T**um insolenter
 gloriante coercere et deterere non poterit
 cum forte voluerit. eo magis enim cupidus rerum
 novarum cupidus imperii magni animi sit. inique
 apud gentes ductoritat. **C**esare in principum uoluntate
 imitanda fronte. **I**s enim cum huiusmodi ad fidem
 ripam tuncenset et in ea principum magna eorum
 multitudine prope. **I**ntellexisset. **E**dubitans ne
 illi essent nocumeto atque inde forte exirent in
 italicam qua magnis potuit numeribus abbreve profici
 scens in galliam ultraque extendit. **D**ilectisque
 militibus collato Marte decriter in eos impetum
 fecit. **N**ec prius desinit quam omnes qui interfecerat
 quorum summa fuerat cum domo exierant ad milia
 et librum parvi non uos ex Italia proficiat. **M**atu
 rate in hunc barbarum contendite. **I**llud appugnat
 Nec victores uos arbitremini. in prius illius
 regnum occupaverit et ipsum in eas subditas
 christianorum et imperio reddiderit. **M**onuit et
 uos tot mulierum atque uirorum miseranda caduca
 qui a fide nostra deffere. **N**am et si nemine
 ad ea res celebrandas cruciatibus agat. **V**ariis
 in molestis et prorsionibus delugenda seruitute

caritati Et reze transsumendo specie decepti huius
 illicet heretici huius defigunt oculos et in spumantem
 redemptoris celeste bnficium parit ut nihil existimantes
 Tot igitur animi saluti consulenda est xpiani principes
 et inchois signas quia verbum calamitatibus vest
 accuratus diligenter animosus. Illarum eni pactura
 temporalis est. harum sempiterna. Illarum perit digne
 tu et duri. harum vero xpi sanguis est. Illarum
 opq huiusmodi. harum aut diuina que pfecto animo
 vobis existeret atq iustissime debent. No eni
 a qd de se pecuniaria dnt de gratia aut de sanguine
 solis. Vez de de diuina preciosissima creatura
 cuius salu fuit vobis xpi laboribus et exemplis et
 tandem de deissima morte copata. Vtina remissio
 pauli. Apto quo vobis ad hunc rem strenue cofin
 dandam esset quantumto. Adducere eni ante oculos
 vestros vigilas labores. predicationes. Scelerata nau
 fragia et reliqua que p gentili pto et maxie pro
 grece salute constanter aspernatq est. Nil sibi quicq
 diutius arbitratq quia si nris aliorum ad
 veritate a morte ad vitam educeret. Vestru erit
 in pncipio toto vt di. in ambe pccato. Ne tot
 labores casi et periti sint. Scandere fortunis vris
 et armis quos moribus et lingua equesunt. Videte
 ne ut illi ceterisq aplis quidperrimus et ad pnam
 summa felicitate fuit. tanta vobis xpiani nris
 gloria relinque. sic vobis tueri psumo et ad magis
 pncipio sit. qd accepist tueri et consona. nra
 velle. Ponderis est pme pace vna dixeruntq ne
 minus. Quobis esse qui in terra sancta oculos tato
 tpe coleret. et vbi deceptis nris amplexia
 pertractata sunt. Ibi ammississimos xpiani nris
 magna cu omni vestra nota psumo. dimittere.
 Nolite macule hinc tam quicquidate. macula sup
 adde. que eo tueri pccat. quo recens e. quo res
 pforibus agit. quo in maius totius xpianitatis pi
 culu iniecta sit. Nulle difficultates. nullo pculum
 communis salutis. cu recusand e. In arie pme pstat

interfecta q̄ veterē xpianorū gloria libertateq̄
 quam a maioribz nāpistis nō recuperare. **H**ic
 poetas multos / sac̄ oratores / noui sc̄ et eleg
 tissimos viros iam decemisse suis scriptis dedecore
 vix affice sēp̄itino si rem hanc negligētibz cō
 uicia vix prosperitati sūmīs laudibz cōmendare
 si tantaz salute auri si xpianā rōy publicā afflic
 tam oppressam ac magna exptē labe fustatē pene
 extinctam miseris tēporibz et barbaris moribz / In
 veterē dignitate et libertate vendicāte statuerit
Hoc sacratissimū Imperator Constantinus petuit aurobz
 cuiq̄ uox amissa nupmē ciuitas q̄ prius bizantiū
 vocabat Constantinopolis appellata est / qd̄ eā dupli
 cat qd̄ ornauit qd̄ inuicēat / hoc magnū basilic
 hoc Eusebium hoc hylarum / hoc gregoriū Nazanzem
 hoc grecē doctores reliquos quoz libri tū dilacerati
 tū igne consumpti sunt / iugēt homerū cū reliq̄
 grecorū turba poetarū / Musc̄ Eniac et Ciliac sū
 uidere pariter et affice **C**lamat plutarchū cū ceteris
 eloq̄tissimis grecē uirīs Ingemiscit drisoles et dū
 literarūq̄ ordo uoces emittit In celū cū uideant
 sua opa ea in ciuitate deleta **S**uspirat et lacrimat
 ytalica cū se literarūq̄ grecorū fonte / ex quo plurima
 quidem haurire solebat priuata intueat **O** deq̄
 bone quibz tot excellentissimorū hominū miria et
 literarūq̄ hanc tēm tanta ne factura multa ee
 pariet **I**lle sane xpianū nō est existimatus
 qui in tante cladiis uisione arma nō capet **T**e
Igit̄ appello te nūq̄ in p̄mis appello Alfonso **S**acra
 tissime **A**ragonē Rex **A**d te p̄mū sermo cōuer
 tendū est **C**um et dignitate et imperij latitudine
 reliquos ytalie p̄cipēs antecellas / qd̄ et te et
 ceteros nō eo ordine quo dignitas exposcit **V**ex
 ut michi in buccam uenerit in mediu adducere
 sit aning **F**erēs ne huc barbarū furēte audacia
 ad scelq̄ adhelante xpianitatē peste nepharie mole
 toy irake feru et flama imitante **T**ūc p̄ces
 erunt / **N**icolau summi excludit pontifice / Cuiq̄
 id cō adte legatū accedit **C**ardinalis firmāq̄ vir
 p̄cedūq̄ **D**eluti ad reliquos ytalie p̄cipēs **D**o
 minūq̄ s̄c̄ angeli In om̄i hūc laudis excellentissimū

ut compositis in ytalica rebus quoniam fortunas ipsas et
 copias valeat barbarus hostis agnoscat. Sed mihi cogi-
 tet. nisi cedet nisi incendia nisi capmas. **S** te
 bini o plectra ratione tue laudem. si hac re te
 iton exhibens qualem pontifex et christianitas vniuersa
 concupiscat hoc enim pacto tanta tua uirtus est glorie
 coferentia. quoniam superiori tempore nunquam sibi comparauit
Pulchrum quidem uidetur enim inter illustres uirgos
 parere posse cernosus. No duri no dragei no
 ceterarum rerum indigere equitatu peditatuque multo
 imperare. **S**ed illud regum dixerim no cupiditati
 quidem ulli ferre cōtempnere omnes libidines. ubi que-
 tem dare. et christi gloria a quo regia dignitas emanat
 magis quam prius salute curare habere. **O**bscurefcent po-
 stea cum legent fines imperii tui longe lateque diffusus
 punitas nunc pugnas innumera abste plectra
 uictorias innumera rerum monumenta abste plectra
 gestas. **S**ed cum legent te no tua tui sed quod sunt
 christi curasse et ita curasse ut ea mitem te totum
 effuderis tui sumis. In celis laudibus tui nomen
 effluunt extollent. In poribus enim illis fortuna
 plurimum potuisse iudicari sunt. In hoc uero co-
 silium et animi rectitudine ut quis equitas leges
 libertas pudor pudicitia stante ipso christiano mane-
 rent. **N**emo erit qui no pbet qui no laudet qui
 no te vniuersam italiam nationes et omnes christianas
 secuisse et magna letitia afferisse dicat et senti-
 at. **H**anc obrem uigebis memora seculorum omni-
 um tuum nomen posteritas alet. et semp ipse tuietur
 eternitas. **S**ecundas igitur huiusmodi laudatoribus qui
 multa post secula tanta de te sunt locuturi. **N**e
 existimes hanc uitam esse dicenda. quoniam in patria
 uita illa sine uita est ubi nulla dominat immortas
 nulla nocebit aduersitas. **E**am tibi gloriosa copia
 bis si hac neglecta negliges aut si uoles. **E**t te
 iam grandem cogitabis. **I**lli infernices illi te oste-
 tabis quod quod maxime facies. si huc in hostem omnem
 tua cura et opus conuertas. **P**ludibus ubi hac adre-
 tua maiestate ardeat in in uotu est que omni
 quod adhortatur ingenium quod suapte ad queque plectra
 facinorosa subeunda plurimum incitat. in eis pabe

tuis opibus et tuo Imperio impendens prius prius
 daretur. Hec ita testis hactenus cu ad cohortandos
 reliquos principes mea festinet epistola
Venio ad te Serenissime Victorum dux et ad meliorem
 illu clarissimam senatu que et si michi persuadem
 sua sponte variis rationibus ad hoc egregium facinus
 agredientium incitatu satis et inflammati adhortari
 tamen non cessabo. Nam seu plurimum sepe secundo
 dugetur remis cuiusq. amque et sic acer et ad
 palme p se cursurq. honores si tu hortaris fortius
 ibit equis sic si uos ardentis et exortos ad xpiana
 libertate tuendam dugeturq. cohortabor non dubito
 p facilitate uia eximiam virtute magis ac magis
 hunc rei opam daturus. Nemo e qui non intelligat
 bn omnia successura modo huc tanto negotio huncq.
 subire voluerit omnia ppe casura si neglexerit. Mo
 tumultu sedent. Neque nono dubitat uos fortunis
 copisq. uis atq. virtute. Nemo e grecia hostem
 punia adusq. allig. vltima. Vixit eis ex ea fortissime
 ad iudos usq. p fugituros. Si em ta longe litesq. tra
 et mari vestro ptraxistis imperio. Si illud longissio
 tpe p uia et maiora vestroq. singlari incredibilis
 sapientia pcepit. Si italie arma rei militaris
 magisq. atq. Regine ulla ex parte labefactore illud
 minime potuerit. quid sperandum est cu xpi causam su
 pperitis. cu fines uos querit. cu signis collatis
 inbarbaros. reuerit. Videor audire voces illas. Vi
 dete hostium. Dedinationes. casus. Vulnera. Mortes
 impedimentorum direptiones. harum evangelista tue
 subq. et port. infet. insulphu. pspicio xpianorum gau
 dia. Conuq. laudes. immortales. cu opa vna facta
 fuerit ut. viri xpiani. excede et miseria. coniges
 et liberi. atq. virgines. exacerbisima vexatione
 Tempia atq. delubra. ex fida et barbara cotagione
 Italia tota exbello et uastatione. sit excepta. Plura
 ad hunc rem maturandam sunt. nobis matamito
 Bona tunc uroz amissa. quoz p vestra sapia
 ratio habenda est. Diligenter. Nam multi cum
 plebei tunc patricij honestissimi cives et excellentissimi
 uiri suas fortunas et rationes illa in ciuitate Consta
 tinopolitana et finitima loca cotulerant. Multi p
 terea illis quibus. Nequaquam. quos iuxta tartaros
 uia pulatione tenent. quibz absentibz et p exclusis

et nullam pari omni consensu ad extendendam usque
 commendanda. **N**olite enim inquit **A**plos iugiter dicere
 cum infidelibus que omni principio iusticie cum iniquitate
 Aut que sanctas lumen ad tenebras. Que autem conveni-
 tio christi ad belial? Aut que pars fidelis cum infideli?
 Venit ut preter similitudinem coniungat liberos omni in se
 virtute redigat. Venit ut iudici ipse non fecerit ac-
 grea damna. Debeat. Venit ut in cunctis defla-
 grate christianitas barbaras collocet nationes et
 nos cum eo benivolentia colligabimur. **V**erecundum
 verecundum. Ne tamen in se et tot suspendentibus
 periculis iniquum aliquid maturum atque hostili statuere
 videamus quia res ipsa expostulare videatur. **N**olite
 periculis perire. **N**olite laboribus abstinere. Ne pati
 tandem graviter cogamur huiusmodi atque consilio
 uos nunquam clarescenti videri poterit.
Celebre est. **U**niverso orbe uos amplissime vestre
 digne reddere multa nobilitas exquisitissima
 toga. Inextimabilis gemarum varietas. Preciosa suppellex
 incedibilis narium nubes. Varius eorum apparatus. Incom-
 bilis navalium victoriarum gloria ad remotissimos po-
 pulos quia negotiationis accessus. Equitatus. Peditatusque
 copiosissimus. In res divinas populi ardor. **O**mnatissima
 templa atque delubra ampla et passim religiosa re-
 fecta. Monasteria. Mura ite senatus uero gravitas. Mura
 integritas. Mura iustitia et reliqua externa bona. Reliqua
 virtutes que nedixeri duxeri sed pene possunt explicari.
Vest ex his re tanta laudem unquam fuisse assecuti
 quam hac. In re estis adepti. **E**rat enim agere deprimant
 omni fortis. De templis de muris castellis verbis de
 libertate vobis. De salute italie de universa christiana
 tractare celeriter. Diligenter fortiter. Habetis viros
 et multitudinem peritissimos atque fortissimos et ut vera
 taceo in re navalium exercitissimos habetis. **J**acobum
 piccinum magnanimum quidem virum qui et si non multe
 sit etas eius tamen virtus est. ut alio magis merito
 sit comparandus cum admodum adolescenti. **A**. po. v. etiam
 legimus exercitum. eundem cum iniqua ad cunctas
 cum theotoni bellum administrasse sed ita administrasse
 ut res optime suo fuerit gestu ductu. **N**empe tunc

est ut tanta ut in re militum nihil tu audiam sit
 tamque periculosum quod non ex fortitudine salvari et quibus
 regi possit. **Q**ui sola in Italia ut rem loquar / congedi
 volueris magnifice Jacobe pater tu Nicolai summi quod
 impatens res gloriosissime gestas potens imitator / superare
 nunquam / equare difficillime / cum plures fuerint quam ceteri
 legimus. **S**ed vero ad externas nationes te confere
 volueris / lustrare totos et Maria / et ut solita virtute
 tua / hoc pacto superior patre et clarior crasse potens
 cum ad illas nunquam se contulerit / quod si feceris tanta
 tibi gloria omnes persurgere vident / quoniam pauci nunquam
 fuerint affecti. **D**um igitur flares / da tempus
 id est / digne / ut laquei virtuti magis sis omnimodo
 quam ipsa tibi / quo et summi tui te valeat hinc illustrare
 et addere tibi patre possit ad celum. **E**cce habes uirum
 excellentissimum Venetum / que non dubito non decerneris
 per tanta conspecta gloria in blamas et orbis partes
 profecturus et ea que statueris exequitur / ingenio
 celeritate fortitudine et mira in laude constantie
 habet. **A**nt Caroli Gonzaga fortissimum quidem uirum
 cuius est tanta ductoribus quam suo ingenio coarctant
 virtutibus auxit. **A**ntone perpetua conservant ut illud
 christiani populi expectationi non solum respondere sed et
 superare possit confidamus. **S**ic enim iuxta sic se atque
 res divinis in bellis rebus exerceat / ut summi imperator
 officium mereri potius quam desiderare quousque exierit. **I**llud
 idcirco meo ore in principibus hanc ad rem non co
 hortabor / cum ut autem iure et iure non veni. **N**ihil
 enim toto sue vite tempore magis unquam percipuit quam
 fidem nostram sua virtute defendere. **R**eliquum est
 sperare ut currentibus fessum calcare adiaceat non videri
Tantum nunc michi loquendum est fecisse fortia
 imperatoris deus et iudex. **M**edysaloni dux cuius
 cum remissor letor plurimum et vixisse christianitatem
 cogitator. **C**um tuis sis gloriis calamitas ista videtur
 expostulare. **T**u enim ille es qui tanta re militaris
 faciem et quousque / qui ita diuine facilitate humanitate
 pectus et victoriarum gloria ut nemo sit tibi modo
 comparandus. **T**u enim adhuc tenera etate fortis pri

tuo summo Imperatore per adhesisti per illi precepta
 amplexatus es. Ita eo defuncto ad illi militanda
 vestigia, non alienis documentis, sed tuo ingenio, non
 stipendi tui, sed triumphis et consulis, et ne scia
 quas te hanc per te facientior vniuersi fuerit, aut esse
 debuerit. Solique sepe nunc Luquillu respiciat
 sectorum. Cuius Marcellu, Maximu, Sipiione et
 ceteros magnos Imperatores nicos ante oculos adducit
 Et eorum in rebus agendis ingenia acutius inspicere
 et ponderare, pace eorum dixerim, non uideretur claud
 nec ipso Imperatoribus ulla parte coparandi. Cum hec rei
 militaris scientia limatior solito sit. Et in nouis excogi
 tandis exponendisq; ad bellanda insistant, nostri
 prius excellat. Nec hoc tui meo iudicio sit, cuius
 gladius cuius anima sunt. Deo, quibus atq; ieiunia et
 reliqua reliquiesque uice nominata sed eorum qui huius sciam
 appone callent. Cum uerum omni iudicio aut huius uice
 tempestas Imperatoribus sit. Illustrior consentaneum e
 te et superiores illos antecelle, et nullum re se in
 uisum militum posita que te lateat. Auctas est tua mien
 est, ut nostra cuius Imperatoris nome toto orbe tenet
 dant sit atq; celebris. Cum omnia predicat et exultat
 pinnis timent, Absentes admittant. Et de eis quida
 cupiditate sepius sollicitat. Quanta aut sit ut i
 hoc maxime cognoscit q; parue tuorum copie, veluti de
 alexandri militibus legit, te pite magna hostium manu
 multis curant, te absente multis sine equitatu sine
 pediatu q; cyclops amulso oculo dubit incedit. Adde
 qd te salu tanta e illa instructe et copiose hostium acies
 qua formidant, ut pho abstinere, et uallu et fossa
 egredi sepe nunc ptinerebant, veluti de volsas legit
 q; fu. tam illo Imperatore delecto. Te solo eorum non
 nunquam ad illos in exierunt. Auspente ac clamitantes
 per ibi conuerso timore territi coeferunt et i castra
 redierunt. Ut magni Insequentium agme habere
 uiderant. Nulla pterea ipso in opib; et circvallatq;
 est qui tuo non terreat aduentu, qui non in spem
 incipiat, qui non cofidat sese breui tpe hostem
 expugnaturu. Plura insup bella gessisti, ubi non tam
 animis q; tui uotis terrore victor euasisti. Adde in

pñiarz dñcti fualitate tua) que quidem laudibz
 ni celu est effreda. Na ita fualis est ad ee addit
 primatoz qñ de illat cotumelijs de sublat bonis
 de accepit quicqz libe qñmonie ut iustis par
 no princeps es iudicaz. Quid dca de humani
 tate. Tanta e nempe ut omne qui te uiderint
 aliant deiciant et tibi ppetuo deditissimos faciat
Plutarchi es egregie sententia amplexaty qui
 maxm impatois offitio dixit 7 obediencia sibi mi
 liti cu benivolentia copare. Que duo aucte qua
 de te iam dixim et humanitate es qñentz. Agesi
 lamz laudant denaphon q bellator fuit acerrimz
 sed uictoria potit humanissimz. Tu vero es sic rebello
 comite tunc humanitate de hostes ipi plectmz pñct
 celis ad te de asalandu et amplectedu occurrant
Adducere hoc ni loco miradam tuaz uictoriaz glo
 ria 7 ni carz dge appulus atq pñct pñctis ni
 ethuria verona placencia Carinagiu. Mediolani
 ni pñct plunier ni tota liguria et omis donqñ
 lia locupletissimz testes essent qui pala testant
 omis uictoz impatoz sacratissimoz Regu et clarissimoz
 extoraz nationu et numerosissimoz fortimz po
 puloz res gestas nullo pacto cu tuis esse confere
 das. Vnu dixerit te nuqua quasi cu aliquo hostia
 coegessit que no uiceris. Nulla urbem obsidisse qua
 no expugnaueris. Nulla pñctia adisse qua no cul
 caueris. tantu potuit labor qñ negotio. In rebz acutis
 fortitudo. In deliberandis prouidentia. In exhortandis
 grauitas et copia atq uoluntaria i consiliis ole
 ritas et relique uirtutes tue que tot ac tante sut
 ut ne du exornad sed enarrad aux possint. Cu igit
 princeps illustrasse tantu rei militaris scia excellas
 tanta dñcti fualitate humanitate et rez gestaz glori
 fulgeas ut no uo exz homi qui uic sut sed et
 antiquitat memoria superes. Inre oti omz sunt
 cretli te omes e celo demissu existimant cuius
Ducimus qñs xpianz diffidens rebz suis et qñ despe
 rans cofmet afflictz exigit ac pñcti reuert
Credimz deu nre vno tot tantazq uirtutes collocasse
 ut hoc nro miserrimo tpe de te publica xpiana
 te interueniente bu sperare possimus //

139
Age igitur inunctissime puerum ad laudem tuam cu-
 mula hoc est uelis adungere ut ne dum apud barbaras
 nationes fama tantum de te est tua sit prae ceteris cele-
 beremq; hoc est pompae hoc Cesaris hoc Alexandri
 et summi alij imperatores fuerint. Unde cum gentium
 laus sit illustrata Nec ulla unquam etas de illorum laudi-
 bus contemset hos tibi pone hos quoniam ad hanc
 re attinet iustitiae Non te Anna non filij non
 principatus auocet Non te auferat aliorum consilia
 tunc tibi consulas quia charre nemo potest tibi sapienter
 suadere te ipso Nulla denique res te uictum contineat
 Quod si feceris non solum inaudibile gloria apud homines
 sed ceteris ex rebus uerget et felicitate sempiterna et
 tibi uendicaturus Cogita te quam etate ~~parata~~ puerum
 tibi iam non multum uere superesse Velis igitur antequam
 subeant morbi multaq; senectus hunc tibi tempus huius
 hac salute copulare quod si non feceris dubito Ne res
 abste superiorum tempore sepe dedecori tibi magis quam honori
 future sint Cum eas te non uictus graui sed ut cupiditate
 ad praedam ut libidine ad voluptatem ut solo ad honorem
 ambitum factitasse sint postea iudicaturi Compositus
 igitur aequi tuis inter barbararum matrem et merito ad
 animae salutem capiendam tibi opportunum tempus oblatus
 Memento esse me exhortantem sperueris tempus affu-
 turum quo te non exaudisse penitebit Satis tunc locum
 tuum sum ad alios mea conuertet oratio

Tu id agas gentia potentissima que semper exelle-
 tissimam rem emula fuisse Negliges ne re hanc
 ad quam uigilanda tota feruere uidet Italia profecto
 michi persuaderet Et si nullum ex Constantinopolitana
 calamitate detrimendum nullum incommodum passa fuisset
 te non potuisse contineri quin solita uirtute tua in bl-
 asphemia tanta christianorum clade in genti classe fuisset
 egressa maxime cum petro fregisset et tamquam duce
 sub ornata qui tanta hostium rabie per magnitudinem
 animi per singularem uirtutem per incredibilem fidem christianam
 constantiam non dissimulandam non ferendam non ~~exista~~ ~~extremam~~
 amanda existimasset Verum que iam debet esse expec-
 tatio tua cum ad te patria tua olim florentissima
 conuenit. Nunc ut fama est ab hoste direpta disso-
 luta suis habitatoribus orbata suppellex tendat
 manum et muros tibi et turres et tecta et tepla

exterrere suos de p[ro]fugis uir[os] et int[er]iores de p[ro]p[ri]os
 p[ro]p[ri]os conuener[unt]. **C**lamant ad te tu[us] ciues exturbat[us]
 cap[itu]m diducti/ Vulnerati tendit ad p[er]tinent qui i[n] reno
 tissimis tuis portub[us] introclusi sunt/ quo illis p[ro]
 dio s[ed] **C**onclamat Mercatores tui quib[us] ita clausa
 sunt onera ut nec ex[er]cet res p[ro]uatas Nec obare p[ro]
 licas possint. **E**xurge igit[ur] et que semp[er] in rebus
 maximis exercitissim[is] paratissim[is] fuisse/ que
 sepius inferre hostib[us] dades/ raris recipere consuesq[ue]
 eximio nautico et classu[m] spolis et ornata **N**e
 patiare/ tui clarissim[us] nome[n] offundi tuis fortunis
Conduci/ tuis p[ro]p[ri]is portub[us] Urbib[us] Quib[us] Effet
 nepe tibi dedecori sempiterno si que rei nautalis
 p[ro]fessio sepe n[on] magno tu[us] triumpho iustit[ia] si que
 superiori t[em]p[or]e tres Reges potentissimos Variosq[ue] Duces
 Mardones Comites/ magna classe et ornata tua
 p[ro]uacem uictos superasti/ dephendisti tenuisti/ Patere
 tuis nunc ab i[n]fermitatib[us] uiris et ab hac i[n]ferna multi
 tudine Ita infirme obsideri/ vexari/ expoliri/ q[uod]
 si n[on] uirtute tua deprimat[ur] audacia posses et
 ornamenta pars et subsidia belli requirere/ **O**me
 cu[m] malu[m] nascens facile opprimat[ur] Inuenerat fit
 plerumq[ue] robustus/ Romani quonda[m] licet Italia tu[m]
 haberent et quosq[ue] suos p[ro] sua ducte in ultimis
 et o[mn]is consp[er]itatos saluos teneret/ ut ex[er]c[itu]s insule
 et p[ar]ue et absq[ue] muro nihil timerent **E**ritq[ue]
 tu min[us] suis Urbib[us] confisi/ no[n] n[on] p[ro]uacem atq[ue]
 o[mn]is Italie maximis ac portub[us] p[ro]uacem fuisse/ V[er]o
 et uia appia carnere **N**o solu[m] igit[ur] honore et
 tante ractore sed et impendunt p[er]icla raris abste
 habenda est/ qua diligenti[us] et ita habenda be
 ad i[m]mortale tua Corona intelligant xpiani/ q[ui]tu[m]
 consilio/ q[ui]tu[m] ducte/ quantu[m] impedi possis et apud
 barbaras nationes in nautalib[us] pugnis tui p[ro]uacem
 nome[n] iunctu[m]
Magna et spes ante reposita est Illustre et ex
 cella florentia cu[m] copiis tuis/ tu p[ro]mo et singlari
 ingenio tuo Nam q[uod] cetera imp[er]ia magnitudine et
 maxima in duci et d[omi]ni et reliquar[um] res habu
 dantia tu sepe n[on] p[ro]p[ri]a op[er]a adiuncto p[ro]p[ri]o
 mia tua p[ro]uacem iunctas p[ro]sequeris flit[er]is

consumit hec opprobrio tui adeo vilionens e Medu
 apud finitimas hie punitas vey et apud lon
 guinas Remotissz Nationes ut miqz in modu sperand
 sit / Per xpram bn successura Modu patet tuebimibz
 tuis / Non hanc tibi curae esse volueris / habes enim
 viros quanos et industrios quoz cura / opera labore
 tanta tibi ad reliquas laudes tuas plurimoz re glori
 est accessura / Vero facili diu no possit Nam si ob
 alias res aliis acute excogitatas et pter spem
 magnanimi pntia gloriase ~~summe~~ co factas / tanta
 tibi fame vendicasti ut tra et mari cognomato bo
 citore ingeniosa / Quid te arbitraris adepturam
 si cuncti tui huius rei ptes suscepere suscepas
 deposuerint / dispositas fuerint executi Est tibiut
 simplissimu miz et sume ductus Nozu caponi
 ut equestris ordms Angeli armato sumis omnia
 metz virtutis et ingenij predictu ut reliquos su
 me integritat et consilij tacea Est miz tibi Cosing
 ut clarissim cuiqz prudentia usqz p presentem
 die miz tuis rebz diffusa fust Et si ab hostibz
 sepus fids obfessa illiqz in virtute assiduitate
 consilio fust liberata Ita ut nescia huius libera
 litas misericordia et in res diuinas pcpuas
 ardor Quequide virtutes quanta potuerit dicat
 nudi ab illo vestu dicat egroti magnis inucessi
 tibus adiut dicant Virgines miz unete conubio
 dicant pupilli dicant templa et delubra pnc
 debilibz eig sumptibz extracta Volunt imortalis
 deq ut coetura assequi possim illu ad hec usqz
 tempora / hac pntia pcurare / ut eig puspicio
 atqz hortatu / non tanta agrediaris quo sit ei glo
 riosior addit ad etu / hec cu ita sint Cosme
 me clarissime qui cu libris loquor existimare
 Debes te natu / educatu / ductu / Conseruatu quo
 tande ad salute pcuras rei publice xpiane
 huc oia tua studia omem opera cura industi
 am cogitacoem mente deniqz omem contu / hic
 fige hic loca Age ut cuiqz salu et fortune miz
 tante curae fuisse videat quantum tibi dei nri
 honos optimi et maximi in quo si oia tua collata
 ta esse cognouit hinc rei te magno futurum

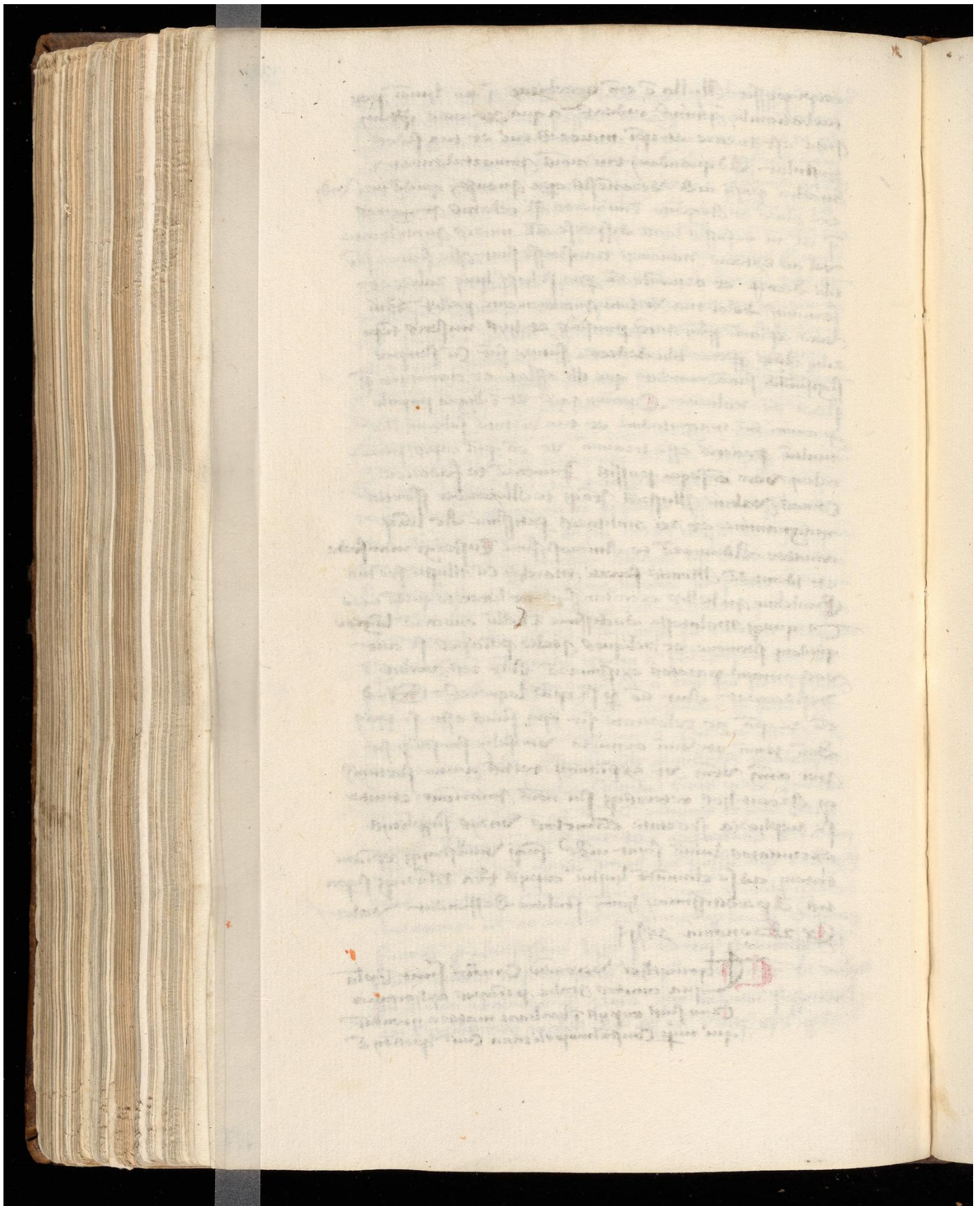
adimento pspicio. Memini te superius tpe no pua pcam
 ma gustuandi cuiusda templi qda misisse. Hierosolima
 Nunc admirare tui laude subleua coruente pthm xpi
 nu. Vex dei templi. Nulla p q tps ad laboron itermi
 tat. Ab ornato hste accipiat nulla qdas sed pellatur
 pfiget. Inspuat. Nescio qd ampliq et digniq dazis si
 lyb tuis petre et iohanno patromoni relinque possis
 In memoria nois tui. Et ut parente sint gloriosi. Vos
 qd filij apud genitore pteatq. Instate obsecrare obte
 stantur. Ut huc ire coheretue nra sit alacritas. Ut
 parentis qda carissimam sit cura filioz et omniu
 nome posteritati comendet.

Te hoc in loco agredior. Dux illu me. **B**orzi. Qui
 ab meo vite amore et si ab adeptu ductu tui
 tibi plurimu gaudium sit. qd dnmare tnta idig
 nitate fore. qm magnis pteatq expectet studiu et
 opera tua. Tame in pntia idon effect amor. Ut
 incipim pteatq nescia corne cu illud sit tempq
 oblatu quo tantu tibi laus ois me exducat sit aces
 suza quantu superius tpe. Nicolau genitor tuq et
 leonellq si hnt obres ase petarisse gestas. atq
 pteatq laudibz adornati nra pteatq sunt. Multa pteatq
 fuere q illu pteatq tui daz. Vniu ois arbe reddide
 Et illud apertu q pacis dnmator. ductor. pteatq
 om sue vite tpe fuerit. Cum cu cuq pax bonabi
 deat. Illi minuz obtabilis pteatq. Vn p ois indu
 stice sue. curricula ab eo i amcoz pteatq pteatq
 In exalando animis. Elaboratu est. In ut pacis
 aluuma mero pteatq appellari. hunc hunc
 duplissimos hunc om pteatq amteatq hunc suis
 pteatq pteatq pteatq pteatq. Si nuna
 pompilus ob varias virtutes laudat aliu. Et
 hoc om cu opid. Maxm fuisse. Vn quidat q p
 ois pteatq sui tpeq no minoris pacis q regni
 cura habuerit. quibz laudibz. Genitor tuq Illustratq
 est. Cu ne du pteatq sui sed reliquoz pacis. Ita
 curauit. Ut sua ce videret. Cu defuncto leonellq
 illo i pteatq apse nune degenerauit. Vex
 illud memoria ob literaz ornamento pteatq

Staret cu me dicente tua humanitate q̄ libentissime audire
 soleas Vnde hanc tue fassime m̄is p̄m̄ad ee decreui
 que cu et uice matris et uite integritate apud te plu
 rum possit nō dubit illa tibi facillime p̄stasuram
 quo in re comū te eque habeas ac p̄uata quāq̄
 existime te esse maternis p̄atq̄ nō interuenientibz id
 p̄ote p̄tua incredibili fide facturū **Tu** igit paula cla
 rissima memineris velim te gea deua nobis thanc
 usq̄ hōia cōseruatu quo velud oīm ludomū tibi et
 matris genuisti **Ille** xpo dedit et tuo hortatu tu
 oq̄ imp̄io in illa egredat qui mortuos si posset
 ab inferis exaturer et demones educeret ut eoz
 auxilio xp̄ianū p̄m̄ subuigo teneret tantūq̄ delere
Hec si feceris nō mō nā v̄ez et futuri t̄p̄is es
 cōmendatōe iuctura et i celis magna felicitate mi
 gratura **Nō** est tibi more m̄tebz negoz magnitu
 do nō hostiū m̄s nō tela p̄timesteda **Ad** exit for
 tunaz n̄az p̄ugnator et defensor assiduus summa vir
 tute ihesus xps qui et filz corpq̄ illius et eig imp̄m
 integritū intectiq̄ seruabit **Magnū** igit d̄m̄io esto d̄i
 semper fusti **Nō** debilitata virtute nō f̄arto aū Et
 tunc ne tot tantūq̄ b̄n̄f̄ijs remunerad̄is quot et q̄ta
 ab imortali deo cu filio suscepisti sis tardior **Necq̄** en
 i gratia solū qd̄ quide graue ē sed imp̄io merito
 posses appellari **Hec** igit cura tuo aū sit i fixa
 Nec te p̄zq̄ deo f̄at f̄asse existimato q̄ filius in
 barbaros ad clama cōtinueris **Parata** est tibi in
 mortalis glōia **Bigisimū** de pandulpe malap̄ta
 aū tua rei militaris p̄uicia tuas vires iunctū
 aū tuū hanc ad re cu reliquis cōfere decre
 ueris **Tanta** ē en hoc t̄p̄e expectatio vel animi
 ut p̄igeni tui ut ea v̄ice nō possis nisi te digni
 tuis maioribz p̄bueris qui cu in viū virtutū genere
 clauerint ut eo maxie p̄dicant q̄ laudū diuinaz
 fuerat studiosissimi **Hos** si imitā statueris nū
 aliud queres nisi ut hoies aliqui intelligat te nichil
 in italia maluisse q̄ pace quo ex huius suspitionibz
 et i p̄cedentibz malis **Ad** est iā clarū xpi p̄ta

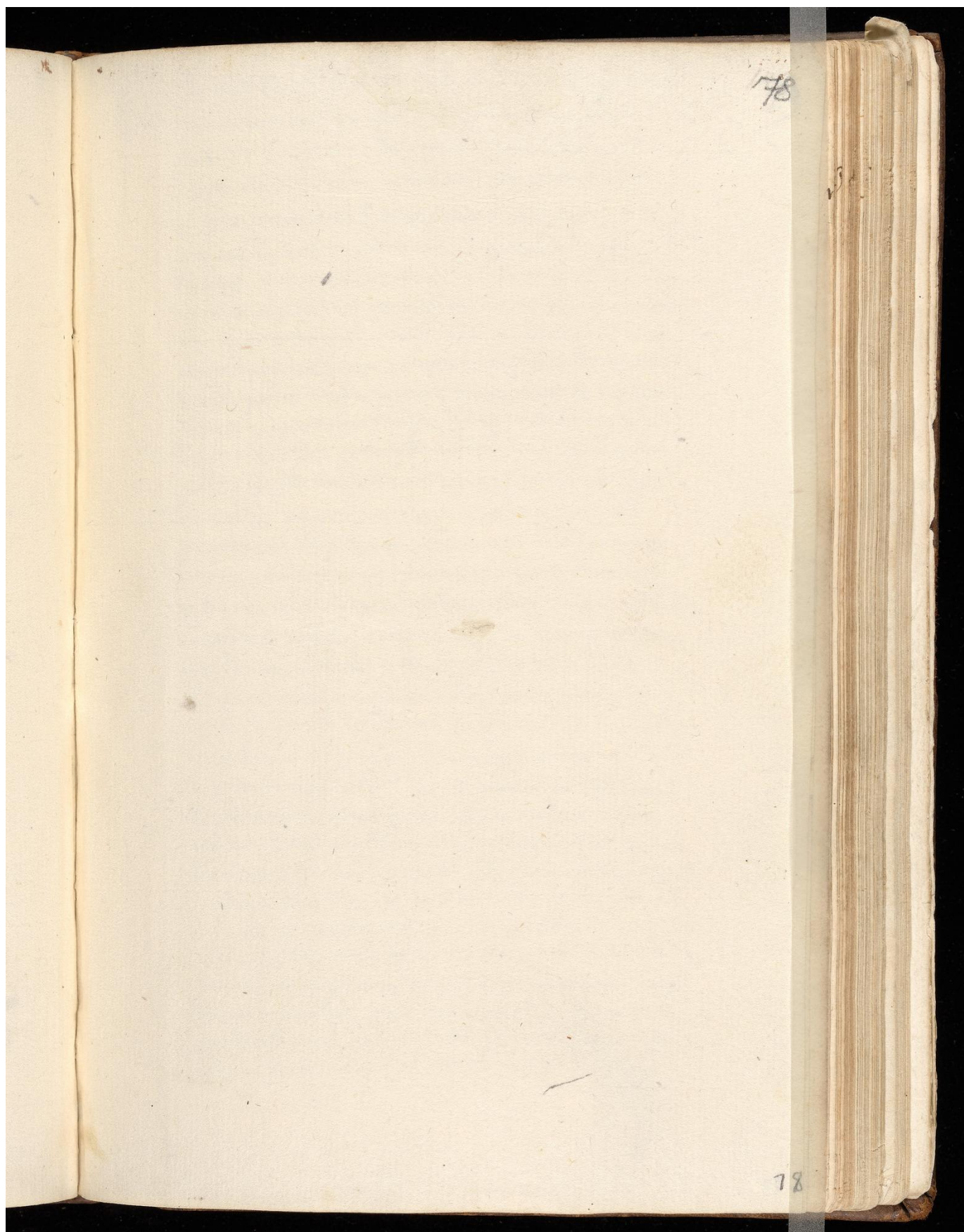
77
 eripi possit. Nulla enim acerbitas quae non huius per-
 turbationibus minime videatur a qua ut omnia quae
 ante est tuare et ipsi maiores tui et tua fides
 postulat. Ad quandam tui nominis immortalitatem
 mathei pastri in di. Veronesis opa quidam quidem videri
 esse auro et argento innumeras quae celatas magnas
 quae ut in defossis locis disperse ut muris interlocute
 vel ad exteras nationes transmissae sunt. Ille future pro-
 tibi decori et ornamento non pro si hostis huius rabies et
 servitius dolor tua virtute interveniente pellet. Sui
 vero christiani ipsi hanc praesens et hys miseris tempo-
 ribus duci spectus tibi dedecori future sunt. Cum semper
 significandi facie movebitur que illi afflicto et clamitanti per
 fides esse noluerit. Optimum igitur et in digno populo
 per animi tui magnitudinem et tua virtute subueni. Nec
 multum pariter esse tuiam. Ut ea qua cupis immor-
 talem vix consequi possis. Invenire te federice
 Comes Urbis Illustris. Itaque te Alexander fortia
 magnanimitate et rei militaris peritissime de huius
 amator. Advenire te animosissime. Eustorgi manifeste
 et identidem Montis foveat. Marchio cum Illustris fecit tu.
 Bulchmo qui bellis exercitissimus et literato quidem vixit
 Te quoque Malatesta doctissime bellum evocare legior
 quidem sermone et reliquos Italiae principes si aut
 vos minus paratos existimare. Aut res verba
 desideraret. Aut non per se ipsa loqueretur. Sed
 cum res ipsa ac celeritate sit opus finis esto si per
 deum tui et tui oratore. Ut felix pauper sit
 iter omni vix. Ut christiano tectis amia fortunis
 quae arceat hos exterosque sui nominis inimicos et inter
 se nequicia societate cunctos. Varios supplicibus
 excruciatos lumen sicut unde. Quis videri christiani
 tatem ad se clamare hostium corporis tua Mariaque supra
 in. Apertissimorum hominum scelere defendat. Valet
 Ex Bononia xlii

Thymothei Veronensi Camerari fuit Epistola
 qua amicos Italiae principes exhortatur
 Quo suis corporis barbarum mature gredat
 qui nunc Constantinopolitana Civitate pontis e

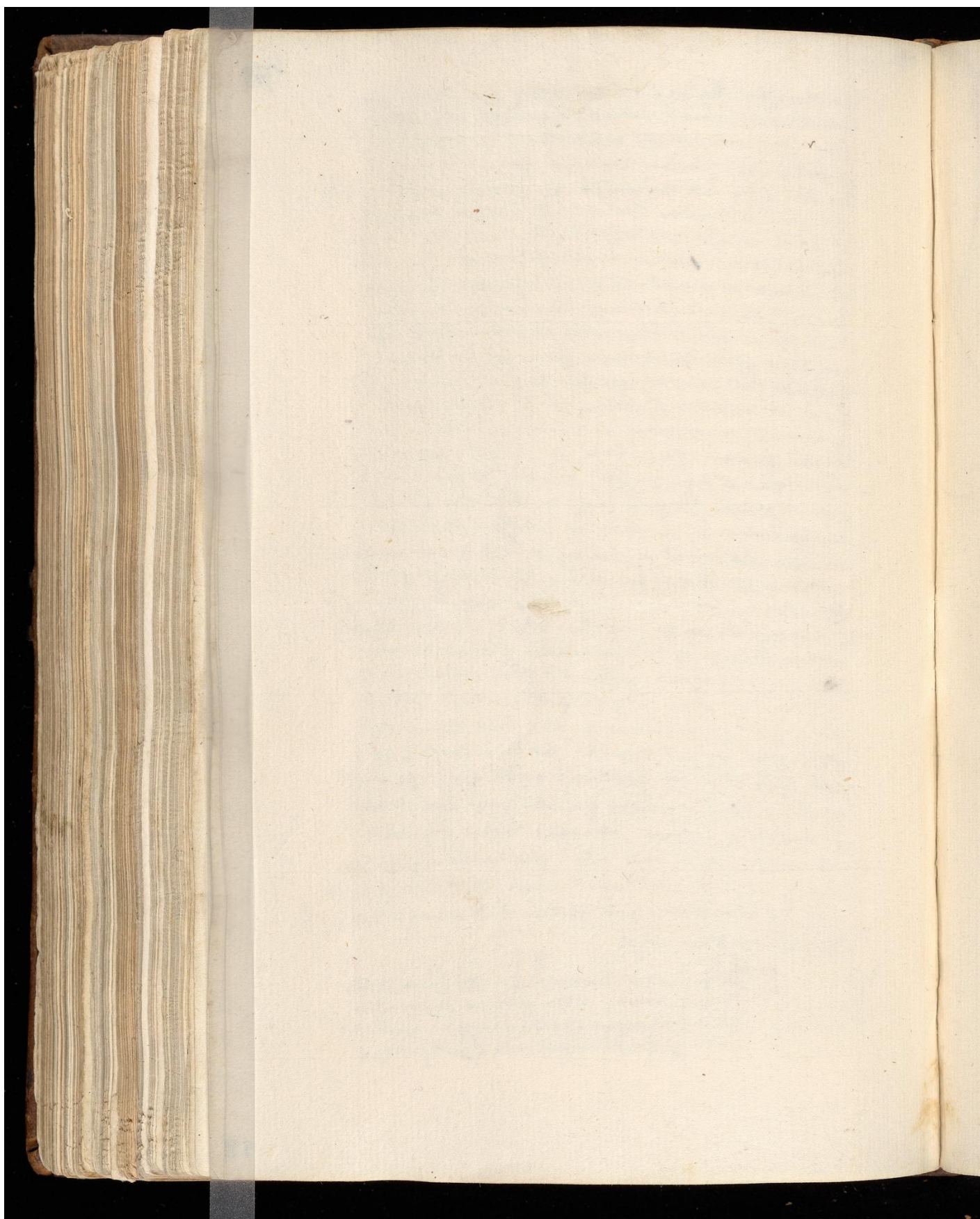
78r

Image ID: 32476153

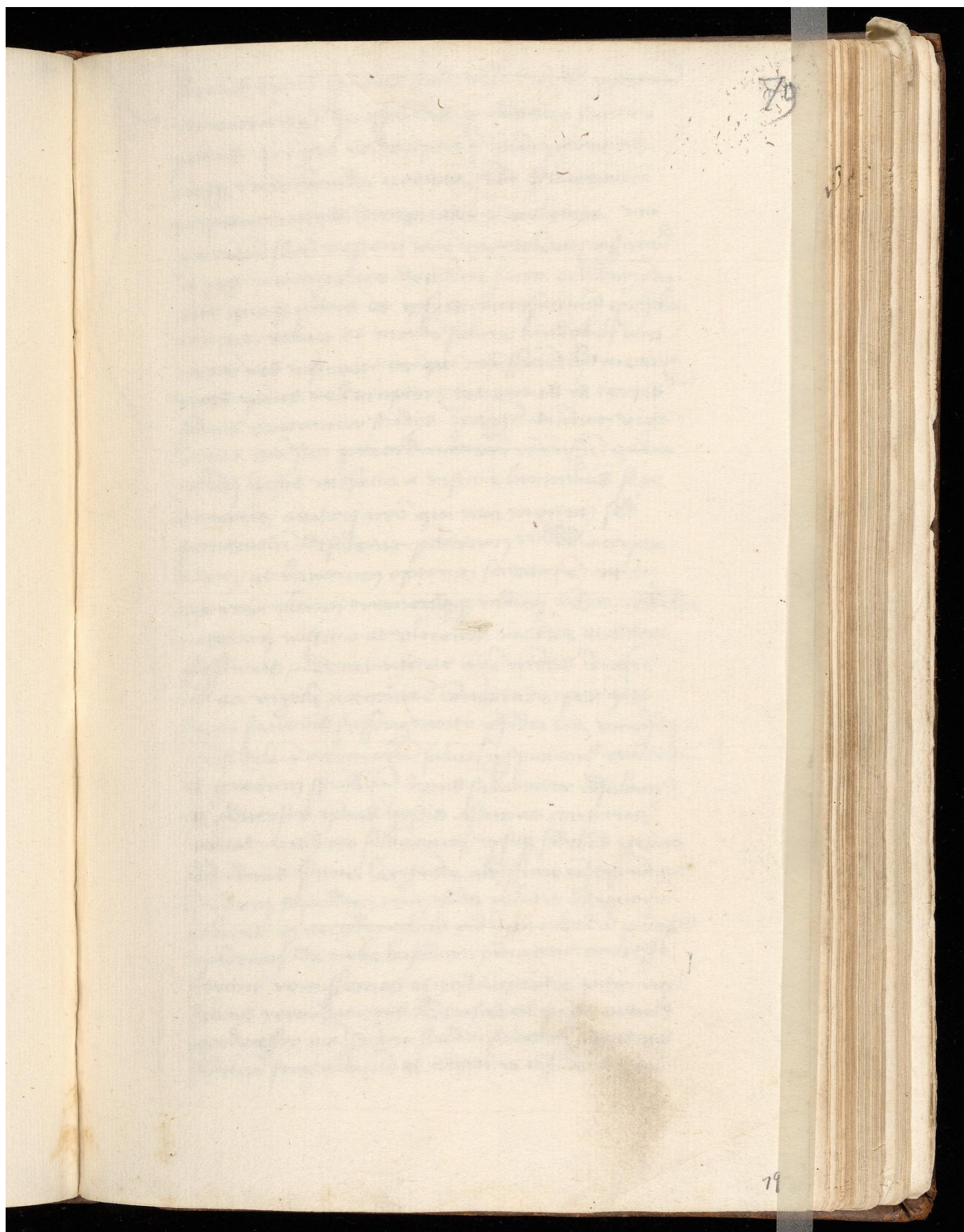
78v

Image ID: 32476154

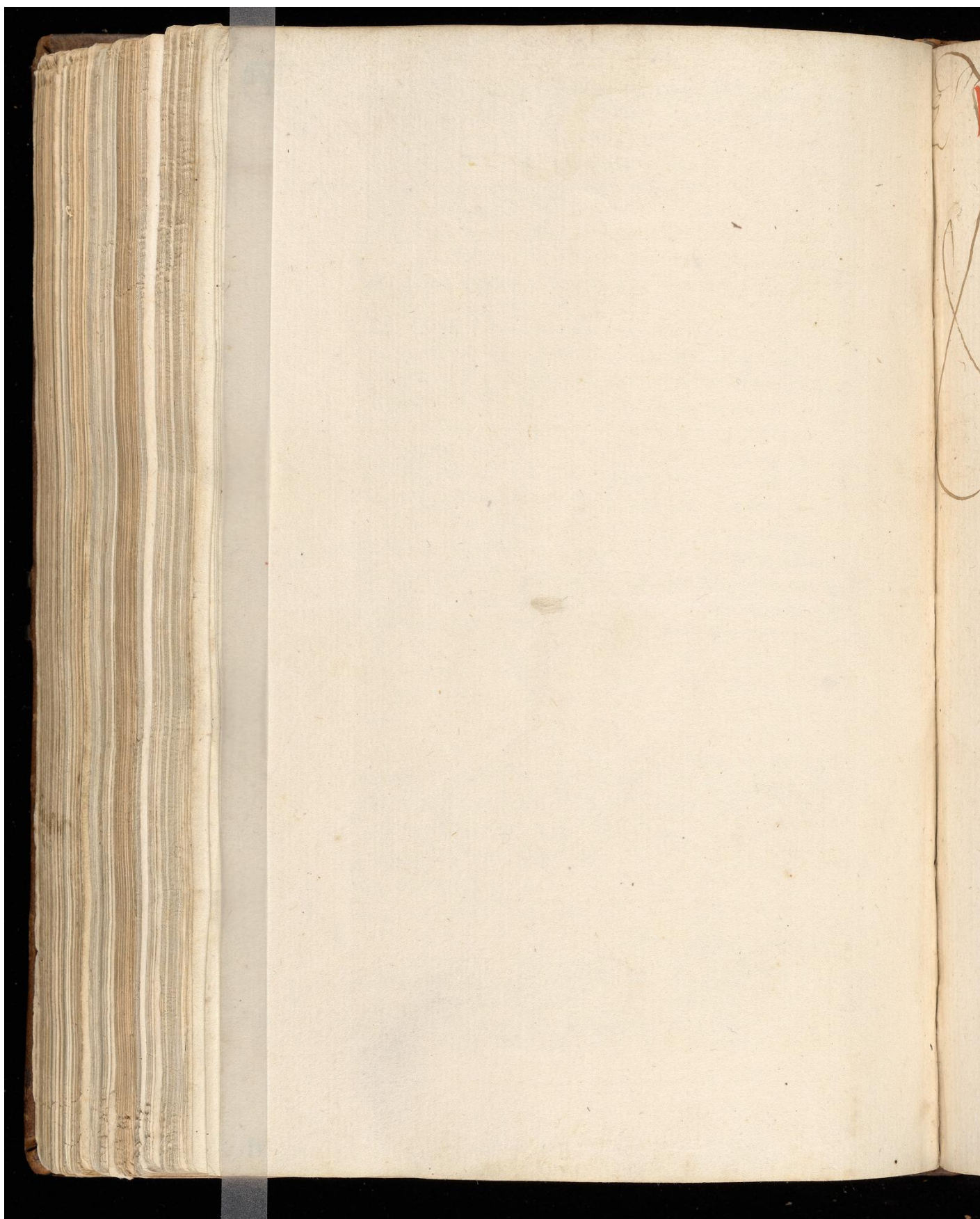
79r

Image ID: 32476155

79v

Image ID: 32476156

Paulus Ep[iscopu]s seruus seruoru[m] dei. Ad p[er]petua
 rei memoria[m]. Ineffabilis p[ro]videntia summi
 patris qui pro redemptione h[uius] generis
 eiusq[ue] reconcilianda natura ade[que] p[ro]uincatione
 perpetue mortis dampnatione[m] multata[m] vni
 genitu[m] suu[m] vestem n[ost]re mortalitatis assu[m]it
 et post euangelice doctrine sacra erudit[us] meta
 vite quoq[ue] actus et ipsius conuersationis ex[em]pla
 crucem voluit et morte subire laudabili imi
 tatione nos instruit ut qui insufficietib[us] meritis
 vices ipsius redemptoris tenemus in terris
 sumis emulatur studiis p[ro]vege[re] d[omi]num vigi
 lantie n[ost]re sua p[re]ordinatione commissu[m] quem
 callidi hostis versutia a iusticie liminibus sepe
 diuertit auctori n[ost]ro qui non mortem sed
 penitentia[m] desiderat p[ec]catorum reddere accepta
 bilem et bonorum operum sectatorem ut in
 extrema ultimisq[ue] tremendisq[ue] iudicii vane reddenda
 rigorem iusticie et ultionis meritis euitare
 possimus. Decet igitur n[ost]re mentis intuitu
 ad ea vigili attentio[n]e conuertere per que
 superni fauoris suffragante p[ro]fido ita vniuersisq[ue]
 p[ro]p[ri]is fidelis animarum salutis p[ro]p[ri]am utiliter
 et p[ro]p[ri]arum spualium donis salubriter c[on]sulo[n]t[ur]
 q[uod] aduersus ipsius hostis astutias conoruo
 valeat antidoto subueniri usq[ue] fideles eterne
 b[eat]itudinis p[ro]mptu largiente altissimo c[on]sequatur.
 Dudum p[ro]quidem cum fida relatio aliquoru[m]
 haberet q[uod] accedentibus ad honorandu[m] p[ri]ncipis
 ap[osto]lorum de vrbe basilicam magne concessis
 forent remissiones et indulgentie p[ec]catorum
 felix recordationis th[oma]s papa octau[us]
 p[re]decessor n[ost]r[us] summo studio salutem appetens
 fidelu[m] singuloru[m] et attenta c[on]sideratio[n]e

reverens / q per beatissimos christiane fidei principes
 petrum et paulum sacrosancta Romana et
 universalis ecclesia religionis sumpsisset exordium
 ac evangelium christi Rome resplendivisset / ut
 iidem apostolorum principes gregis domini pastores
 et eiusdem ecclesie solupne firmissime speciali
 veneratio et honorificentia haberetur / ipsaq
 predecessor fidelibus ipsis incomparabile salutis
 thesaurum aperiret / De fratribus suorum copio
 voluit atq decrevit / q omnes qui anno a natiuitate
 domini millesimotricelesimo et quolibet anno rete
 sumo extint in antea scuturo ad ipsorum apostolorum
 basilicas de urbe accederent reuerenter usq
 si Romanam ad minus triplicita / si vero peregrini
 aut forenses quindiesim diebus totius vel
 impolatis saltem semel in die veretur perirent
 et confessi personaliter visitarent suorum om
 peratorum remissionem et veniam plenissima
 obtinerent / Postmodum vero sic recordatus
 Clemens papa sextus noster etiam predecessor ex
 premissis et nonnullis alijs animarum suarum mouetibus
 causis indulgentia audiam ad annum
 quinquagesimum prouida providencie rediret
 auctoritate apostolica statuit ut omnes christifideles qui
 predictas basilicas et lateranensem ecclesiam de
 quinquaginta in quinquaginta annis certo modo
 tunc expresse deuote visitaret eandem prout
 suorum veniam consequerentur / Et successit
 pie memorie Gregorius papa undecimus plures
 predecessor noster cupiens ut ecclesia beate marie
 maioris de urbe cum eisdem basilicis et
 lateranensi ecclesia indulgentie privilegio deo
 raretur pedito / ex certa sua voluit statuit
 et auctoritate apostolica ordinavit q quicunq christi
 fides huiusmodi indulgentia per ipsius Clementis
 litteras declarata assequi affectaret eandem
 ecclesiam beate marie maioris prout basilicas

146
et lateranensis etiam supradictas visitare
deberent et etiam tenerentur. Et deinde Urbanus
scriptus in sua obediencia mandatus provide
considerans quod etas hominum amplius solito in dies
liberetur pauciores ac desiderans quod plurimos
eiusdem indulgentie fieri participes cum ad
annum quinquagesimum propter brevitatem vite
plurimi hominum minime perveniant ut populorum
auretur deuotio fides pleniret et caritas
amplius inualesceret ex eisdem et alijs non
minoribus causis de fratrum suorum consilio
anno quinquagesimo supradictum ad tricesimum ter-
tium reducens statuit de firmis suis eorundem
consilio et aplice plenitudine potestate quod omnes
fideles vere penitentes et confessi qui in anno
a natiuitate eiusdem domini millesimo trecentesimo
nagesimo et deinceps perpetuis temporibus
de triginta tribus annis in triginta tres annos
basilicas ac lateranensis et sancte marie maiore
predicte orbis ecclesie causa deuotionis modo
premissis visitarent eandem consequerentur
remissione et venia peccatorum. Postremo
vero postquam felicis recordationis auctoritas quidam
Romanus pontifex predecessor noster reductionem
per eundem Urbanum factam huiusmodi rata habes
et orata ipsam in sua firmitate persistere et
anno tricesimo tertio supradicto obseruari debere
censuerat et ad effectum deduxit anno deinde
predicto promiserat prout obseruata existit
felicis recordationis Nicolaus papa quidam similiter
predecessor noster eorundem predecessorum iherendo
vestigijs predictas Clementis eiusdem predecessoris
litteras ratas hinc et oratas eas de fratrum
nostrorum tunc suorum consilio et aplice potestatis
plenitudine inuolauit approbavit suis scriptis
patrocinio communiuit inuicemque statuit de iure
et ordinauit ut omnes christifideles vere pe-
nitentes et confessi qui iuxta formam in litteris
Clementis predecessoris huiusmodi comprehensa

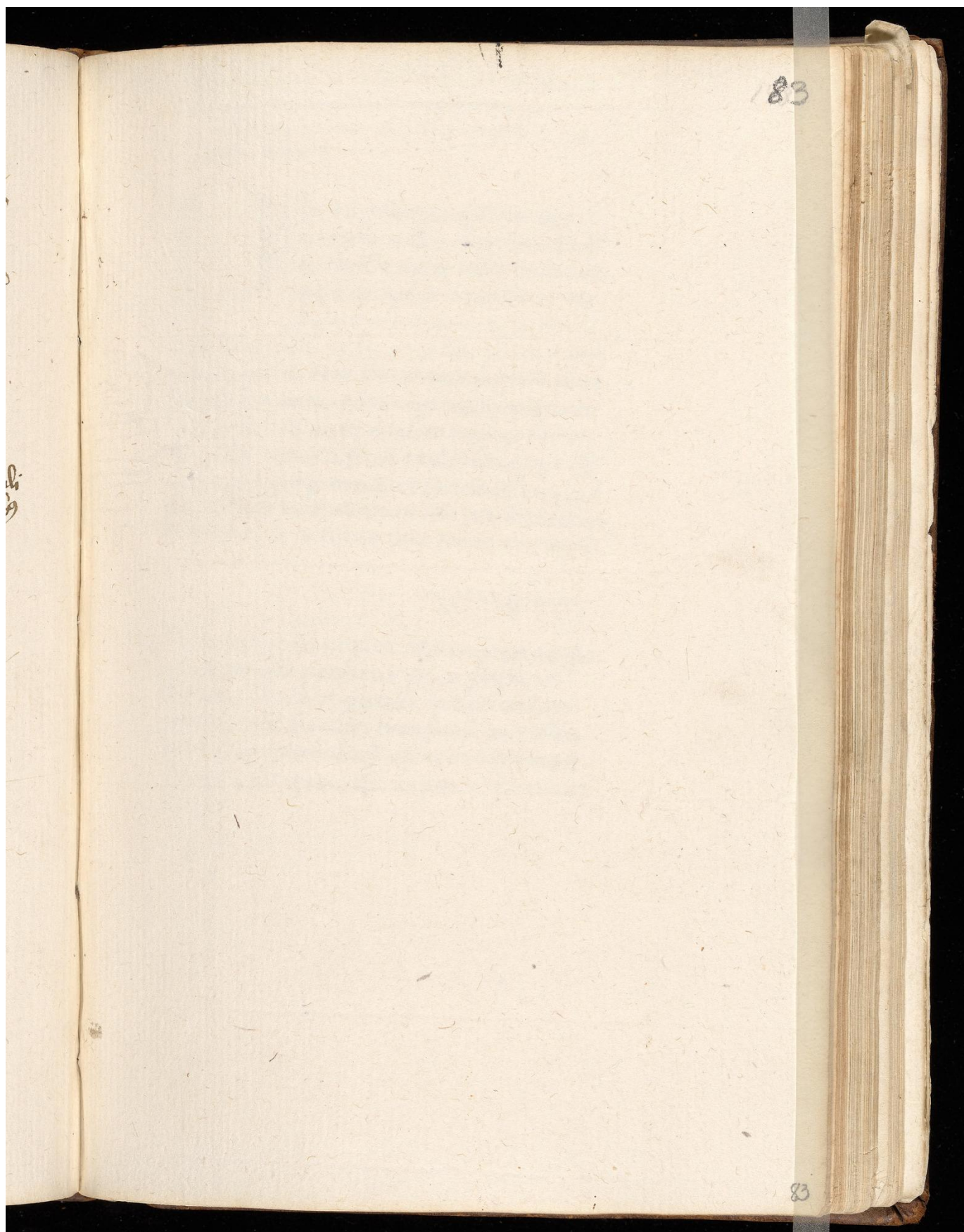
in anno a natiuitate eiusdem dñi ihu xpi millimo
 quadringentesimo quinquagesimo tunc futuro
 basilicas et ecclesias antedictas visitaret ut pre
 fertur cum penitentiis suorū plenissima indul
 gentia consequerentur quod in dictis locis plenius
 continetur. **I**tem nos cum miseratione altissimi
 labentibus animis regimini catholice et vniuersalis
 ecclesie sumus diuina clemencia disponere prefert
 prouida consideratione non immerito attendentes
 humane conditionis statum fragilem ad periculum
 procliuem et ad destinationem usque adeo celerem
 cursu ut committitur propebre breuissimi quoque
 vite spatium et pectus nostris equitibus cunctis
 pestilentias varios morbos letiferos quicquid
 quoque thurthorum et infidelium aduersus fideles
 persecutiones assiduas atque vniuersam christianitatem
 retroactis temporibus cassata adhuc variis no
 quide minoribus iniuriis laceffus et calamitosis
 casibus et dispendijs subiacere aliasque plurimas
 erumpnas in xpi populos adeo dualistere ut
 eis atque alijs similibus casibus plenius causantibus
 admodum paucis remissionum et indulgentiarum
 huiusmodi participes fieri mereatur. Necnon attente
 considerantes nouum vel a moribus alienum non
 esse pro varietate temporum antecessorum
 eorundem statuta rediit ad spatium temporis
 breuioris maxime pro salute animarum fidelium
 quam tota mente appetimus et iuxta datam
 nobis a dño vram assidue procuramus. **E**t pmissis
 et quibusdam alijs non minoribus causis ad
 id cum vniuersis inducentibus annuiter pmissum
 huiusmodi de venerabilium fratrum eorundem consilio
 et ipsius potestatis plenitudine ad annum vi
 resimugitum reducentes auctoritate stricta
 et pte pmissis statum et ordinam quod de
 cetero perpetuis futuris temporibus annis
 iubileis plenarie videlicet remissionis et
 uite ac reconciliationis humani generis vno
 missimo redemptoris nri oibz et pibz indulgentijs

et pectorum vniuersis omnibus supradictis de viginti quibus
 annis in viginti quibus annos cum gradum actione
 et mentis iocunditate debeat ab omnibus ppefidelibus
 frequentari ac etiam celebrari. Nos em de oportet
 dei mia et vporum apolorum aucte conspici eudem
 vtriusq; sequi fidelibus qui in anno dñi millesimo
 quadringentesimo octuagesimo quinto incipien
 a primis vespere vixit ut italis dñi mil ihu
 ppe anni millesimo quadringentesimo octuagesimo
 quart et ut sequitur finedo. Et deinceps de
 vixit quibus annis in viginti quibus annos basiliens
 et etiam andreas ala in ga ordinationem
 eorum de pdecessoru deuote visitaueru vt
 pfertur plenissima pctoru suoru om venia
 elargimur. Attendat vñ vniuersi fideles qui
 ad vñem ppepue veritat altum quent
 ac in statem cordis iusto libramine ponderent
 suoru saucina pctorum et qñorruiter se
 reos constituerint erga vñ redemptorem
 piissimū suū contra se clementia quocando
 debitoru suoru etia relegant memoriale
 atq; pio repetant huius defluent peruli cursu
 ad exim totius pperatis inemorabilem
 legem mortis et absq; vllius exceptionis bñficio
 omnibus esse indicta que sine psonar dignitatq;
 selectu cunctos reddit equales nichilq; esse
 in quo vana huiusmodi gloria iamla extollam
 titulis dum nascenti dieb mortis indicitur ac
 per tacitos fallentes decursus huius vite mor
 talitatis ad extremū diem fugat tps mobilitate
 raptatur. Prouide deinde consideret tñemū
 iudiciū diem in qua bñ que in corpore gressim
 sue bonū fuerit sue malū redditur evimū
 ratione et absq; quocatione effectu quisq; ppora
 mercedem accipiet aut eterne bñtutis premia
 aut mortis ppetue et damnatione eterne supplicia
 quibus secunda mors finem ipone aut ea miti
 grave nequibit et tandem cum ita sit nichilq;
 habeat humana mortalitas quod bonoz hñm
 largitori digne retribuere possit cum nullum

in se bonum inueniat quod non sit ei liberaliter a
 deo collatum, ut meritis huius et satisfactionis
 detrimenda evitent. **H**is atque aliis meritoribus
 quibus petra sua omni ex parte studeat exornare
 ut saltem per hec media atque remissionem et indul-
 gentiarum largitionem hominibus quibus periculis oes
 veluti data manu ad salutem perpetuam mutamus
 ac sanctorum meritis et intercessionibus adiuti, ad
 eternam mereamur beatitudinem pervenire. **C**onsiderat
 etiam cuncti fidei catholice professores patris
 monita et instituta salutis ad que pervenire cum
 exultatione ad preparandum sibi iter ad gloriam
 sempiternam. **H**as remissionem et indulgentiarum
 gratias saluberrimas, quas nos illarum dispensatores
 indigni tamquam illud christi vocari de sacrosancta
 romane ecclesie thesaurus exhibemus, ut ipsarum
 quas ab hostibus teterimus potestate ereptas immortaliter
 deo creatori nostro sicut prius de ideoque affectibus
 exhibere et nos cum eis propria beatitudine perfici
 valeamus. Amen. **N**ulli ergo oio hominum
 liceat hanc paginam nostre reductionis statuti
 ordinationis, elargitionis, et exhibitionis infringere
 vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
 hoc attemptare presumpserit indignationem omnipo-
 tentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius
 se noverit incursurum. **D**atum Rome apud
 sanctum petrum Anno incarnationis domini millesimo
 quadringentesimo octuagesimo tertio decimo
 Idibus aprilis pontificatus nostri anno sexto.

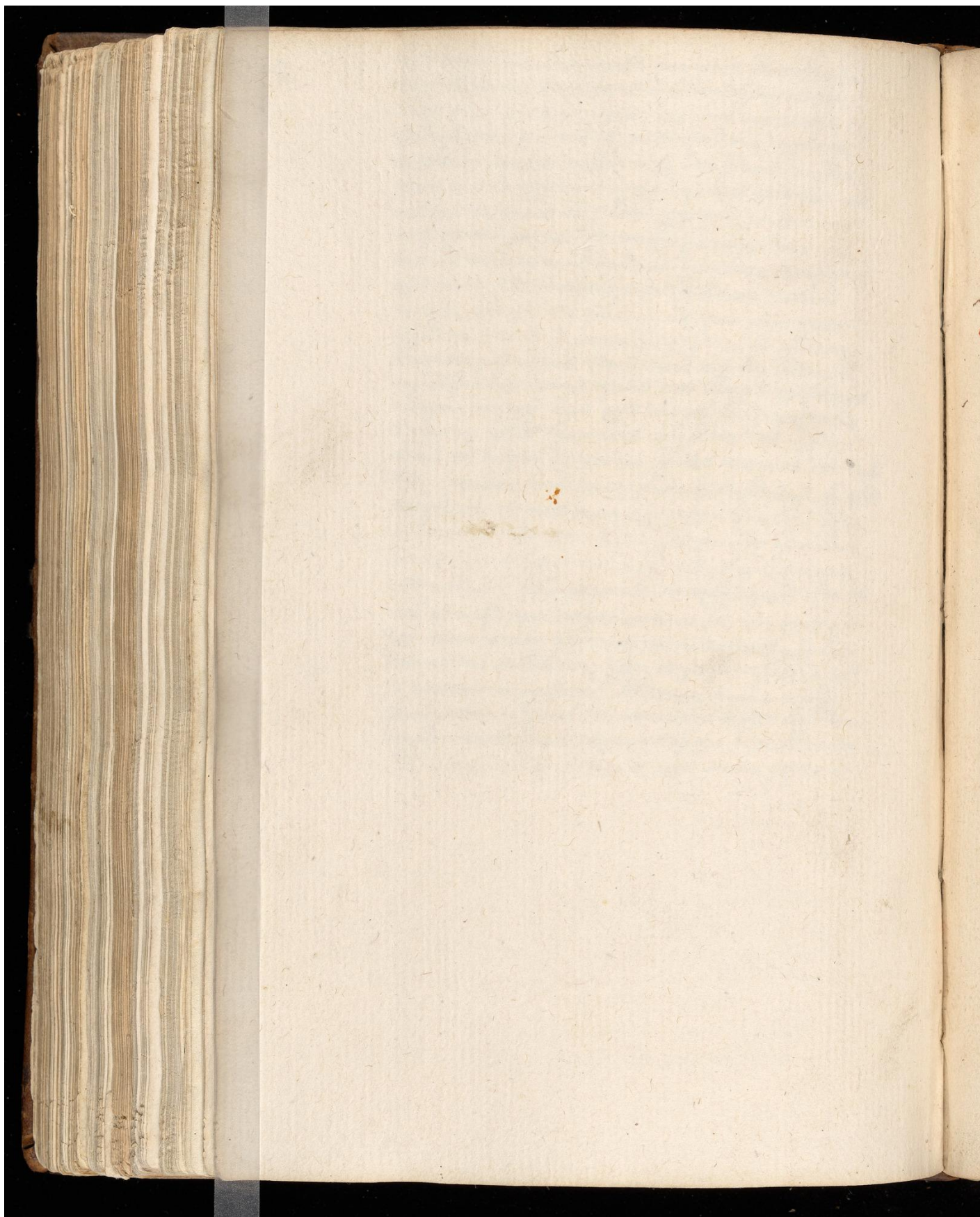
83r

Image ID: 32476163

83v

Image ID: 32476164

¶ Pape. ii. circa fine vite sue in Ancona
tussi et febre laborantis oratio quam cum
calice nouo tunc ad beatam virginem de lau-
reto dixerit :

P Ia dei genitrix quoniam tua
 potestas nullis coartatur finibus
 et totum implet orbem miraculis
 quia tamen pro voluntate tua
 sepius vno loco magis quam al-
 tero delectaris et Laureti tibi placitum pedem
 per singulos dies innumeras signis et mi-
 raculis exornas. Huc ego infelix peccator
 mente et animo ad te recurro supplex orans
 ut michi ardente febre molestissimaque tussi
 auferas. lesisque membris sanitatem restituas
 reipublice ut credimus salutare. Interim
 hoc munus accipito mee seruitutis signum.

¶ Pius papa ii.

¶ Anno. 1268 in vigilia assumptionis glo-
riose virginis prefatus pius papa in
Ancona feliciter quiescit in domino cuius cor-
pus in urbem Romam translatum in ecclesia
beati petri tumulatum est et in capella sancti
Gregorii prope quam ipse in parte restaurari
fecerat :

¶ Famili inscriptio
talis est:

Pius. n. pont. max. natione Euscus fuit
patria Senen gente Picolominica. sedit.
an. vi. brevis pontificatus. ingens fuit
gloria. Conuentu xpianoru Mantue pro
fede habuit menses. vi. ei p̄fuit causa pu
blicam egit oppugnatoribus Romane sedi
in Italia et transalpes intrepide restitit.
pragmatica sanctione in Gallijs abroga
uit. Ferdinandu Arregonen in regnu Si
cilie cis fretu restituit. p̄toriu eccleie au
xit. fodinas alumis tum primu inuenti
apud Tolsam instituit. cultor iusticie fuit.
cultor religionis. amirabilis eloquio. in bel
lum. vadens quod Thurcis indixerat Anco
ne discessit. xvi. kl Septembris. hora no
ctis tertia. ibi et parata classem et Duce
Venetoru cum suo Senatu comilitones
xpi habebat. relatus in urbem est patru
decreto et hic conditus.

¶ Franciscus Cardinal Senen
Amiculo sanctissimo. f. f.

150

Pio .ii. max. pont.
Leodisius Cribellus
Epitaphium

Hic inuicta patris capiunt veneranda quietem
 Puenti ignota principis ossa pi.
 Illo nobilitas Genis est ciue recepta
 Et ferdinandus vindice regna tenet.
Gallia pragmatica dampnat penasq; tiranus
 Eccle quisquis pertulit hostis erat.
 Et mogunciaci mitra priuatur et vrbe
 Dum mouet in superos cornua dietherus.
 Aureus huic vni thuris modo portus ademptus.
 Erutus etrusca prodit alumen humo.
 Ingenio precium preclara volumina pendunt
Thurcaq; gens illo bella parante tremunt.

Obiit Ancone .xiii. kl septembr
pontificatus sui anno .vi.

Antithei Anguigene philelphi
in pium pontifice summum.

Quo magis ingratus nemo fuit alter et idem
 Qui dici voluit impietate pius
 Hac sibi quam viuus construxerat clauditur archa
 Corpore nam stigios mens habet atra lacus
 Hic vate quia se doctumq; volebat haberi

95

Vatibus et doctis omnibus hostis erat
 Eloquio insignes musisq; dicata iuuetus
 Soluite vota deis qđ rapuere pium.

¶ De origine et moribus Anthei
Anguigene philelphi in pium
pontificē sūmū inuecti.
Bartholomei Sulmonen opus:

Vertice parnasi phebus phitona sagittis
 Perculit et pestē sustulit aonie
 sedus erat serpens stignis euulsus ab undis
 Quem loca non poterant inferiora pati.
 Nubila nāq; vomēs tetrīco p̄fusa veneno
Manibus is pedor intolerandus erat
 Hoc igitur furijs inferna sede repulsus
 Missus et ad superos pestis acerba fuit
 Inde iacens multo confectū vulnere corpus
 Vertitur in saniem deliciuitq; solo
 Proxima vallis erat tunc per decliua mōtis
 Huc lacrimę putris mille liquoris eunt
 Inq; lacū crescunt liquētes corpore gutte
 fertur et hoc vallis illa nocere viris
 Nuncia tartari plutonis fertur ad aures

157

fama nec ignoto congemit ille sono.
 Congemit et frendet toto reboante baratro
 Diva deū regi cetera turba cou
 Quidue iubet clamāt omēs que causa furoris
 Quod facinus tantū regia tecta mouet
 Eumenides assint inquit mea magna p̄tas
 Cerberus huc adeat tuq; chimera veni
 Ite citi manes aliqui et vos ite sorores
 Ite furor terris omnibus ite furor
 Cerbere tu laceres exures cuncta chimera
 Quādoquidē celi numina tuta manent
 Roster in aonias phiton concesserat oras
 Iussa sequens superis inuidiosa deis
 En phebus superū plena venit arce pharetra
 Conficit hunc celso stat tamē ille loco
 Qm̄ melius phebo plaustrū ductare per altū
 Ethera et incensus tergora pugnat equis
 Etiam mea tam stolidus temptet puertere telis
 Regna nec aspiciat cui nocet ille furens
 Stirps ea titanū quondā propellere fratrem
 Ausa polo vires concitat illa meas
 Ite cite vltices totum inuertite mundū
 Hocq; datum phebo muneris orbis habe

86

Dixerat hec Ditis porta se proripit illud
 Agmen et immenso turbine cuncta trahit
 Non aliter quam si tellus concussa tridente
 Mulciberi et tumido flamine ventre nuat
 Hincque furens Zephirus ptundat turbine terras
 Illinc vi multa flaminis eurus eat
 Hinc veniens boreas gelida bachetur ab arcto
 Hymbrifer e medijs partibus auster eat
 fit fragor insolito crebrescit fulgure celi
 Omnibus est finis creditus ille dies
 Inde nuat alto furijs de vertice turres
 hinc sita sublimi culmine tecta cadunt
 Murmure terribili fraguntur robora silvis
 Montibus excisis saxa fragosa ruunt
 Jupiter hic rursus titania bella parari
 Credidit et subiti fulminis arma petit
Aonios demum ut quassato turbine mundo
 Turba profanatos attigit illa locos
 Quisquis suas naves tetro percussus odore
 Astringit nocuus tam fuit ille liquor
 Mox etiam mixtis ululatibus aera complent
 Et circumsepti funera triste gemunt
 Inde megea suos ut erat demissa capillos
 lugubris o fletus siste parump, ait.

152

Ille deū vrina satius est nimboſus orion
 Qui lanbus meruit ſtella ſedere poli
Simeia reſperſo titanū nata cruore
 Spernit adhuc ſuperos nec timet illa deos
 Ergo fauete omnes mecuq; hic ſoluite ventre
 Minginte quod petimus ſtercora nra dabūt
 Stipitibus ſumptis cuncta hec iūoluite cuncti
 Et miſceſce ſimul hic patris vltor erit
Cerberē tu ſpumas tu flāmas adde chimera
 Offibus vt vñ muneris ardor eat
 Dicta dee ſubito reliquoz facta ſequūtur
 Stercore cōmixtus creuit et ipē liquor
 finitimas pedor tantus propenauit ad vrbes
 Erō necuit multos peſtis et atra fuit
 hinc noua progenies ex tali nata nephiti eſt
 Putris odoratu nec toleranda vno.

Megeſa

Moſ dei que dicam manes attendite cuncti
 Carminibuſq; meis reddite carmen ait.
Manibus hinc exi ſtugijs repetita propago
 Inter mortales noxia peſtis eas
 Decipias fallas. omnes fruſtraveris amicos
 Siſq; ioui ſūmo ſtirps inimica deo

87

Sisq; prociq; leno nullos patiaris honores
 Inq; omnes lingua pernicioſa veni
 Sisq; pater pullis caſtos defende puellōs
 Inq; tuos natos te citet ipſe furor
 Cumq; leges vaſtū peregrinis nauibus equor
 Et meretrix ſolita non erit vlla comes
 Simeā pro ſcorto ſubeat vexanda triteſti
 Sāniat anāthei ſanguine iuncta ſui
 Illa meretricū maneāt tibi ſūma voluptas
 Quozq; furas ſūmus ſit tibi bachus amor
 Sisq; gule cultor diuina tomacula queras
 Perdices turdos pinguiā farta voreſ
 Summa ſollicite cupido demerge palato
 Ambroſiaſq; vora ſardalionis opes
 Hec bona ſola putes quibus eſt imixta voluptas
 Corporis aſt animi cura ſeuera vacet.
 Iura deum ſpernas nec ſcītis crede miniſtris
 Atq; negeſ ſuperis numen adēſſe polis
 Tempła deum nūq̃m viſeſ niſi forte ſequaris
 Scorta lupanareſ ſint tibi templā domus

Manes. :-

Qurba putet vatem ſed vates iſte procuret

153
 Dulcia pro musis scorta tenere suis
 Idq; ferant omnes meretrices esse tristem
 Quod tociens madidus iste lupanar eat

¶ Megera. :-

¶ Vade peregrinus graias te transfer in oras
 Sis latro sacrilegus tutaq; nulla sinas
 Edibus e sacris preciosos eripe libros
 Et fuge ne calidos experiare focos
 Protinus Ytalia redeas patriaq; reuise
 Gramata greconū te didicisse feras
 Illic te ostentes iuuenes hīs fallere temptes
 Turba rudis facias te putet esse deum
 Mōre feras greco propexā ad pectora barbā
 Quoq; cares animū proferat illa graue
 Sis tamē ingratus petulans sis noxiū illis
 Peruersumq; feras omnibus esse genus
 Nullis parce bonus sapientē carpe cleanthem
 Sicq; chiona bonū sicq; bianca neges.

¶ Manes. :-

¶ Turba putet vate sed vates iste procuret

88

Dulcia pro musis scorta tenere suis
 Idq; ferant cuncte meretrices esse tristem
 Quid tociens madidus iste lupanar eat

Chryseida:

Publica si possis dicendo vertere pugnes
 hecque sit officij regula prima tui
 Rethores et vates dños regesq; ducesq;
 Omnes te pariter insimulare iuuat
 Pontifices mordax iaculis incessere lingue
 Aude siq; sacris lingua proterua choris
 Sit tibi luor edax sint semina mille malorum
 Exurasq; oculis prospera cuncta tuus
 Lumine vipereas maculas insignia portes
 Stirpis et anguigena sic fateare patrem
 Multa quidē tecū tacita fac mēte volutes
 Sint tamē illa bonis pernicioſa viris
 Prodigus esto tibi venerēq; gulāq; foueto
 Omnibus et reliquis semp avarus eas
 Ingens ira tuo tacite sub pectore flagret
 flagret et ut tectus extuet illa focus.

Manes:

154

Verba putet vate sed vates iste procuret
 Dulcia pro musis scorta tenere suis
 Hocq; ferant omnes meretrices esse tritestē
 Qd̄ tociens madidus iste lupanar eat
 ¶ Sic dea sic manes sed plurima dixit erinnis
 paucula de multis iste libellus habet.
 Inde ruūt et massam agitato stipite condūt
 linquitur iniecto mox ea massa solo
 Ex templo coeunt nubes. tonat ethere nimbus
 fit fragor et rursus pturbant cuncta furore
 hinc repetunt stigias agmina seu domos
 Massa diu iacuit demūq; adiuta calore
 Concipit et fetus edere tempus erat
 Descendūt subito celsa de sede sorores
 Rūe statuūt filo tempora nostra suo
 Utq; sepulchrales tenuerūt numina terras
 hic ubi tam putris obrutus anguis erat
 Sic lathesis primū reliquis cedētibus inquit
 Omnia nec stigijs annuit illa deo

¶ Lathesis. :-

Hinc oriare puer trutior quoq; manibus esto
 Cedog; sint animo pessima queq; tuo

89

Tu scelus atq; nefas tu sis elementa malor;
Materia putri putrior esto tua
Viribus ista tamen cureat scelerata cupido
Audeat ex ausis tristior ausa cadat
Quo te cuiq; vocat p'dite curre furor
Furta quidē facias iubeo incolumisq; reuertē
Preda peregrinis te iuuēt acta locis
Si tamen ut doctus cum docto turgidus ausis
Dicere et in barba sit tibi magna fides
Sis iocus ip̄e duci stolidus vincaris et ista
Quam fuerit pactus barba recisa cadat
Si quoq; priuatus male sanus publica tentes
Naribus incisus vulnera turpe fenis
Nil magis efficias lingue qm̄ rodere morsu
Sed noceat nulli lingua protenta viro
Lingua quidē patrio rigeat p̄fusa veneno
Illius esto tamē in tua dampna sonus
Sis satirus mordax sed sanctos corripe mors
Quosq; probas noscat cetera turba malos
Laudatosq; ausit cōmemorare viros
Versibus insulsus tales ingesseris offas
Ut pueri mendas in tua scripta notent
Vade per ignaros fame quesitor inanis
Doctorū cetus arbitriūq; fuge.

(90)
155

Sed fugias quoniam nil te fugisse iuuabit
Te tandem noscet credula turba rudem
Ast ubi te norunt pueri iuuenesque senesque
Et tua mens fetidi nescia cuique patet
Turba puellaris rigido te fuste sequatur
Te lapidis iacti turbine quisque petat
Oderis id vitam tristis mortemque reposcas
Et doleas sortis secula longa tue
fata tamen fugias curvasque ad fornices umbram
Prestoque sit meretrix que tibi tradat opem.
hec tibi vita diu demum moriens in illis
Deflendus lustris in quibus altus eras
Cumque meretrices sparsis de more capillis
Concurrant omnes et tua fata gemant
Proch miseras clament amissimus ergo tristes
Qui tociens nobis oscula dulces dedit
proch miseras quicquid fortuna parauerat illi
Gratior huic nostro contulit ille choro
Ambrosiasque dapes semper nectarque ferebat
Unicus hic noster sardanapalus erat
Is tuceta is aues et quicquid suauis macello
Captatur nobis detulit usque miser
Proch miseras repetant amissimus ergo tristes
Qui pater heu nobis quique maritus erat

90

Sic te deplorent omnes faciantq; sepulchrū
 Et querant tymbo marmora digna tuo
 Inq; lupanari medio statuens in altum
 Hīs titulis maneat celsior urna tuis.

Epitaphium
Antichei Philelphi:

Hic iaceo putrida et stigma de fece deorū
 Vipereaq; satus stirps inimica ioui
 Virtutes cunctas fugi vicūq; secutus
 Atq; voluptates laudibus hostis enim
 Qd; dolos prauus testes vuluasq; colebā
 Pro re me vario nomine turba vocat
 Hicq; philelphe semel rursus vocat ille philorchis
 Gravior ille michi sepe philectus ait
Anticheum proprio grai me nomine dicunt
 Namq; dei semper insimulator eram
 flete meretrices lasciu flete puelle
 Melle quidē vobis dulcior ipse fui.
 Scorta meū doleant funus mea magna voluptas
 Scorta voluptatis summa fuere mee.

Epitaphii finis.

Sic volumus reliquis nequitas implere quod optes
 Mens mala pro voto manca sit ista tuo
 Protulit hec lathesis relique assensere sorores
 Inde sua carpunt stamina longa colo
Non igitur quisq[ue]m stupcat si garrulus ausit
Eneam sanctum carpere pontificem
 Hoc quicumq[ue] legis responso crede sibille
 Verius hoc nequit fedius esse caput

Responsio in Epitaphiū
Antithei philelphi:

Sepe philelphe tue numos petiere tabelle
 Abnuuit is fetido chremata ferre viro
 Nam donare nefas duxit sextercia lustris
 Et grauis ipse pius turpibus hostis erat
 Insignis miro semp pietatis honore
 A pietate pius nobile nomen habet
 fortis et in thurcos cum iam properaret iniquos
 Et cuperet xpi sustinuisse fidem
 Stamine succiso superas remeauit in oras
 Quosq[ue] tenet meruit vita beata polos
 Sethores et vates qui non ratione vacarent
 Nec poterāt brutis moribus esse pares

Exultet hos placide magnosq; affectu honore
 Ut forent voluit religione patres
 Quem ruber excelsis pileus virtutibus ornat
 Testis eris cause bartholomee tue
 Angele vere pater quem res cum noie monstrat
 Quem pius optavit fratris habere locum
 Impia tartarei confutes crimina monstri
 Est pia non cesses causa patronus eas
 Testis erit luce presignis laude Jacobus
 Cui caput et merito rubra tyara tegit
 Testis Alexander diuina preditus arte
 Ordine cui primo contigit esse locum
 Tu quoq; Sicilie titulis decoratus honore
Nicolaus nro carmine testis eris
 Tuq; tuo fulgēs tam claro sanguine natus
 Tu scelus hoc poteris inuidiamq; pati
 Turpe nichil virtus credit compage ferendū
 Crimina non igitur tam scelerosa feres
 Et mediolani presul dignissimus esto
 Testis ut es liuij gloria summa fori
 Clave perotte veni late prestantia lingue
 fac scelus infandū te quoq; teste cadat
Romulides Agapetus et alto sanguine natus
 Ingenio mitis clarus et eloquio

Iusq; utrūq; tenens verusquoq; testis adesto
 Tui niger egregio tempora cingit apex
Fulgini presul faucas pater optime nobis
 Nec pigeat testem partibus esse tuis
 Sanguine priscoq; et nigro redimite galero
 Tu Conrade tuis artibus adde fidem
Patricius testis vulpes campanus et omēs
 Tunc quicūq; sacra cōmeruere decus
 Sunt alij fateor docti quos vita probauit
 Nec fuit hys animo religione capi
 Non potuit paruo cunctis accurrere lustro
Cristicola thurco sollicitante fidem
 Hactenus hec nrē referantur carmina muse
 Sint monitus stolido paucula dicta viro
 Si pergat spurcus rursusq; is rancida tenet
 hiscere nec soliti muneris absit opus
 Laxabo fontes nullena per ora fluentis
 Tam fetidi capitis copia tanta michi est
 Et si musa fugit memoratu turpe referre
 Equa tamē musam sanctaq; causa fouet.

¶ Dñs. P. Candidus:

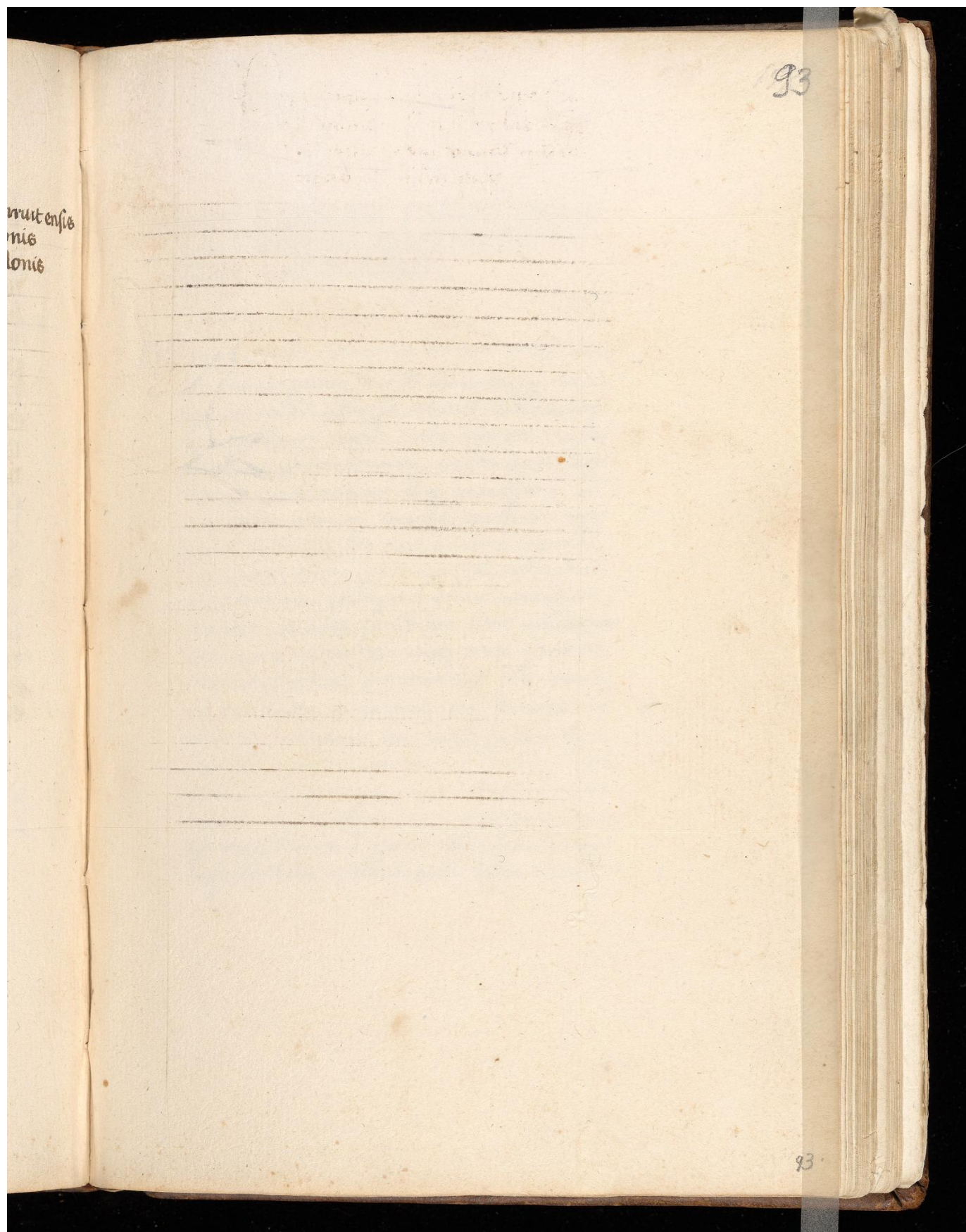
Hic nouus alcides felix salmonis alūnus

Qui monstrū domuit quod nullus tenuit ensis
Namq; pium soluit scelerati ex ore draconis
Nec rabiem sordesc; trucidis timuit nebulonis

Curia

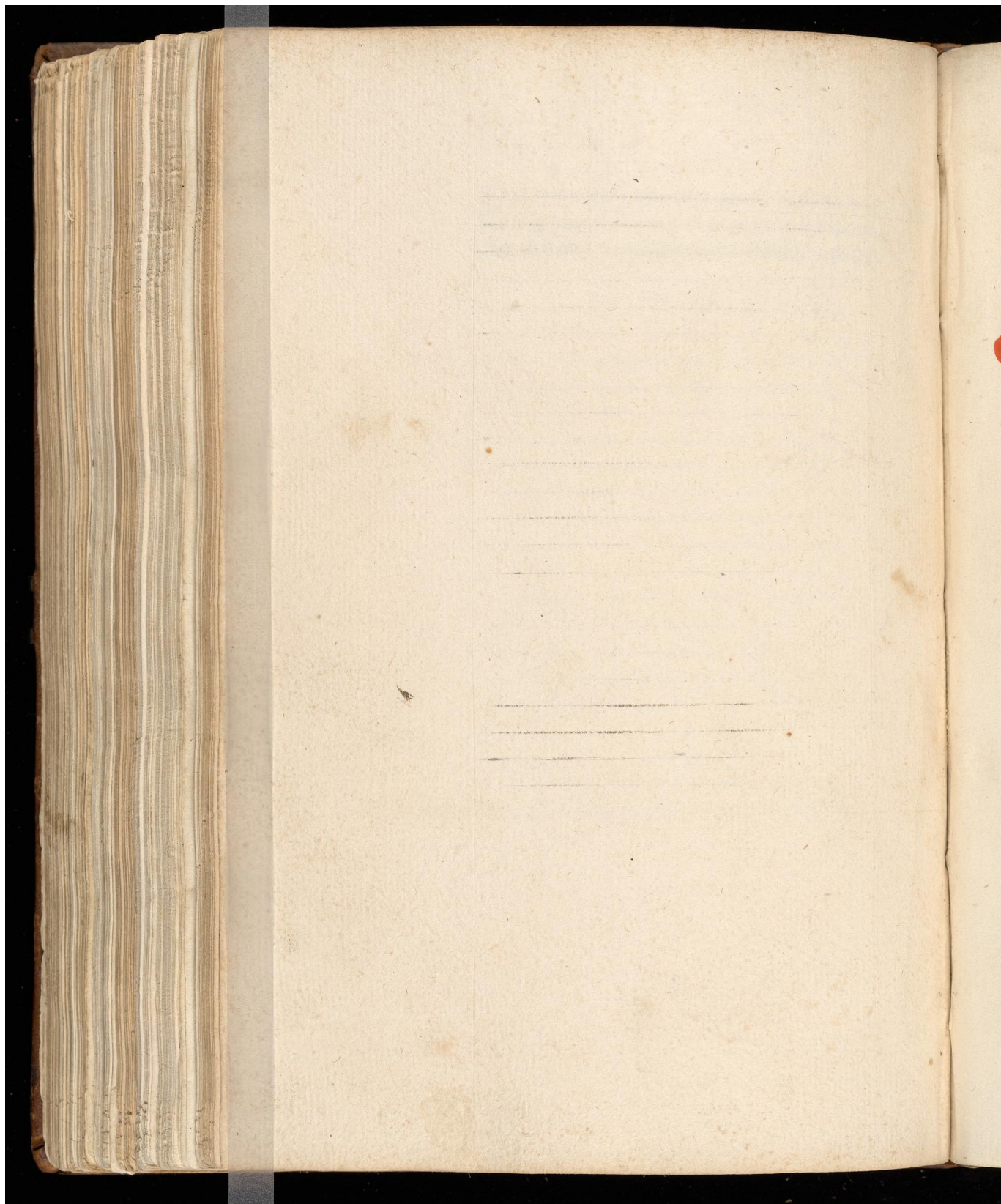
93r

Image ID: 32476183

93v

Image ID: 32476184

94
ORACIO AMBROSII VIGNATI LEGATI
 DVCIS SABAVDIE AD BEATISSIMVM.
 PONT. MAX. PAVLVM. II.

Expeior nunc. nunc cerno ipsis oculis. dum
 hec loquor pater sancte. illud satyri ita ve-
 rum ut nichil fere sit verius. Galeatum
 sero penitere duelli. cum intueor sanctis
 sine tue sedis decorem. auctoritate. digni-
 tatem. excellentiam. atq; maiestate. cu
 confideo mecum tacitus. cuiusnam vires
 geras in terris. In cuius nomine signisq;
 non solum omne genu celestium terrestrium
 & infernorum. sed omnis etiam animus
 utriusq; excelsus flectitur. Cum adueto
 non modo coram tot tanti precij sancte
 orthodoxe ecclesie principibus. sed coram
 te vno summo principum omni principe me-
 moriam habitaru. non tantu in comitu.
 doctissimoru & lratissimoru hominu. sed
 principum & regum tuo lateri. tue ma-
 iestati assistentium. Cum memoria repeto
 Cyneum purhi Legatu. ipi Epwortharum
 regi de vrbe interroganti. respondisse.

97

Cives Romanos omnes Senatores. urbem Sena-
 tum quendam. ipm deniqz Senatu sibi Regu
 conuentu videri. Quod per diuinationis genus
 quoddam sanctu quod prophetiam vocant.
 de Reuerendissimo & superillustri hoc con-
 uentu responsum arbitror. **S**entio & plane
 intelligo **C**icerone non abire dixisse quod
 vulgo aiunt. & est populare dictum. michi
 in ore vulgatissimu. **G**rande scilicet ma-
 gni & ardui onus suscipere eum. qui se
 vni omnibus alijs silentibus prebet audien-
 dum. et experior quod paulo ante igebam.
Galeatos duelli sero penitere. **H**ec si
 preuidissem. hec si prescognovissem. auctem.
 sz dignitatem & excellentiam. si ex integro
 ineunda esset michi ratio. cum patribus
 collegisqz meis. no suscepissem hanc ducendi
 prouinciam. Sed postqm actu est. postqm
 pavendu institui atqz obtemperandum au-
 ctoritati maioru. oro & implovo omnipotentis
 open. **O** pater. o homu reruqz eterna pater-
 nate pater summi vigor & celestis origo.
 da facilem cursum & audacibus onnuce-
 ceptis. **S**upplex dehinc supplico pr sancte.
 ut paupertati oracuncule mee clementissime

digneris ignorare. Audies eodem hominem
 non doctum. non facundum. non scitum. non suave
 sed hominem crasso in aere natum. Audies non
 Atticam eloquentiam sed oronem incompota.
 inornatam. insuave. agrestem. atq; indigna
 que prodeat in tuo sanctissimo conspectu.
 inq; oculis tantorum principum. Considerabit
 igitur tua ^{tas} postq; oro iter confecerit &
 spaciū. non que dixero. sed que dicere volui.
 aut institui. vel potius que pro dignitate
 rei & loci me dicere oportuit. Et fidem
 grandem. fidei promptitudinem. & observa
 tiam in sanctam Romanam ecclesiam princi
 pis heredis mei delegantis. non sui legatij
 oronem. Ignoscendum eciam parabit tua bñ
 pro sua singulari rix credibili suma & ppe
 diuina clementia. si tardius qm deceat.
 fieri arbitretur quod facturi sumus. Est
 n. cur clementer ignoscas princeps noster
 qui nos delegauit nouus princeps. recens
 Dux nobis natus. & illustrissimus pater
 dñs genitorq; suus. temporibus quibz ad
 apicem aptatus assumptus es agebat longe
 in remotis. procul a pñia aberat sua.
 nuncio iocundo accepto tue creationis

ut primi fama deculur tua digna creatione.
 gaudens & exultans subiit iter. ut proprias
 & domesticas repetere lares. ut in patriam suam
 referret pedem. ut hoc iocundissimo mirro
 accepto sibi gauderet. tue scitanti gratula
 retur. & vniuerso xpianismo congratularet.
Sed sic iubente deo. ante prefatum itegru
 iter. morte obuii. in Regno Francoz. Tum
 oportuit funus ducere & pompa funere
 & ceremonias & cetera. pie & religiose age
 pro more rituz xpianoru principu. **P**ost
 hec que ad anime propitiatione spectat.
 & ad leuandos animos dolentiu equi
 fuit ipm nouu principem mire generale
 conciliu tuu statu vniuersi pue sue.
 & consulendo agere. quona patto iuste
 & religiose in quiete & pace. ptem suu
 regere ac gubernare queat. maiori instar
 suorum. **E**xistimauit. n. usq; adhuc excelsa
 domus Sabaudie. id solum optimu. id solu
 pulcherrimu quod iustissimu. & iocundissi
 mu re amata potiri. ptem suu amata
 pace potiri. **H**ec dum in consultatione ver
 samur. ingens incendiu repente exort
 potens vniuersum terraru orbe incende.

161
 +3
 maximi armorum motus oriuntur in finitimis
 provinciis. Vti autem aiunt. de hijs que foris
 sunt. nichil ad nos. Neque consultantur Lacedæ-
 monij. quæadmodum Scitarum vel Persarum
 populorum remotissimorum res publice
 bene gubernentur. Ita in proverbio dici
 solet. **R**es tua tunc agitur paucis cum proxi-
 mis ardet. **O**portuit igitur et Principe-
 min concurrere ad ignem hunc et ad se-
 dandos motus. **N**ostri pro sancte legem illam
 Solonis. specie primore inique iniusteq; le-
 gi hntem. que considerata tandem iusta est
 ac iudicata saluberrima. **S**i ob discordiam
 dissentioneq; seduo populi in duas partes
 fiat. et ob eam causam iritates animis
 utraq; arma capiantur. pugnaq; fiat. tu
 qui in eo tpe in eoz casu civili discordie
 soluturus fueris. neq; alterutri parti
 sese adiunxeris. sed separatim a cõ malo
 recesseris. **I**s domo. patria. bonisq; oibus
 caveto. exul esto. Lex profecto sancta
 digne existimavit pend dignos viros.
 quoscunq; bonos. qui a civili bello. a civili
 pugna sese amouissent. neq; ad sedandos
 animos viros armatosq; concurrissent.

96

concurrere igitur oportuit. & ipe & bello oc-
 currere. & paci concurrere. suaderet. hor-
 tari ac precari ea que sunt pacis. suadete
 eo qui est auctor pacis. Postquam fedus per-
 cussum est. herus ipse meus nichil habuit
 in optatis suis minus. nichil fuit ei longius.
 qm̄ qd̄ debuit hoc es alieni. hoc sancte
 Romane ecclesie & tue s. redderet. atq; per-
 solueret. Sed qm̄ optimam & pulcherrimam
 utale particulam habet. qua rudes seu
 pedem montium appellant. Igitur ipse trans
 montes in medio Sabaudie sinu no paruo
 distans intervallo. His iustissimis ut nobis
 videtur causis tardati. si qua videtur ig-
 nostendum oramus. Hunc summam nre lega-
 tionis & quod primum precipuum mandatu
 nobis datum est breui ordine complectar.
 Priscis temporibus ab ipso initio quo heri
 mei diui principes huius excelsae familie
 Sabaudie potiti sunt. vetum. & principum
 ceperunt. catholici admodum fuisse. et
 pro fide ihu xpi crucifigi multa & magna
 egerunt. aggressi illustria consumarunt.
 Herculeam animo qdem Herculeo usq; adeo.
 ut aliqui eorū consensu principum & christianorū

162
 t9
 om̃. qui aduersus barbaros xpiani normis
 hostes castra habebant. ipsa virtus **Sabauchē**
 aggressa sibi vendicavit pro suo optimo
 iure arma deferre in suis signis milita
 ribus. duce vexilloq. cruce albam. cruce
 candidam. cruce agni immaculati. **Secuti**
 sunt deinde suis ep̃ibus principes reliqui
 huius excelsę familie. hic sunt gentile.
 ut semper obsequentiissimi fuerint alme
 romani ecclesie. tam obrem princeps ipse
 in hoc ip̃m quod suo generoso ac excelsō san
 guini hereditariū est sequens. et propterea ad
 uertens qđ paulus cuius nomen tunc s. iditū
 est. monet añ omnia obediendum Hebreis
 scribens **Obedite** prepositis vris & subiarete
 eis. **et Colocensibus.** Obedite inquit per oīa
 dñis. qđq. ad **Romanos** de cotrarijs cotuma
 cibus inobediens loquens cominatur
 dampnatione hys qui nō obtemperat. Inq̃r.
 qui resistunt ip̃i sibi dampnatione acquirunt.
 Insuper tunc obsequi perfecte. integre. ex
 corde optimo. magno animo cū omni sūce
 ritate & puritate. volens. libens & libentior
 qm̃ sit ipsa libentia. parere. obedire. & obseq.
Hoc ip̃e herus meus. princeps. Dux meus.

97

x
 Obediendum deo. preter causas quatuor illas
 quibus cleantes existimant animis cordibusq;
 hominū. informatā impressā infixāq;
 dei esse noticiā. tum ex verū presentia
 futurarū. in quibus si erramus. si fallimur.
 si perperam iudicamus. non dei natura sed
 hominū coniectura peccat. tum ex magni-
 tudine comodū que hominibus tribuit.
 celi temperantia. fecunditate terre. Et aliarū
 rerū ampliorū copia. tum qd animos ho-
 minū terret. fluminibus. tempestatibus. grā-
 dinibus. vastitate. pestilentia. terremotibus.
 lapideis ymbribus. guttis ymbrū coniectis.
 repentinis terrarū hiaribus. Per naturā
 pecudū hominūq; portentis. factis celestib;
 visis. stellis insuetis prænuntiis quas **Greci**
Cometas appellant. Tum quanto in loco
 pp quod maximā equalitatem motus. celi
 conuersione. solis. lune. siderūq; omnium
 distinctione. utilitate. pulchritudine. or-
 dinem. quāū verū qm ipse solus aspectus.
 iudicat hec. non esse fortuitū. sed a deo.
 cui audiendum. Preter has inq; cleantes
 causas. ipse heros meus. tam prudens
 est. ut sentiat. tam doctus ut intelligat

163
 t4

inesse in homine aliquod diuinum. pter vir-
 tutes & animi illustra bona. & ingenij ex-
 celsas vires. quibus cum deo manifesta cog-
 natio est. perpulchre intelligit obedendum
 deo. ppter qd in eius conspectu viuimus.
 eo spectante quecumq; gerimus. eo auctore
 quecumq; loquimur. notatq; sunt ei quecumq;
 ipsi nobiscum taciti cogitamus. & mutu di-
 uino viuimus & mouemur oculis trepida-
 tis in ictu. Nouit inq; pavendum deo
 quidem ipse solus verum omni auctor est.
 eo solo auctore nullo alio artifice cuncta
 creata sunt. ab eo solo. rebus omnibus ppria
 certaq; natura & Lex a primordio data est.
 et ipse solus est qui viget. qui sentit. qui me-
 minit in perpetuum. qui vivit in eternum. qui
 regit omnia. qui prouidet. qui mouet celos
 qui mundi moderatur habenas. **S**i nouit pa-
 rendum omnipotenti & in necessaria quanda
 consequentia intelligit pavendum paulo
 eius vero Vicario beatissimo. **N**on n. ipm heri
 meū preterit. qd sicut xpc ihus medius fuit
 inter deum hominesq;. quod scriptū legū.
Deut. v. **E**go medius fui inter deū &
 vos. sic si mandatis & legibus tue s' audiet.

99

ihu xpi mandata accipiet. testis est ei p^ri
 maximus ita optimus verissimus Paulus
 ad Galathas sicut angelum inquit dei accep-
 tis me su xpm ihm. Et alio in loco. cum ac-
 pistis a nobis verbum dei accepistis illud. nō
 ut verbum hominis sed sicut vere est verbum dei.
 Cum principes mandatis ap^lices obedunt. non
 hominis sed dei imperio obedunt. Econtrario
 item qui inobedientes resistunt. ne mandatis
 Romani Pontificis obtemperent male muniti
 sunt. digni sunt qui parci iure quonvis pacto
 nō exaudiantur a iuribus. Nec qdem iuria
 inobedientia et in homine efficit ydolatriam.
 Eccl. xv. quasi scelus ydolatrie est nolle ac-
 quiescere. Inobediens contumax et rebellis
 pertinax. superbus ipm abnegat deū mātū
 deus. Luc vi. nisi me mea fallat obliuio.
 scriptum est. Quid me vocatis dñe dñe. neq^{ue}
 factis quae ego praedico. Inobedientia nō
 adeo ad contumeliam et contemptū dñi
 progreditur. extollitur et se erigit ad ho-
 minem anathematizat. et maledictū efficit.
 In deuteronomio digitus dei scriptū legit.
 Maledictus qui nō permanet in sermōibz
 legis huius. et paulo post. si nolueris inquit

164
 audire vocem dñi tui ut custodias & facias
 omnia mandata eius. venient super te &
 apprehendent te maledictiones iste. ma-
 ledictus in ciuitate. maledictus in agro.
 maledictum horreum tuum. maledictæ ve-
 liquie tue. maledictus fructus ventris
 tui. maledictus fructus terre tue. armata
 bouum tuorum & greges ouium tuarum. male-
 dictus eris ingrediens & egrediens. Hec
 digito dei scripta sunt. que sicut nec fal-
 lunt ita nec falli pnt. Et in psalmo.
 Maledicti qui declinant a mandatis tuis.
 Ecce. quod xli. **V**e vobis viri impij. qui
 dereliquistis legem dei altissimi. Tanta est
 inobedientie sue acerbitas, sue atrocitas.
 tam illa scelerata nequamque est. tanta
 & magna in orbem terrarum humano ge-
 neri attulit incommoda. ut nichil sit quod
 animis hoim esse debeat eque odiosum.
 eque infestum abhominabile atq; horredum.
 Hec no modo maledixit & astringunt
 humana opera omnia que ^{opam}
 in illa. juxta illud Geneseos. Maledicta
 terra in omni opere tuo. germinabit tibi
 spinas. Hec no modo inobedientes reddu-

99

beluas. omnes quadrupedes. aialia cuncta.
 que ad usum hominum creata sunt. sed in-
 troduxit languores. dolores. cruciatus. mes-
 ticias. fletus. lachrymas. singultus. merore.
 erumpnas. eoritudines. morbosque omnes
 quibus per singulos dies premimur. obus
 cotidie afflicti. vexatiq; animi dolent. et
 lamentamur. Hec a summo vertice ad ymos
 usque pedes omnes singulorum membrorum mor-
 bos dedit. a cerebro incipiens turbat illi
 vertiginem. frenesim. apoplexiam. **Epilepsia.**
 Subeth. melancoliam. maniam. Hec rursus
 dedit paralesim. spasmum. stuporem. tremore.
 oculis dedit lacrimam. catarractam. rubedine.
 manibus sanguis fluxum. polipum. Hec do-
 lores iniecit colicos. dolores yliacos. Hec ut
 neque pes neque manus satis suum officium faceret.
 iuncturis dedit syatiticam. podagram. ar-
 theticam. et omne guttam. **Hec** febre intro-
 duxit et hucam. febrem affinem. febrem
 humoralem. et omnes denique morbos quos
 cognouerunt vel Apollo vel **Esculapius.**
 sed qui post hos unquam fuisse medici. et
 quod malorum pessimum est omni que dici
 vel excogitari possunt. hec ipse inobediencia

(100.)
165

introducitur morte per infinitos moriendi
modos. per infinita genera mortis. et non solum
morte temporalem sed illam eternam morte
ubi nunquam moritur mors. De qua melius
Augustinus inquit. Nulla peior mors quam
ubi nunquam moritur. mors primorum inobe-
dientia parentum negavit hactenus. Et coti-
die interficit. differens nobis amicos omnes
quotquot habuimus. amatosque cognatos. affi-
nes. necessarios. natos dilectissimosque pa-
rentes. qui nos genuerunt. Et non solum
interficit eos qui fuerunt. sed nec parere
instituit mors ipsa. que per inobiam ingressa
est. hijs qui supersunt et qui futuri sunt.
neque etati. neque sexui. quibus etiam feruissimum
hostes aliquando indulgere consueverunt. tam
grauis tam atrox est scelus nolle parere.
nolle accrescere. sed erigere cervice. dare
terga aduersus summum dei summi sacerdotis
imperium. ut prope omnes undique intrauerit
mors. ut eam ob rem. non solum inobedientes
ipso sed eorum natos innocentes qui non
peccauerunt oporteat mortis penas lueri.
Sic scriptum est. Qui superbierit nolens sacer-
dotis imperio obedire morietur. **Sic statutum**

100

est. qui non obedierit Principi morte moriat.
 et si genuerit homo filia contumace. et
 non audiat patris aut matris imperium. et cohor-
 tatus obedire contempserit. **L**apidibus ob-
 ruat eum populus. Hii sunt insolentis inobrie-
 arebussimi fructus. At si vel dampna vel
 incommoda que humano generi ob rebellem
 inobiam data sunt consideremus quod ob hoc
 saul perdidit **R**egnum. Salomon amore per-
 didit diuinum. **A**dam paradysum. Lucifer celu.
 saltem ad ipsam obsequendi proprietudinem.
 nos prouocent ipsius sancte obieigentia
 comoda illustra exempla. ipsius virtutes amor.
 ipsa denique ratio. que valet vincit et tua
 lesit. ut a ratione nostra incipiat argumentatio.
 rebus vilissimis obediunt omnia. Numus rex
 vilissimus est. quod vel ex eo patet. quod per
 tot pollutas manus transiens modo in archa
Regis. modo in archa furis manens nullum.
 stabilem habet herum. sed semper velut in alea
 modo huc modo illuc fluit atque pergit. Ac
 numus obediunt omnia. teste ecclesiaste. pecu-
 nie obediunt omnia. **R**es vero ceterae in
 coparatione hominis vilissime obediunt omnes.
 terra paret ut iussa est. annus sicut germinat.

et suos p[ro]bet fructus. mare obtemperat. neq[ue]
 suos egreditur terminos. **Sol** & **Luna** obediunt
 et suos imperio nature perficiunt cursus. Stelle
 omnes siue errantes siue fixe ut imperatum
 est influunt. et si que sunt que frumenta sint.
 pronunciant siue bona siue mala. **Aerialia**
 contra leges quas illis velut natura a p[ri]n-
 cipio deus dedit. seruiunt. et usq[ue] adeo pa-
 rem ut n[un]q[uam] aduersus illas eant. Si
 rebus vilissimis obediunt omnia. Si res ipse
 vel inanimata vel vilissime obediunt omnes.
 q[uo]nto magis hoc equu[m] est. decet. et oportet.
 hominem sensu. ratione. et intelligentia pre-
 ditum. cui cum deo tanta cognatio est. Nec
 si non iuuat ratio. quod in secundo loco
 est utamur exemplis. Torquatus **Romanos**
 mouens milites quantifacere ducis p[ro]p[ri]e
 imperio. filium etiam ip[s]e rem prospere
 aduersus edictum gestam. securi percussit.
 Et ip[s]e lex quiritius inquit. qui rem a
 duce belli prohibitam gesserit. capite p[re]c-
 tatur. Abrah[am] item ut esset vnicu[m] in terris
 obre exemplar instituerat p[ro] parere vni
 genito filio suo **ysaac**. Sed maioribus agra-
 mus exemplis. virgo virginu[m] regina celi.

Regimaz terre. ut obediret sibi mille nome
 indicit. **E**cce mille dñi fiat michi scdm verba
 tuu. Et quod maximu om̃ est exemplum
 ip̃e vniuersus omnipotens dei filius vbo
 et exemplo docuit nichil esse obia maius.
 nichil melius. nichil quod tanti faciendum
 sit. In primis apud iohem ip̃e de seipo lo
 quens ait. Descendi de celo nō ut facerem
 voluntatem meam sed voluntate eius qui me
 misit. Et alio in loco plerūq̃ dicit. Non sicut
 ego volo sed sicut tu. Et si nō p̃t transire
 calix fiat voluntas tua. Et uerū predicauit
 plerūq̃ eos omnes filios dei fieri sibi q̃
 fr̃es et coheredes qui obedirent. Qui fecerit
 inquebat voluntatem patris mei qui in celis est
 ip̃e meus frater mater et soror est. Hic sapiē
 prebuit unicū et excellentissimū obie exem
 plar. qm̃ ut deuotissimū **B**ernardus ingt. Ne
 perderet obiam perdidit vitam. Non iniuria
 igitur dicit apl̃s. factus est obediens usq̃
 ad mortem mortem aut crucis. In necessariis
 hmoi sancte obie consequentiam hec se
 quuntur comoda nec quide exigua. pax
 fr̃z. concordia. reges. gaudium. Logorimitas.
 felicitas. vita immortalis. vita eterna. **H**ec

102
 em in celis concordiam seruat. in terra pacem
 nutrit. tranquillitatem generat. rem omnem
 publicam stabilem efficit & yconomiam dirigit.
 teste vitar **Augustino** in sermone in fallor
 ad herenitas. Obia inquit concordia seruat
 in angelis. pacem nutrit in monachis. tran-
 quillitate gnat in ciuibus. hec illa ipa est
 sine qua respu^{ca} stare no pt. sma qua fami-
 lia regi nequit. Hec obtulquit ora Leonu.
 os obturavit inferni. hominibz obuit ascen-
 sum in celum. vbi n. inobedientes terrenis
 voluptatibus decuti. hura hoim. mandataqz
 dei violantes corporebus elapsi arcu terita
 volutantur. nec ad superos vmqm etiam
 multis exagitati seculis reuertuntur. Sic q.
 obediunt. ad illam excelsam eternaqz sedem
 et donum que bns ab eterno parata est p-
 uolant. **O** sancta dei sponsa obia. tu pfecta
 scala es qua ascendimus in celum. tu qua
 diriga es qua Helyas ductus est in paradisu.
 tu clausura oris inferni facta es. porta para-
 di. **T**antus est virtutis huius splendor ut
 nullus vel maior vel copar muerini gat.
 Non solum. n. iusticie pars est vna potestis
 sed tota ipsa perfecta iusticia. at iustissima

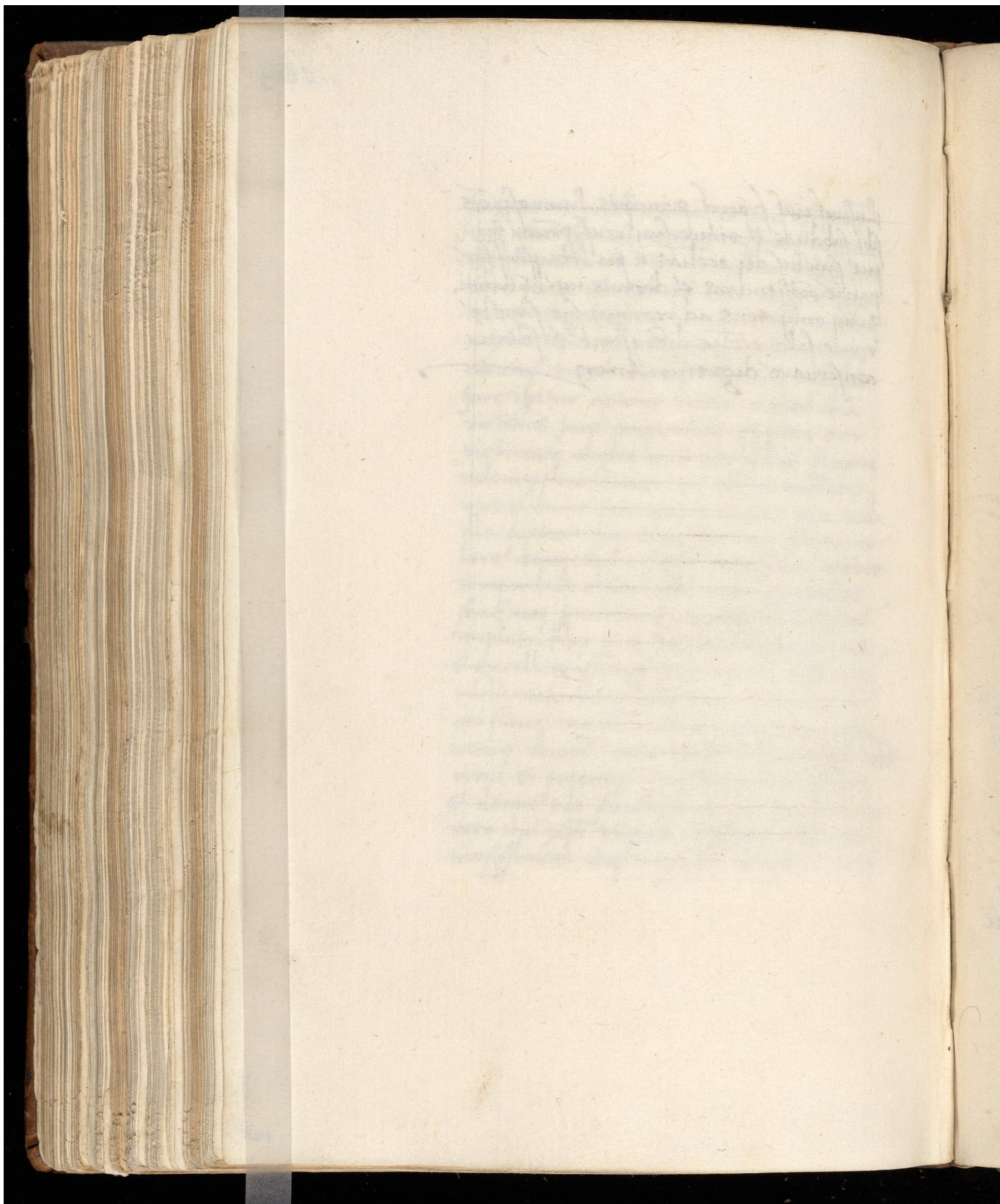
102

Imperatrix pulcherrima. virtutu est omni
 vix adeo speciosa ut neq. Hesperus neq. Luci-
 fer sit pulchrior. Hec non solum religionis
 pars tertia est. sed ipsa tota religio. aut
 totius religionis aut virtutu omni conserva-
 trix ut testis est **Gregorius**. Obia virtutes
 ceteras menti inserit. insertasq. custodit.
Iure igitur optimo dicitur. melior obia
 victimis. Jure preponitur. quidem per
 victimam aliena caro. per obiam propria
 voluntas imolatur. Hec ipsa precellens
 virtus. omne preceptum implet. Non modo
 illa quatuor sapientiu Grecoꝝ precepta. co-
 leve deum. nosce seipm. necessitati parere.
 temporibus obsequi. sed omne quodcuq.
 sanctum preceptum. omneq. benedictione
 implet. Hec cum ita sint illustrissimus
 & excellentissimus princeps. Henrys meus
 michi metuendissimus **Dux Sabaudie**. de
 cor suum. mente. animu. affectum. volu-
 tatem. obiam. reverentia. & quicquid habet
 vivit & potentie. tux bñtudinē offert.
 & donat tibi sanctissimo p̄ri paulo. velut
 vero ihu xpi vicario beatissimo. sese. vir-
 tuosissimam eius augusta. illustres natos.

103
Illustris eius fratres. principes. baronesq; oēs
sibi subditos. & vniuersam eius piam pi-
ue sanctas dei ecclesias & pia loca ppiis sue
patris commendans & donans tur. bñtudinē.
quam omnipotens ad regimen sue sancte
vniuersalis ecclesie diuissime & feliciter
conseruare dignetur. Amen

103v

Image ID: 32476204

104
Quatinus paradisi coniectam ordinis summi heremitarum
 sancti Augustini capto generali toletini celebrato
 de eligendo priore generali
Et si michi priusquam hunc locum conscenderem am-
 plissimis orandi animis fuit h. m. d. v. q. p. p. m.
 diuissimū hec tū vta sit ornatissima frequentia
 hic expecto nō dignissimū illa mei ad aplū
 digne attenuant phibuntq. Eū. n. p. apd
 peritos viros orōm hie solitus sum p. optimi
 nō tū apd tot ac tales qles vob esse arbitror.
Quod n. p. ex ceteras artes qbus abundare so-
 letis dīnas hie sīam pfitamur & qdem
 marie non ad plebem n. ad infimos non ad
 stiles nō ad mediocritē eruditos s. ad sapientes
 ad theologos ad rex omī ptoes ad celestes
 sumos q. viros meo pro conuertetur. Nichil
 s. n. emulatum ingenio elaboratum industria
 impitax affert oportet & p. auditorē p. p. dote
 & p. loci hinc antem. Sed si omī reliqui
 etat mee tū qd p. hūa consupsi oratoris in
 sitititombz cōsumpissimū vir vob vti digni
 estis satisfare possem qto minus hac tepestate
 qua p. p. ter alios labores qbus p. proxime vti
 videris cōfectus atq. tūis fuit quotidiana
 p. hie lectionibus opam prestolū nūllū michi.
 aliud agendi otium tribuatur. Verū si huma-
 nitate benivolentiam suauitatem fidem mo-
 doctum integ. m. auctudicē demq. vram
 considerantū haud certe p. p. orōm mee su-
 fragij compa bo. Nam et si sapientes arbitram
 huānos clementesq. q. hōies sitis vob esse ne-

104

quaq̃ dubitem. Siquidē g^r. ut auctoritatē vel officiū
 hac vice me hūc reuocetis. nō michi arrogantis.
 anee qd̃ utiq̃ cūmen semp̃ longe ante alieud
 fuit. sed vobis potius qm̃ hac dūedi licetiam
 contulistis obsecro astruatur. Si qd̃ p̃tea vel
 minus lepidē vel minus attōmodatē minus.
 ne perire vō iudicio dixistis. istarū p̃latissimorū.
 vrozū om̃iūq̃nem errorē bene interpretando.
 tollerabitur. et meredibilem mei animi volup
 tatem potius q̃ vobis rōem actipietis illud.
 si vūm neq̃q̃ om̃i p̃d̃ qd̃ dūyaleū michi tam
 oblatam esse video. m̃ltū q̃p̃ michi cele
 tandū puto. et vrozū affinnē deleo. Namq̃ de
 p̃ficiendo g̃nālī priore dicendū est. Quod utiq̃
 nil melius. nil honestius. nil p̃fectius vāli
 us hac in religione ñra sine agi. sine cognis
 mea qd̃em sententia valet. dūm p̃terea ma
 iestatem tuā mōp̃at. licet. Optatany at ergo ad
 uenisse m̃tueor. & me d. accessit & michi qd̃.
 modum ceteris p̃mal. iocunditatis. Plurimum
 ñ ornamenti dignitatē ac sp̃ci hūc tam p̃clarū.
 cetui. & tūc hūc dūatiois p̃ledere accēnit
 q̃ p̃om̃ibus qui hūc nostraz religione suo
 fūore p̃sequeuti sunt. de p̃tererūt s̃is. dūm
 ann ac sm̃otie p̃sidimū. ut nō minus p̃te
 parentem q̃ p̃tectoorem. p̃stinent om̃is. Atq̃
 vū melius ip̃mis mea oro debeat p̃ofia. q̃
 a ñra necessitudine vos appello iudices nosq̃
 qui sapientissimū estis. qui deus est. qui q̃tiam
 qui sublimitate hūc hūc religione. volūst
 semp̃ et iam colitis. Denique quate nob̃ sup̃iorē

170
 malem p. eruditissim
 splendore magnificencia

atq; maricem p̄ficē debeat dicendū erit sanctita-
 tem deniq; nostrā q̄ casum q̄ calamitate q̄
 fortuna q̄ p̄mē quo v̄ri iocundacūtz ām̄ m̄
 Quociens n. infelitem illa Cphdolor nū or.
~~Quociens~~ iacturaz adeo vulgarissima adeoq; igno-
 riosam quam vti stitit dūdū p̄pessus est me-
 niss volūz vix continē lacrimas quoc h̄ec me-
 tantū h̄ic meoz h̄ec anxietas h̄ic tristis memoria
 quat̄ s̄ et om̄s quos pietas q̄ iusticia q̄ amor
 q̄ rectitudo possidz. ~~Quis~~ obs̄c̄ abs̄ mēt.
 p̄turbacione altit̄z pacit̄zq; suā infestari p̄seq
 ac laterari videat. **N**ōne humilis atq; barbarus
 est? q̄to itaq; magis detestabilis appellandus
 est. qui abiecta om̄i humanitate h̄ic facit n̄e
 mor̄ insana temeritate in ip̄am machinamēta
 parat insidias struit arma capit et q̄ n̄s om̄e
 prosternit atq; negare molit̄. **N**ōne impius nōne
 crudelis nōne bellua nōne inmanis ac esset
 exērabilis mincupari debz atq; ut v̄itō dixit om̄i
 feritate ferocior. **Q**uid o p̄ces humanissimj
 nos deo pepit religio qd finis fons religio qd
 nob̄ assistit dū n̄citudine p̄m̄ religio qd
 tollit qd religio quid dūm tirannica p̄tate uel
 audacia in minime efficit religio qd tuetur
 atq; protegit religio qd postremo nos deo fa-
 miliare reddit religio qua s̄ sibi religimur.
 s̄ mortuū mudo efficiunt meterim̄ victuri.
Que cū ita sint qd nisi fecundissima atq;
 clemētēz m̄rez p̄sequitur q̄q̄ om̄i humilitate
 v̄rbatus hanc vlla p̄te p̄sequatur. **Q**uare

Vos ipsi per egressum indicetis quod magno se-
 sceleris contuminate quod absque illo pudore
 et pietate modo ratione sed dolo sed astu sed effu-
 sa malivolentia nullo virtuti loco delicto
 superioribus voti meministis temporibus tamen
 smotie itaque populum vestre religionis caput
 obtundere violare deinde sumque non delere
 conati sunt in vestro ordine de decem septimum
 dicite obsecro per karissimum quis unquam recte
 putet graviter egrotari atque affligi caput
 et minime corpus ac cetera membra ut reddere
 vel copari. Nec huius rei alia rationes habet
 quod quilibet mentis compos id in se ipso ac
 frequenter experitur. Est quod cumque quantitas
 a natura tributa ut inflatam capiti suo in-
 iuria propulset illud tueantur allicui
 tuerat ne fortassis eo crudeliter lesa vel
 in colimitate vel vires ut vita destitu-
 ant. Quo fieri profecto nunc est ut qui ab-
 ditata tutandi capitis hac vestre cupiditate
 sibi potius violentiam infert ne faciat
 atque humanissimum ipsis quod vestro malitia periculis
 vilior censendus est. O summus ac de-
 testa dum facinus o rem peris sane vestro
 acribe ac moleste sentiamus o memoriam
 totiens deplorandam quicquid sunt refutata
 hec ne fuerint prima hi honores et alia mun-
 deria que virtutibus que beneficiis que tot
 ac tantis usque ad tam infelissimam egredies
 indefessis laboribus sic exiguam mercedem
 vestri generalis vestri reddita sunt. Potuit ne

Lo he geane
 tales ne tribu.

121
 tunc demeruisse / qui omnis laudem atq; favore
 meruit / ut pro se amico criminando totius nre
 reuerentis honestas detur ac dignitas adeo turpi
 adeo venifami contagione infectur / que vni
 uersi defendere debuisse facta inter paucos
 comitatos qualem in romam. **R. P.** cum letu
 lo rethego / statilio gabiniq; semissimis hostis
 catillina egerat in iudicium coram magistratibus
 tota pmaris sumisq; viris aduocis in fine dap
 nationis poena / contra bonos virorum offm
 studuerunt. **Sed** si prius indignatos atq; male
 dicta promeruit / re qui nudata eiusdem pu
 blica neq; opuit / si reusit / quali vos sustima
 stis. **Seruat** ac poena dignos qui patefaciunt
 qui accusant q; producit qui abs ulla reuerentia
 publice predicant qui falsa confingunt qui pro
 bitari ac virtuti detrahunt. **Hec** q; motem
 ansam tangere lapidari diuina. **Retus** illa
 lex inest q; in summi platiniq; vix inferior
 audacia he reheret / videtis q; ptes humanissim
 qto impitilo quato Malo qto ito papitatioe
 totus hic ordo ramdudum floretissim / nunc
 n. ut ita dicam / infelissim / ordo v. **fat**
 sunt / ut n. vni p. **st**im / n. **Alexand** / viri
 plissim atq; omni pietate ornatissim / vitas
 favor mira solitudo feruens q; studiu / utiop
 time nostis succurisset / confusions ac igno
 mie plenus pene ract / ut si cerimonij / pom
 pitui armis v. **re**face atq; duos sapientes ro
 manu impia auxisse ueteres auctores celebrauant
 et extollunt / cur hinc vno **Alexandro** qui ex hac
 religionem / a tota ferocissima tempestate.

^{ccxxv}
 Libramur in mente ~~et~~ et postremo ad opus pruden-
 tissime adeoque pacifice gubernantur humores
 tales laudes etiam exaltationem minime de-
 beamus illud tamen vni vos magnopere obsecro
 suauissimam precem ne dum tam nostras defendo
 dumque nostra in comoda que partem sustinimus
 et magis sustinuissemus improbatas ale-
 xandri obstitisset natio dum postremo superioris
 nostri honore ac dignitate que nostra sunt tu-
 cor vel aliena rem agere vel tunc succurrere
 vel assentari platoni socratem et me carpe
 putetis. Nonnit quippe ~~na~~ religio iusticia neque
 rei per amor qui maxime imitari debemus etiam
 his omnibus grates vel egregia merita
 Eque idem per ipsum atque maxime ~~per~~ per
 sanctissime debet quod sua opera consilio industria
 cura inchoata ac venerantissimum confessor
 nicolaum in nostra ordinis etiam triumphum sub-
 limitate atque perpetuum de eius sanctis immo astru-
 bi ac auctoritate fecit rem profecto grandem
 et ante ipsum diutius tentatum summe au-
 signat ad aggressus. Huc sane omnia et appposito
 distare videtur notante absque commemoratione
 volumus tamen vos sapientissimos esse iudicare quod
 hanc meae orationis partem bono voti solet accipere
 aut quod admodum amplissimo quodam amore a
 me placita extitit et ~~et~~ per peritaurum rene
 de futuris deinceps rectissime providetur
 Etiam tempus est ut altera orationis parte de elige-
 do gratia prior uti placuit finem qui breuissime
 absoluta sit in primis oratione per deum in-
 mortalem et ~~et~~ quo sicut habemus Ita
 obsecro

172
 paratos imo paratiores ad finem usque uos
 michi auctorem accommodatis. Nam de omni salute
 comodo exaltatione summo huius est propinque
 sane **est** adipiscendis totis viribus adhi-
 debimus. Vtina tolerandi. p. tanta uirorum
 probatissimorum copiam hic in ordo semper
 habet. primum hac etate ipse exinde hinc fessi-
 cio. Non enim est apud me dubium quod summa cum
 otia cuius alie inuident res nostra gubernata
 retinetur tanta. in animi integritate ac pluri-
 marum rerum experientia nos unius uirginis
 ut pominus uirum gualis prioris ut dignitas
 uel officii merito coniuncte videatur. Cuius
 et uia summa me quod coniungunt expediat ex
 ex omnibus talibus. **delicite** quod neque
 uel superet reteros probitate. **Et** si quod hac de
 remedii me hinc putet explicabo magis. **E**
 ipse animus meus. Vra postinde moderatio sic
 agatur oia ut minime quod oportet hac in ca-
 quae dixisse arguere possint. Ego quod sic reuoco
 has duas res in eo quod elligendū est esse
 oportere sciām et virtutem ne si fortasse
 huius rebus caret absque arte absque auctoritate
 gendi officii subiret. Sed uelim paulo lati-
 ista exprimere quo magis ac magis pala-
 fiant illud quod apud politarium primum sane
 uirum in suo quod de magis philosophorum inscripsit
 meum me legisse tale esse illiteratum regem
 qualis existimare? a summo coronat. Cuius
 non indigum putet huius mercedem mercedem
 obtusum ac rerum omnis inextimabilis. **Ally**

pcesse qui magis sub ee debet. Quis non mi-
 deat quae no de leu existimet. Nichil n aut
 intollerabilius aut molestius infelitione
 ut e damnablem hie pape qui vel sunt vel
 docti habent q ab impit & regi et gubernarij
 tollent qm posteaq aliq officij gradu adepti
 sunt du iustitiae sumas peritiaz putant
 sibi q sapientissimi vidantur facile ex
 teros asseruari alieum cosiliu deuitare in
 supbiaz eiuz inozuz impudentissimi. Quare
 oz eu qm alios dirige comone face atqz doc
 debz bonam artem ac ptamam rem neqz igna-
 rum esse ob ea pape tam q plus consilio atqz
 animi orantate q uiribus cor. Nepte accione
 res magne gerantur fm de stia hec pauca di-
 me de virtute amplius dicere uelim. Quid
 est o p. tratiissimi q hiez gra dignitate phono
 gradu & magis digni efficiat & magis in ea
 qm ceteris pefici dz oporteat esse q p la dnu
 Neqz ille solle virtutes sufficient quas vulgus
 igno existimat solertia in negotijs industria
 magisqz celeritas in suauendo cosiliu mde-
 liberado si ex alie aqbus veluti afontibus
 honestat negotium omie deducatur prudencia
 iusticia modicantia. Que fortitudoque pfecto
 coladabiliores existit quo & ratiore & apau-
 rioribus possidentur. Quatu itaqz nra sit
 in plato mro prudencia palam vbiqz fiet si
 eius explanatoz sane an tolligere volumus
 Hanc n totas augendarum rerum roze

173
 noster aristoteles in suis moralibus libris esse vo-
 luit. Sola igitur est que ordine rebus per sua dignitate
 distribuit et pericula futura pavet quod ad finem quicquid
 ducit que dum cuncta promittit quod aliud quod pro
 nil? aspice de qua tractet si cum publicis rebus ad-
 hibenda sit omnibus quod opportuna maxime cum his qui
 alios et gubernat et regit quod omnium oculos gerere de-
 bet solus agnoscant quicquid vel sciret ignoraret
 ceteri. Ab hac quidem distribuitur prima dixi solertia
 solitudo consilium atque celeritas. Prudentis quippe officium
 est nihil que incertum vocat ne inconsulte nihil
 negligenter agere sed sibi confestim adde quod incertum
 de vocat ne si moretur succurrere dum possit in-
 grane aliqua iactura incidit. Post hanc iustitia
 inuestigio sequitur cum tanta ius est ut et hi qui
 maleficio ac scelere passuntur nec quidem teste ci-
 terone in officialibus libris sine ipsa iuvare possint
 Huius quod summa totaque ratio his duobus arbitratu
 meo constare videtur longos punire atque compunire
 bonos non extolle ac premiare. Cum in iustitia cunctis
 aut tollit quod est in quo laude acquirat que virtus
 sibi placere potest quoniam modo viri boni non obtinent
 Per hanc regna per hanc veritas per hanc omnis res
 per sine magna sic sine parva et stabilis per-
 sistent et crescit hec lites in gloria hec discor-
 dias hec seditiones sedat ut reprimunt et audacia
 frenat. Quia certe sublata fugat moribus
 quales fecit viris in certis ac iungna sequi
 nate est. Repe quidem cum legimus cum videmus ob-
 multas ac impunitas iniurias sena orta fuisse

se odia inimicitias persecutiones crudelia bella dena-
 stationes invidias oppressiones magnarum civitatum
 eueraciones atque optimarum rerum ut cetera scilicet
 febilem ruinam et casum **T**estis est olim perclausi-
 ma tironum civitas spectaculum fuisse ac ex lo-
 ga memoria precipuum & in cuius preteritum ante
 multa secula & in p[ro]p[ri]a s[er]mone incoltos in sila
 pro velle aureo p[ro]ficiunt & in p[ro]p[ri]a helene hic grecis
 ob illata similitudo in ruinam nil remansit. Preter
 romana urbem cuius malorum omni nuncu se-
 ditiones gratia tribuno id est sup[er] p[ro]letum con-
 stituto agrarius legibus exatate faciunt p[ro]p[ri]o
 rum predia contra mo[do] hunc inter **E**mes h[er]et
 primarios vnos t[em]p[or]e d[omi]na sunt. **A**besse itaque or ab
 eo q[uod] regendi alios offi[ci]um at cura gerit p[ro]p[ri]a
 di **R** **P** pateat firmada omni iustit[ia] opimo ve-
 huata equitate absq[ue] ulla arti dicit animi passio
 pro meritis vincitq[ue] t[em]p[or]e **A**rgui ad id potissi-
 mum p[ro]de. ac in iugulare debet ne in se sentit
 boni ne seminat mali rebelles ac cotinaces rep[re]-
 mere tyrannos peste p[ro]fecto atrocissima tolli
 ac subigere illos p[ro]p[ri]um q[uod] tempta ordie disci-
 plina p[ro]p[ri]a maiorum atq[ue] patul & consilijs &
 p[ro]p[ri]e t[em]p[or]e honestatem at religionis libertate
 molliunt. **D**icite o p[ro]p[ri]a h[um]anissimi q[ui]da aliud
 gemis homin[um] adeo fugiendum adeo nepotiosu
 uel iuueni vel exogitay valz q[uod] eoru q[ui] aut
 honoris sui ta tam aut cupiditate regnandi
 du proprijs du taxat p[ro]p[ri]atib[us] incumbunt in
 hiant satagunt innocetes p[ro]p[ri]ant. **A**lma d[omi]na
 p[ro]p[ri]t p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 ges contra q[uod] p[ro]p[ri]a extorquet auferunt

174

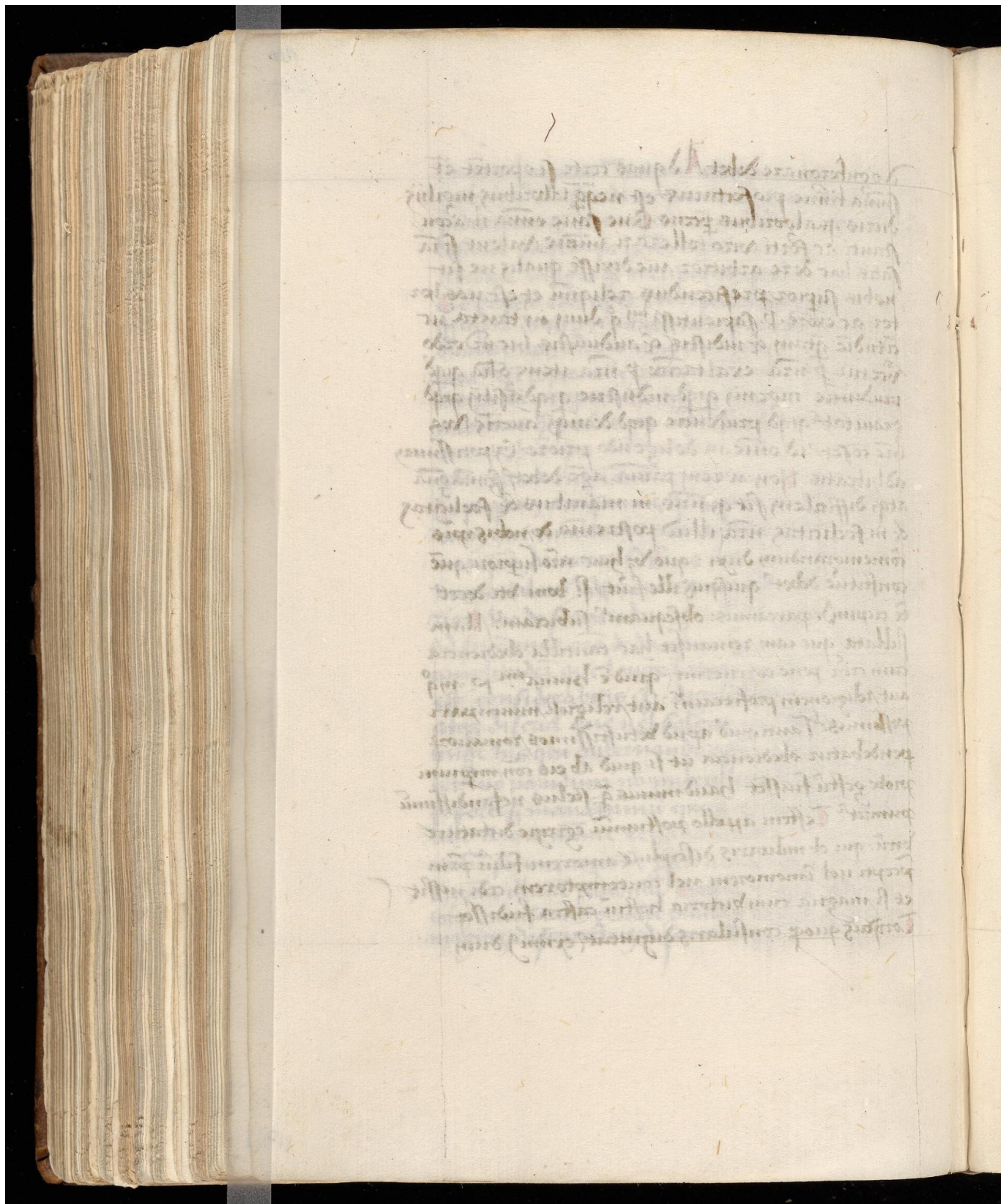
Expoliant. Inos. Utique si omne humana res p. taq
 flagitiosissimos viros detestatur atq psequitur
 qto magis nra que ducta est eosdm bndicere ote
 stari ac psequi debz io. ex omni vniuersitate abicien
 di ac exterminandi snt quo boni sane quilibz
 qui ul pstate vel amicus officio pceest teris
 fulge debz pauca dicit velle et quidem de ea so
 lunz que ad clementia atq mansuetudine
 videtur spectare. Suid o. p. hua. m. qd aut amabilio
 rem aut ornatiorrem aut laudabiliorre efficiat
 eu qui regendi autem hz q. huaniz & clemee
 esse. Testis est Auguste memorie tantissim. Ce
 sar qui ptes clementia q annis superavit. Testis e
 Cicerone in orone ad ipm eoregia laus qui tam
 et si pompeii partem veluti honestiores tueretur
 illius tñ miaz atq mansuetudine mirifice iactat
 Testis e no imparis otie aut fortune scodanis
 augustus qui tam beneficiu se putabat accipe
 cum rogare pccantibz indulge. Testis e item ut
 reliquos pccantia illud traianj impatoris dic
 tu memoratu ac dictu tali viro dig. Quom
 n. ipm de nimia mansuetudine amici coragu
 ent indisse fertur talem se pstate velle impato
 re primatis quales impatores quisq primatq
 optaret. Et recte qdem Eui. n se ipm pferre nout
 & siante vel qdu ut offe superior censetur audi
 tice na pccatqz lege aut equate aut se in ferio
 rem existimabit ac no secus se ipm maior tu
 Alijs geret q secum gra cupit quo minus ess.

109

Itaqz p. humani^m talem nobis priorem. G. deli-
 cite in q. vltasendi ac pmiendi seueritate cu-
 piditatem qz clementie rō modetur ne si ab hac
 discedet frustra se hōez appellaret & sciendi
 libidine magis q. corripicndi studio ducetur
 Ad profto tūc ager dūm ferentate ac mentis
 actildie dūm grauitate non preceps nō fir-
 mūdus non lūore non emulorum quoz p-
 max^a est copia ul' criminatioe nō. arte & repro-
 bis pena accipiet. Nichil. n. turpne nichil dā-
 nabilis q. prelatum mūm facile obiectatō-
 bus ac hīs qm uel quadam animi leuitate ul'
 dolo ceteros cumant. & aures & amz accommodat
 Sepe qdem accusamus qd facimus quomqz alio-
 rum aut emulatores aut iudices esse volumus
 nos ipse damnam. Que res extreme p. deu-
 immortalē demencie putanda est. Hinc poste-
 riore leo de fortitudine paula dīce constitutūq.
 ad finē mea orō & ducatur. Si nū ordinis
 amplitudē qui longe lateqz p. orbem diffusū
 est considerabit. p. diuissimū si casus
 atqz discā que uel solent uel possunt con-
 tingē hīs qui gubernandi offm hnt anaduer-
 tet? nō parūdū nō mbeallem nō remissū
 s. forte s. mananimm quqz ab inemidis p. ad-
 ullo tēore minne retrahatur deligat. Non non
 atalia solū regione p. feto amocissimā s. q.
 Grecia illia panoma Gallia Hespia Greca
 totqz diuersarū gentū p. nicias tam multis tagz
 magis discumbus discernibz subiectas regi-

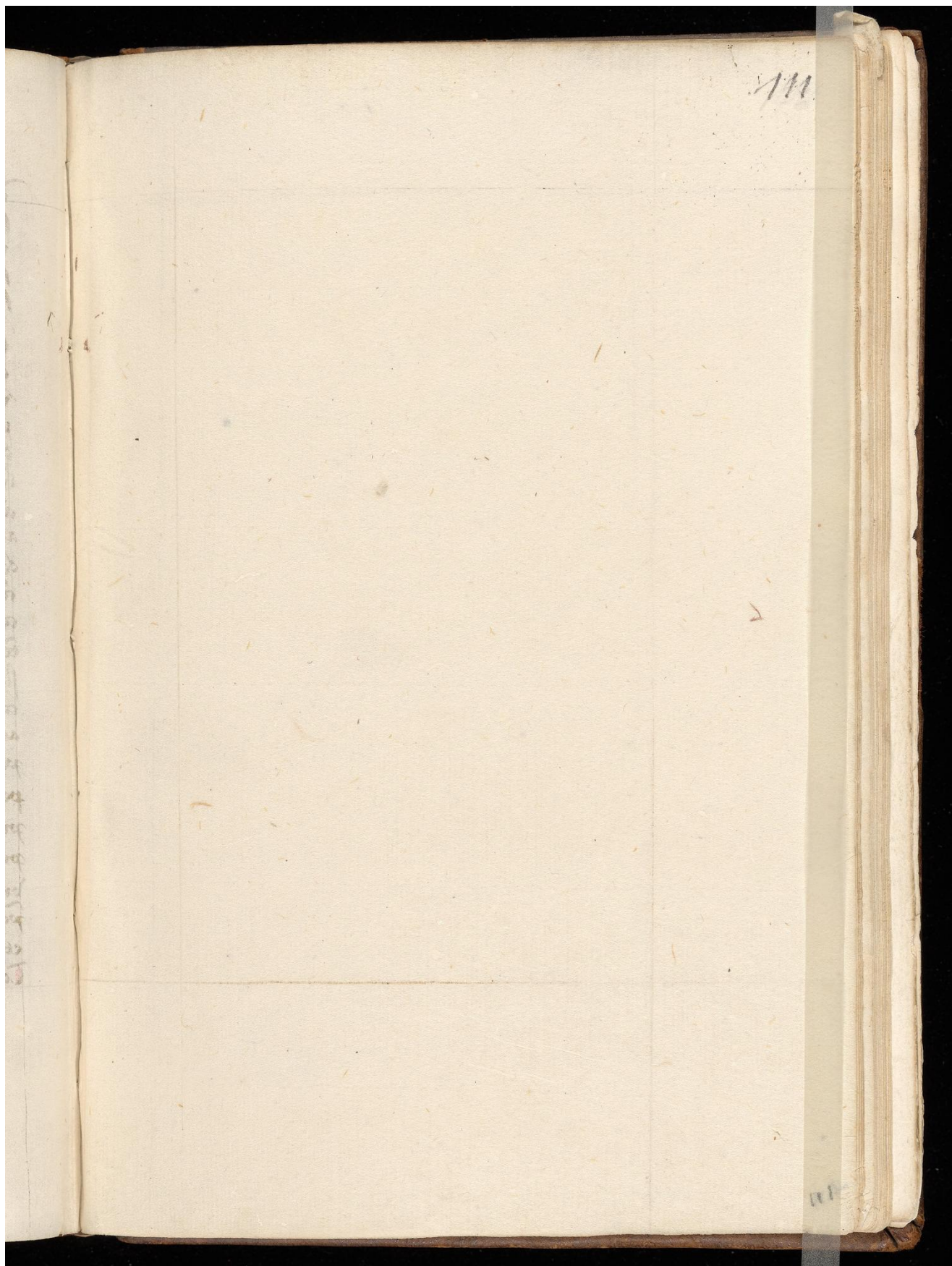
110
 de conseruare debet. Ad quas certe si oportet et
 summa hinc profecturus est neq[ue] laboribus ingilis
 duris q[ue] algoribus preno. Que sane enna n[on] accon
 stanti ac forti v[er]o tollerari more valent s[ed] in
 satis hac de re arbitror me dixisse qualis ne sit
 nobis superior presicendus reliquum et est nos por
 ter ac exore. p[er] sapientissim[um] q[ui] d[icitur] in tanta ut
 atudie q[ui]tam et iudistis et audiuitis hic in ordo
 v[er]etur p[er] n[ost]ra exaltatio p[er] n[ost]ra item otia q[ui]q[ue]
 prudentie ingenij q[ui]q[ue] industrie q[ui]q[ue] q[ui]q[ue] filij q[ui]q[ue]
 orauitatis q[ui]q[ue] prudentie q[ui]q[ue] de n[ost]ris auctis nos
 hic co[n]ferat id omne in deligendo priore. Et potissimum
 adhibeatis. Non n[on] rem parua age debet s[ed] magna
 atq[ue] difficile sit q[ui] n[on] in manibus et felicitas
 et in felicitas n[ost]ra illud postremo de nobis ip[s]is
 comemorandum duxi: quo v[er]o hinc n[ost]ro superiori que
 constitue debet? quisq[ue] ille fuit. si boni v[er]i decet
 et cupimus. pareamus. obsequamur. subiciamur. Nam
 sublata que iam remansit hac tantilla obediencia
 cum cetera pene corruerint. quid e[st] humanam p[er] m[ag]is
 aut religionem profiteamur. aut religiosi munus parari
 possumus. Tanti quid apud vetustissimos romanorum
 pendebatur obediencia ut si quid ab eis con[mu]nium
 probe gestu[m] fuisset. haud minus q[uam] scelus nefandissimu[m]
 puniret. Testem appello postumu[m] egregie dictature
 viru[m]. qui ob militaris discipline amorem filiu[m] p[ri]m[um]
 precepti uel inmemorem uel contemptorem cedi iussit
 et si magna cum victoria hostiu[m] castra fudisset
 Tormentis quoq[ue] consularis dignitate eximij dum

110

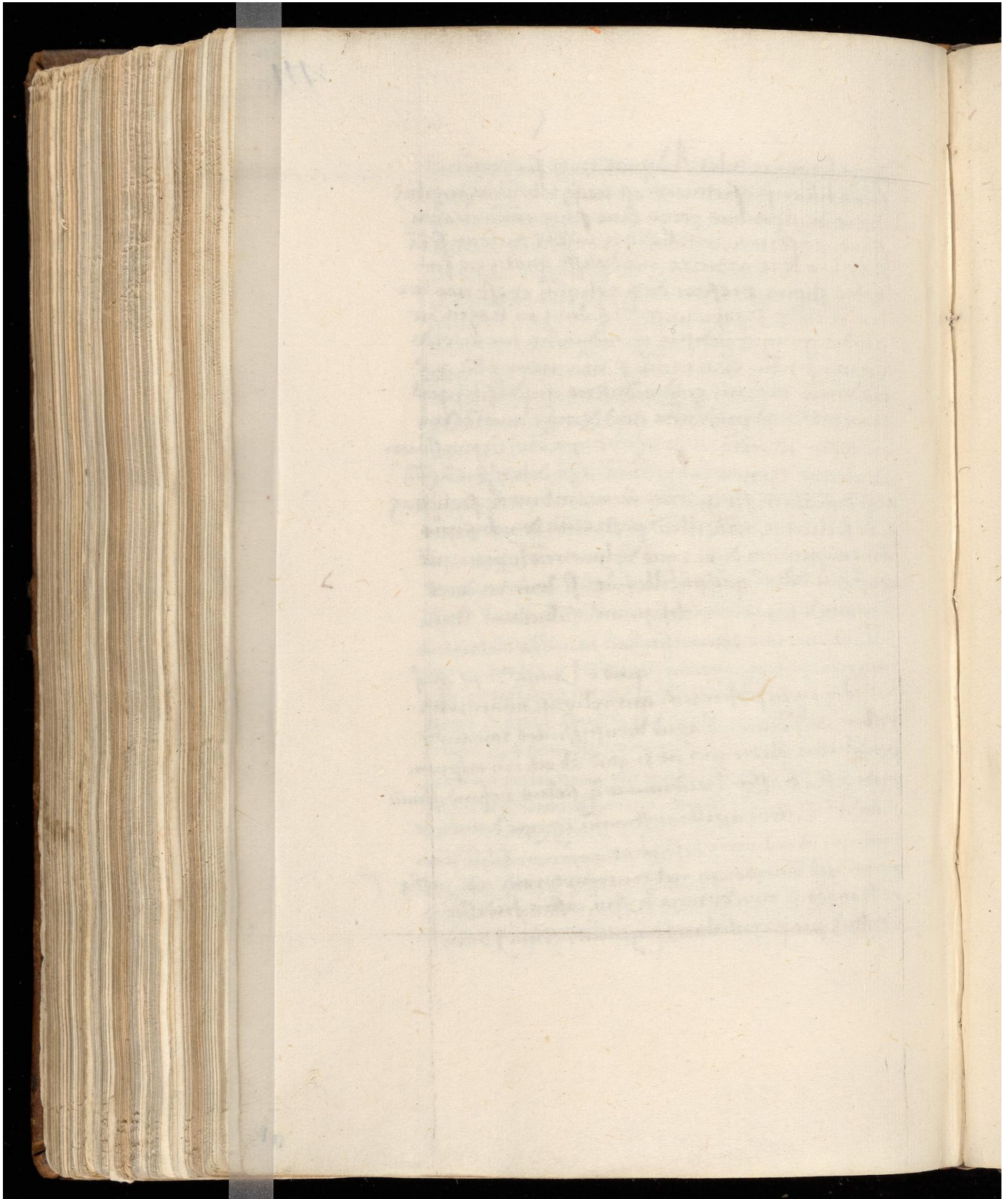
111r

Image ID: 32476219

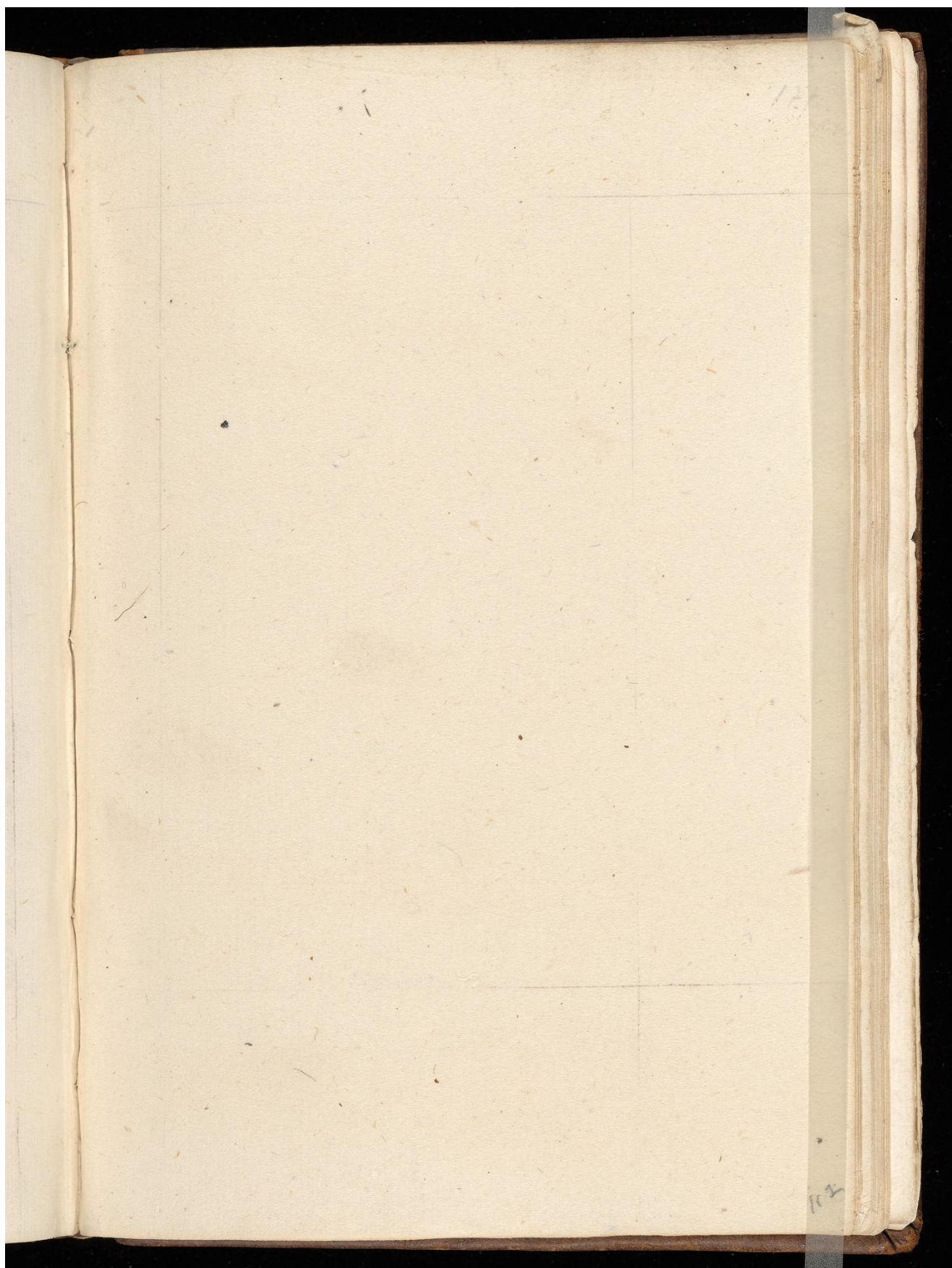
111v

Image ID: 32476220

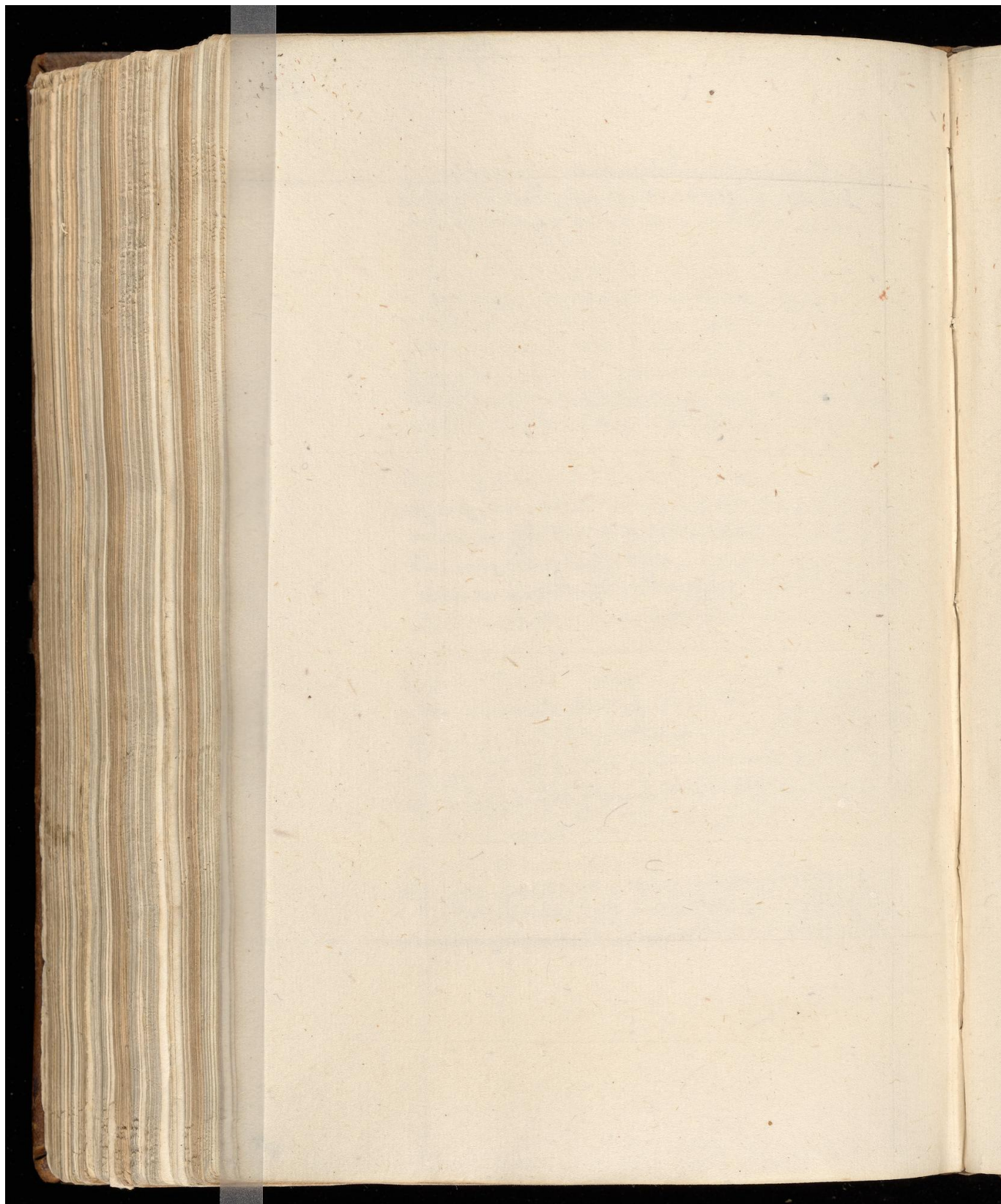
112r

Image ID: 32476221

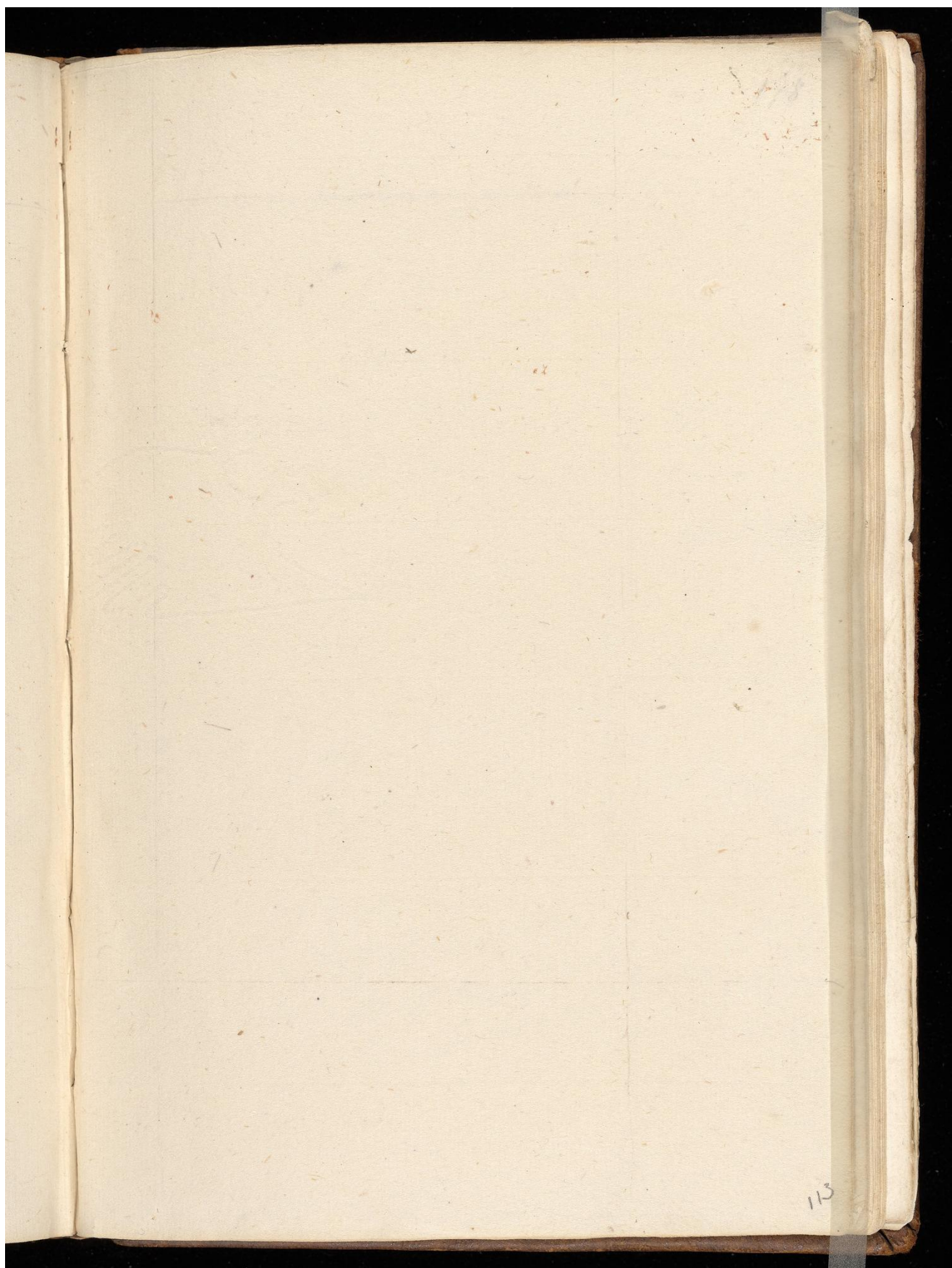
112v

Image ID: 32476222

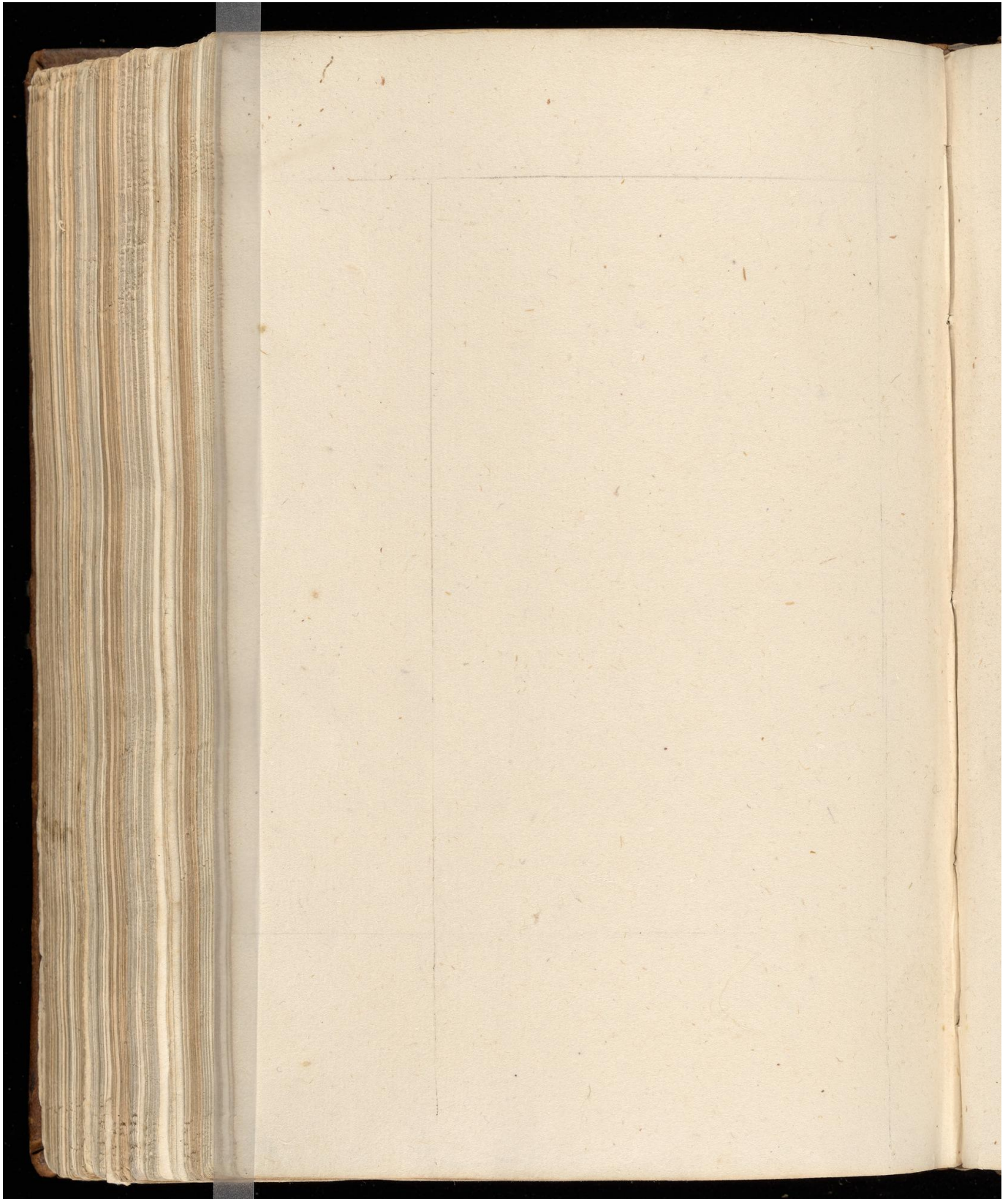
113r

Image ID: 32476223

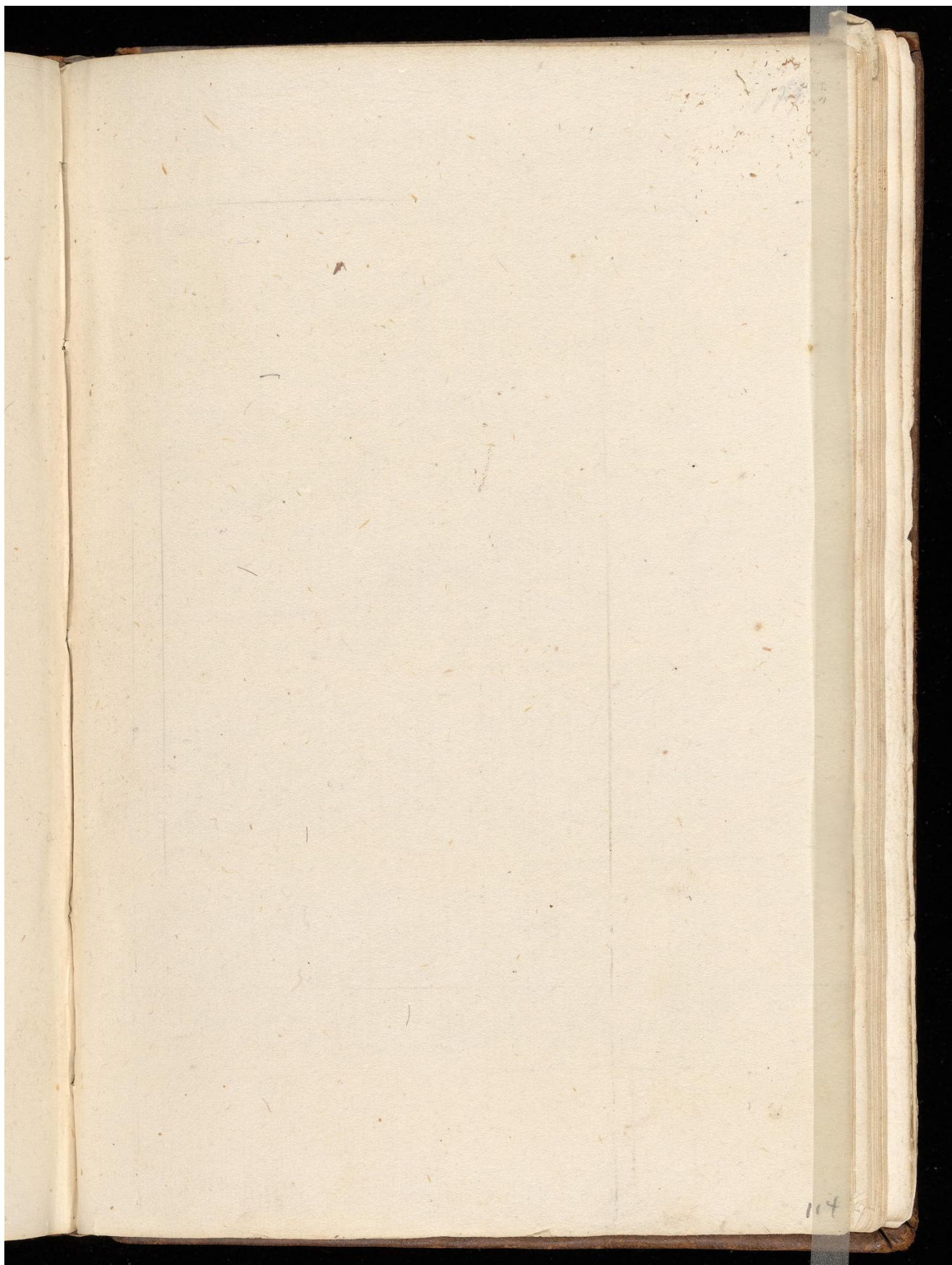
113v

Image ID: 32476224

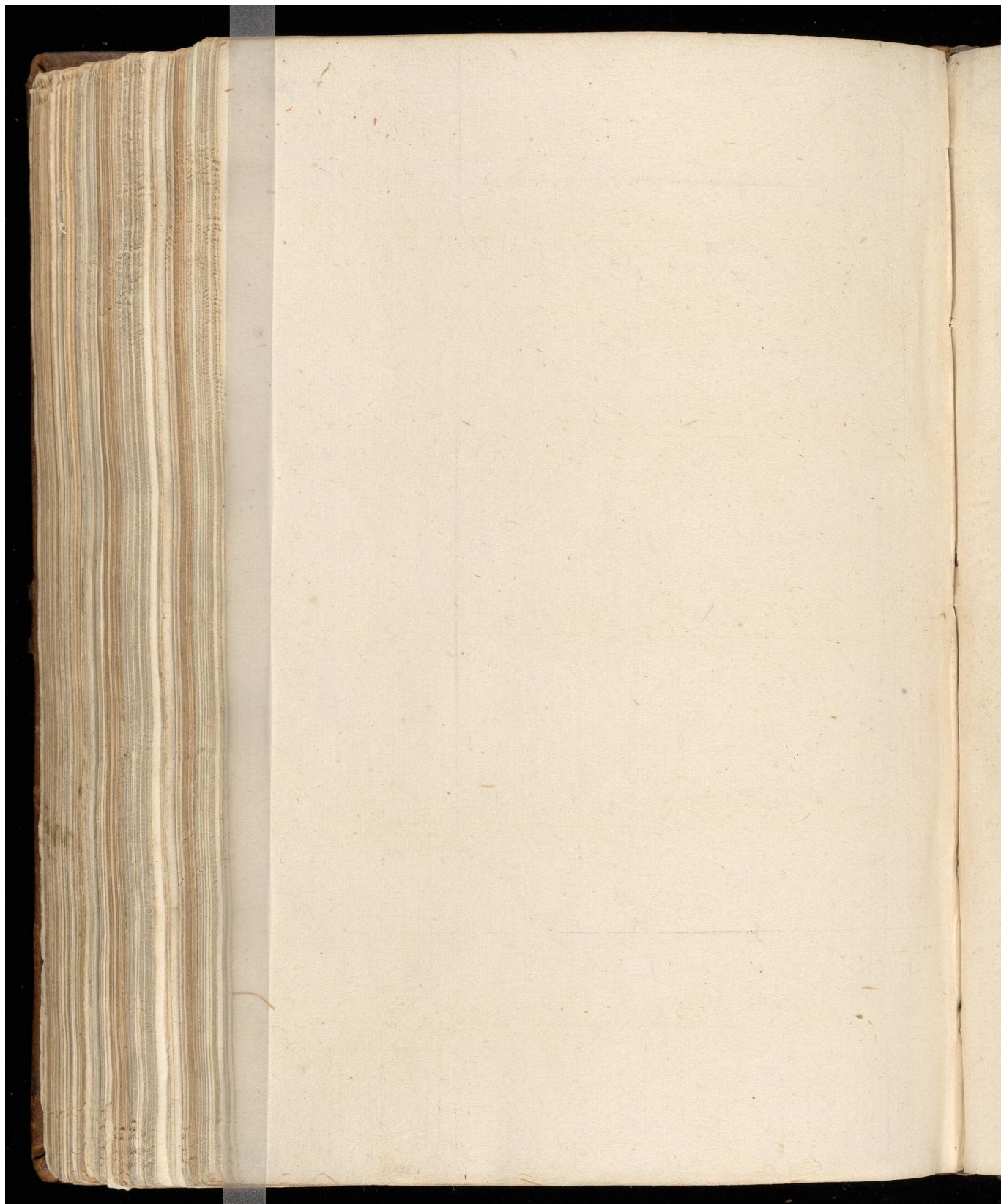
114r

Image ID: 32476225

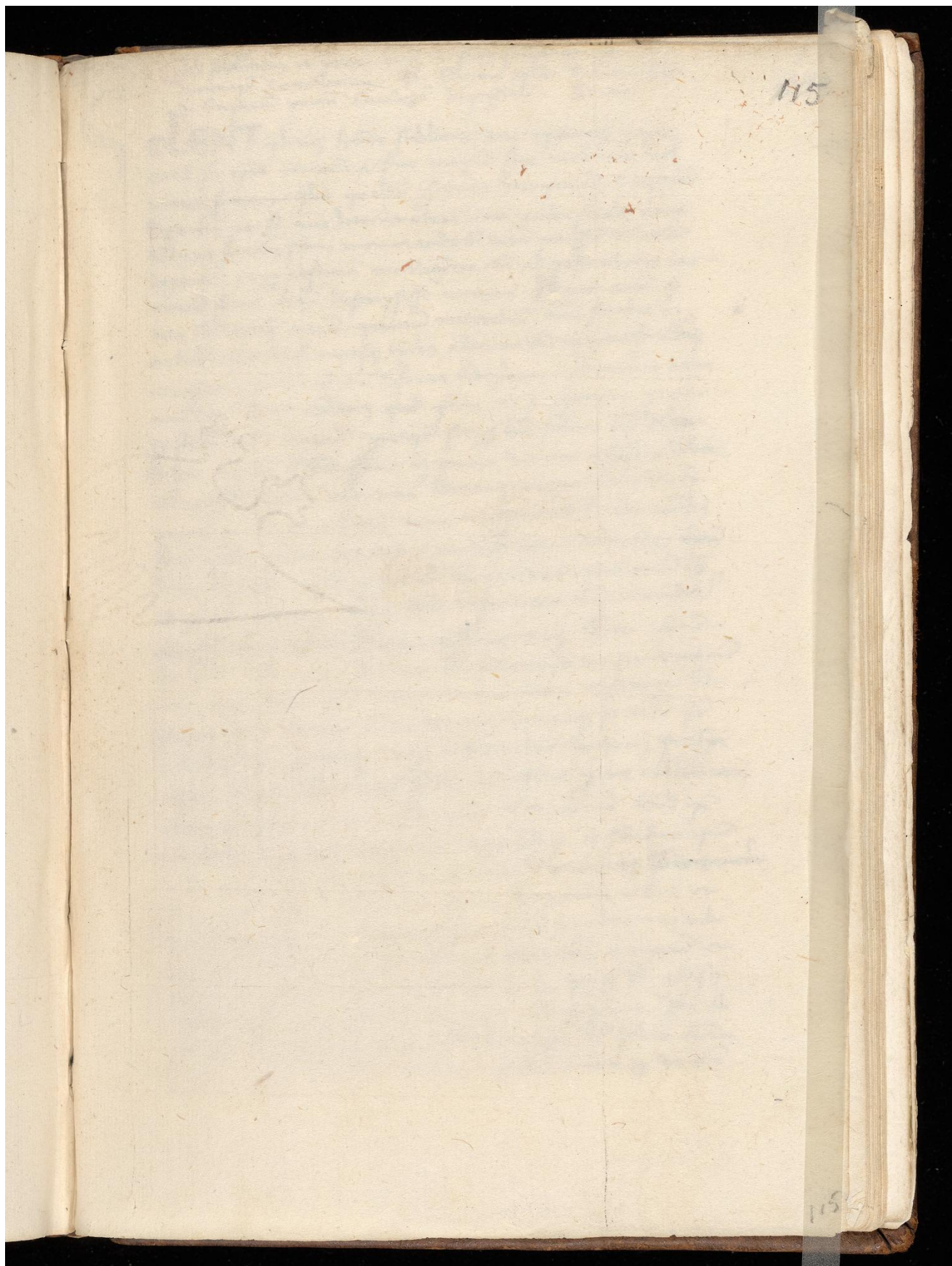
114v

Image ID: 32476226

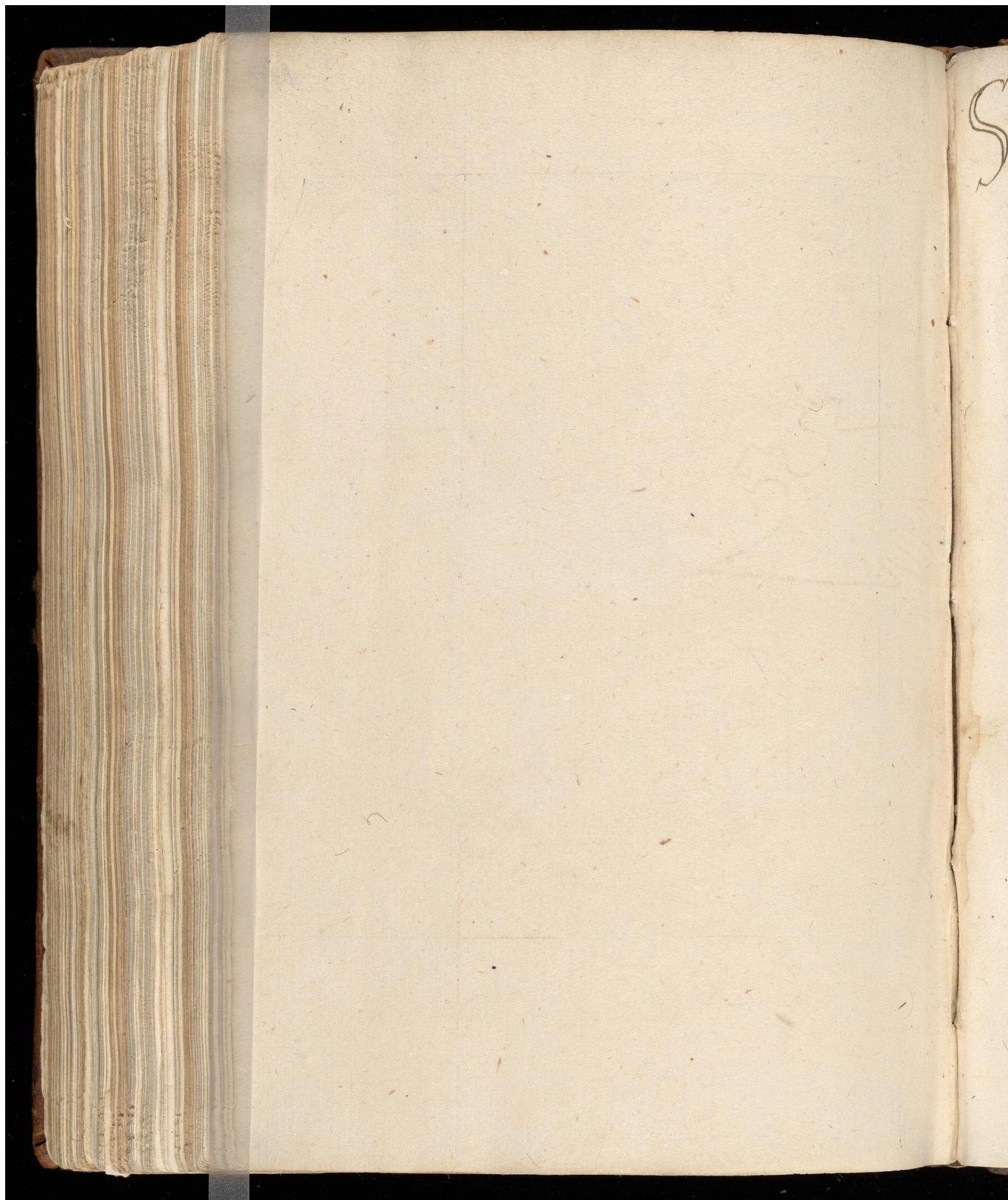
115r

Image ID: 32476227

115v

Image ID: 32476228

Quod sublimem et polare virum d. franciscum Regia Illu. d.
 honorari cancellarium. **P.** Secretis aplice camere dñs
 in Engham portu Sacilegiu impissimu. **O**ratio

SOLENT plurimq; homines sublimis viri optimosq; patet
 omnia sui ipsius cuncta sive magna sive modica vel
 minima fuerint glia quadam ystoria componendi consuevit
 Ego enim et si omni loco et etate mea multiplicibz rursus
 didimus fuerim plura memoranda et ad possidenda
 dignam. et q; absentiu multitudine in ad posteritatis me-
 moria ferre aliquid desuperasse memini. Nunc autem q;
 cum non tantu nuda quantum mortalium omni sculis in-
 audita pñibz fuerint q; ipibz admiranda et pñeferenda
 nouissimè dñbz istis. **H**ic pñeferimus portu nobis
 mirabilis etiam calang quod pñe et pñeferimus quau-
 q; formam meam pñeferimus pñeferimus hñ fñeferimus no debet
 Ades tñ pñeferimus et pñeferimus virtute assistit istis
 illis et pñeferimus virtute Genarij in quo tu ipse q;
 potentia in grandam etiam magnitudinē de omibz
 fñeferimus pñeferimus multiformis magnitudinē facta
 tur. dñeferimus pñeferimus in pñeferimus pñeferimus
 no qñeferimus pñeferimus. Sed rapacitate tñ etiam
 fedissimè turpitudinē. **N**ephandissimè itaq; **E**re. ista
 pñeferimus Romanorū fundia de pñeferimus rapit etiam
 Ene. ipse floridissimè orbis Caronid etiam tñeferimus illu-
 strata fñeferimus dñeferimus dñeferimus fortia q;
 nobilitatis gradum regis valitudinē pñeferimus pñeferimus
 tñeferimus dñeferimus pñeferimus equitatus pñeferimus
 ordinis pñeferimus plurimū decorauit. Sed ipse
Erolidus pñeferimus deturpauit degeneratq; reddidit quod
 vñeferimus gloriosa copiosissimè natus virtutibz pñeferimus
 pñeferimus q; pñeferimus pñeferimus pñeferimus et
 tñeferimus pñeferimus et scandala pñeferimus in vñeferimus
 Ene. es. Me. Eugeniū. ipse pñeferimus tñeferimus et
 pñeferimus mori aplice pñeferimus. S. pñeferimus. ad pñeferimus
 vñeferimus monarchia concurrenē no regunt. Iste illu-
 est q; a. S. pñeferimus dñeferimus **N**icolaus pñeferimus pñeferimus
 pñeferimus. mag. tñeferimus tñeferimus et dñeferimus et dñeferimus

gram, liberalissime reportatur. **A**sumptus itaq; de familia
 ppe. mō cūis exaltatus, magna Campanie Martineq;
 provincia gubernandam accepit. **S**ed perulantiſſimū hō
 iſt, quo maiorū ſuigebat honor, eo amplius iſpho-
 ror factus ē. **F**urſus manū ad ſcandala dedit. **C**epu-
 tydū qe mori cūis inuade. aliorū gūm hīs affe-
 ſtūcia vendidit. a multis exoritur, et maiorib; qd
 minarū velle. **R**uo factū ē, h; dāpnare mētē ſe vū
 reddiſſet, q; ex chemia pōit map. in ſuis ſibi d-
 veras vtiſſimo q; ipſius honorū virtus ſufficit, co-
 ſtituta pōit actus iſpho. **E**ſalonitā bono mō ſu
 cūitū ſuū reliquit. **V**o ipſo flagitiſſimo vīro
 abſente urbe ſua iſtāquidat pōit, hōmū tūc pōit
Mth iſtūſuū hō iſt, ut ſe ſtūm iſtūſuū bōmū
 videret, et videret pōit et ſ. d. n. grā pōit
 honorū nō mōlligū. **I**ncaſſantū dilatarū q; ſuū
 iſt, ſpū dū ſuū ſarō ſarō ſarō vtiſſimo d-
 ſarō et impudētis vtiſſimo conceptū. **H**ic iſtūſ-
 ſimū hōmū timorū d; vtiſſimo obidūm, aīonū
 pōit, totū hūmū hūmū laſſarū abōmū, ut in
 barratū malorū d-ſarō. tamq; vtiſſimo ſarō, in pōit
 tū ſe vtiſſimo cogitū. **V**o vtiſſimo ſarō ſarō d-
 mō vtiſſimo mōlligū. et ſarō quodā d-
 ſarō quē admodū magnū vtiſſimo quodā **T**humbrot
 tūmū alūſſimū hēdificādo ut ad vtiſſimo uſq; pōit
 et vtiſſimo d-ſarō. **I**ra et belial iſt, vtiſſimo
 vtiſſimo q; ſuū dū. pōit ſarō mō ſuū pōit.
 ſarō aptor iſtūſuū. **V**o occupata urbe, orb;
 vtiſſimo d-ſarō. et ſarō vtiſſimo. **T**am mō
 ſarō conceptū conſarōm **S**ublimū tua
 mōlligū. **N**ephandūſſimū hōmū iſt, nō ſarō hōmū
 ſarō belial. quē admodū ſarō vtiſſimo d-
 quib; iſtūſuū, nō ſarō amplius. **C**ūm; ſarō pōit
 pōit vtiſſimo, d-ſarō vtiſſimo. **I**arō magnū
 cognatū. **N**icolao d-ſarō laſſarū ſarō aptor
 ſarō, **B**apſta ſarō, et chemia angell mō
 vtiſſimo ſarō. **C**ū nōmū alūſſimū pōit ſarō pōit

Sanctuaria inſtrumenta duo circumſpectu expollunt manibꝫ.
 Vel mundat crudelē. Vel in manuſſa necare. Vel turpiter
 captivare foreprie. Et ſubſequenter ſummoſque ſed & occu-
 pato Tempore dyſſimulare. polluit ſacra. Vaſa et diſci-
 lia ſcripta & ſacra idē dūmno cultuſque deditam dēſiderij
 Veſtibu et virginuſque virbuſque maſtū tradē. Subvertit
 urbe. **V**ellit diabolꝫ et ſatellitꝫ hominꝫ erigē. Regni
 Inquorū ordinare. **P**roſtratum & ſed etiam quorū
 Religionē expungit. **E**tiam omniū abſc. timentes dū
 bonos paſſiſſimꝫ cunctis expellunt. prave honorare
 ſacrosanctos expellit. **G**ladiatoibꝫ et dicitur quod
 Decepta dare Impiꝫ et post omniſque facultates et
 bona ſuſcipere. **E**t omniſque urbeſque poſſidare. ipſꝫ
 tormentis. contumeliis. adulteriis. ſtrupis. ſeditioibꝫ
 rapinis. murdationibꝫ. ſtragibꝫ. homicidiis. ſque
 gladiis. violare. affligē. grande et expellunt ſerua-
 urar. **O** diabolice Conſpiratione. **S**abominabile
 facinꝫ. **O** impia Conſilio. **O** grade periculū. **O**
 abſhorridū et dūm tale inquit. quale ab initio ſcū
 upꝫ. nō. nō ſunt ante dictū. nec ſerua poſterum.
Vixit in diſſidia. **D**ū flagrantiffima neſcit iſta
 ruſſa diſſidat. Calligat oculꝫ. ſuſpirat corda. tremat
 viſcera. ſuper audire. abſhorret cogitare. reſuſcit
 ura et omniſque prolatū mentes. ultra humanū modū
 admirat et expaſcit. **Q**uid dū amplius. **M**erit
 ipſꝫ hoc ſubſc. Calamꝫ contumeliam. **O** Impiſſimꝫ
 Et. quid cogitaveras. **Q**uid autem poſſeſſimꝫ
Dū ali et tū et prout omniſque dūm nō tūc
 bas. **E**nt qꝫ. pōm. **M**odꝫ. qꝫ & redemptor nꝫ dūc
 in terris dūm ſtimulat. autem nūmꝫ poſſimꝫ
 nōſque meditare. **O** ad ſalvatore tuo ita iſidit
 neſſas nūmꝫ & nūmꝫ pōm dūc et
 oblationꝫ. **E**t quid longius mori. **A**d te pōm
 ſa nūmꝫ oīd. **E**t nūmꝫ. **E**t. ipſꝫ qꝫ conſu-
 nouſque pōm pōm ſuſcipit. et dūc. et dūc
 nūmꝫ et a pōm liberos. **D**ecimꝫ ipſꝫ gladio

memoy duo alij et impatoribus q[uod] p[ro]curatoribus suspensio da-
 nari fuit. Molior fuit miraturus tunc. **E**t q[uod] p[ro]mu-
 ratur. Ceteras tunc p[ro]curanda m[er]ita q[uod] diabolo p[ro]radiderat
 iuniorum d[em]onstrat. et f[er]u[m] p[ro]curatoribus tunc v[er]ba vel
 volaribus cunctis; d[em]onstrat tunc tunc. **E**t longe maior
 fuit m[er]itis tunc q[uod] d[em]onstrat m[er]itis. **I**acob
 and magis. **B**aptista p[ro]curator et g[ra]lo p[ro]curator tunc p[ro]curator
 d[em]onstrat p[ro]curatoribus et v[er]ba tunc p[ro]curator vel m[er]itis p[ro]curator
 et d[em]onstrat p[ro]curatoribus p[ro]curator est p[ro]curator p[ro]curator. **E**t carbo-
 nis p[ro]curator et n[on] p[ro]curator p[ro]curator. **E**t. **E**t. p[ro]curator et p[ro]curator
 p[ro]curatoribus et tunc p[ro]curator. et om[n]i m[er]itis p[ro]curator d[em]onstrat
 h[ic] tunc p[ro]curator d[em]onstrat n[on] tunc. **E**t tunc tunc
 m[er]itis tunc et p[ro]curator d[em]onstrat et ad p[ro]curator p[ro]curator
 tunc p[ro]curator. **N**on p[ro]curator p[ro]curator p[ro]curator est
Et tunc p[ro]curator et p[ro]curator d[em]onstrat et tunc. **E**t. tunc
 p[ro]curator tunc p[ro]curator. **N**ulla tunc i[n] urbe m[er]itis p[ro]curator
 tunc m[er]itis p[ro]curator p[ro]curator h[ic] tunc. **E**t tunc p[ro]curator
Et tunc et tunc tunc. **E**t. p[ro]curator. **E**t tunc p[ro]curator d[em]onstrat
 m[er]itis tunc tunc p[ro]curator et f[er]u[m] ad p[ro]curator
 p[ro]curator p[ro]curator et f[er]u[m] p[ro]curator p[ro]curator tunc ad
 p[ro]curator p[ro]curator tunc et vigila custodit ciuitatis
 et tunc p[ro]curator et tunc f[er]u[m] tunc. **E**t q[uod] and tunc
 tunc p[ro]curator m[er]itis f[er]u[m] f[er]u[m] p[ro]curator vel conf[er]u[m]
 aut clandestin[us] p[ro]curatoribus i[n] quali ad p[ro]curator m[er]itis
 notum d[em]onstrat tunc tunc h[ic] tunc. **E**t. n[on] p[ro]curator
 p[ro]curator. tunc p[ro]curator p[ro]curator d[em]onstrat p[ro]curator
 p[ro]curator tunc est. **E**t p[ro]curator **E**t p[ro]curator tunc
 p[ro]curator m[er]itis. **E**t m[er]itis tunc p[ro]curator m[er]itis. tunc
 q[uod] tunc tunc p[ro]curator et arma p[ro]curator p[ro]curator. **E**t
 tunc p[ro]curator tunc p[ro]curator tunc p[ro]curator tunc
 i[n] p[ro]curator m[er]itis q[uod] p[ro]curator. **E**t doctor p[ro]curator i[n] d[em]onstrat
 f[er]u[m] q[uod] alij tunc d[em]onstrat n[on] p[ro]curator d[em]onstrat d[em]onstrat
 tunc. **E**t tunc tunc m[er]itis p[ro]curator p[ro]curator h[ic] tunc
 m[er]itis p[ro]curator tunc tunc m[er]itis m[er]itis et tunc
 d[em]onstrat p[ro]curator tunc. **E**t tunc p[ro]curator et de m[er]itis
 et d[em]onstrat. **E**t d[em]onstrat et m[er]itis p[ro]curator tunc p[ro]curator
Et. p[ro]curator. **E**t tunc p[ro]curator d[em]onstrat p[ro]curator. **E**t

non videtur Cuius sumus ad paschalis finem et ad
pulsus sanctus ad dolorem et heremum pressus affligit
fuit et impunitus et loco capto et tunc per
ad gladiatores usque ductus. Verum in fuga profugeret
pontificibus insignis. dimittitur fuit. s. pascitur etiam
et pascitur iniqua cunctis. sed quare de oportet et
opone. q. B. pontifex per ad datus carnis fuit in
monasterio. s. heremum etiam. munit et inaccessione
ghost clangerus regni aliter videtur regem et hunc
vult miraculose restituta fuit ad loquendum. **Enormis**
pau. s. v. m. s. pascitur pontificibus videtur tunc per
no ad infidelium tabernaculum quod nunc fuit per eum
Baronum. fuit. fuit. per fuit. Regis. Imperator
hostilis inasio ac pascitur et hunc etiam. s. pascitur
pau. et fuit pascitur munit et gladii. **Et** etiam
pascitur. s. pascitur fuit. q. quidam loquuntur
etiam. s. etiam. no more. Imperator. s. pascitur. tabernaculum
postquam munit fuit tunc. b. per pascitur etiam
heremum occupavit. s. m. s. pascitur. pascitur
tunc etiam. pascitur ab eum. Confugit
B. pontifex ad pascitur. Verum munit. Cuius
ubi no tunc honorifice. ac tunc munit pascitur.
quidam pascitur ad eum fuit. **Nam** etiam pascitur
classe. Cuius munit. dux. Verum munit. Verum
Congressus fuit. s. pascitur et munit. namque etiam
q. papa ob eum ad eum. Capto. Otto. fuit
etiam. filio. Namque tunc munit. fuit. i. gladii. dux
Verum munit. fuit. q. pascitur. Verum munit. Verum
ad fuit. s. pascitur. quo fuit. i. pascitur
Imperator. f. s. munit. hunc etiam. etiam. pascitur. ob
etiam. pascitur. etiam. munit. fuit. repulsus.
Ad vero pontifex et etiam. Verum munit. Verum
fuit. s. pascitur. dux. munit. Inductus
in aptus munit. Verum munit. Verum munit. Verum
Cuius munit. Verum munit. Verum munit. Verum
Verum munit. Verum munit. Verum munit. Verum

[illegible]

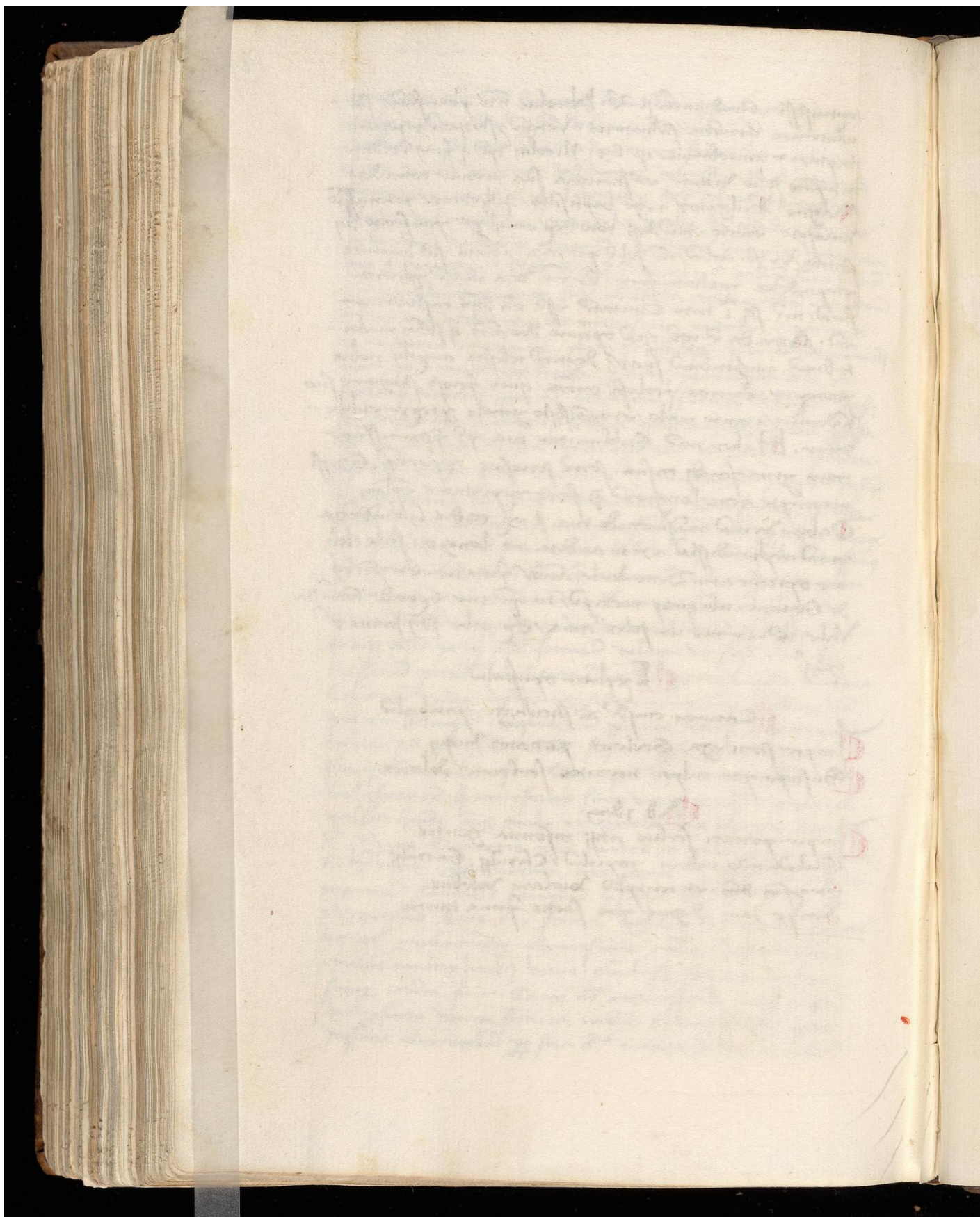
remissi. Quid mirum si. **N**icolaus nro pontifice sal-
 uatur non chemia saluatoris. Verum qstorum uerumq
 scripta et mirabimur q. **E**s. **N**icolaus ipse q pms ordine
 in istis solis uirtute et pmona sua uirtute conuadit
Magno **B**ulgariis nro baptisato / pphorico / potestatis
 pmissis exco. mudeq; toto ex omni pte pmissis ex
 pmissis / et p. calid / no pld potestatis adiuta. p. diuinit
 et pndit paltat fur. Et un vera illa pphorica
 pndit / et p. i. turo cunitate pph. qn dno custodiat
 ad. **A**genda p ipse qd optimo deo nro q pms multa
 tidm infanoni pms / degenat pphorica angeli nobis
 pphorica. Et nos pphorica omni / quos pphorica pphorica
 pphorica / amno malo / et pphorica pphorica pphorica
 pphorica. **H**aber nro Sublimitas tua pphorica
 pphorica pphorica casus / pphorica pphorica pphorica. **E**xpl
 pphorica nro longior q pphorica pphorica pphorica.
Pabur vna maffurda tua p. ex cordis habundancia
 m ad maffurda et maffurda n longior pphorica / loq
 me oportet. **B**er vale amno pphorica. Et pphorica
 de Genam. ubi quas maffurda / m ipse m pphorica pphorica
 Vale m. et me m pphorica ama / **E**x mlt pphorica pphorica
 pphorica.

Explur opusculu

Carmen eius ad pphorica pphorica
Impu pphorica / **E**xplur pphorica pphorica
Explur pro culpa / maffurda pphorica dolores

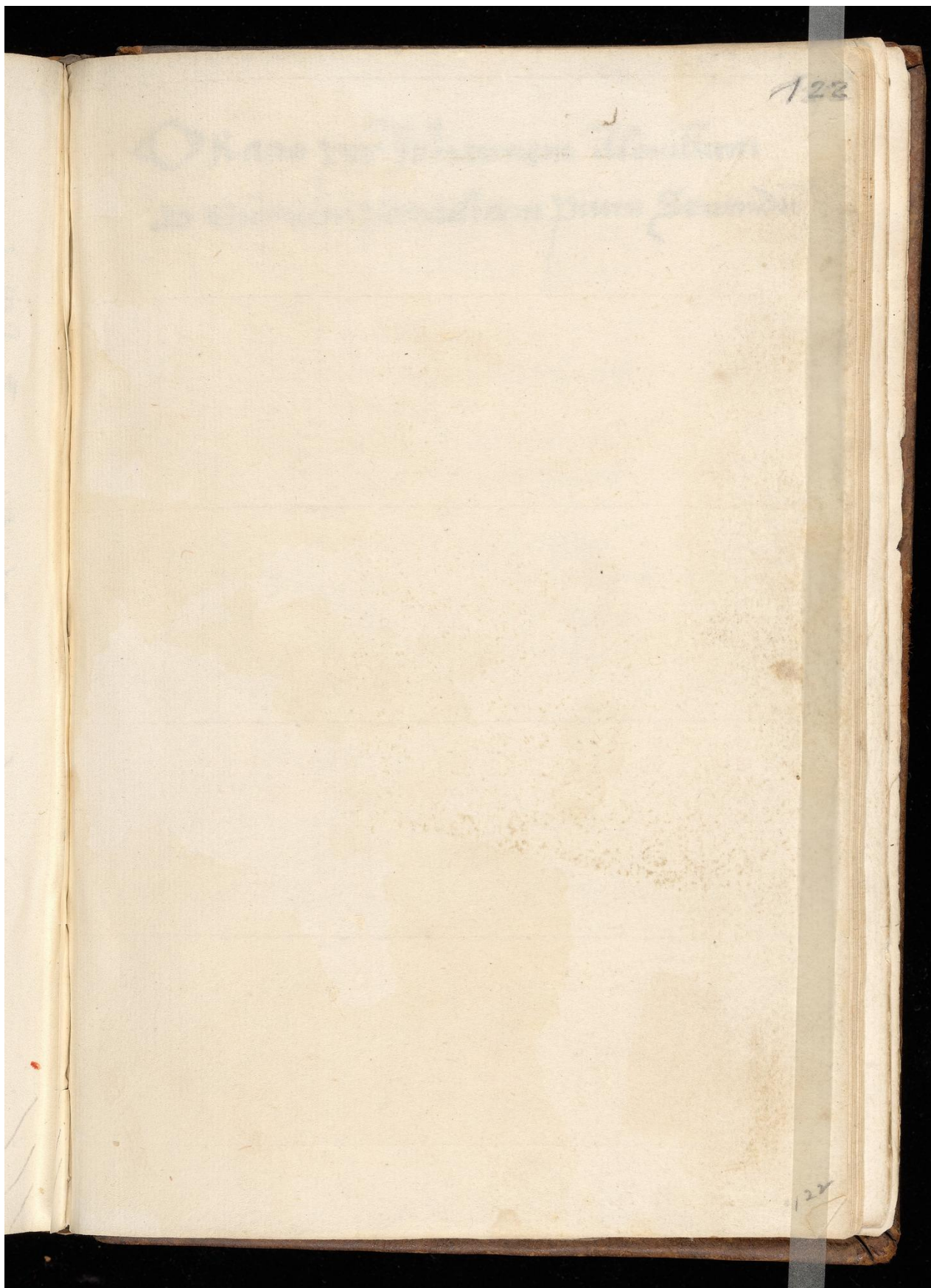
Ad idem

Impu pphorica / pphorica atq; infamia genis
Explur pphorica / pphorica / **E**xplur
Explur dno / et maffurda violare uoluntas
Explur iam dignis / pro factis pphorica pphorica

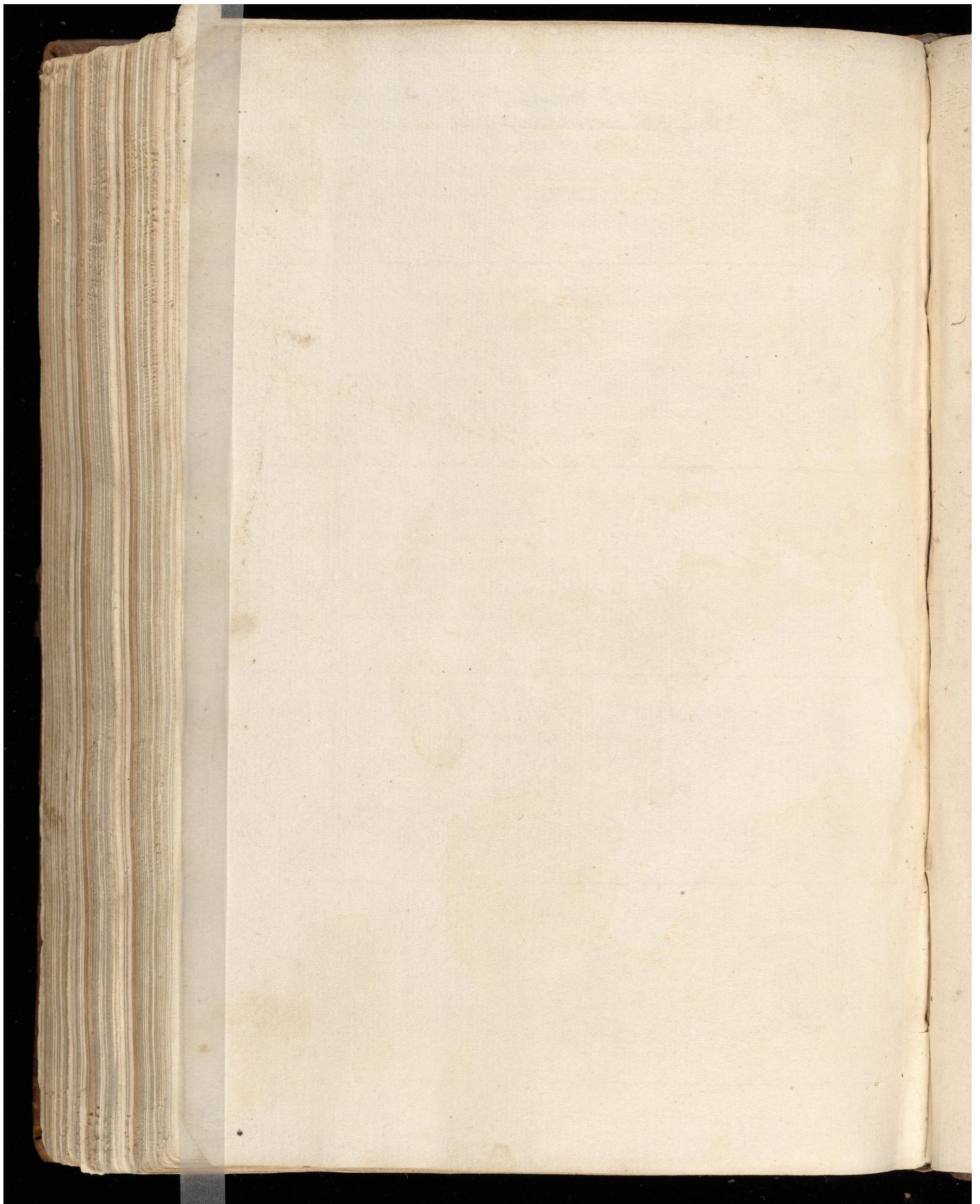
122r

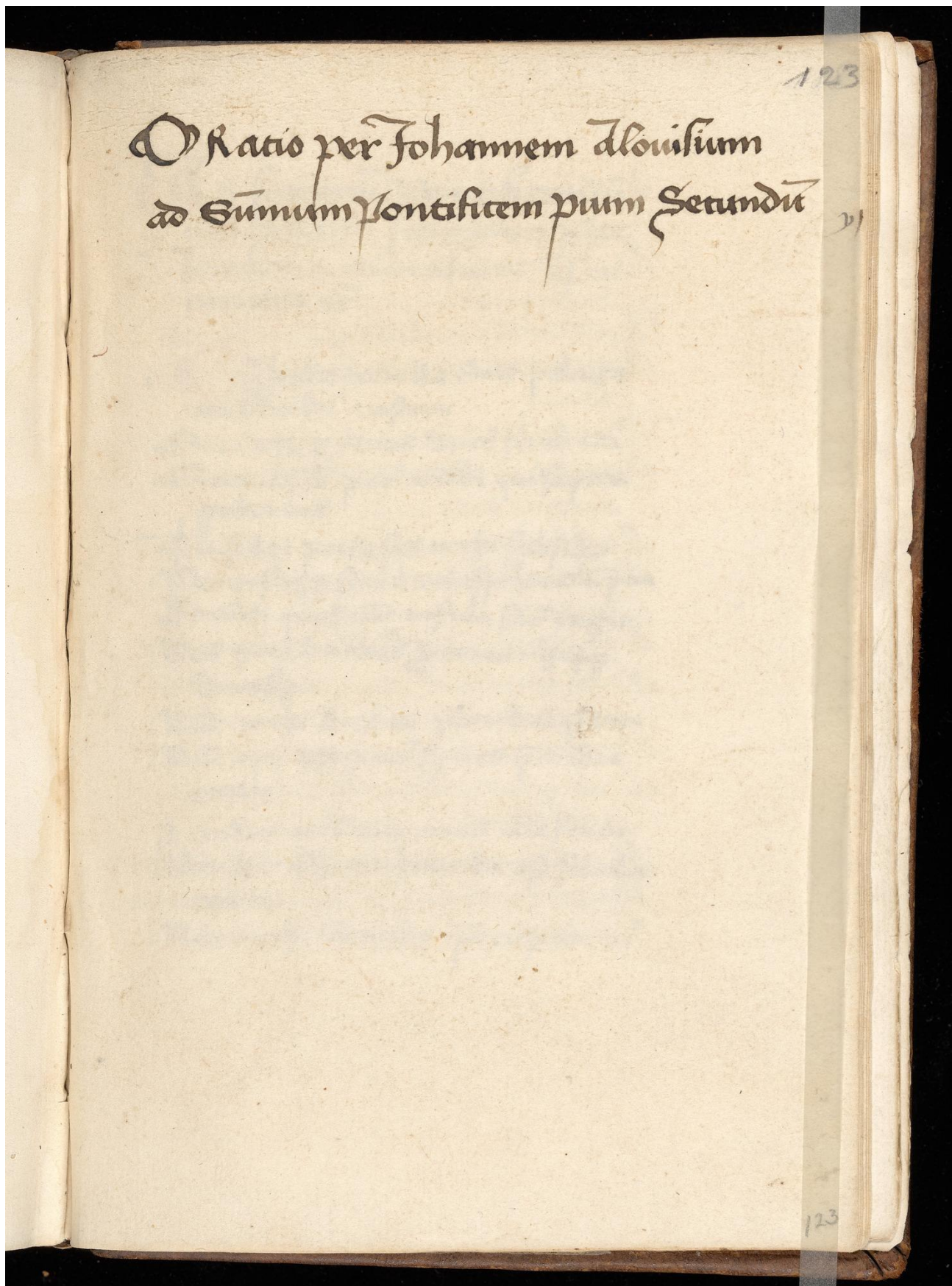
Image ID: 32476241

122v

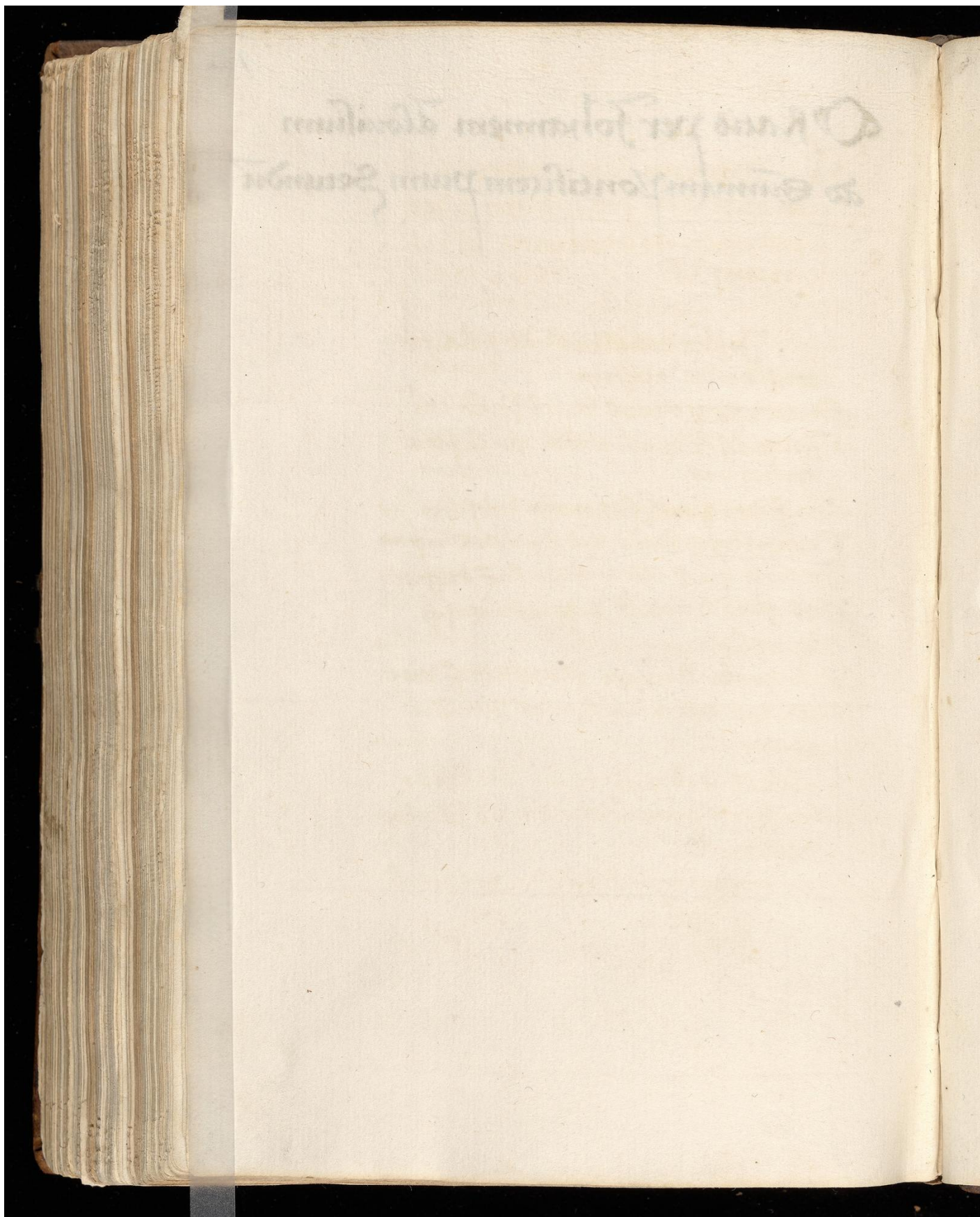
Image ID: 32476242

123v

Image ID: 32476244

189
Ad summū pontificem si-
 um papam secundum **P**er
 Iohannēz alouisium Tus-
 canum rē

Quiba tenella tūit pelagus
 conscende' vastum

Qua vix p' rinos ducē siet itē
Quare scē pat' mudi qui septe
 gubernas

Tu fidei portus sis michi subsidio
Pontificesq; simul vos aspiciatē otupna
Et cuncti quos nūc infula sac' regit
Vos quos ductos p'eres i'gesq;
 Ducesq;

Nūc michi dicenti plauditeq; vni
Nūc opq; est puei spures p'ordia
 titan

Accedat nōt nūc tūis ille furor
Non hic thūy ritanda est fabula
 tantu

Mer michi ratandq; ipē cupido vē

124

Res agit dēxi iā p̄finēda paratu
Res agit sūmo p̄finēda deo
Ret op̄i auxilio nūc tūctas fun
 dite vites.
In fūcū iam bellū parate dures
Ecce venit īgnatq; feror basiliscū
 arena.
Furgidus en palma tūcta domat
 Omnia iā cepit tūcta grecorū
 moenia bello
Et felix ha tota ḡria nūc p̄perit
 Et noua nūc dūo deseruit roma
 tutāmo
Est vbi nūc ḡtano ḡtia tāta vniū
 Quis memorat̄ queat cladē quā
 greca passa est
 Quis tot commēorat corpa resarū
 Quis queat infandos m̄lris dep̄ro
 mere luctū
 Quis queat et redem̄ ḡmēorat̄ t̄rem
 Maxima ḡroz sūt d̄rupta moenia
 thūro

190
 Quot mala tunc templis illa rui-
 na tulit

Dituta phana iacet crudelibus
 omnia thuribus sequi

Christus ubi fuerat nunc stabulan-
 tur Nil in hoc in toto surgit crudelis
 orbe

Nil debet nobis carnis esse fide
 Rur quoque pannonia lacerantur
 moenia passim

Affidue tunc dilatauntur opes
 Inque dies forte in rotundit
 in equos gentem mouet

Atque feror fidei maxima bella
 Ipsi heu similem times pen-
 dere ruina

Ista dieta tamen confert auxi-
 Quare nobis Christus nunc speret
 flamme sancto filio

Ut percat via turcius hoc aux-
 Credite ductores sperat pretor
 dia phibus

Eut concordet credite vinctq; erit
Nondum magnaias sensit ferq;
ille phalangas
Nondum bellicosos sensit et ille
duces
Nondum quam plures proceres
ad plia mouit
Qui nunc p; nostra religione fluent
Italiam non dum sensit que semper
in armis
Omnem experitu et fera bella
tulit
Quem toties orbem Marte p;
tante subegit
Qui nunc tunc fuerat quidquid in
orbe fuit
Quam sensit pierch; qua breuius
et hantbal ingens
Quam tot fulmineam perturrit
duces
Ver tenet heroes diuino uertute
fusus

191
 Quos summa reliquit ab aere
 Duxit
 Inter quos fulget franciscus for-
 cia princeps
 Non ipse laudes sed magis acta
 iuuant
 Alter adest bello manones super
 ethera notus
 Quod gessit taceo secula cuncta
 tenent
 Ille tibi natos et se tibi dedit
 ipsum
 Et natum galeam o pat' alme t'
 Dedit alme natos fratres suosque
 Dedit et regnum. Dedit atque
 domum
 Quodque populus per nix man-
 data sequetur
 Rue tibi iam gessit signa futura
 tenent cernes
 Itaque iliquos. Duces et prelia
 Quotriam tota conglomeratae ma-

126

Quare nō dubito magnos gestas
triumphos des

Cristicolas fuerit si modo rara si
sit modo primum palmas attol
lite tūti

Ammat huc sancte quilibz mōis
p uos mōi-les tūti i-gebz duresz
Reddat sūmo gita magna deo
Pontificem talem celo dimiserit
alto

Qui fert p nostra pia fāta fide
Nūc qualem quondā viderit secula
nullum

Hic pat' etherea sancty ab arcue
primū adest tūte dulci gūitate
loquendi

Et quidq' i-dolet tulig ipē tenes
Qualis v'gilis i-splendet car mīe
passim

† alio et eneo car mīa mag' fant
† am plures libros nostros cōspicit
in v'sub)

Et ipsa et vsq; ambrosiam resonat
 "Tu solus magnos sedas sermone
 furores
 Et placas tigres saxa mones loco
 Historias omnes et pristina volu-
 mina suas
 "Theologus est magnus philosophus
 q; grauior
 Tu mores hominum uoluiisti cernere et
 urbes
 Est q; tibi notum quidq; in orbe ian-
 daudib; hys tantum te populus ab e-
 there sumo
 Te elegit populus ut daret imperium
 Alt' erat nullus te excepto clarior
 orbe
 Qui tantum melius aggrederetur opibus
 Horum h' epi n' qui suadet civile
 Ne raperet peritibus turgidus ore
 lupus
 Hys igitur tanto totaliter munie
 Sustinet sedem inque nunc propriam

Frigora nō ipm nulli potuē la
 boreb
 Tardaē ut fidei cōferat auxiliū
 Mantua deligū q' h' nūc p'mor-
 dia s'muat
 Mantua sempe it gl'ia sūma tibi
 Et tibi s'cē pat' suabūt secula nō
 E nec et'no tempōe viuit honos
 Incipia dulab' estī mādāta ēfre
 Incipe s'mone sūmus ēb orbe de
 Ad sūt legati r'gū p'res' poteteb
 Ad sūt p'ncipio cetea' turba tuo
 Indupeatores iam iā tua signa
 sequent'
 Confundat thurcū que tua s'cā ma
 Vosq' fides moueat qui m' p'stā
 rigens
 Romanj antiqui nos moueat, dices
 Pro diuis falsis q' p'lia mag' g'ebat
 Religio mēdax m'fēra bella dabat
 Quid nos defensi dīno sangne p'
 Nūc ludūt stulti pectoā m'ā dei

193
 Non op9 hortat' nā nos ad bella
 parari
 Adfūt h' p'p'ti magnarū dures
 Sic de9 opotes alti r'gnator
 olimpi
 Huc penit9 tu, cū frāgē queso
 velis
 Proq' mo p'p'to pūgnasti sepe
 creator
 Quinū p'sidio bella seneca radūt
 Ignea. visa fuit morse bellante
 columpna
 Flataz manu debuit hoste eat
 fent iter pelago vertū virgām
 potenti
 Visam. DeceDES equorū vnda fuit
 Equora tūfuit tut9 redēna morse
 Obtent9 est pharaon obtut9 est p'p'tus
 Et geddon patena cōfluxit gen
 te madian perit
 Et centū memoro. maxia t'ba
 No voluit plures magi ex pūgnator
l'acēni

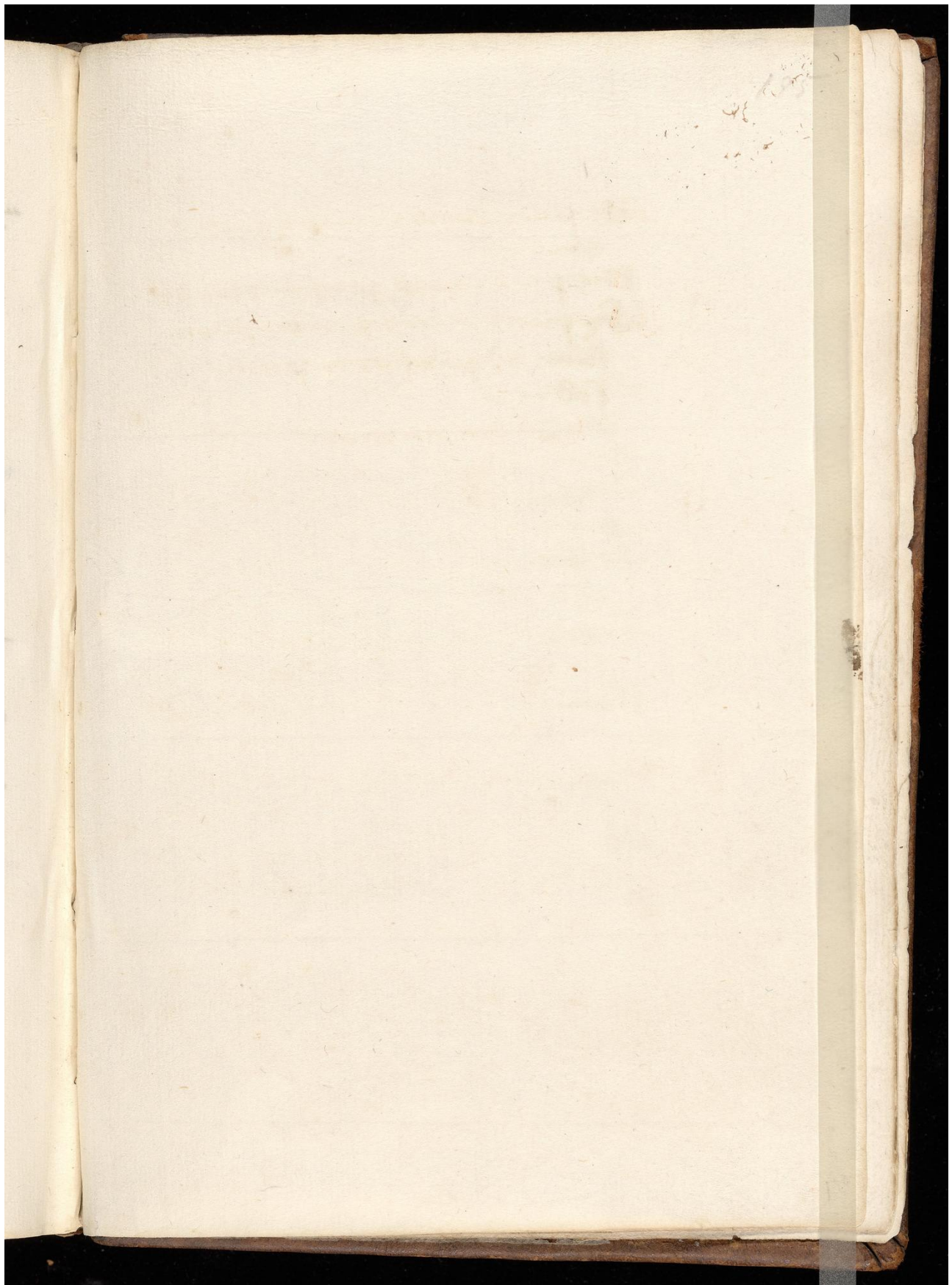
Sanctae meos vultus ipse potens
 Ast iliquo omnis ppas dnmus ad
 edes
 Ut foret illa deo gloria to sibi
 Et vosue parua reges sub ma
 rinoclusit
 Quumq; manu gente dūsequi^r
 reliquem tytan
 Qui fauit phebe sit et in gūidine
 Dum lateat forte agmina seria
 vntum
 Et saul admonitem deuat in
 agmine naan
 Cum sibi nō homi copia magna
 foret
 Har de ipse uelit metes deducē
 nostras
 Quis poteit sancta corulcae
 fidem
 Quare sra cohors tollat ad ethēa
 palmas petam
 Sic ego p uot minima sra

Tu pr̄ opotēs q̄ solg r̄cta gul̄nas
 Aspice feriat seu p̄cella caput
 Nō scelg hūmū nō te impia
 pectora tangat
 Nec moueat nam cūta mea
 pretor
 Et passg quondg tu natū tū adē
 morti
 Ut nob eriperet a flegetonis
 aqua
 Sis clemēs queso nostros nūc
 aspice casus
 Et sine nūc frustra nā labor
 oīs adest
 Quicū tantū diuino munere
 fuit ma
 Duo sancti p̄tis omne roep̄ta
 fluant
 Sic aristo credat turch? cū gen
 te maligna fides
 Ut passim uolitet immaculata

Ut prius eneas romana condidit
urbem
Sic prius eneas protegat iste fide
Prophecia oratio p iohennaloni
sum ad pontificem piun
scdm rē
Deo gratias

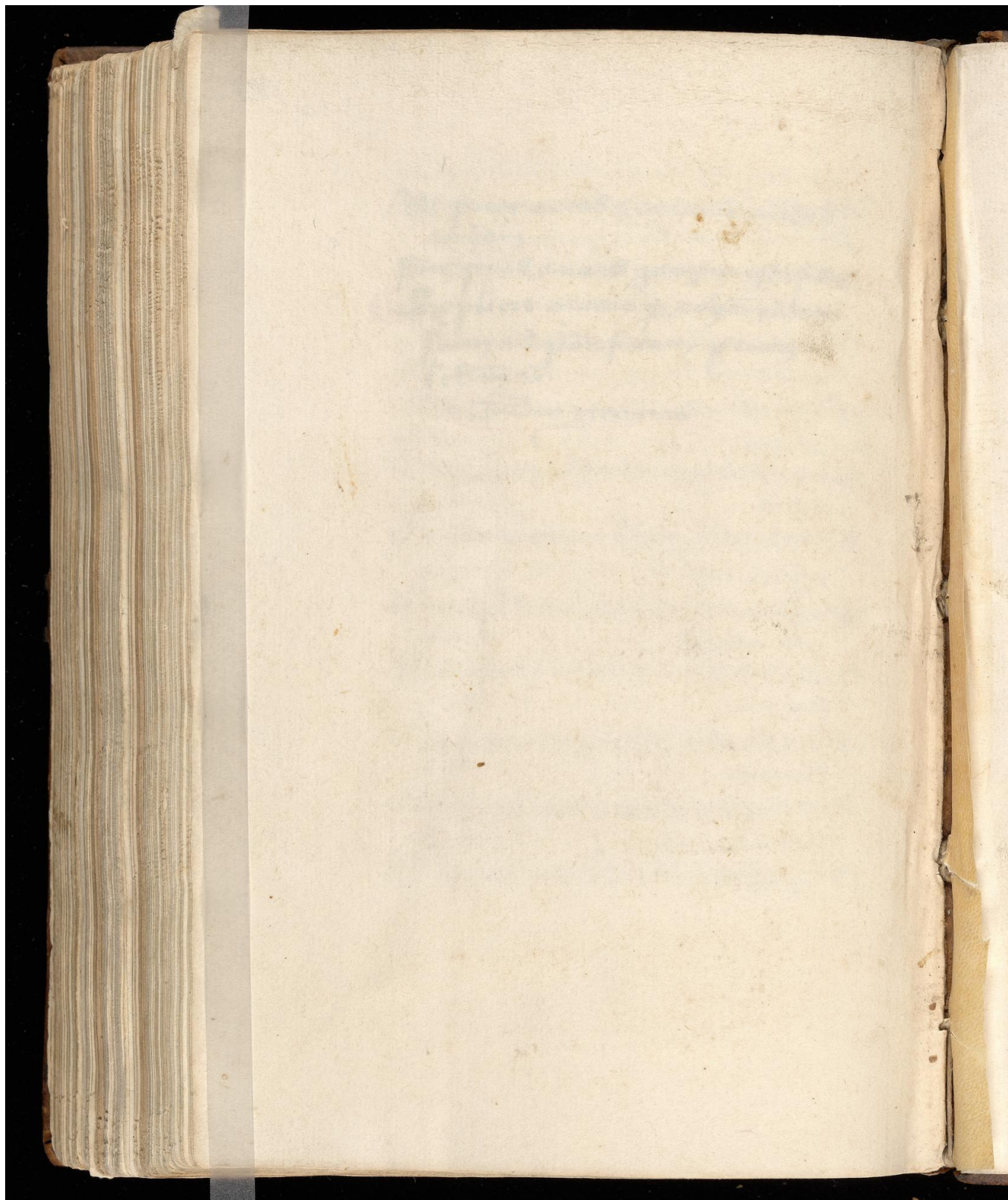
130r

Image ID: 32476257

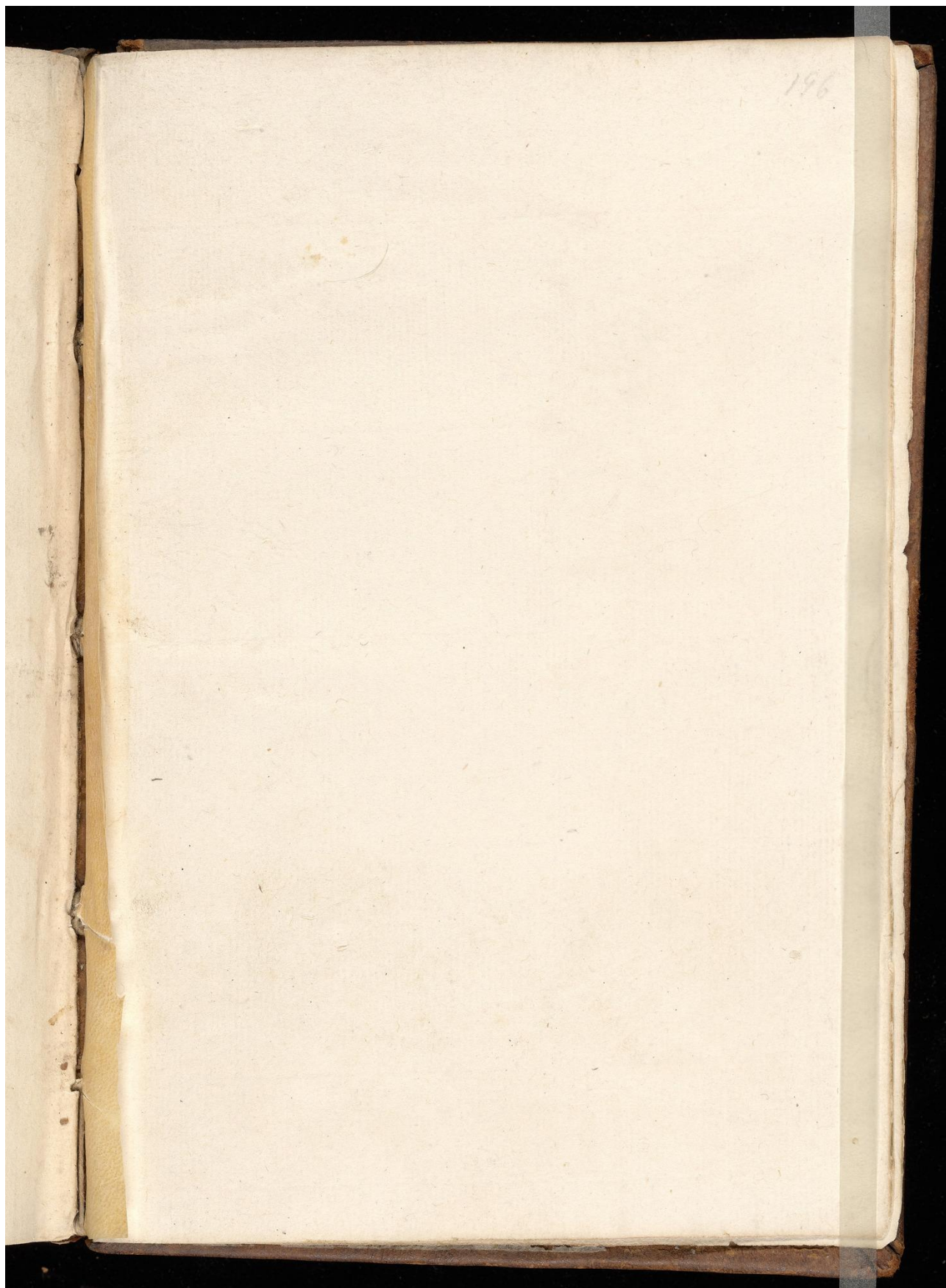
130v

Image ID: 32476258

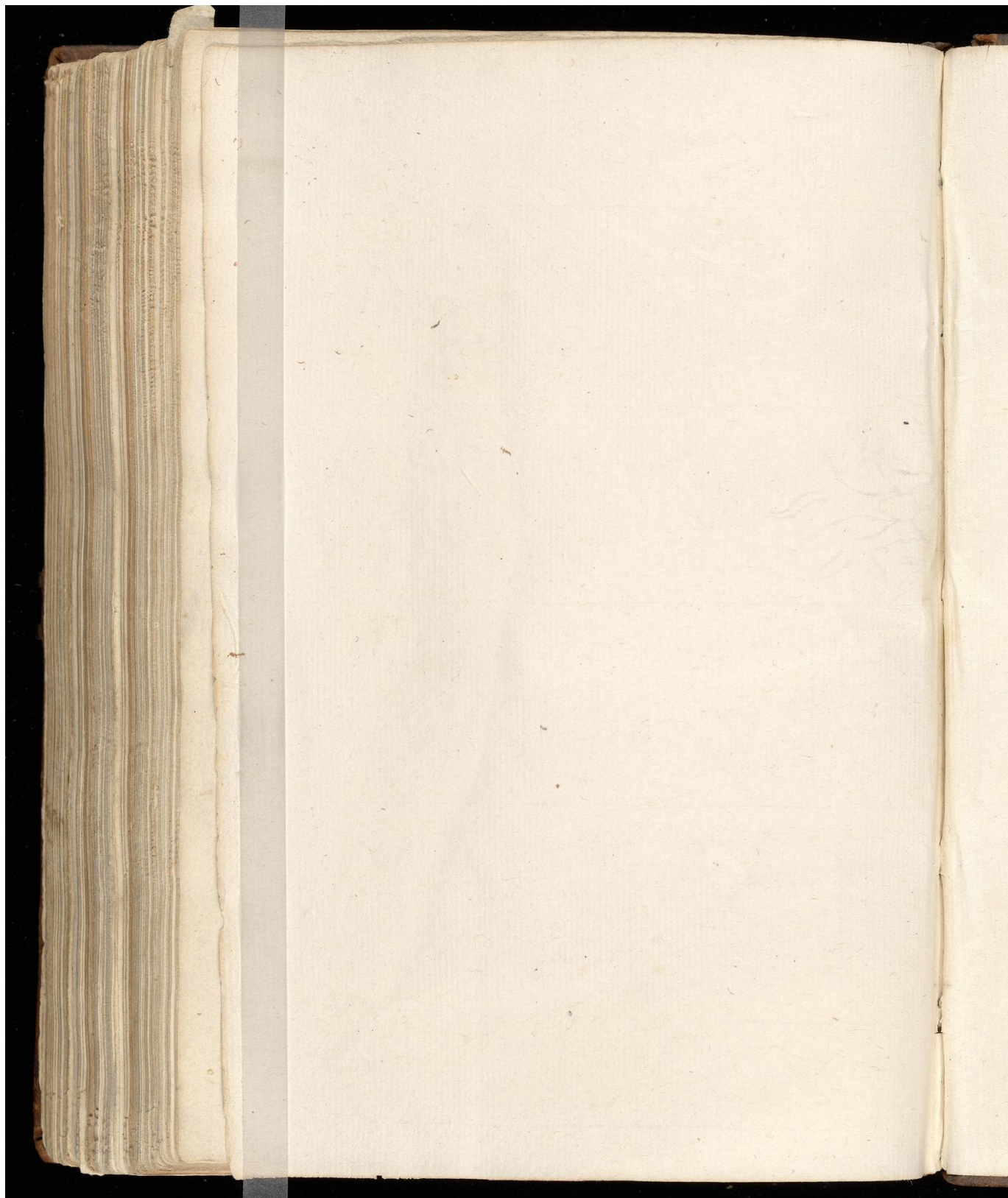
[i]r

Image ID: 32476259

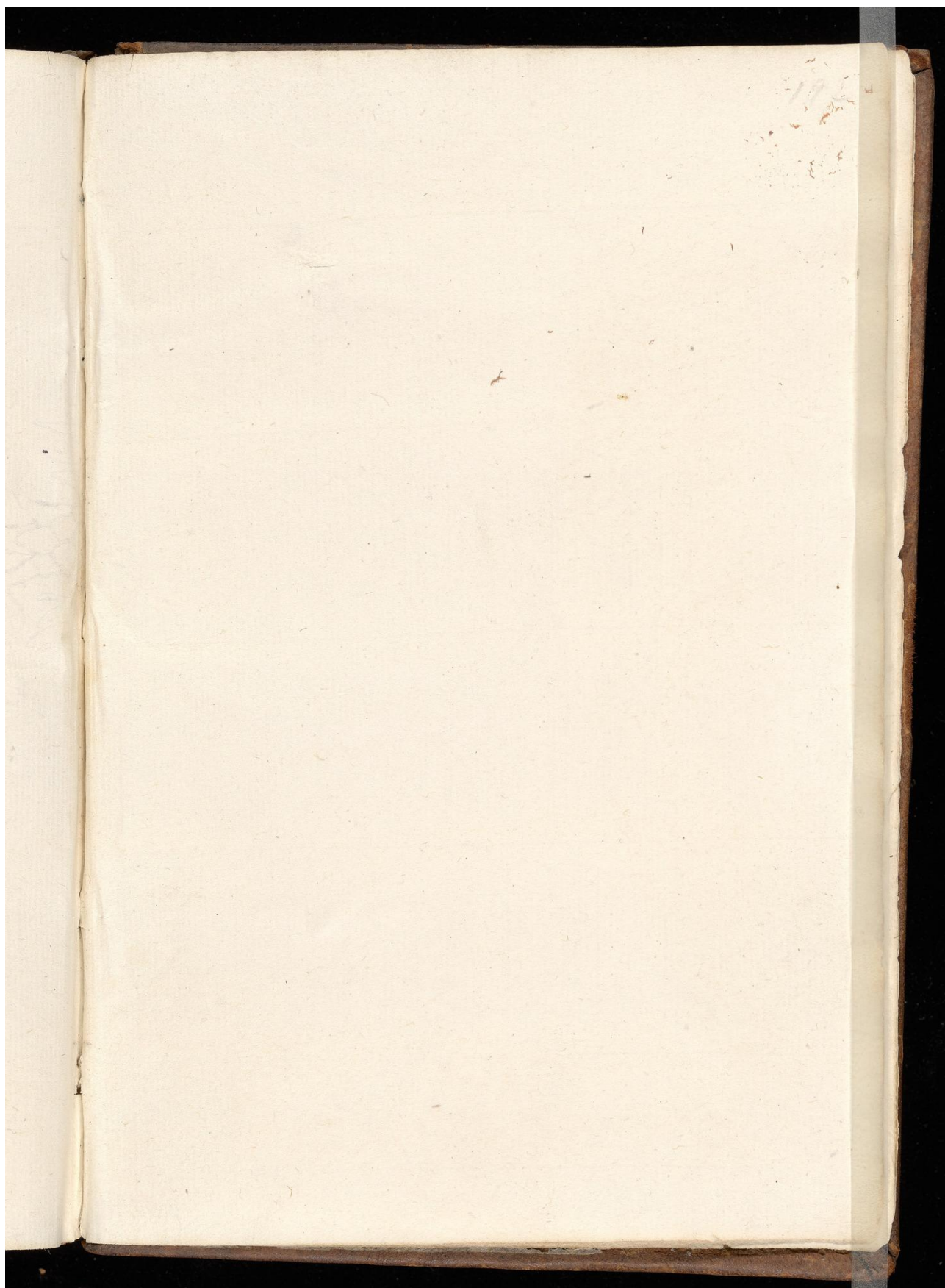
[i]v

Image ID: 32476260

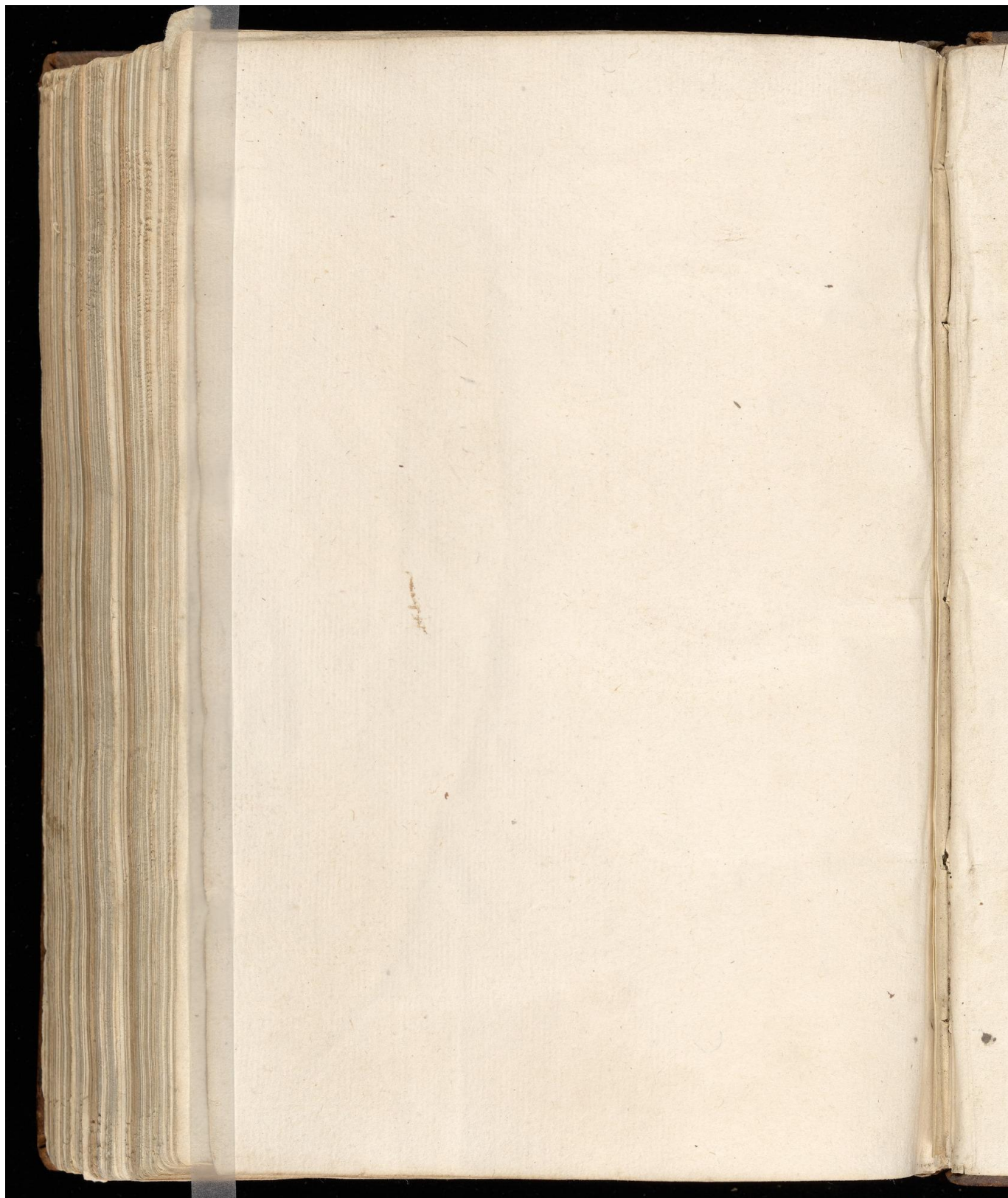
[ii]r

Image ID: 32476261

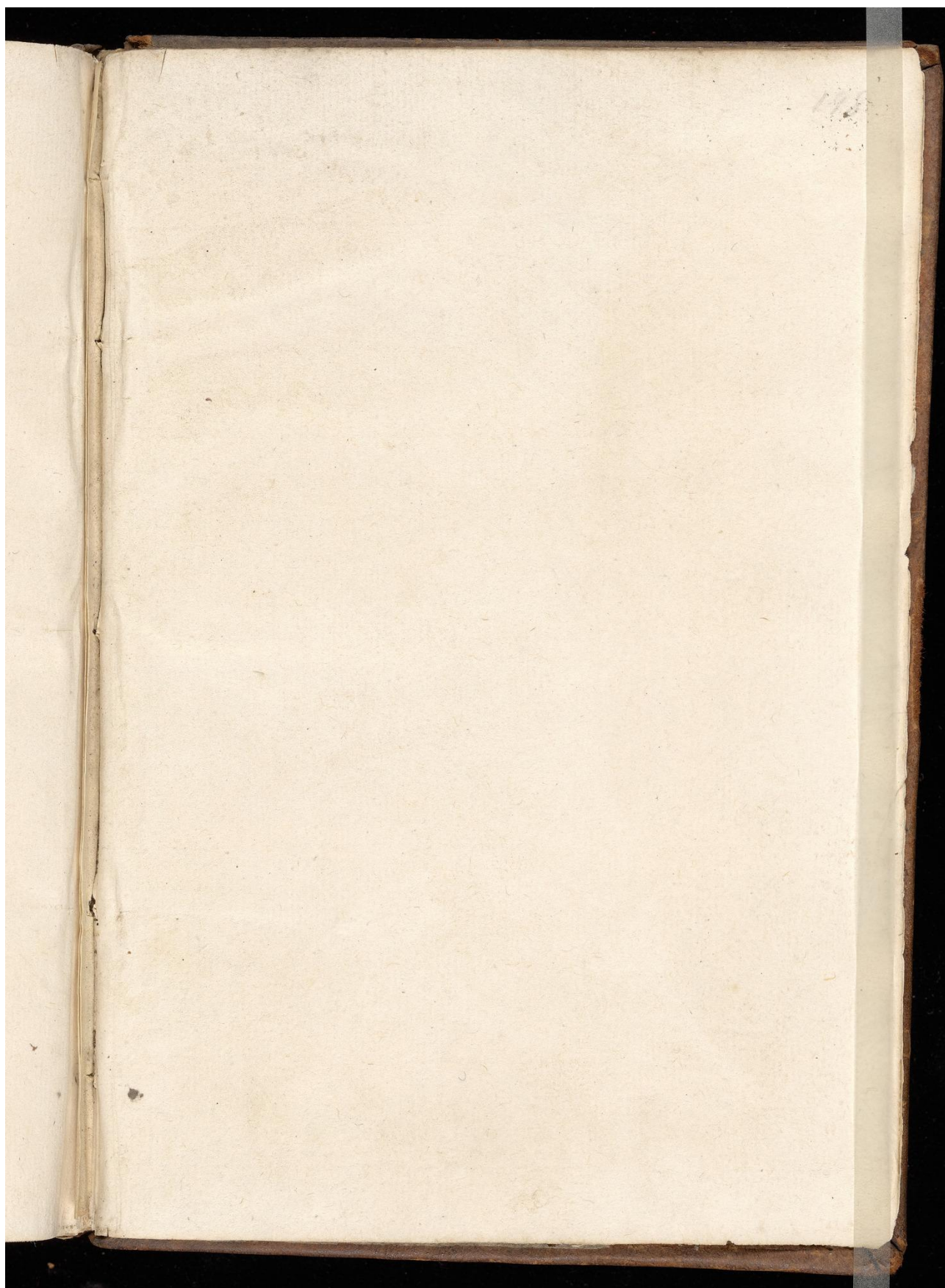
[ii]v

Image ID: 32476262

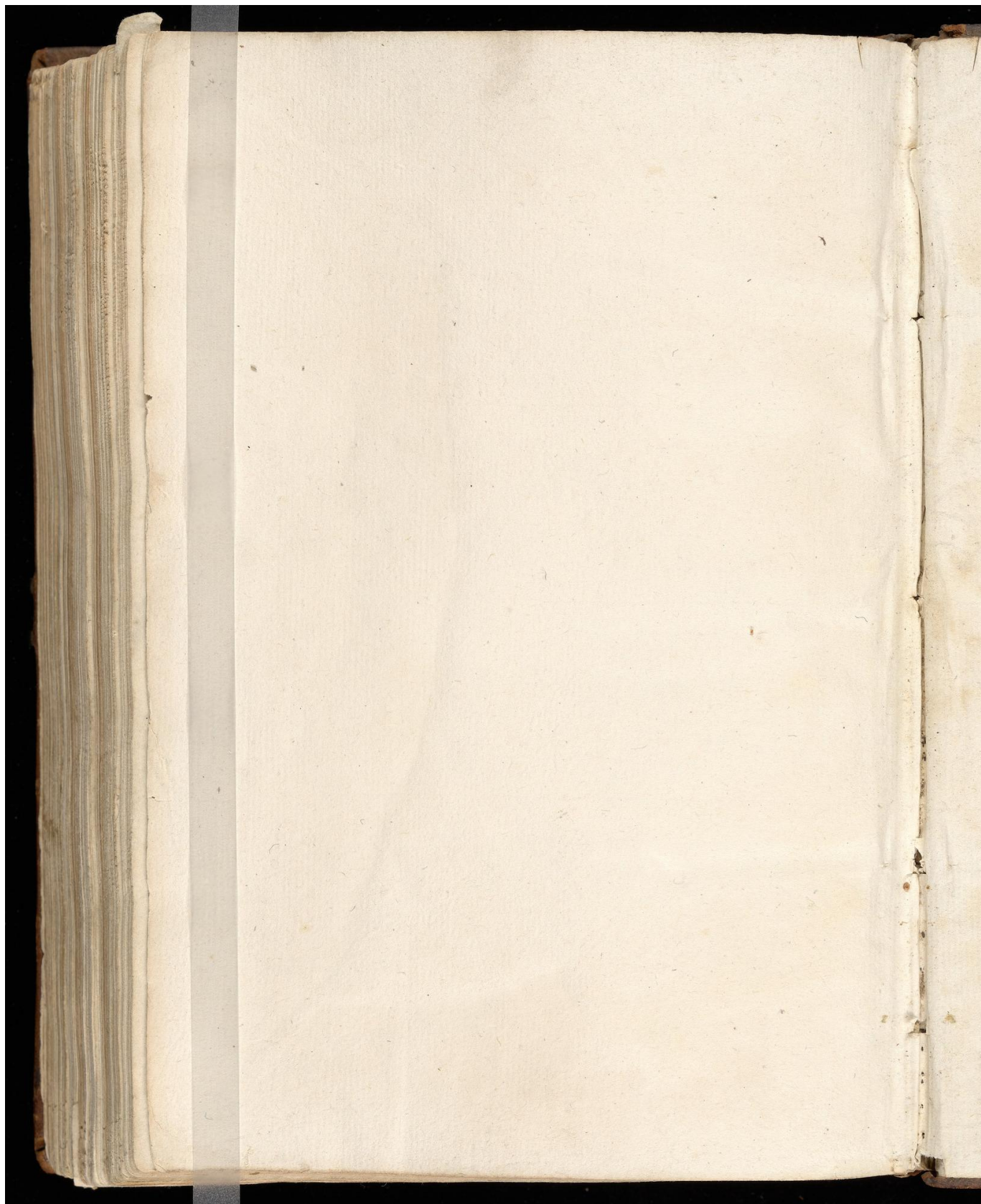
[iii]r

Image ID: 32476263

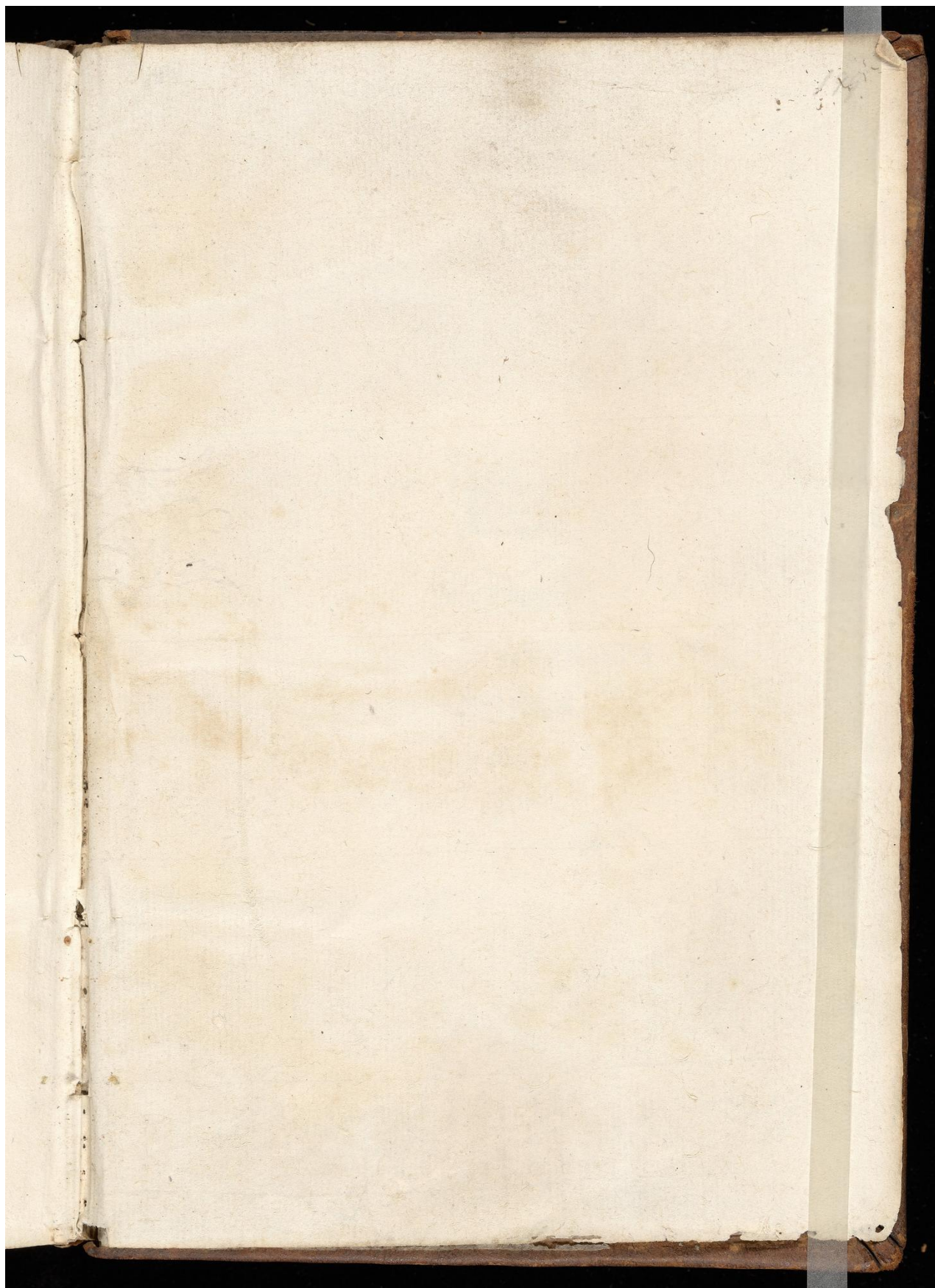
[iii]v

Image ID: 32476264

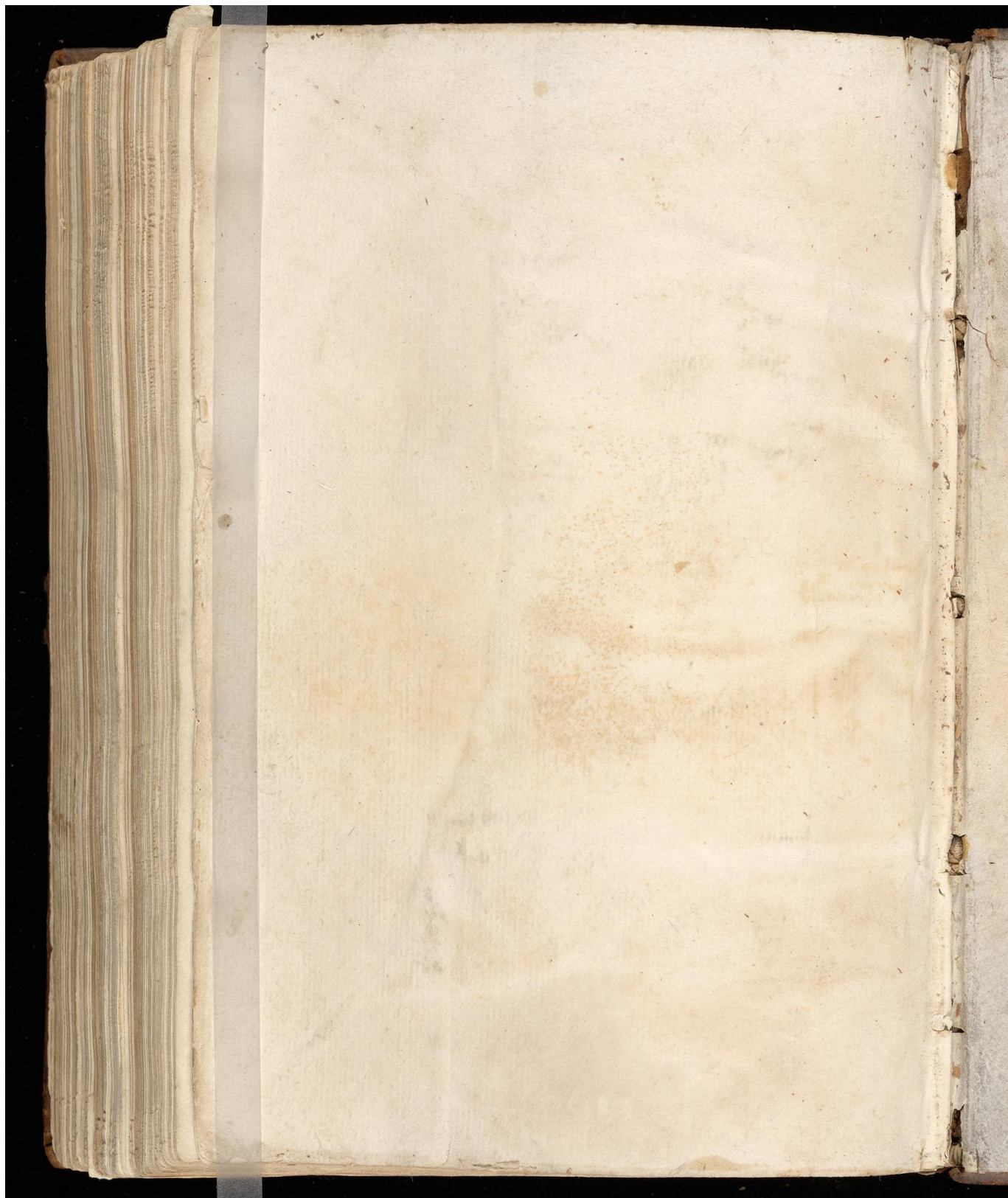
[iv]r

Image ID: 32476265

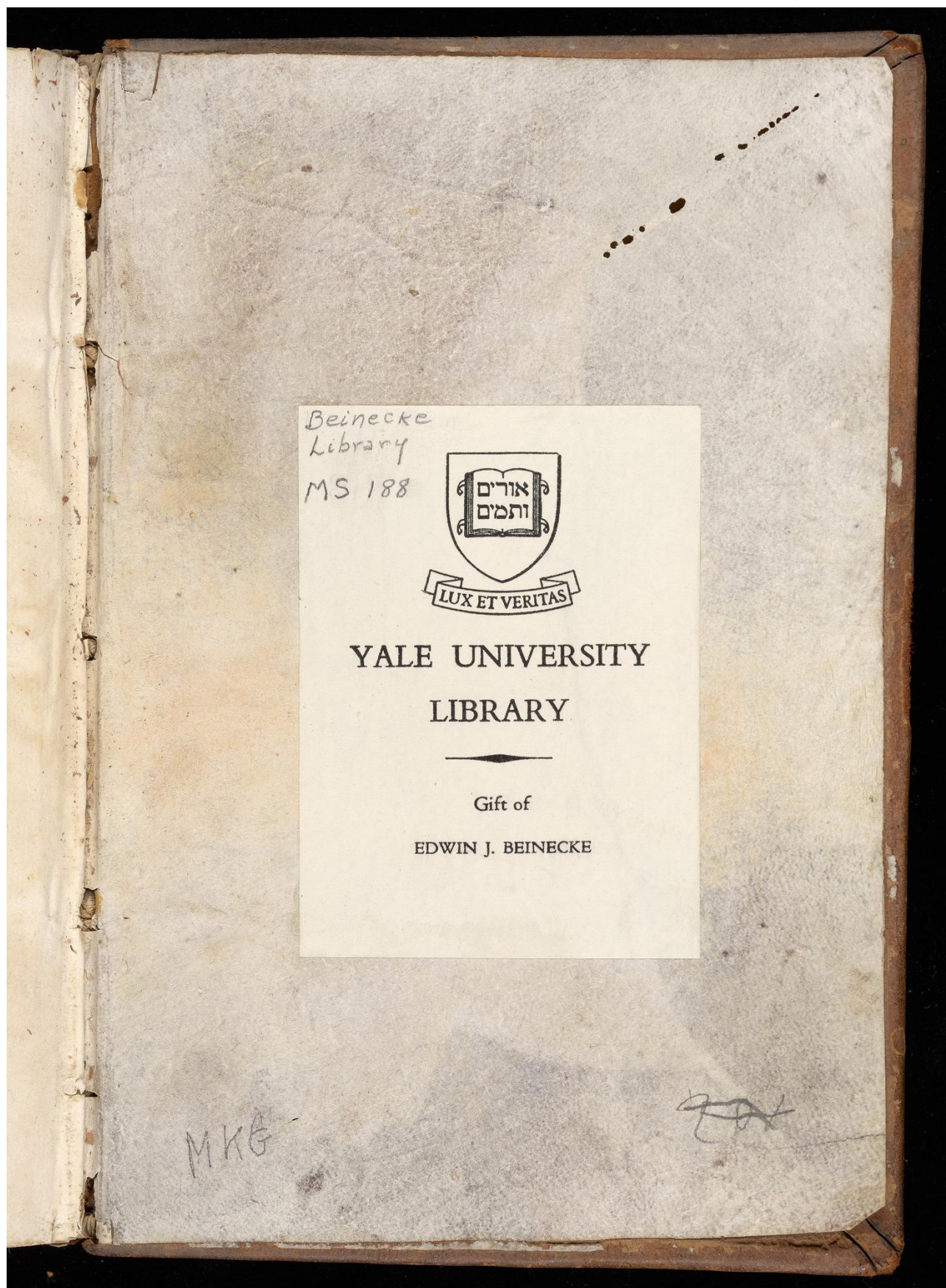
[iv]v

Image ID: 32476266

[Back pastedown]

Image ID: 32476267

[Head]

Image ID: 32476268

[Tail]

Image ID: 32476269

[Fore-edge]

Image ID: 32476270

[Spine]

Image ID: 32476271

[Back cover]

Image ID: 32476272

